ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
នឹង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ, ធម្មបទគាថា
ឧទាន, បឋមភាគ
៥២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
ព.ស ២៥០០

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ

ខុទ្ទកបាឋ ធម្មបទគាថា ឧទាន

បឋមភាគ

៥២

ព. ស. ២.៥០០

សុត្តន្តបិដកេ
ខុទ្ទកនិកាយស្ស ខុទ្ទកបាឋោ
បឋមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ខុទ្ទកបាឋេ សរណគមនំ[១]

[១] ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមិ ។ ទុតិយម្បិ ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ ទុតិយម្បិ ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ ទុតិយម្បិ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមិ ។ តតិយម្បិ ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ តតិយម្បិ ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ តតិយម្បិ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមិ ។

សរណគមនំ[២] និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋេ ទសសិក្ខាបទំ

[២] បាណាតិបាតា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ អទិន្នាទានា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។

១ ម.ឆ. សរណត្តយំ ។ ២ ម.ឆ. សរណត្តយំ ។

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ
ភាគទី១

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

ខុទ្ទកបាឋ សរណគមន៍

[១] ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ ជាទីពឹង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីពឹង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ ជាទីពឹង ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីពឹង ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ជាគំរប់ពីរដងផង ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ ជាទីពឹង ជាគំរប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីពឹង ជាគំរប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ជាគំរប់បីដងផង ។

ចប់ សរណគមន៍ ។

ខុទ្ទកបាឋ សិក្ខាបទ ១០

[២] ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការកាន់យក នូវវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ។

អព្រហ្មចរិយា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ មុសាវាទា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ វិកាលភោជនា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ មាលាគន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋានា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ ឧច្ចាសយនមហាសយនា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។ ជាតរូបរជតប្បដិគ្គហណា វេរមណី សិក្ខាបទំ សមាទិយាមិ ។

ទសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋេ ទ្វត្តឹសាការោ

[៣] អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា លោមា នខា

ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការប្រព្រឹត្តនូវធម៌មិនប្រសើរ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការពោលនូវពាក្យកុហក ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរានឹងមេរ័យ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការបរិភោគនូវភោជនាហារក្នុងកាលខុស ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការរាំ ច្រៀង ប្រគំនឹងការមើលល្បែងផ្សេង ៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការទ្រទ្រង់ការប្រដាប់នឹងការតាក់តែងស្អិតស្អាងកាយ ដោយផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកសេនាសនៈដ៏ខ្ពស់ (ហួសប្រមាណ) និងសេនាសនៈដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំព្រះករុណា សូមសមាទាន នូវសិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរចាកការកាន់យក នូវមាសនិងប្រាក់ ។

ចប់ សិក្ខាបទ ១០ ។

ខុទ្ទកបាឋ អាការៈ ៣២

[៣] ក្នុងកាយនេះ មានសក់ រោម ក្រចក

ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ[១] អដ្ឋិ[២] អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តំ[៣] មត្ថកេ មត្ថលុង្គន្តិ[៤] ។

ទ្វត្តឹសាការោ និដ្ឋិតោ ។

ខុទ្ទកបាឋ សាមណេរបញ្ហា

(៤) ឯកំ នាម កឹ ។ សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា ។ ទ្វេ នាម កឹ ។ នាមញ្ច រូបញ្ច ។ តីណិ នាម កឹ ។ តិស្សោ វេទនា ។ ចត្តារិ នាម កឹ ។ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ។ បញ្ច នាម កឹ ។ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ។ ឆ នាម កឹ ។ ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ ។ សត្ត នាម កឹ ។ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ។ អដ្ឋ នាម កឹ ។ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ នវ នាម កឹ ។ នវ សត្តាវាសា ។ ទស នាម កឹ ។ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ អរហាតិ វុច្ចតីតិ ។

សាមណេរបញ្ហា និដ្ឋិតា ។

[illegible]

ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរឆ្អឹង តាប បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ ខួរក្បាល ។

ចប់ អាការៈ ៣២ ។

ខុទ្ទកបាឋ សាមណេរបញ្ហា

(៤) ធម្មជាតឈ្មោះថា ១ តើអ្វី គឺសត្វទាំងអស់ តាំងនៅដោយអាហារ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថាពីរតើអ្វី គឺនាមនិងរូប ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៣ តើអ្វី គឺវេទនា ៣ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៤ តើអ្វី គឺអរិយសច្ច ៤ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៥ តើអ្វី គឺឧបាទានក្ខន្ធ ៥ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៦ តើអ្វី គឺអាយតនៈខាងក្នុង ៦ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៧ តើអ្វី គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៨ តើអ្វី គឺអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ៩ តើអ្វី គឺសត្តាវាស ៩ ។ ធម្មជាតឈ្មោះថា ១០ តើអ្វី គឺបុគ្គលដែលគេហៅថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអង្គ ១០ ។

ចប់ សាមណេរបញ្ហា ។

(៥) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ ។

(៦) ពហូ ទេវា មនុស្សា ច មង្គលានិ អចិន្តយុំ
អាកង្ខមានា សោត្ថានំ ព្រូហិ មង្គលមុត្តមំ ។
អសេវនា ច ពាលានំ បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា
បូជា ច បូជនីយានំ(១) ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
បដិរូបទេសវាសោ(២) ច បុព្វេ ច កតបុញ្ញតា
អត្តសម្មាបណិធិ ច ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
ពាហុសច្ចញ្ច សិប្បញ្ច វិនយោ ច សុសិក្ខិតោ
សុភាសិតា ច យា វាចា ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។

១ ម.ឆ. បូជនេយ្យានំ ។ ២ ម.ឆ. បតិរូបទេសវាសោ ។

(៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ទេវតា ១ អង្គ កាលបើបឋមយាម កន្លងទៅហើយ មានរស្មីដ៏ល្អ ញ៉ាំងវត្តជេតពនទាំងមូលឲ្យភ្លឺស្វាង ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទេវតានោះ ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថា ។

(៦) ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយជាច្រើន ប្រាថ្នានូវសួស្តី បានគិតគូរមង្គលទាំងឡាយ សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់នូវមង្គលដ៏ឧត្តម ។
(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ការមិនសេពគប់ពាលជនទាំងឡាយ ១ ការសេពគប់បណ្ឌិតជនទាំងឡាយ ១ ការបូជាចំពោះបុគ្គលដែលគួរបូជាទាំងឡាយ ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។
ការនៅក្នុងប្រទេស ដ៏សមគួរ ១ ភាពនៃបុគ្គលបានធ្វើបុណ្យទុកហើយក្នុងកាលមុន ១ ការដំកល់ខ្លួនប្រពៃ ១ នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។
ភាពនៃបុគ្គលបានស្តាប់ បានរៀនច្រើន ១ សិល្បៈគឺសេចក្តីឈ្លាសក្នុងហត្ថកម្ម របស់អ្នកបួសនឹងគ្រហស្ថ ១ វិន័យដែលបុគ្គលសិក្សាប្រពៃ ១ វាចាដែលបុគ្គលពោលល្អ ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

មាតាបិតុ ឧបដ្ឋានំ បុត្តទារស្ស សង្គហោ
អនាកុលា ច កម្មន្តា ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
ទានញ្ច ធម្មចរិយា ច ញាតកានញ្ច សង្គហោ
អនវជ្ជានិ កម្មានិ ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
អារតី វិរតី[១] បាបា មជ្ជបានា ច សញ្ញមោ
អប្បមាទោ ច ធម្មេសុ ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
គារវោ ច និវាតោ ច សន្តុដ្ឋី ច កតញ្ញុតា
កាលេន ធម្មស្សវនំ ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
ខន្តី ច សោវចស្សតា សមណានញ្ច ទស្សនំ
កាលេន ធម្មសាកច្ឆា ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
តបោ ច ព្រហ្មចរិយញ្ច អរិយសច្ចានទស្សនំ
និព្វានសច្ឆិកិរិយា ច ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។

១. ម. អារតិ វិរតិ ។

ការបំរើមាតាបិតា ១ សេចក្ដីសង្គ្រោះដល់បុត្រនិងភរិយា ១ ការងារទាំងឡាយ ដែលមិនច្របូកច្របល់ ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

ការឲ្យទាន ១ ការប្រព្រឹត្តធម៌ ១ សេចក្ដីសង្គ្រោះញាតិទាំងឡាយ ១ ការងារទាំងឡាយ ដែលមិនមានទោស ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

ការមិនត្រេកអរក្នុងបាបនិងការវៀរចាកបាប ១ សេចក្ដីសង្រួមចាកការផឹកនូវទឹកស្រវឹង ១ សេចក្ដីមិនប្រមាទ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

សេចក្ដីគោរព ១ សេចក្ដីបន្ទាបខ្លួន ១ សេចក្ដីត្រេកអរតាមមានតាមបាន ១ ការដឹងនូវឧបការៈ ដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយ ១ ការស្ដាប់នូវធម៌តាមកាល ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

សេចក្ដីអត់ធន់ ១ ភាវៈនៃបុគ្គលដែលគេប្រដៅបានដោយងាយ ១ ការឃើញនូវសមណៈទាំងឡាយ ១ ការសន្ទនាទៅវិញទៅមកនូវធម៌តាមកាល ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

សេចក្ដីព្យាយាមដុតនូវបាបធម៌ ១ ការប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ១ ការឃើញនូវអរិយសច្ចទាំងឡាយ ១ ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។

ផុដ្ឋស្ស លោកធម្មេហិ ចិត្តំ យស្ស ន កម្បតិ
អសោកំ វិរជំ ខេមំ ឯតម្មង្គលមុត្តមំ ។
ឯតាទិសានិ កត្វាន សព្វត្ថមបរាជិតា
សព្វត្ថ សោត្ថឹ គច្ឆន្តិ តន្តេសំ មង្គលមុត្តមន្តិ[១] ។

មង្គលសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋេ រតនសុត្តំ

(៦) យានីធ ភូតានិ សមាគតានិ
ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ
សព្វេវ ភូតា សុមនា ភវន្តុ
អថោបិ សក្កច្ច សុណន្តុ ភាសិតំ
តស្មា ហិ ភូតា និសាមេថ សព្វេ
មេត្តំ ករោថ មានុសិយា បជាយ
ទិវា ច រត្តោ ច ហរន្តិ យេ ពលឹ
តស្មា ហិ នេ រក្ខថ អប្បមត្តា ។

១ ម.ឧ. មង្គលមុត្តមំ ។

ចិត្តនៃបុគ្គលណា ដែលលោកធម៌ពាល់ត្រូវហើយ មិនរង្គើញាប់ញ័រ ១ ការមិនមានសេចក្តីសោក ១ ធូលីគឺរាគៈទៅប្រាសហើយ ១ ចិត្តក្សេមក្សាន្ត ១ នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម ។ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ធ្វើនូវមង្គលទាំងឡាយ ប្រាកដដូច្នេះហើយ ជាអ្នកមិនចាញ់ ក្នុងទីទាំងពួង តែងដល់នូវសួស្តី ក្នុងទីទាំងពួង នេះជាមង្គល ដ៏ឧត្តម របស់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយនោះ ។

ចប់ មង្គលសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាឋ រតនសូត្រ

(៦) ពួកភូតណា បើនៅលើផែនដីក្តី ពួកភូតណា បើនៅក្នុងអាកាសក្តី ដែលមកជួបជុំ ក្នុងទីនេះ ពួកភូតទាំងអស់នោះចូរមានចិត្តល្អ មួយទៀត ចូរស្តាប់ពាក្យសុភាសិតដោយគោរព ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ជាភូតទាំងអស់ ចូរស្តាប់ (នូវព្រះបរិត្ត) ចូរធ្វើនូវមេត្តាចិត្តដល់ពពួកសត្វជាមនុស្សជាតិ មនុស្សទាំងឡាយណា តែងនាំមកនូវពលី ក្នុងវេលាថ្ងៃ និងវេលាយប់ ព្រោះហេតុនោះ សូមអ្នកទាំងឡាយ កុំប្រហែសធ្វេស រក្សានូវមនុស្សទាំងនោះ ។

យំ កិញ្ចិ វិត្តំ ឥធ វា ហុរំ វា
សគ្គេសុ វា យំ រតនំ បណីតំ
ន នោ សមំ អត្ថិ តថាគតេន
ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
ខយំ វិរាគំ អមតំ បណីតំ
យទជ្ឈគា សក្យមុនី សមាហិតោ
ន តេន ធម្មេន សមត្ថិ កិញ្ចិ
ឥទម្បិ ធម្មេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
យម្ពុទ្ធសេដ្ឋោ បរិវណ្ណយី សុចឹ
សមាធិមានន្តរិកញ្ញមាហុ
សមាធិនា តេន សមោ ន វិជ្ជតិ
ឥទម្បិ ធម្មេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
យេ បុគ្គលា អដ្ឋ សតំ បសត្ថា

ទ្រព្យណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោកខាងមុខក្តី រតនៈក្នុងឋានសួគ៌ណា ក្តីមានតម្លៃក្តី ទ្រព្យនិងរតនៈទាំងនោះឯង ស្មើដោយព្រះតថាគត មិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

ព្រះសក្យមុនី ទ្រង់មានព្រះទ័យតំកល់មាំ បានត្រាស់ដឹងហើយនូវព្រះធម៌ណា ជាទីក្ស័យទៅនៃកិលេស ជាទីប្រាសចាករាគៈ ជាធម៌មិនស្លាប់ ជាធម៌ឧត្តម រតនៈអ្វីមួយស្មើដោយព្រះធម៌នោះមិនមាន រតនៈគឺព្រះធម៌នេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

ព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ ទ្រង់សរសើរនូវសមាធិណា ថាជាធម៌ដ៏ស្អាត បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលហើយនូវសមាធិណា ថាជាធម៌ឲ្យផល ដោយលំដាប់ សមាធិដទៃទៀតស្មើដោយសមាធិនោះ មិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះធម៌នេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

បុគ្គលទាំងឡាយណា ៨ពួក ដែលគួរសប្បុរស សរសើរហើយ

ចត្តារិ ឯតានិ យុគានិ ហោន្តិ
តេ ទក្ខិណេយ្យា សុគតស្ស សាវកា
ឯតេសុ ទិន្នានិ មហប្ផលានិ
ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
យេ សុប្បយុត្តា មនសា ទឡ្ហេន
និក្កាមិនោ គោតមសាសនម្ហិ
តេ បត្តិបត្តា អមតំ វិគយ្ហ
លទ្ធា មុធា និព្វុតឹ ភុញ្ជមានា
ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
យថិន្ទខីលោ បឋវឹ សិតោ សិយា
ចតុព្ភិ វាតេភិ(១) អសម្បកម្បិយោ
តថូបមំ សប្បុរិសំ វទាមិ
យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតិ

១ ម.ឆ. វាតេហិ ។

៨

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកបាឋ

រាប់ជាគូបាន ៤ គូ បុគ្គលទាំងឡាយនោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសុគត លោកគួរដល់ទក្ខិណាទាន ទានទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ចំពោះទក្ខិណេយ្យបុគ្គលទាំងឡាយនោះ ជាទានមានផលច្រើន រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

ពួកបុគ្គលទាំងឡាយណា ក្នុងសាសនា នៃព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមគោតម ប្រកបល្អហើយ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ឥតមានសេចក្តីត្រូវការឡើយ ពួកបុគ្គលទាំងឡាយនោះ ដល់ហើយនូវអរហត្តផល សម្រេចហើយនូវព្រះនិព្វានបាននូវការរលត់កិលេសដោយទទេ (ឥតមានទិញដូរឡើយ) ហើយទទួលនូវផល រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

សសរគោល ដែលគេបោះភ្ជាប់នឹងផែនដី ជាប់មាំមិនកំរើកញាប់ញ័រដោយខ្យល់ព្យុះ ដែលបក់មកអំពីទិសទាំង ៤ យ៉ាងណាមិញ អ្នកណាគិតពិចារណាឃើញ នូវអរិយសច្ចទាំងឡាយ

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
យេ អរិយសច្ចានិ វិភាវយន្តិ
គម្ភីរបញ្ញេន សុទេសិតានិ
កិញ្ចាបិ តេ ហោន្តិ ភុសប្បមត្តា[១]
ន តេ ភវំ អដ្ឋមមាទិយន្តិ[២]
ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
សហាវស្ស ទស្សនសម្បទាយ
តយស្សុ ធម្មា ជហិតា ភវន្តិ
សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆិតញ្ច
សីលព្វតំ វាបិ យទត្ថិ កិញ្ចិ
ចតូហបាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ

១ ម. ភូសប្បមត្តា ។ ២ ឆ. ម. អដ្ឋមំ អាទិយន្តិ ។

តថាគតហៅអ្នកនោះ ថាជាសប្បុរស (មិនញាប់ញ័រដោយលោក-ធម៌ទាំងឡាយ) ដូចសសរគោលដូច្នោះឯង រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។ ពួកបុគ្គលទាំងឡាយណា ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរិយសច្ចទាំងឡាយ ដែលព្រះតថាគត ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ សំដែងប្រៀបហើយ ពួកបុគ្គលទាំងនោះ ទុកជាប្រមាទដ៏លើសលប់ក៏ដោយ ពួកបុគ្គលទាំងនោះ គង់មិនកាន់យកភពជាគំរប់៨ គឺមិនកើតទៀតក្នុងភពទី ៨ ជាដាច់ឡើយ រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។ (សំយោជនក្កិលេស ៣ យ៉ាងគឺ) សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វត-បរាមាសៈណាមួយ គឺធម៌ទាំងឡាយ ៣ នោះ សោតាបន្នបុគ្គលនោះបានលះបង់ហើយ ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទា គឺសោតាបត្តិមគ្គមួយទៀត សោតាបន្នបុគ្គល រួចស្រឡះចាកអបាយទាំង ៤ ផង

ឆ ចាភិឋានានិ អភព្វោ កាតុំ(១)
ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
កិញ្ចាបិ សោ កម្មំ ករោតិ(២) បាបកំ
កាយេន វាចាយុត(៣) ចេតសា វា
អភព្វោ សោ តស្ស បដិច្ឆទាយ(៤)
អភព្វតា ទិដ្ឋបទស្ស វុត្តា
ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។
វនប្បគុម្ពេ យថា ផុស្សិតគ្គេ
គិម្ហានមាសេ បឋមស្មឹ គិម្ហេ
តថូបមំ ធម្មវរំ អទេសយិ
និព្វានគាមឹ បរមំ ហិតាយ
ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ
ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។

១ ម. ឆច្ចាភិឋានានិ ។ ២ ម. កម្មំ បាបកំ ៣ ម.ម. វាចាយុទ ។ ៤ ម. បដិច្ឆាទាយ ។

មិនអាចធ្វើនូវអភិដ្ឋាន(១) ទាំង៦ផង រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះ
ឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមបានសិរីសួស្តី ។
ប្រសិនបើ លោកបុគ្គលនោះ ធ្វើនូវបាបកម្មដោយកាយក៏ដោយ
វាចាដោយចិត្តក៏ដោយ (ព្រោះសេចក្តីភ្លាំងភ្លាត់) លោកបុគ្គលនោះ
មិនដែលបិទបាំងនូវបាបកម្មនោះឡើយ ភាវៈនៃបុគ្គលមានឃើញនូវ
ព្រះនិព្វានហើយ ជាបុគ្គលមិនដែលបិទបាំងបាបកម្ម ព្រះ
ពុទ្ធទាំងឡាយ បានត្រាស់សំដែងហើយ រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង
ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមបានសិរីសួស្តី ។
គុម្ពឈើក្នុងព្រៃ មានត្រួយលូតលាស់ ក្នុងខែដើមគិម្ហរដូវគឺខែ
ក្តៅ យ៉ាងណាមិញ ព្រះពុទ្ធ បានត្រាស់សំដែងហើយនូវធម៌
ដ៏ប្រសើរ ជាធម៌នាំសត្វទាំងឡាយ ឲ្យដល់នូវព្រះនិព្វាន
ដើម្បីប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដូចជាគុម្ពឈើ មានក្នុងព្រៃ ដូច្នោះឯង
រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ
សូមបានសិរីសួស្តី ។

១. សំដៅយកអនន្តរិយកម្ម ៥ និងការកាន់យកសាស្តាដទៃ ។

វរោ វរញ្ញូ វរទោ វរាហរោ

អនុត្តរោ ធម្មវរំ អទេសយិ

ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។

ខីណំ បុរាណំ នវំ (១)នត្ថិ សម្ភវំ

វិរត្តចិត្តាយតិកេ(២) ភវស្មិំ

តេ ខីណពីជា អវិរូឡ្ហិឆន្ទា

និព្វន្តិ ធីរា យថាយម្បទីបោ

ឥទម្បិ សង្ឃេ រតនំ បណីតំ

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ ។

យានីធ ភូតានិ សមាគតានិ

ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ

តថាគតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ

ពុទ្ធំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ ។

១ ម. ខវំ ។ ២ ម. វិរត្តចិត្តា អាយតិកេ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ ទ្រង់ជ្រាបនូវធម៌ប្រសើរ ទ្រង់ប្រទាននូវធម៌ប្រសើរ ទ្រង់នាំមកនូវធម៌ប្រសើរ ព្រះអង្គប្រសើរ ឥតមានអ្នកណាមួយស្មើ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយនូវធម៌ប្រសើរ នេះគឺព្រះពុទ្ធរតនៈ ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

កម្មចាស់ (របស់ពួកបុគ្គលណា) អស់ហើយ កម្មថ្មី រមែងមិនកើតប្រាកដ ពួកបុគ្គលទាំងឡាយណាមានចិត្តនឿយណាយ ហើយក្នុងភពតទៅ ពួកបុគ្គលទាំងឡាយនោះ មានពូជអស់ហើយ មានឆន្ទៈគឺសេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចិត្ត មិនលូតលាស់ឡើង ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា រមែងរលត់ទៅ ដូចប្រទីប ដែលរលត់ទៅនេះ នេះគឺព្រះសង្ឃរតនៈ ជារតនៈដ៏ឧត្តម ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមមានសិរីសួស្តី ។

ពួកភូតណា ដែលនៅលើផែនដីក្តី ពួកភូតណា ដែលនៅក្នុងអាកាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំងឡាយសូមនមស្ការនូវព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់បានត្រាស់មកហើយដូចគ្នាដែល ទេវតានិងមនុស្សក៏បូជា សូមមានសិរីសួស្តី ។

យានីធ ភូតានិ សមាគតានិ
ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ
តថាគតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ
ធម្មំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ ។
យានីធ ភូតានិ សមាគតានិ
ភុម្មានិ វា យានិ វ អន្តលិក្ខេ
តថាគតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ
សង្ឃំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ ។

រតនសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋេ តិរោកុឌ្ឌកណ្ឌំ

(៨) មត្តាសុខបរិច្ចាគា បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខំ
ចជេ មត្តាសុខំ ធីរោ សម្បស្សំ វិបុលំ សុខំ ។
តិរោកុឌ្ឌេសុ តិដ្ឋន្តិ សន្ធិសិង្ឃាដកេសុ ច
ទ្វារពាហាសុ តិដ្ឋន្តិ អាគន្ត្វាន សកំ ឃរំ ។

ពួកភូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកភូតណា បិតនៅក្នុង អាកាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំងឡាយសូម នមស្ការនូវព្រះធម៌ដែលមានមកហើយដូចគ្នា ដែលមនុស្សនិង ទេវតានិករបូជា សូមមានសេរីសួស្តី ។

ពួកភូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកភូតណា បិតនៅ ក្នុង អាកាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំងឡាយ សូម នមស្ការ នូវព្រះសង្ឃ ដែលមានមកហើយដូចគ្នា ដែលទេវតា និងមនុស្សនិករបូជា សូមមានសេរីសួស្តី ។

ចប់ រតនសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាឋ តិរោកុឌ្ឌកណ្ឌ

(៨) បើបុគ្គលឃើញសុខដ៏ធំទូលាយ ព្រោះលះសុខមានប្រមាណតិចចេញ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលឃើញច្បាស់សុខដ៏ធំទូលាយ គប្បី លះសុខមានប្រមាណតិចចេញ ។

ប្រេតទាំងឡាយ មកកាន់ផ្ទះនៃញាតិ ដោយគិតថា ផ្ទះរបស់ខ្លួន ហើយឈរនៅជិតខាងក្រៅជញ្ជាំងទាំងឡាយខ្លះ តាមផ្លូវបែកជា ៤ ទិស ផ្លូវបែកជា ៣ ទាំងឡាយខ្លះ ជិតក្លោងទ្វារក្នុងផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ ។

បហុតេ[១] អន្នបានម្ហិ ខជ្ជភោជ្ជេ ឧបដ្ឋិតេ

ន តេសំ កោចិ សរតិ សត្តានំ កម្មបច្ចយា ។

ឯវំ ទទន្តិ ញាតីនំ យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា

សុចឹ បណីតំ កាលេន កប្បិយំ បានភោជនំ

ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។

តេ ច តត្ថ សមាគន្ត្វា ញាតិបេតា សមាគតា

បហុតេ អន្នបានម្ហិ សក្កច្ចំ អនុមោទរេ

ចិរំ ជីវន្តុ នោ ញាតី យេសំ ហេតុ លភាមសេ

អម្ហាកញ្ច កតា បូជា ទាយកា ច អនិប្ផលា

ន ហិ តត្ថ កសី អត្ថិ គោរក្ខេត្ថ ន វិជ្ជតិ

វណិជ្ជា តាទិសី នត្ថិ ហិរញ្ញេន កយាកយំ[២]

---

១ ម· បហូតេ ។ ២ ម· កយក្កយំ ។ ម· ក្រយាកយំ ។

កាលបើបាយទឹក បង្អែមនិងចំណីមានគ្រប់គ្រាន់ ដែលគួរញាតិតាក់តែងទុកហើយ មិនមានញាតិណាមួយ នឹកដល់ប្រេតទាំងឡាយនោះ ព្រោះកម្មរបស់សត្វទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ ។ ញាតិទាំងឡាយណា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ញាតិទាំងឡាយនោះ រមែងឲ្យនូវទឹកនិងភោជនៈដ៏ស្អាត ដ៏ប្រសើរ ជារបស់គួរតាមកាលដល់ញាតិទាំងឡាយ យ៉ាងនេះថា ទាននេះ ចូរមានដល់ញាតិទាំងឡាយ សូមញាតិទាំងឡាយ បានដល់នូវសេចក្តីសុខ ។ ចំណែក ប្រេតជាញាតិ ជាអ្នកមកប្រជុំគ្នាទាំងនោះ មកជួបជុំគ្នាហើយ ក្នុងទីទៀបនោះ កាលបើបាយនិងទឹក មានល្មមគ្រាន់ ក៏អនុមោទនា ដោយគោរពថា យើងទាំងឡាយ បានសម្បត្តិនេះ ព្រោះហេតុនៃញាតិទាំងឡាយណា សូមពួកញាតិរបស់យើងទាំងឡាយនោះ រស់នៅយឺនយូរ ការបូជាដែលញាតិទាំងឡាយធ្វើហើយ ដល់យើងទាំងឡាយក្តី ញាតិទាំងឡាយ ជាអ្នកឲ្យទានក្តី មិនមែនជាឥតផលឡើយ កសិកម្មក៏មិនមានក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ គោរក្ខកម្មក៏មិនមានក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ ពាណិជ្ជកម្មដែលជាហេតុបានសម្បត្តិ បែបដូច្នោះក៏មិនមាន ការលក់ទិញដោយប្រាក់ក៏មិនមាន

ឥតោ ទិន្នេន យាបេន្តិ បេតា កាលកតា តហិំ ។

ឧណ្ណតេ[១] ឧទកំ វុដ្ឋំ[២] យថា និន្នំ បវត្តតិ

ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតិ ។

យថា វារិវហា បូរា បរិបូរេន្តិ សាគរំ

ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតិ ។

អទាសិ មេ អកាសិ មេ ញាតិមិត្តា សខា ច មេ

បេតានំ ទក្ខិណំ ទជ្ជា បុព្វេ កតមនុស្សរំ ។

ន ហិ រុណ្ណំ វា សោកោ វា យា ចញ្ញា[៣] បរិទេវនា

ន តំ បេតានមត្ថាយ ឯវំ តិដ្ឋន្តិ ញាតយោ ។

១ ម.ឆ. ឧន្នមេ ។ ២ ម. វុដ្ឋេ ។ ៣ ម.ឆ. យាចញ្ញា ។

បុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើកាលកិរិយា លះលោកនេះទៅហើយ រមែង ញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រេតវិស័យនោះ ដោយផលទាន ដែលញាតិទាំងឡាយឲ្យហើយអំពីលោកនេះ ។ ទឹកធ្លាក់ចុះលើ ទីទួល រមែងហូរទៅកាន់ទីទាបដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ អំពីលោកនេះ រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។ ផ្ទៃទឹកមានទន្លេនិងស្ទឹងជាដើម ដ៏ពេញ រមែងញុំាងសាគរឲ្យពេញ ប្រៀបដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយអំពីលោកនេះ រមែង សម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គលកាល រឭកឃើញនូវឧបការគុណ ដែលពួកគេធ្វើទុកដល់ខ្លួន ក្នុងកាលមុនថា អ្នកនេះបានឲ្យរបស់នេះដល់អញ អ្នកនេះបានធ្វើគុណនេះ ដល់អញ អ្នកទាំងឡាយនោះ ជាញាតិមិត្រ ជាសំឡាញ់របស់អញដូច្នេះហើយ គួរឲ្យទក្ខិណាទាន ចំពោះប្រេតទាំងឡាយ ។ ការយំ សោកសៅ ពិលាបខ្សឹកខ្សួលដទៃណា មិនមានប្រយោជន៍ឡើយ ការយំជា ដើមនោះ មិនសម្រេចប្រយោជន៍ ដល់ប្រេតទាំងឡាយទេ ញាតិ ទាំងឡាយ រមែងឋិតនៅយ៉ាងនោះដដែល ឥតបានដើម្បីបានគ្នាឡើយ ។

អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា ទិន្នា សង្ឃម្ហិ សុប្បតិដ្ឋិតា
ទីឃរត្តំ ហិតាយស្ស ឋានសោ ឧបកប្បតិ ។
សោ ញាតិធម្មោ ច អយំ និទស្សិតោ
បេតានបូជា(១) ច កតា ឧឡារា
ពលញ្ច ភិក្ខូនមនុប្បទិន្នំ
តុម្ហេហិ បុញ្ញំ បសុតំ អនប្បកន្តិ(២) ។

តិរោកុឌ្ឌសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋេ និធិកណ្ឌំ

(៨) និធិំ និធេតិ បុរិសោ គម្ភីរេ ឧទកន្តិកេ(៣)
អត្ថេ កិច្ចេ សមុប្បន្នេ អត្ថាយ មេ ភវិស្សតិ
រាជតោ វា ទុរុត្តស្ស ចោរតោ បីឡិតស្ស វា
ឥណស្ស វា បមោក្ខាយ ទុព្ភិក្ខេ អាបទាសុ វា

---

១ ម. បេតានំ បូជា ។ ២ ម. អនប្បកំ ។ ៣ ម. ឧទកន្តិកេ ។ [illegible]
[illegible] ។

លុះតែទក្ខិណាទាននេះ ដែលបុគ្គលបានឲ្យហើយ ដំកល់ទុកប្រពៃ
ហើយ ក្នុងសង្ឃ រមែងសម្រេចផលដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់ប្រេតនោះ អស់កាលជាអង្វែង ។ ញាតិធម៌នោះឈ្មោះថា
មហាបពិត្រ បានសំដែងជាប្រាកដហើយ ការបូជាដ៏ថ្លៃថ្លា
ចំពោះប្រេតទាំងឡាយ ឈ្មោះថា បានធ្វើហើយផង កំលាំងកាយ
នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ឈ្មោះថា បានចំរើនឲ្យហើយផង បុណ្យឈ្មោះ
ថា បានសន្សំទុក មិនមែនតិចឡើយផង ។

ចប់ តិរោកុឌ្ឌសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាឋ និធិកណ្ឌ

(៨) បុរសកប់កំណប់ទ្រព្យទុកក្នុងទីជ្រៅ ជាទីបំផុតនៃទឹក ដោយគិត
ថា កាលបើកិច្ច ដែលត្រូវការកើតឡើងហើយ ទ្រព្យនេះនឹងបានជាប្រ-
យោជន៍ ដល់អាត្មាអញ ដែលត្រូវពួកពាលព្រះរាជាកាលបន្តុះបង្កាច់នឹងបានដោះ
ខ្លួនចេញពីស្តេច ឬ ត្រូវចោរបៀតបៀននឹងបានដោះខ្លួនចេញពីចោរនឹង
បានដោះបំណុល ឬ ក្នុងវេលាទុរ្ភិក្ស ឬ ក្នុងកាលអន្តរាយទាំងឡាយ

ឯតទត្ថាយ លោកស្មឹ និធិ នាម និធិយ្យតិ ។
តាវស្សុ និហិតោ សន្តោ គម្ភីរេ ឱទកន្តិកេ
ន សព្វោ សព្វទាយេវ(១) តស្ស តំ ឧបកប្បតិ
និធិ វា ឋានា ចវតិ សញ្ញា វាស្ស វិមុយ្ហតិ
នាគា វា អបនាមេន្តិ យក្ខា វាបិ ហរន្តិ នំ
អប្បិយា វាបិ ទាយាទា ឧទ្ធរន្តិ អបស្សតោ
យទា បុញ្ញក្ខយោ ហោតិ សព្វមេតំ វិនស្សតិ ។
យស្ស ទានេន សីលេន សញ្ញមេន(២) ទមេន ច
និធិ សុនិហិតោ ហោតិ ឥត្ថិយា បុរិសស្ស វា
ចេតិយម្ហិ ច(៣) សង្ឃេ វា បុគ្គលេ អតិថីសុ វា
មាតរិ បិតរិ វាបិ(៤) អថោ ជេដ្ឋម្ហិ ភាតរិ
ឯសោ និធិ សុនិហិតោ អជេយ្យោ អនុគាមិកោ
បហាយ គមនីយេសុ ឯតំ អាទាយ គច្ឆតិ

១ ម.ម. ឯវ ។ ២ ម.ម. សំយមេន ។ ៣ ម. វ ។ ៤ ម. ចាបិ ។

ធម្មតាកំណប់ដែលគេកប់ទុកក្នុងលោក ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង ។ កំណប់ដែលបុគ្គលកប់ ក្នុងទីជ្រៅ មានទីបំផុតលង់ដល់ទឹក ដល់ម្ល៉ោះ កំណប់ទ្រព្យទាំងអស់នោះ ក៏មិនសម្រេចដល់បុគ្គលនោះសព្វកាលទេ ព្រោះថា កំណប់ទ្រព្យ រមែងឃ្លាតទៅចាកទីខ្លះ សេចក្តីចំណាំរបស់បុគ្គលនោះ រមែងវង្វេងទៅខ្លះ នាគទាំងឡាយ រមែងនាំផ្លាស់ទៅខ្លះ ពួកយក្សក្តីសោត ពួកយក្សនាំយកទ្រព្យនោះទៅខ្លះ អ្នកទទួលមត៌កដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ រមែងគាស់យកនូវកំណប់ទ្រព្យនោះ កាលខ្លួនមិនបានឃើញខ្លះ ខ្លួនអស់បុណ្យទៅវេលាណា កំណប់ទ្រព្យទាំងអស់នោះ រមែងវិនាសបាត់បង់ទៅក្នុងវេលានោះ ។ កំណប់ទ្រព្យដែលស្ត្រី ឬ បុរសណា បានកប់ទុកល្អហើយ ដោយទាន សីល ដោយការសង្រួម និងដោយការទូន្មានខ្លួន ក្នុងចេតិយ ក្នុងសង្ឃ ក្នុងបុគ្គល ក្នុងភ្ញៀវ ក្នុងមាតា ក្នុងបិតា ឬក៏ ក្នុងបងប្រុស-ស្រីដែលជាច្បង កំណប់ទ្រព្យនុ៎ះ ទើបជាកំណប់ទ្រព្យដែលកប់ទុកប្រពៃហើយ អ្នកណា ៗ មិនអាចផ្ចាញ់បានជាកំណប់ទ្រព្យ ដែលជាប់តាមខ្លួនទៅ កាលលះភោគៈទាំងឡាយដែលខ្លួនត្រូវលះបង់ហើយទៅ ខ្លួនរមែងនាំយកកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះទៅ

អសាធារណមញ្ញេសំ អចោរាហរណោ(១) និធិ ។
កយិរាថ ធីរោ បុញ្ញានិ យោ និធិ អនុគាមិកោ
ឯស ទេវមនុស្សានំ សព្វកាមទទោ និធិ
យំ យំ ទេវាភិបត្ថេន្តិ សព្វមេតេន លព្ភតិ ។
សុវណ្ណតា សុស្សរតា សុសណ្ឋានំ សុរូបតា
អាធិបច្ចំ(២)បរិវារោ សព្វមេតេន លព្ភតិ ។
បទេសរជ្ជំ ឥស្សរិយំ ចក្កវត្តិសុខំ បិយំ
ទេវរជ្ជម្បិ ទិព្វេសុ សព្វមេតេន លព្ភតិ ។
មានុស្សិកា ច សម្បត្តិ ទេវលោកេ ច យា រតិ
យា ច និព្វានសម្បត្តិ សព្វមេតេន លព្ភតិ ។
មិត្តសម្បទមាគម្ម យោនិសោ វេ បយុញ្ជតោ
វិជ្ជាវិមុត្តិវសីភាវោ សព្វមេតេន លព្ភតិ ។

១ ម.ឆ. អចោរហរណោ ។ ២ ម.ឆ. អាធិបច្ចំ ។

កំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ មិនទូទៅ ដល់ពួកជនដទៃ ជារបស់ដែលចោរលួចនាំទៅមិនបាន ។ កំណប់ទ្រព្យ គឺបុណ្យណា ជាប់តាមខ្លួនទៅបាន អ្នកប្រាជ្ញ គួរធ្វើនូវកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនោះ កំណប់ទ្រព្យ គឺបុណ្យនុ៎ះ ឲ្យនូវសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ពួកទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ប្រាថ្នាគោលដៅនូវផលណា ៗ ផលទាំងពួងនោះ ៗ រមែងបានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ ភាពជាអ្នកមានសម្បុរល្អផង មានសំឡេងពីរោះ ទ្រង់ទ្រាយល្អ រូបល្អ ជាអធិបតី មានបរិវារ ផលទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ ភាពជាស្តេចប្រទេសរាជ ឥស្សរិយយស សេចក្តីសុខរបស់ស្តេចចក្រពត្តិជាទីស្រឡាញ់ ភាពជាស្តេចនៃទេវតា ក្នុងទេពនិកាយទាំងឡាយ ផលទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ សម្បត្តិជារបស់មនុស្សណាមួយផង សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងទេវលោកណាមួយផង សម្បត្តិគឺព្រះនិព្វានណាមួយផង សម្បត្តិទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ ភាពនៃបុគ្គលកាលអាស្រ័យមិត្តសម្បទា ហើយប្រកបសេចក្តីព្យាយាម ដោយឧបាយដែលត្រូវ ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងវិជ្ជានិងវិមុត្តិ ផលទាំងអស់ បានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនោះ ។

បដិសម្ភិទា វិមោក្ខា[១] ច យា ច សាវកបារមី

បច្ចេកពោធិ ពុទ្ធភូមិ សព្វមេតេន លព្ភតិ ។

ឯវំ មហិទ្ធិកា[២] ឯសា យទិទំ បុញ្ញសម្បទា

តស្មា ធីរា បសំសន្តិ បណ្ឌិតា កតបុញ្ញតំ ។

និធិកណ្ឌំ[៣] និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋេ ករណីយមេត្តសុត្តំ

(១០) ករណីយមត្ថកុសលេន យន្តំ សន្តំ បទំ អភិសមេច្ច

សក្កោ ឧជូ ច សុហុជូ ច សុវចោ ចស្ស មុទុ អនតិមានី

សន្តុស្សកោ ច សុភរោ ច អប្បកិច្ចោ ច សល្លហុកវុត្តិ

សន្តិន្ទ្រិយោ ច និបកោ ច អប្បគព្ភោ កុលេសុ អននុគិទ្ធោ

ន ច ខុទ្ទំ សមាចរេ[៤] កិញ្ចិ យេន វិញ្ញូ បរេ ឧបវទេយ្យុំ

---

១ ម. វិមោក្ខោ ។ ២ ម. មហិទ្ធិកា ។ ៣ ម. ឧ. និធិកណ្ឌសុត្តំ ។ ៤ ម. ម. ន ខុទ្ទមាចរេ ។

បដិសម្ភិទា វិមោក្ខ សាវកបារមីញាណ បច្ចេកពោធិញាណ និងពុទ្ធ-ភូមិណា ៗ វត្ថុទាំងអស់ រមែងបានដោយកំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យនុ៎ះ ។ បុញ្ញសម្បទានេះ ឲ្យសំរេចប្រយោជន៍ធំ ដោយប្រការដូច្នេះ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាធីរជន ទើបសរសើរនូវភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកមានបុណ្យធ្វើទុកហើយ ។

ចប់ និធិកណ្ឌសូត្រ ។

ខុទ្ទកបាឋ ករណីយមេត្តសូត្រ

(១០) កិច្ចណា (ដែលគួរគេធ្វើ) បានត្រាស់ដឹងនូវបទដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ គឺព្រះនិព្វាន (បានធ្វើហើយ) កិច្ចនោះ កុលបុត្រអ្នកឈ្លាសក្នុងប្រយោជន៍ខ្លួន (កុលបុត្រនោះ) ជាអ្នកអាចហ៊ានផង ត្រង់ដោយកាយនិងវាចាផង ត្រង់ល្អដោយចិត្តផង គេប្រដៅងាយផង មានសុភាពទន់ភ្លន់ផង មិនមានមានះក្រៃលែងផង សន្តោសផង គេចិញ្ចឹមងាយផង មានកិច្ចតិចផង ប្រព្រឹត្តស្រាលព្រម (មានបរិក្ខារតិច) ផង មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំផង មានប្រាជ្ញាចាស់ផង មិនឃ្នើសឃ្នងផង មិនជាប់ជំពាក់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយផង វិញ្ញូជនទាំងឡាយ គួរតិះដៀលជនទាំងឡាយដទៃ ដោយកម្មណា មិនគួរប្រព្រឹត្តនូវកម្មនោះ ដែលជាកម្មលាមក សូម្បីតិចតួច

សុខិនោ វា ខេមិនោ ហោន្តុ សព្វេ សត្តា ភវន្តុ សុខិតត្តា

យេ កេចិ បាណភូតត្ថិ តសា វា ថាវរា វា[១] អនវសេសា

ទីឃា វា យេ មហន្តា វា[២] មជ្ឈិមា រស្សកា អណុកថូលា

ទិដ្ឋា វា យេ ច អទិដ្ឋា យេ ច ទូរេ វសន្តិ អវិទូរេ

ភូតា វា សម្ភវេសី វា សព្វេ សត្តា ភវន្តុ សុខិតត្តា ។

ន បរោ បរំ និកុព្វេថ នាតិមញ្ញេថ កត្ថចិ[៣] នំ កិញ្ចិ[៤]

ព្យារោសនា បដិឃសញ្ញា នាញ្ញមញ្ញស្ស ទុក្ខមិច្ឆេយ្យ ។

មាតា យថា និយំ បុត្តំ អាយុសា ឯកបុត្តមនុរក្ខេ

ឯវម្បិ សព្វភូតេសុ មានសម្ភាវយេ អបរិមាណំ ។

---

១ ម. [illegible] ២ [illegible] ៣ ម. [illegible] ៤ ម. កញ្ចិ ។

(ហើយគួរផ្សាយមេត្តាចិត្ត ចំពោះពពួកសត្វថា) សត្វទាំងឡាយទាំងពួង សូមឲ្យមានសេចក្ដីសុខ ឲ្យមានសេចក្ដីក្សេម ឲ្យមានខ្លួនដល់នូវសេចក្ដីសុខចុះ សត្វមានជីវិតទាំងឡាយណាមួយដែលមានសេសសល់ គឺសត្វមានសេចក្ដីតក់ស្លុត គឺនៅមានតណ្ហាក្ដី ទាំងមិនតក់មានតណ្ហាក្ដី សត្វទាំងឡាយណា មានកាយវែងក្ដី ធំក្ដី មានកាយយ៉ាងកណ្ដាលក្ដី ខ្លីក្ដី មានកាយល្អិត ឬ ធាត់ក្ដី សត្វទាំងឡាយណា ដែលយើងឃើញហើយក្ដី មិនឃើញហើយក្ដី សត្វទាំងឡាយណា នៅក្នុងទីឆ្ងាយក្ដី ក្នុងទីជិតក្ដី ដែលកើតរួចមកហើយក្ដី ដែលកំពុងតែស្វែងរកទីកើតក្ដី សត្វទាំងអស់ (នោះ) ចូរមានខ្លួនដល់សុខចុះ ។ សត្វដទៃមិនគួរកៅហាងបៀតបៀនសត្វដទៃឡើយ មិនគួរមើលងាយនឹងគេក្នុងទីណាមួយឡើយ មិនគួរប្រាថ្នានូវសេចក្ដីទុក្ខដល់គ្នានឹងគ្នា ព្រោះសេចក្ដីក្រេវក្រោធនឹងសេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ ក្នុងចិត្តឡើយ ។ មាតាថ្នមរក្សាបុត្រដែលកើតអំពីខ្លួន ជាកូនតែមួយដោយអាយុ (ស្មើដោយជីវិត) យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលគួរចំរើនមេត្តាចិត្តមិនមានប្រមាណ ចំពោះសត្វទាំងឡាយទាំងពួង យ៉ាងនោះដែរ ។

មេត្តញ្ច សព្វលោកស្មិំ មានសម្ភាវយេ អបរិមាណំ

ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយញ្ច អសម្ពាធំ អវេរំ អសបត្តំ[១] ។

តិដ្ឋញ្ចរំ និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតស្ស វិគតមិទ្ធោ

ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យ ព្រហ្មមេតំ វិហារំ ឥធមាហុ[២] ។

ទិដ្ឋិញ្ច អនុបគ្គម្ម សីលវា ទស្សនេន សម្បន្នោ

កាមេសុ វិនេយ្យ[៣] គេធំ ន ហិ ជាតុគ្គព្ភសេយ្យំ បុនរេតីតិ ។

មេត្តសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

ខុទ្ទកបាឋោ សមត្តោ[៤] ។

---

១ ម. អវេរមសបត្តំ ។ ២ ម. វិហារមិធមាហុ ។ ៣ ម. វិនយ ។ ៤ ឱ.ម. ខុទ្ទកបាឋប្បករណំ និដ្ឋិតំ ។

បុគ្គលគួរចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានប្រមាណ ជាធម៌មិនចង្អៀត មិនមានពៀរ មិនមានសត្រូវ ទៅក្នុងលោកទាំងអស់ គឺក្នុងទិសខាងលើផង ខាងក្រោមផង ខាងទទឹងគឺត្រង់កណ្តាលផង ។ (បុគ្គលអ្នកចំរើនមេត្តាចិត្តនោះ) ទោះឈរក្តី ដើរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី ជាអ្នកមានសេចក្តីងោក ងឹក ទៅប្រាសហើយ គឺជាអ្នកមិនងោកងក់ អស់កាលត្រឹមណា គួរតំកល់នូវសតិនោះ អស់កាលត្រឹមនោះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលនូវកិរិយានុ៎ះថាជាព្រហ្មវិហារ ក្នុងសាសនានេះ ។ (បុគ្គលដែលមានមេត្តាព្រហ្មវិហារ) មិនចប់នឹងទិដ្ឋិ ជាអ្នកមានសីល ប្រកបដោយទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ (គង់ទៅទៀត) បន្ទោបង់នូវសេចក្តីជាប់ចំពាក់ ក្នុងកាមទាំងឡាយហើយ រមែងមិនមកកាន់គភ៌សេយ្យទៀតឡើយ ។

ចប់ មេត្តសូត្រ ។

ចប់ ខុទ្ទកបាឋ ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទគាថា

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

(១១) មនោបុព្វង្គមា ធម្មា មនោសេដ្ឋា មនោមយា
មនសា ចេ បទុដ្ឋេន ភាសតិ វា ករោតិ វា
តតោ នំ ទុក្ខមន្វេតិ ចក្កំវ វហតោ បទំ ។
មនោបុព្វង្គមា ធម្មា មនោសេដ្ឋា មនោមយា
មនសា ចេ បសន្នេន ភាសតិ វា ករោតិ វា
តតោ នំ សុខមន្វេតិ ឆាយាវ អនុបាយិនី ។
អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ អជិនិ(១) មំ អហាសិ មេ
យេ ច(២) តំ ឧបនយ្ហន្តិ វេរំ តេសំ ន សម្មតិ ។
អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ អជិនិ មំ អហាសិ មេ

១ ម. អជិនី ។ ២ ម. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

(១១) ធម៌ទាំងឡាយ មានចិត្តជាប្រធាន មានចិត្តប្រសើរបំផុត (មានចិត្តជាធំ) សម្រេចអំពីចិត្ត បើបុគ្គលមានចិត្តត្រូវទោស(១)ប្រទូស្តហើយ ពោលក្តី ធ្វើក្តី (នូវទុច្ចរិត) ព្រោះទុច្ចរិតទាំងនោះ ទុក្ខ រមែងជាប់តាមបុគ្គលនោះទៅ ដូចកង់រទេះវិលតាមដាននៃជើងគោដែលកំពុងអូសទៅ ។

ធម៌ទាំងឡាយ មានចិត្តជាប្រធាន មានចិត្តប្រសើរបំផុត សម្រេចអំពីចិត្ត បើបុគ្គលមានចិត្តជ្រះថ្លា(២)ហើយ ពោលក្តី ធ្វើក្តី (នូវសុចរិត) ព្រោះសុចរិតទាំងនោះ សុខរមែងជាប់តាមបុគ្គលនោះទៅ ដូចស្រមោលអន្ទោលតាមប្រាណ ។

អ្នកឯណោះ បានជេរអញ អ្នកឯណោះ បានវាយអញ អ្នកឯណោះ បានឈ្នះអញ អ្នកឯណោះ បានលួចយកទ្រព្យរបស់អញទៅហើយ បើអ្នកណា ចងសេចក្តីក្រោធបែបនោះទុក (ចងពៀរ) ពៀររបស់អ្នកនោះ មិនរម្ងាប់ឡើយ ។

អ្នកឯណោះ បានជេរអញ អ្នកឯណោះ បានវាយអញ អ្នកឯណោះ បានឈ្នះអញ អ្នកឯណោះ បានលួចយកទ្រព្យរបស់អញទៅហើយ

១ ធម៌ទាំងនោះសុទ្ធតែជាសេចក្តីសៅហ្មងនៃចិត្ត មានលោភៈជាដើម ដែលឈ្មោះថាអកុសលធម៌ ។
២ ជ្រះថ្លាដោយគុណមានសទ្ធាជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

យេ ច តំ ឧបនយ្ហន្តិ(១) វេរំ តេសូបសម្មតិ ។

ន ហិ វេរេន វេរានិ សម្មន្តីធ កុទាចនំ

អវេរេន ច សម្មន្តិ ឯស ធម្មោ សនន្តនោ ។

បរេ ច ន(២) វិជានន្តិ មយមេត្ថ យមាមសេ(៣)

យេ ច តត្ថ វិជានន្តិ តតោ សម្មន្តិ មេធគា ។

សុភានុបស្សឹ វិហរន្តំ ឥន្ទ្រិយេសុ អសំវុតំ

ភោជនម្ហិ អមត្តញ្ញុំ កុសីតំ ហីនវីរិយំ

តំ វេ បសហតី មារោ វាតោ រុក្ខំវ ទុព្វលំ ។

អសុភានុបស្សឹ វិហរន្តំ ឥន្ទ្រិយេសុ សុសំវុតំ

ភោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញុំ សទ្ធំ អារទ្ធវីរិយំ

តំ វេ នប្បសហតី(៤) មារោ វាតោ សេលំវ បព្វតំ ។

---

១ ម.ឧ. ឧបនយ្ហន្តិ ។ ២ ម.ឧ. ន ។ ៣ ម.ឧ. យមាមសេ ។ ៤ ម.ឧ. នប្បសហតិ ។

បើអ្នកណា មិនចងសេចក្តីក្រោធថាបោះខ្ញុំ (ជាដើម) ពៀររបស់អ្នកនោះរមែងរម្ងាប់បាន ។ ពិតមែន តាំងពីកាលណាមក ក្នុងលោកនេះ ពៀរទាំងឡាយ មិនរម្ងាប់ ដោយពៀរឡើយ ពៀរទាំងឡាយតែងរម្ងាប់ ដោយមិនមានពៀរ នេះជាធម៌ចាស់ ។ ជនទាំងឡាយដទៃ (ក្រៅអំពីបណ្ឌិត) តែងមិនដឹងខ្លួនថា យើងទាំងឡាយនឹងវិនាសក្នុងកណ្ដាលនៃពួកនេះ ដូច្នេះឡើយ ចំណែកជនទាំងឡាយណា ក្នុងពួកនេះ ដឹងខ្លួនថា យើងទាំងឡាយ នឹងវិនាសក្នុងកណ្ដាលនៃពួកនេះ ដូច្នេះ ការឈ្លោះប្រកែកទាំងឡាយ រមែងរម្ងាប់អំពីជនទាំងឡាយនោះ ។

បុគ្គលដែលយល់ឃើញនូវអារម្មណ៍ថាល្អ មិនសង្រួមក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ខ្ជិលច្រអូស មានព្យាយាមថយ កិលេសមារ រមែងគ្របសង្កត់បុគ្គលនោះបាន ដូចខ្យល់ដែលគ្របសង្កត់ដើមឈើទុព្វលដូច្នោះ ។ ឯបុគ្គល ដែលយល់ឃើញនូវអារម្មណ៍ថាមិនល្អ សង្រួមប្រពៃក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន មានសទ្ធា ប្រារព្ធព្យាយាម កិលេសមារតែងគ្របសង្កត់បុគ្គលនោះមិនបាន ដូចខ្យល់គ្របសង្កត់ភ្នំថ្មមិនបានដូច្នោះ ។

អនិក្កសាវោ កាសាវំ យោ វត្ថំ បរិទហេស្សតិ

អបេតោ ទមសច្ចេន ន សោ កាសាវមរហតិ ។

យោ ច វន្តកសាវស្ស សីលេសុ សុសមាហិតោ

ឧបេតោ ទមសច្ចេន ស វេ កាសាវមរហតិ ។

អសារេ សារមតិនោ សារេ ចាសារទស្សិនោ

តេ សារំ នាធិគច្ឆន្តិ មិច្ឆាសង្កប្បគោចរា ។

សារញ្ច សារតោ ញត្វា អសារញ្ច អសារតោ

តេ សារំ អធិគច្ឆន្តិ សម្មាសង្កប្បគោចរា ។

យថា អគារំ ទុច្ឆន្នំ វុដ្ឋី(១)សមតិវិជ្ឈតិ

ឯវំ អភាវិតំ ចិត្តំ រាគោ សមតិវិជ្ឈតិ ។

---

១ ឧ. វុដ្ឋិ ។

អ្នកណា នៅមានទឹកចត់គឺកាមាទិកិលេស (គឺសក្តាន) ជាអ្នកប្រាថ្នា បង់ការទូន្មាន នូវឥន្ទ្រិយ និងសច្ចៈ ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាវៈ អ្នកនោះមិនគួរនឹងស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាវៈឡើយ ។ លុះតែអ្នកណា ខ្ជាក់ទឹកចត់គឺកាមាទិកិលេស ក្នុងកាលអស់ហើយ ជាអ្នកមានចិត្តតម្កល់មាំ ក្នុងចតុប្បារិសុទ្ធិសីល ប្រកបដោយការទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ និងសច្ចៈ អ្នកនោះឯង ទើបគួរនឹងស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាវៈបាន ។

ជនទាំងឡាយ ដែលយល់ឃើញ ក្នុងធម៌មិនមានខ្លឹម ថាជាធម៌មានខ្លឹមផង ជាអ្នកមានតម្រិះខុសជាអារម្មណ៍ រមែងមិនបាននូវធម៌ដែលមានខ្លឹមឡើយ ។ ជនទាំងឡាយ ដែលយល់ឃើញ នូវធម៌មានខ្លឹម ថាជាធម៌មានខ្លឹមផង យល់ឃើញ នូវធម៌គ្មានខ្លឹម ថាជាធម៌គ្មានខ្លឹមផង ជាអ្នកមានតម្រិះត្រូវ ជាអារម្មណ៍ រមែងបាននូវធម៌ដែលមានខ្លឹម ។

ផ្ទះដែលប្រក់មិនល្អហើយ ដំណក់ទឹកភ្លៀង រមែងលេចធ្លាក់យ៉ាងណាមិញ ចិត្តដែលបុគ្គលមិនបានអប់រំហើយ រាគៈរមែងចាក់ធ្លុះយ៉ាងនោះឯង ។

យថា អគារំ សុឆន្នំ វុដ្ឋី ន សមតិវិជ្ឈតិ

ឯវំ សុភាវិតំ ចិត្តំ រាគោ ន សមតិវិជ្ឈតិ ។

ឥធ សោចតិ បេច្ច សោចតិ បាបការី ឧភយត្ថ សោចតិ

សោ សោចតិ សោ វិហញ្ញតិ ទិស្វា កម្មកិលិដ្ឋមត្តនោ ។

ឥធ មោទតិ បេច្ច មោទតិ កតបុញ្ញោ ឧភយត្ថ មោទតិ

សោ មោទតិ សោ បមោទតិ ទិស្វា កម្មវិសុទ្ធិមត្តនោ ។

ឥធ តប្បតិ បេច្ច តប្បតិ បាបការី ឧភយត្ថ តប្បតិ

បាបំ មេ កតន្តិ តប្បតិ ភិយ្យោ តប្បតិ ទុគ្គតឹ គតោ ។

ឥធ នន្ទតិ បេច្ច នន្ទតិ កតបុញ្ញោ ឧភយត្ថ នន្ទតិ

បុញ្ញំ មេ កតន្តិ នន្ទតិ ភិយ្យោ នន្ទតិ សុគ្គតឹ គតោ ។

ផ្ទះដែលប្រក់ល្អហើយ ដំណក់ទឹកភ្លៀង រមែងមិនលេចធ្លាក់ យ៉ាងណាមិញ ចិត្តដែលបុគ្គលបានអប់រំទុកល្អហើយ តណ្ហារមែងមិនចាក់ធ្លុះបាន យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើបាប តែងសោកស្តាយក្នុងលោកទាំងពីរ គឺសោកស្តាយ ក្នុងលោកនេះ ១ ក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះ រមែងសោកស្តាយ ក្តៅក្រហាយ ព្រោះឃើញអំពើសៅហ្មងរបស់ខ្លួន ។

បុគ្គលអ្នកធ្វើបុណ្យទុក រមែងរីករាយ ក្នុងលោកទាំងពីរ គឺរីករាយក្នុងលោកនេះ ១ រីករាយក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះ រមែងរីករាយស្រស់ស្រាយ ព្រោះឃើញអំពើបរិសុទ្ធរបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើអំពើបាប តែងក្តៅក្រហាយ ក្នុងលោកទាំងពីរ គឺក្តៅក្រហាយក្នុងលោកនេះ ១ ក្តៅក្រហាយក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះ រមែងក្តៅក្រហាយដោយគិតឃើញថា បាបអញបានធ្វើហើយ លុះធ្វើមរណកាលទៅកាន់ទុគ្គតិ ក៏រឹតតែក្តៅក្រហាយពេកក្រៃលែង ។

បុគ្គលអ្នកធ្វើបុណ្យទុក រមែងត្រេកអរ ក្នុងលោកទាំងពីរគឺត្រេកអរក្នុងលោកនេះ ១ ត្រេកអរក្នុងលោកខាងមុខ ១ បុគ្គលនោះរមែងត្រេកអរដោយគិតឃើញថា បុណ្យអញបានធ្វើហើយ លុះធ្វើមរណកាលទៅកាន់សុគតិ ក៏រឹតតែត្រេកអរពេកក្រៃលែង ។

ពហុម្បិ ចេ សហិតំ ភាសមានោ
ន តក្ករោ ហោតិ នរោ បមត្តោ
គោបោវ គាវោ គណយំ បរេសំ
ន ភាគវា សាមញ្ញស្ស ហោតិ ។
អប្បម្បិ ចេ សហិតំ ភាសមានោ
ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារី
រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ
សម្មប្បជានោ សុវិមុត្តចិត្តោ
អនុបាទិយានោ ឥធ វា ហុរំ វា
ស ភាគវា សាមញ្ញស្ស ហោតិ ។

យមកវគ្គោ បឋមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ទុតិយោ អប្បមាទវគ្គោ

(១៦) អប្បមាទោ អមតំបទំ បមាទោ មច្ចុនោ បទំ
អប្បមត្តា ន មីយន្តិ យេ បមត្តា យថា មតា
ឯតំ[១] វិសេសតោ ញត្វា អប្បមាទម្ហិ បណ្ឌិតា

១ ម. ឯវំ ។

បើនរជនពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍សូម្បីច្រើន តែជាអ្នកប្រមាទ មិនធ្វើតាមពាក្យនោះ រមែងជាអ្នកមិនមានចំណែកសាមញ្ញផលឡើយ ដូចគង្វាលគោ កាលរាប់គោប្រគល់ឲ្យម្ចាស់ទ្រព្យហើយ (ជាអ្នកមិនបានបរិភោគនូវបញ្ចគោរស) ដូច្នោះឯង ។ បើនរជនពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍សូម្បីបន្តិចបន្តួច តែជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ លះបង់រាគៈ ទោសៈនិងមោហៈ ជាអ្នកដឹងនូវធម៌ ដែលគួរកំណត់តាមហេតុ មានចិត្តផុតស្រឡះពីសេចក្តីសៅហ្មង មិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ក្នុងលោកនេះនិងលោកខាងមុខ នរជននោះ រមែងជាអ្នកបានចំណែកសាមញ្ញផល ។

ចប់ យមកវគ្គ ទី១ ។

ធម្មបទគាថា អប្បមាទវគ្គទី២

[១៦] សេចក្តីមិនប្រមាទ[១] ជាផ្លូវនៃសេចក្តីមិនស្លាប់[២] សេចក្តីប្រមាទ ជាផ្លូវនៃសេចក្តីស្លាប់ ជនទាំងឡាយ ដែលមិនប្រមាទហើយ[៣] ឈ្មោះថា មិនស្លាប់ ជនទាំងឡាយ ដែលប្រមាទហើយ ទុកដូចជាមនុស្សស្លាប់ទៅហើយ ។ ពួកបណ្ឌិត ដឹងច្បាស់នូវដំណើរនេះ ដោយពិសេស (ទើបមិនធ្វេស) ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ

១ បានសេចក្តីថា ប្រុងប្រយ័ត្ន ពាក្យនេះជាឈ្មោះស្មារតី ដែលមានតាំងប្រុងជានិច្ច ។
២ ពាក្យថា មិនស្លាប់នេះ ជាឈ្មោះព្រះនិព្វាន ព្រោះព្រះនិព្វានមិនមានចាស់ មិនកើតស្លាប់ ។
៣ បានសេចក្តីថាមិនប្រុងប្រយ័ត្ន ពាក្យនេះជាឈ្មោះនៃការលះនូវស្មារតី ។

អប្បមាទេ បមោទន្តិ អរិយានំ គោចរេ រតា

តេ ឈាយិនោ សាតតិកា និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមា

ផុសន្តិ ធីរា និព្វានំ យោគក្ខេមំ អនុត្តរំ ។

ឧដ្ឋានវតោ សតីមតោ សុចិកម្មស្ស និសម្មការិនោ

សញ្ញតស្ស ច(១) ធម្មជីវិនោ អប្បមត្តស្ស យសោភិវឌ្ឍតិ ។

ឧដ្ឋានេនប្បមាទេន សញ្ញមេន(២) ទមេន ច(៣)

ទីបំ កយិរាថ មេធាវី យំ ឱឃោ នាភិកីរតិ ។

បមាទមនុយុញ្ជន្តិ ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា

អប្បមាទញ្ច មេធាវី ធនំ សេដ្ឋំវ រក្ខតិ ។

មា បមាទមនុយុញ្ជេថ មា កាមរតិសន្ថវំ

អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ បប្បោតិ វិបុលំ សុខំ ។

១ ម. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។ ២ ម. សំយមេន ។ ៣ ម. ក ។

រីករាយ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ បណ្ឌិតទាំងនោះ ជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងធម៌ជាគោចរ(១) នៃអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ មានការពិនិត្យ ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាប់កន្លា មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួនជានិច្ច ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា តែងប៉ះពាល់នូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមក្សាន្តចាកយោគៈ ជាគុណជាតដ៏ប្រសើរបំផុត ។ យស(២) តែងចំរើនដុះដាល ដល់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីប្រឹងប្រែង មានស្មារតី មានការងារស្អាត (សុចរិត) ជាអ្នកពិចារណា រួចហើយទើបធ្វើ ជាអ្នកសង្រួម រស់នៅដោយធម៌ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ ។ អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីធ្វើទីពឹង គឺអរហត្តផល ជាការដែលអន្លង់គឺកិលេសជន់លិចមិនបាន ដោយសេចក្តីប្រឹងប្រែងផង ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទផង ដោយការសង្រួមក្នុងបរិសុទ្ធិសីលផង ដោយការទូន្មានឥន្ទ្រិយផង ។ ពួកជនពាលអប្បឥតប្រាជ្ញា តែងប្រកបរឿយ ៗ នូវសេចក្តីប្រមាទ ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញ រមែងរក្សាទុកនូវសេចក្តីមិនប្រមាទ ដូចទ្រព្យយ៉ាងប្រសើរ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រកបរឿយ ៗ នូវសេចក្តីប្រមាទ ចូរកុំប្រកបរឿយ ៗ នូវសេចក្តីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងកាមឡើយ ព្រោះបុគ្គលអ្នកមិនប្រមាទ ចំរើនឈានពិនិត្យ រមែងបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ។

១ គោចរ [illegible] គោចរទាំងឡាយ: ១ ២ ភាវនាជាដើម, មោក្ខសម្បត្តិ, [illegible] ។

បមាទំ អប្បមាទេន   យទា(១) នុទតិ បណ្ឌិតោ

បញ្ញាបាសាទមារុយ្ហ   អសោកោ សោកិនឹ បជំ

បព្វតដ្ឋោវ ភុម្មដ្ឋេ   ធីរោ ពាលេ អវេក្ខតិ ។

អប្បមត្តោ បមត្តេសុ   សុត្តេសុ ពហុជាគរោ

អពលស្សំវ សីឃស្សោ   ហិត្វា យាតិ សុមេធសោ ។

អប្បមាទេន មឃវា   ទេវានំ សេដ្ឋតំ គតោ

អប្បមាទំ បសំសន្តិ   បមាទោ គរហិតោ សទា ។

អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ   បមាទេ ភយទស្សិ វា

សញ្ញោជនំ អណុំ ថូលំ   ឌហំ អគ្គីវ គច្ឆតិ ។

---
១ ម. នុទី ។

កាលណា បណ្ឌិត បន្ទាបង់នូវសេចក្តីប្រមាទ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ កាលណោះ លោកនឹងឡើងកាន់ប្រាសាទគឺបញ្ញា ជាបុគ្គលមិនសោក រមែងនឹងឃើញពួកសត្វដែលមានសោក ធីរជនតែងឃើញពួកជនពាល ដូចបុគ្គលដែលឈរលើកំពូលភ្នំ ហើយក្រឡេកមើលពួកជនដែលឋិតនៅលើផែនដី ដូច្នោះឯង ។

បណ្ឌិតមានប្រាជ្ញាច្រើន កាលពួកបុគ្គលកំពុងប្រមាទ លោកមិនប្រមាទ កាលពួកបុគ្គលកំពុងដេកលក់ លោកភ្ញាក់ឮកច្រើន លោករមែងលះបង់ចោលនូវបុគ្គលនោះ ដូចសេះលឿន ដែលទៅចោលនូវសេះ មានកំឡាំងទន់ទាប ដូច្នោះឯង ។

មឃមាណព ដល់នូវភាពជាបុគ្គលប្រសើរបំផុត ជាងទេវតាទាំងឡាយ ព្រោះតែសេចក្តីមិនប្រមាទ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវសេចក្តីមិនប្រមាទ តែងតិះដៀលនូវសេចក្តីប្រមាទ សព្វៗកាល ។

ភិក្ខុអ្នកត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ឬឃើញភ័យ ក្នុងសេចក្តីប្រមាទ តែងដុតនូវសំយោជនៈ ទាំងតូច ទាំងធំ ដូចភ្លើងឆេះ (កាលដុតកំទេចទាំងតូចទាំងធំ) ដូច្នោះឯង ។

អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ   បមាទេ ភយទស្សិ វា

អភព្វោ បរិហានាយ   និព្វានស្សេវ សន្តិកេ ។

អប្បមាទវគ្គោ ទុតិយោ ។

ធម្មបទគាថាយ តតិយោ ចិត្តវគ្គោ

(៣៣) ផន្ទនំ ចបលំ ចិត្តំ ទុរក្ខំ ទុន្និវារយំ

ឧជុំ ករោតិ មេធាវី   ឧសុការោវ(១) តេជនំ ។

វារិជោវ ថលេ ខិត្តោ   ឱកមោកតឧព្ភតោ

បរិផន្ទតិទំ ចិត្តំ   មារធេយ្យំ បហាតវេ ។

ទុន្និគ្គហស្ស លហុនោ   យត្ថកាមនិបាតិនោ

ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ   ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហំ ។

១ ម. ឧសុការោ ។

ភិក្ខុត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ឬឃើញភ័យ ក្នុងសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមិនគួរនឹងសាបសូន្យចាកគុណធម៌ ឈ្មោះថា ឋិតនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

ចប់ អប្បមាទវគ្គ ទី២ ។

ធម្មបទគាថា ចិត្តវគ្គទី៣

(៣៣) អ្នកប្រាជ្ញ តែងធ្វើចិត្តដែលញាប់ញ័រ ឃ្លេងឃ្លោង រក្សាបានដោយកម្រ ហាមឃាត់បានដោយលំបាក ឲ្យជាចិត្តត្រង់បាន ដូចអ្នកធ្វើព្រួញ ដត់ព្រួញឲ្យត្រង់ ។ ចិត្តនេះដែលបុគ្គលលើកឡើងចាកអាល័យគឺកាមគុណ ៥ បោះទៅក្នុងវិបស្សនាកម្មដ្ឋាន ដើម្បីលះបង់នូវវដ្តៈជាទីនៅនៃមារ រមែងញាប់ញ័រ ដូចត្រីដែលគេលើកឡើងចាកទីនៅគឺទឹក បោះទៅលើគោក ដូច្នោះឯង ។ ការទូន្មានចិត្ត ដែលសង្កត់សង្កិន ឃាត់បានដោយលំបាក ជាធម្មជាតរហ័ស មានប្រក្រតីធ្លាក់ចុះទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងអារម្មណ៍ណាមួយ រមែងជាគុណញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច (ព្រោះថា) ចិត្តដែលទូន្មានបានហើយ រមែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

សុទុទ្ទសំ សុនិបុណំ យត្ថ កាមនិបាតិនំ
ចិត្តំ រក្ខេថ មេធាវី ចិត្តំ គុត្តំ សុខាវហំ ។
ទូរង្គមំ ឯកចរំ(១) អសរីរំ គុហាសយំ
យេ ចិត្តំ សញ្ញមេស្សន្តិ មោក្ខន្តិ មារពន្ធនា ។
អនវដ្ឋិតចិត្តស្ស សទ្ធម្មំ អវិជានតោ
បរិប្លវបសាទស្ស បញ្ញា ន បរិបូរតិ ។
អនវស្សុតចិត្តស្ស អនន្វាហតចេតសោ
បុញ្ញបាបបហីនស្ស នត្ថិ ជាគរតោ ភយំ ។
កុម្ភូបមំ កាយមិមំ វិទិត្វា
នគរូបមំ ចិត្តមិទំ ឋបេត្វា
យោធេថ មារំ បញ្ញាវុធេន
ជិតញ្ច រក្ខេ អនិវេសនោ សិយា ។

១ ម. ឯកចរំ ។

អ្នកមានប្រាជ្ញា គួររក្សាចិត្តដែលឃើញដោយកម្រក្រៃពេក ដែលល្អិតពេកណាស់ មានប្រក្រតីធ្លាក់ចុះទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងអារម្មណ៍ណាមួយ (ព្រោះថា) ចិត្តដែលគេរក្សាបានហើយ រមែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

អ្នកទាំងឡាយណា នឹងសង្រួមចិត្តដែលទៅឆ្ងាយ ជាចិត្តត្រាច់ទៅតែឯង មិនមានសរីរៈ មានគូហាគឺមហាភូតរូប ៤ ជាទីអាស្រ័យនៅ អ្នកទាំងនោះឯង រមែងរួចចាកចំណងនៃមារ ។

ប្រាជ្ញា រមែងមិនបរិបូណ៌ដល់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន មិនដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម មានសេចក្តីជ្រះថ្លាអណ្តែតទៅ ។ ភ័យរមែងមិនមាន ដល់បុគ្គលអ្នកមានចិត្តមិនទទឹកដោយរាគៈ មានចិត្តដែលទោសៈគ្របសង្កត់មិនបាន មានបុណ្យនិងបាបលះបង់ហើយភ្ញាក់រឭកជានិច្ច ។ បុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់នូវកាយនេះថា ដូចជាក្អម គប្បីបិទនូវចិត្តនេះឲ្យដូចជាបិទទ្វារនគរ គប្បីច្បាំងនឹងមារដោយអាវុធ គឺបញ្ញា គប្បីរក្សានូវជ័យ ដែលខ្លួនឈ្នះហើយ មិនគប្បីជាអ្នកជំពាក់ទៅ (ក្នុងជ័យនោះ) ឡើយ ។

អចិរំ វតយំ កាយោ បឋវឹ អធិសេស្សតិ

ឆុឌ្ឌោ អបេតវិញ្ញាណោ និរត្ថំវ កលិង្គរំ ។

ទិសោ ទិសំ យន្តំ កយិរា វេរី វា បន វេរិនំ

មិច្ឆាបណិហិតំ ចិត្តំ បាបិយោ នំ តតោ ករេ ។

ន តំ មាតា បិតា កយិរា អញ្ញេ វាបិច ញាតកា

សម្មាបណិហិតំ ចិត្តំ សេយ្យសោ នំ តតោ ករេ ។

ចិត្តវគ្គោ តតិយោ ។

ធម្មបទគាថាយ បុប្ផវគ្គោ

(៤៤) កោ ឥមំ បឋវឹ វិជេស្សតិ យមលោកញ្ច ឥមំ សទេវកំ

(១)

កោ ធម្មបទំ សុទេសិតំ កុសលោ បុប្ផមិវ បចេស្សតិ ។

១ ម. បុប្ផមិវប្បចេស្សតិ ។

ឱហ្ន៎ មិនយូរប៉ុន្មានទេតើ កាយនេះ មានវិញ្ញាណទៅប្រាស គេបោះ ទៅចោលផុតហើយ មុខជានឹងដេកស្ដូកស្ដឹងលើផែនដី ដូចជាអង្កត់ ឧស ឥតប្រយោជន៍គ្មាន ។

ចោរក្រឡេកឃើញចោរដទៃគ្នា ឬក៏ បុគ្គលមានពៀរ ក្រឡេកឃើញ បុគ្គលមានពៀរដទៃគ្នា គប្បីធ្វើនូវសេចក្ដីវិនាសណាមួយ ដល់គ្នា ចិត្តដែលបុគ្គលតាំងទុកខុសហើយ រមែងធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យអាក្រក់ ក្រៃលែងជាងសេចក្ដីវិនាសនោះទៅទៀត ។

មាតាបិតា មិនគប្បីធ្វើហេតុនោះបាន ឬជនទាំងឡាយដទៃជាញាតិ មិនគប្បីធ្វើនូវហេតុនោះបាន ចំណែកខាងចិត្ត ដែលបុគ្គលតាំងទុក ត្រូវហើយ. រមែងធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យប្រសើរជាងហេតុនោះបាន ។

ចប់ ចិត្តវគ្គ ។

ធម្មបទគាថា បុប្ផវគ្គទី ៤

(៤៤) អ្នកណានឹងដឹងច្បាស់នូវផែនដី គឺអត្តភាពនេះ នឹងយមលោកគឺ អបាយភូមិ ៤ នឹងមនុស្សលោកនេះព្រមទាំងទេវលោកបាន អ្នកណា នឹងជ្រើសរើសនូវចំណែកនៃធម៌ ដែលព្រះអង្គ សំដែងប្រពៃ ហើយ ដូចជាមាលាការដែលឈ្លាសវៃ ជ្រើសរើសនូវផ្កាផ្សេងៗបាន ។

សេក្ខោ បឋវឹ វិចេស្សតិ យមលោកញ្ច ឥមំ សទេវកំ
សេក្ខោ ធម្មបទំ សុទេសិតំ កុសលោ បុប្ផមិវ បចេស្សតិ ។

ផេណូបមំ កាយមិមំ វិទិត្វា
មរីចិធម្មំ អភិសម្ពុធានោ
ឆេត្វាន មារស្ស បបុប្ផកានិ[១]
អទស្សនំ មច្ចុរាជស្ស គច្ឆេ ។

បុប្ផានិ ហេវ បចិនន្តំ[២] ព្យាសត្តមនសំ[៣] នរំ
សុត្តំ គាមំ មហោឃោវ មច្ចុ អាទាយ គច្ឆតិ ។

បុប្ផានិ ហេវ បចិនន្តំ ព្យាសត្តមនសំ នរំ
អតិត្តញ្ញេវ កាមេសុ អន្តកោ កុរុតេ វសំ ។

យថាបិ ភមរោ បុប្ផំ វណ្ណគន្ធំ អហេឋយំ[៤]
បលេតិ រសមាទាយ ឯវំ គាមេ មុនី ចរេ ។

---

១ ម. សបុប្ផកានិ ។ ២ ម. បចិនន្តំ ។ ៣ ម. ព្យាសត្តមានសំ ។
៤ ម. វណ្ណគន្ធមហេឋយំ ។

ព្រះសេក្ខបុគ្គល នឹងឈ្នះនូវផែនដីផងនេះ នឹងយម-
លោកនិងអបាយភូមិ ៤ នឹងមនុស្សលោកនេះព្រមទាំងទេវលោកផង
ព្រះសេក្ខបុគ្គល នឹងជ្រើសរើសនូវចំណែកនៃធម៌ ដែលព្រះតថាគត
សំដែងប្រពៃហើយ ដូចមាលាការ ដែលឈ្លាសវៃ ជ្រើសរើស
នូវផ្កាដូច្នោះ ។

ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់នូវកាយនេះថា ដូចជាដុំពពុះទឹក ដឹងច្បាស់នូវ
កាយនេះថា មានសភាពដូចព្រេញថ្ងៃ គប្បីកាត់នូវផ្កាជាប្រធាននៃ
មារនិងវដ្ដៈ ៣ ទៅកាន់ស្ថានជាទីមិនឃើញនៃមច្ចុរាជ ។

មច្ចុគឺសេចក្តីស្លាប់ តែងកៀរយកទៅនូវនរជន អ្នកមានចិត្តជាប់ជំពាក់
ក្នុងកាមគុណ៍ផ្សេងៗ កំពុងជ្រើសរើសនូវផ្កា គឺកាមគុណ ៥ ដូច្នេះ
ដូចទឹកជំនន់ធំ ដែលហូរយកអ្នកស្រុកកំពុងដេកលក់ទៅ ដូច្នោះឯង ។

អ្នកធ្វើទីបំផុតគឺមរណៈ តែងធ្វើសត្វ ដែលមានចិត្តជាប់ជំពាក់
ក្នុងកាមគុណ៍ផ្សេងៗ កំពុងជ្រើសរើសនូវផ្កា គឺកាមគុណ ៥ មិនឆ្អែត
នូវកាមទាំងឡាយនុ៎ះឯង ឲ្យនៅក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន ។

ភមរជាតិ មិនធ្វើផ្កាឈើដែលមានពណ៌និងក្លិនឲ្យវិនាសទេ ក្រេប
យកតែរស ហើរទៅ យ៉ាងណាមិញ អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីត្រាច់ទៅ
ក្នុងស្រុក ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

ន បរេសំ វិលោមានិ ន បរេសំ កតាកតំ

អត្តនោវ អវេក្ខេយ្យ កតានិ អកតានិ ច ។

យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ អគន្ធកំ

ឯវំ សុភាសិតា វាចា អផលា ហោតិ អកុព្វតោ ។

យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ សគន្ធកំ(១)

ឯវំ សុភាសិតា វាចា សផលា ហោតិ សុកុព្វតោ ។

យថាបិ បុប្ផរាសិម្ហា កយិរា មាលាគុណេ ពហូ

ឯវំ ជាតេន មច្ចេន កត្តព្វំ កុសលំ ពហុំ ។

ន បុប្ផគន្ធោ បដិវាតមេតិ

ន ចន្ទនំ តគរមល្លិកា(២) វា

---

១ ម. សុគន្ធកំ ។ ២ ម. តគរំ មល្លិកា ។

ពាក្យពាក់ដោតទាស់ចិត្តរបស់ជនដទៃ បុគ្គលមិនគួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តទេ កិច្ចដែលធ្វើហើយនិងមិនទាន់ធ្វើហើយរបស់ជនដទៃ (ដែលមិនមែនជាមុខការរបស់ខ្លួន) បុគ្គលមិនគួរពិនិត្យមើលទេ បុគ្គលគួរពិនិត្យពិចារណា តែកិច្ចការទាំងឡាយ ដែលធ្វើហើយ និងមិនទាន់ធ្វើហើយ របស់ខ្លួនតែម្យ៉ាង ។

ផ្កាឈើមានទ្រង់ទ្រាយល្អ មានពណ៌ (ល្អ) តែគ្មានក្លិន (ក្រអូប) (រមែងមិនក្រអូបដល់អ្នកដែលទ្រទ្រង់) ដូចម្តេចមិញ វាចាជាសុភាសិត រមែងគ្មានផលដល់អ្នកដែលមិនធ្វើតាមដូច្នោះ ផ្កាឈើដែលមានទ្រង់ទ្រាយល្អ មានពណ៌ មានក្លិន (រមែងក្រអូបដល់អ្នកដែលទ្រទ្រង់) ដូចម្តេចមិញ វាចាជាសុភាសិត រមែងមានផលដល់អ្នកដែលធ្វើតាមដោយគោរព ដូច្នោះឯង ។

មាលាការ រមែងធ្វើសំណុំនៃកម្រងផ្កា អំពីគំនរនៃផ្កា (ផ្សេងៗ) ឲ្យច្រើនបាន យ៉ាងណាមិញ កុសលដែលសត្វកើតមកហើយ គួរធ្វើឲ្យច្រើន យ៉ាងនោះ ។

ក្លិនផ្កាឈើ ផ្សាយទៅច្រាសខ្យល់ មិនបាន ក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ក្តី ក្លិនខ្លឹមក្រស្នាក្តី ក្លិនផ្កាម្លិះក្តី ក៏ផ្សាយទៅច្រាសខ្យល់ មិនបាន

សតញ្ច គន្ធោ បដិវាតមេតិ
សព្វា ទិសា សប្បុរិសោ បវាយតិ[១] ។

ចន្ទនំ តគរំ វាបិ ឧប្បលំ អថ វស្សិកី
ឯតេសំ គន្ធជាតានំ សីលគន្ធោ អនុត្តរោ ។

អប្បមត្តោ អយំ គន្ធោ យ្វាយំ តគរចន្ទនី[២]
យោ ច សីលវតំ គន្ធោ វាតិ ទេវេសុ ឧត្តមោ ។

តេសំ សម្បន្នសីលានំ អប្បមាទវិហារិនំ
សម្មទញ្ញា វិមុត្តានំ មារោ មគ្គំ ន វិន្ទតិ ។

យថា សង្ការធានស្មឹ[៣] ឧជ្ឈិតស្មឹ មហាបថេ
បទុមំ តត្ថ ជាយេថ សុចិគន្ធំ មនោរមំ
ឯវំ សង្ការភូតេសុ អន្ធភូតេ[៤] បុថុជ្ជនេ
អតិរោចតិ បញ្ញាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ ។

បុប្ផវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

---

១ ម. បវាតិ ។ ២ ម. តគរចន្ទនំ ។ ៣ ម. សង្ការដ្ឋានស្មឹំ [illegible] ។
៤ ម. អន្ធីភូតេ ។

ចំណែកក្លិនរបស់សប្បុរសទាំងឡាយ រមែងផ្សាយទៅច្រាសខ្យល់បាន ព្រោះសប្បុរស រមែងផ្សាយទៅបានគ្រប់ទិស ។ ក្លិននៃសីល ជាគុណជាតប្រសើរបំផុតជាងគន្ធជាតទាំងនេះគឺ ខ្លឹមចន្ទន៍ ខ្លឹមក្រស្នា ផ្កាឧប្បល ផ្កាម្លិះ ។

ក្លិនក្រស្នា និងក្លិនចន្ទន៍ណា ក្លិននេះ ប្រកបមានប្រមាណតិចទេ ចំណែកក្លិននៃបុគ្គលមានសីលទាំងឡាយណា ក្លិននោះ ទើបប្រសើរលើសលប់ ផ្សាយទៅក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោកបាន ។

មារតែងរក (ពុំអាចនឹងរក) ក៏មិនឃើញផ្លូវរបស់ពួក អ្នកមានសីលបរិបូណ៌ អ្នកនៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ អ្នកផុតស្រឡះ (ចាកធម៌ជាគ្រឿងសៅហ្មង) ព្រោះដឹងច្បាស់តាមហេតុ ។

ផ្កាឈូក ទុកជាកើតក្នុងគំនរសម្រាម ដែលគេចាក់ចោលក្បែរផ្លូវធំនោះ ក៏គង់មានក្លិនក្រអូប ជាទីគាប់ចិត្តបាន យ៉ាងណាមិញ បណ្តាជន ដែលដូចជាគំនរសម្រាម សាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ រមែងរុងរឿងក្នុងចំណោមបុថុជ្ជនទាំងឡាយ ដែលល្ងិតល្ងង់ ដោយប្រាជ្ញា (របស់ខ្លួន) ដូច្នោះឯង ។

ចប់ បុប្ផវគ្គទី ៤ ។

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចមោ ពាលវគ្គោ

[១៨] ទីឃា ជាគរតោ រត្តិ ទីឃំ សន្តស្ស យោជនំ
ទីឃោ ពាលាន សំសារោ សទ្ធម្មំ អវិជានតំ ។
ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ សេយ្យំ សទិសមត្តនោ
ឯកចរិយំ ទឡ្ហំ កយិរា នត្ថិ ពាលេ សហាយតា ។
បុត្តា(១)មត្ថិ ធនមត្ថិ(២) ឥតិ ពាលោ វិហញ្ញតិ
អត្តា ហិ អត្តនោ នត្ថិ កុតោ បុត្តា(៣) កុតោ ធនំ ។
យោ ពាលោ មញ្ញតិ(៤)ពាល្យំ បណ្ឌិតោ វាបិ តេន សោ
ពាលោ ច បណ្ឌិតមានី ស វេ ពាលោតិ វុច្ចតិ ។

---

១ ម. បុត្ត ។ ២ ម. ធនម្មិ ។ ៣ ម. បុត្តោ ។ ៤ ឆ. ម. មញ្ញតី ។

ធម្មបទគាថា ពាលវគ្គទី ៥

(១៨) រាត្រីវែង ចំពោះតែអ្នកភ្ញាក់រឭក (អ្នកដេកមិនលក់) យោជន៍វែង ចំពោះតែអ្នកនឿយហត់ សង្សារវដ្តវែង ចំពោះតែបុគ្គលពាលមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម ។

បុគ្គលពាលស្វែងស្វែងរកកល្យាណមិត្ត បើមិនបានមិត្តដ៏ប្រសើរជាងខ្លួន ឬមិត្តដែលស្មើនឹងខ្លួនទេ គប្បីប្រព្រឹត្តនៅតែម្នាក់ឯង ឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួនវិញ ព្រោះភាវៈសហាយតាគុណ(១)មិនមានក្នុងបុគ្គលពាលឡើយ ។

ជនពាលតែងក្រហល់ក្រហាយ ដោយសេចក្តីសំគាល់ថា កូនទាំងឡាយរបស់អញមាន ទ្រព្យរបស់អញមាន តាមពិតខ្លួនរបស់ខ្លួនក៏មិនមាន (២) ចំណង់បើកូនទាំងឡាយ នឹងកើតជារបស់ខ្លួនអំពីណាបាន ទ្រព្យនឹងកើតជា មានអំពីណាបាន ។

អ្នកណា ជាមនុស្សពាល ហើយដឹងខ្លួនថាខ្លួនជាពាល អ្នកនោះនឹងទៅជាបណ្ឌិតបានខ្លះ ដោយហេតុដែលដឹងខ្លួន ថាជាពាលនោះ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណា ជាមនុស្សពាល មានសេចក្តីប្រកាន់ថាខ្លួនជាបណ្ឌិត អ្នកនោះ ឈ្មោះថាជាមនុស្សពាល ដោយពិត ។

---

១ ចូឡសីល, មជ្ឈិមសីល, មហាសីល, កថាវត្ថុ១០, ធុតង្គគុណ១៣, វិបស្សនាញាណ ៩, មគ្គ ៤, ផល ៤, វិជ្ជា ៣ អភិញ្ញា ៦, ហៅថា សហាយតាគុណ ។ ២ ព្រោះមិនអាចនឹងឃាត់ការរេចរឹលបាន ។ អដ្ឋកថា ។

យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ
ន សោ ធម្មំ វិជានាតិ ទព្វី សូបរសំ យថា ។
មុហុត្តមបិ ចេ វិញ្ញូ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ
ខិប្បំ ធម្មំ វិជានាតិ ជិវ្ហា សូបរសំ យថា ។
ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា អមិត្តេនេវ អត្តនា
ករោន្តា(១) បាបកំ កម្មំ យំ ហោតិ កដុកប្ផលំ(២) ។
ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា អនុតប្បតិ
យស្ស អស្សុមុខោ រោទំ វិបាកំ បដិសេវតិ ។
តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ យំ កត្វា នានុតប្បតិ
យស្ស បតីតោ សុមនោ វិបាកំ បដិសេវតិ ។
មធុវា មញ្ញតិ ពាលោ យាវ បាបំ ន បច្ចតិ
យទា ច បច្ចតិ បាបំ អថ(៣)(ពាលោ) ទុក្ខំ និគច្ឆតិ ។

---

១ ម. ករោន្តិ ។ ២ ម. កដុកំ ផលំ ។ ៣ ម. អថពាលោ ទុក្ខំ ។

មនុស្សពាល បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីអស់មួយជីវិត ក៏មិនអាចដឹងនូវធម៌អ្វី ឲ្យច្បាស់លាស់ឡើយ ដូចវែក ដែលមិនដឹងនូវរសសម្ល ។

វិញ្ញូជន បើចូលទៅអង្គុយជិតអ្នកប្រាជ្ញ សូម្បីតែមួយរំពេច ក៏អាចយល់ធម៌ ដោយឆាប់រហ័ស ដូចអណ្ដាត ដឹងនូវរសសម្ល ។

ពួកជនពាលមិនមានប្រាជ្ញា មានខ្លួនដូចជាសត្រូវ តែងធ្វើកម្មលាមក ដែលនាំកើតមានផលក្ដៅក្រហាយ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ តែងក្ដៅក្រហាយ ឬមានមុខប្រឡាក់ដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ ទទួលផលនៃកម្មណា កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះ ឈ្មោះថាជាកម្មមិនល្អឡើយ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មណាហើយ តែងមិនក្ដៅក្រហាយ ឬដល់នូវសេចក្ដីពេញចិត្ត មានចិត្តល្អ ទទួលផលនៃកម្មណា កម្មដែលគេធ្វើហើយនោះឯង ឈ្មោះថាជាកម្មល្អ ។

បាបមិនទាន់ឲ្យផលត្រឹមណា ជនពាល តែងសំគាល់នូវបាបនោះថា ដូចទឹកឃ្មុំ លុះតែកាលណាបាបឲ្យផល ជនពាលទើបប្រទះនូវសេចក្ដីទុក្ខ ក្នុងកាលនោះ ។

មាសេ មាសេ កុសគ្គេន ពាលោ ភុញ្ជេថ ភោជនំ

ន សោ សង្ខាតធម្មានំ កលំ អគ្ឃតិ សោឡសឹ ។

ន ហិ បាបំ កតំ កម្មំ សជ្ជុខីរំវ មុច្ចតិ

ឌហន្តំ ពាលមន្វេតិ ភស្មាច្ឆន្នោ[១]វ បាវកោ ។

យាវទេវ អនត្ថាយ ញត្តំ ពាលស្ស ជាយតិ

ហន្តិ ពាលស្ស សុក្កំសំ មុទ្ធំ អស្ស[២]វិបាតយំ ។

អសន្តំ ភាវនមិច្ឆេយ្យ បុរេក្ខារញ្ច ភិក្ខុសុ

អាវាសេសុ ច ឥស្សរិយំ បូជា បរកុលេសុ ច ។

១ ម. ភស្មច្ឆន្នោ ។ ២ ម. មុទ្ធមស្ស ។

ជនពាលចុកចាប់ពីភោជនដោយចុង(១)ស្បូវ អស់ៗខែ ជនពាលនោះក៏មិនដល់មួយចំណិតនៃចំណែកទី១៦ ។ លើក របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានធម៌ដឹងហើយ ឬបានពិចារណាហើយឡើយ ។ កម្មលាមក ដែលជនពាលធ្វើហើយ មិនទាន់ឱ្យផលនោះក៏មាន ដូចទឹកដោះស្រស់ ដែលមិនទាន់ប្រែក្លាយ (ក្នុង ១ ខណ) ដូច្នោះ បាបកម្មនោះ តាមដុតបុគ្គលពាល ដូចរងើកភ្លើងដែលបិទបាំងទុកដោយផេះដូច្នោះ ។

ការចេះដឹង កើតឡើងដល់បុគ្គលពាល គ្រាន់តែដើម្បីសេចក្ដីវិនាសប៉ុណ្ណោះ រមែងញុំាងបញ្ញាឱ្យធ្លាក់ចុះ បំផ្លិចបំផ្លាញចំណែកធម៌សកុសលរបស់បុគ្គលពាលនោះ ។ ភិក្ខុពាល រមែងប្រាថ្នានូវសេចក្ដីសរសើរ ដែលមិនមាន(ក្នុងខ្លួន)ផង នូវការធ្វើក្នុងខាងមុខពិតប្រមុខ ក្នុងពួកភិក្ខុផង នូវភាពជាឥស្សរៈ ក្នុងអាវាសទាំងឡាយផង នូវការបូជាទាំងឡាយ ក្នុងត្រកូលនៃជនទាំងឡាយ ដទៃ ផង

១ បានសេចក្ដីថា យកចុងស្បូវទៅចាក់ភោជន ហើយយកមកដាក់ក្នុងមាត់ ទំពាលេបនេះ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សំដែងប្រៀបធៀបនឹងពួកតិរ្ថិយ ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តបរិភោគម្ដងនោះតែបន្តិច ក្នុងពេលដែលមានកាលកំណត់ ។

មមេវ កត មញ្ញន្តុ គិហីបព្វជិតា ឧភោ
មមេវ អតិវសា(១) អស្សុ កិច្ចាកិច្ចេសុ កិស្មិចិ(២)
ឥតិ ពាលស្ស សង្កប្បោ(៣) ឥច្ឆា មានោ ច វឌ្ឍតិ ។
អញ្ញា ហិ លាភូបនិសា អញ្ញា និព្វានគាមិនី
ឯវមេតំ អភិញ្ញាយ ភិក្ខុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ
សក្ការំ នាភិនន្ទេយ្យ វិវេកមនុព្រូហយេ ។

ពាលវគ្គោ បញ្ចមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆដ្ឋោ បណ្ឌិតវគ្គោ

(៧៦) និធីនំវ បវត្តារំ យំ បស្សេ វជ្ជទស្សិនំ
និគ្គយ្ហវាទឹ មេធាវឹ តាទិសំ បណ្ឌិតំ ភជេ
តាទិសំ ភជមានស្ស សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ ។

១ ម, ឱ, មមេវាតិវសា ។ ២ ឱ; កិស្មិញ្ចិ ។ ៣ ម, ឱ, សង្កប្បោ ។

ភិក្ខុពាល តែងមានសេចក្ដីត្រិះរិះថា គ្រហស្ថនិងបព្វជិត ទាំង ២ ពួក ចូរសំគាល់នូវកិច្ចដែលមនុស្សដទៃធ្វើហើយថាជាកិច្ចរបស់អាត្មាអញ អំណាចដ៏ក្រៃលែងរបស់អញ ចូរមានក្នុងកិច្ច តូច ធំ ណា ១ មួយ (កាលបើយ៉ាងនេះ) ឫស្យា និងមានះ រមែងចំរើន ។ បដិបទា សម្រេចនូវលាភក៏ផ្សេង បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានក៏ផ្សេង ភិក្ខុជាសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ មិនគួរត្រេកអរចំពោះសក្ការៈឡើយ គប្បីញ៉ាំងវិវេកឲ្យចំរើនដោយលំដាប់ ។

ចប់ ពាលវគ្គទី ៥ ។

ធម្មបទគាថា បណ្ឌិតវគ្គទី ៦

(៧៦) បុគ្គលគួរឃើញនូវអ្នកប្រាជ្ញណា ដែលជាអ្នកពោលសង្កត់សង្កិន ចង្អុលប្រាប់ទោស ជាដូចជាបុគ្គលអ្នកប្រាប់កំណប់ទ្រព្យឲ្យដូច្នោះ គួរគប់អ្នកប្រាជ្ញបែបនោះ (ព្រោះថា) កាលបុគ្គលគប់អ្នកប្រាជ្ញបែបនោះហើយ រមែងមានសេចក្ដីតែប្រសើរ ឥតមានការលាមកឡើយ ។

ឱវទេយ្យានុសាសេយ្យ អសព្ភា ច និវារយេ
សតំ ហិ សោ បិយោ ហោតិ អសតំ ហោតិ អប្បិយោ ។
ន ភជេ បាបកេ មិត្តេ ន ភជេ បុរិសាធមេ
ភជេថ មិត្តេ កល្យាណេ ភជេថ បុរិសុត្តមេ ។
ធម្មបីតិ សុខំ សេតិ វិប្បសន្នេន ចេតសា
អរិយប្បវេទិតេ ធម្មេ សទា រមតិ បណ្ឌិតោ ។

ឧទកញ្ហិ នយន្តិ នេត្តិកា
ឧសុការា នមយន្តិ(១) តេជនំ
ទារុំ នមយន្តិ(១) តច្ឆកា
អត្តានំ ទមយន្តិ បណ្ឌិតា ។

សេលោ យថា ឯកឃនោ វាតេន ន សមីរតិ
ឯវំ និន្ទាបសំសាសុ ន សមិញ្ជន្តិ បណ្ឌិតា ។
យថាបិ រហទោ គម្ភីរោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ
ឯវំ ធម្មានិ សុត្វាន វិប្បសីទន្តិ បណ្ឌិតា ។

---
១ ម. ទមយន្តិ ។

បណ្ឌិតគួរទូន្មានប្រៀនប្រដៅ គួរហាមឃាត់នូវជនទាំងឡាយពាក អំពើអសប្បុរស បណ្ឌិតនោះ រមែងជាទីស្រឡាញ់របស់សប្បុរស តែម្យ៉ាង មិនជាទីស្រឡាញ់នៃអសប្បុរសឡើយ ។

បុគ្គល មិនគួរគប់មិត្តអាក្រក់ មិនគួរគប់បុរសថោកទាប គួរគប់តែមិត្តដែលល្អ គួរគប់តែបុរសជាន់ខ្ពស់ ។

បណ្ឌិត ដែលមានសេចក្តីឆ្អែតក្នុងធម៌ មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ រមែងដេកជាសុខ រមែងត្រេកអរ ក្នុងធម៌ដែលព្រះអរិយៈ ប្រកាសទុកហើយ គ្រប់វេលា ។

ពួកអ្នកបង្ហូរទឹក តែងបង្ហូរទឹកទៅ ពួកជាងព្រួញ តែងពត់ព្រួញ (ឲ្យត្រង់) ពួកជាងឈើ តែងថ្នាំងឈើ ឯបណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងទូន្មានខ្លួន(ដូច្នោះដែរ) ។

ភ្នំថ្មក្រាស់ មិនកំរើក ព្រោះខ្យល់ ដូចម្តេចមិញ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ក៏មិនកំរើក ព្រោះពាក្យតិះដៀល និងពាក្យសរសើរ (ជាដើម) ដូច្នោះឯង ។

អន្លង់ទឹកដែលជ្រៅ រមែងថ្លាមិនល្អក់យ៉ាងណា បណ្ឌិតទាំងឡាយ បើបានស្តាប់ធម៌ទេសនាហើយ រមែងជ្រះថ្លាស៊ប់ស្ងួន យ៉ាងនោះ ។

សព្វត្ថ វេ សប្បុរិសា ចជន្តិ(១)
ន កាមកាមា លបយន្តិ សន្តោ
សុខេន ផុដ្ឋា អថ វា ទុខេន
ន ឧច្ចាវចំ បណ្ឌិតា ទស្សយន្តិ ។
ន អត្តហេតុ ន បរស្ស ហេតុ
ន បុត្តមិច្ឆេ ន ធនំ ន រដ្ឋំ
ន ឥច្ឆេយ្យ អធម្មេន សមិទ្ធិមត្តនោ
ស សីលវា បញ្ញវា ធម្មិកោ សិយា ។

អប្បកា តេ មនុស្សេសុ យេ ជនា បារគាមិនោ
អថាយំ ឥតរា បជា តីរមេវានុធាវតិ ។
យេ ច ខោ សម្មទក្ខាតេ ធម្មេ ធម្មានុវត្តិនោ
តេ ជនា បារមេស្សន្តិ មច្ចុធេយ្យំ សុទុត្តរំ ។
កណ្ហំ ធម្មំ វិប្បហាយ សុក្កំ ភាវេថ បណ្ឌិតោ

១ ឱ. ចជន្តិ ។ ម. វជ្ជន្តិ ។

ពួកសប្បុរស តែងលះ (ឆន្ទរាគ) ក្នុងធម៌ទាំងពួង ពួកលោកអ្នកស្ងប់ រមែងមិនរអែរអូ ព្រោះសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកាម ពួកបណ្ឌិតប៉ះសេចក្ដីសុខឬទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ រមែងមិនសំដែងអាការខ្ពស់ខ្ពុះឡើយ ។

បណ្ឌិតមិនធ្វើអាក្រក់ ព្រោះហេតុនៃខ្លួន មិនធ្វើអាក្រក់ ព្រោះហេតុនៃអ្នកដទៃ មិនគួរប្រាថ្នាកូន មិនគួរប្រាថ្នាទ្រព្យ មិនគួរប្រាថ្នារដ្ឋ មិនគួរប្រាថ្នាសិទ្ធិ ដើម្បីខ្លួន ដោយហេតុមិនមែនជាធម៌ឡើយ លោកគួរជាអ្នកមានសីល មានប្រាជ្ញាប្រកបដោយធម៌ ។

បណ្ដាមនុស្សទាំងឡាយ ពួកជនណា ដែលឆ្លងដល់ត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ពួកជននោះ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វក្រៅនេះ រមែងស្ទុះទៅកាន់ត្រើយ (គឺសក្កាយទិដ្ឋិ) ។

ជនទាំងឡាយណា ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ក្នុងធម៌ ដែលព្រះតថាគតទ្រង់សំដែងទុកហើយដោយប្រពៃ ជនទាំងនោះនឹងឆ្លងផុតនូវលំនៅនៃមច្ចុ ដែលមិនងាយឆ្លងបាន ហើយដល់នូវព្រះនិព្វាន ។

បណ្ឌិតគួរលះបង់ធម៌ខ្មៅ(១)ចេញ ញុំាងធម៌(២)ស ឲ្យចំរើនឡើង

១ អកុសលធម៌ មានកាយទុច្ចរិតជាដើម ។ ២ កុសលធម៌មានកាយសុចរិតជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

ឱកា អនោកមាគម្ម　　វិវេកេ យត្ថ ទូរមំ

តត្រាភិរតិមិច្ឆេយ្យ　　ហិត្វា កាមេ អកិញ្ចនោ

បរិយោទបេយ្យ អត្តានំ　　ចិត្តក្លេសេហិ បណ្ឌិតោ ។

យេសំ សម្ពោធិយង្គេសុ　　សម្មា ចិត្តំ សុភាវិតំ

អាទានបដិនិស្សគ្គេ　　អនុបាទាយ យេ រតា

ខីណាសវា ជុតិមន្តោ　　តេ លោកេ បរិនិព្វុតា ។

បណ្ឌិតវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តមោ អរហន្តវគ្គោ

(១៧) គតទ្ធិនោ វិសោកស្ស　　វិប្បមុត្តស្ស សព្វធិ

សព្វគន្ថប្បហីនស្ស　　បរិឡាហោ ន វិជ្ជតិ ។

(ដោយវិធី)ចេញចាកអាល័យគឺកាមគុណ ហើយឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតមិនមានអាល័យ គប្បីលះបង់កាមទាំងឡាយចេញ ជាអ្នកមិនមានកង្វល់ ប្រាថ្នានូវសេចក្ដីត្រេកអរ ក្នុងវិវេកដែលពួកសត្វត្រេកអរបានដោយក្រ បណ្ឌិតគួរញុំាងខ្លួនឲ្យផូរផង់ចាកគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត ។ ចិត្តដែលបណ្ឌិតទាំងឡាយណា ចំរើនល្អហើយ ក្នុងអង្គនៃធម៌ ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងទាំងឡាយ ។ បណ្ឌិតទាំងឡាយណា មិនប្រកាន់មាំ ត្រេកអរក្នុងការលះនូវសេចក្ដីប្រកាន់មាំ បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ ។ រមែងជាអ្នកអស់អាសវៈ មានសេចក្ដីរុងរឿង បរិនិព្វាន ក្នុងលោក ។

ចប់ បណ្ឌិតវគ្គទី ៦ ។

ធម្មបទគាថា អរហន្តវគ្គទី ៧

(១៧) សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ[១] រមែងមិនមានដល់បុគ្គល មានផ្លូវឆ្ងាយដើរដល់[២]ហើយ មិនមានសេចក្ដីសោក រួចស្រឡះហើយចាកធម៌ទាំងពួង (គឺខន្ធជាដើម) មានកិលេសជាគ្រឿងចាក់ស្រេះទាំងពួងលះបង់ហើយ ។

---

១ សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយមាន ២ យ៉ាង គឺក្ដៅក្រហាយកាយ ១ ក្ដៅក្រហាយចិត្ត ១ ព្រះវីណាស្រែក ទៅមានសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយកាយ ព្រោះតិណការកំដៅថ្ងៃឬត្រជាក់ជាដើម តែក្ដៅក្រហាយក្នុងចិត្ត មិនមាន ក្នុងទីនេះសំដៅសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយក្នុងចិត្ត ។ ២ ផ្លូវឆ្ងាយក្នុងទីនេះ សំដៅយកវដ្ដៈដែលហៅថាវដ្ដៈ ។ ពួកសត្វដែលជាប់ក្នុងវដ្ដៈនេះ នៅក្នុងវដ្ដៈដរាបណា ឈ្មោះថាជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយដរាបនោះ ព្រះសោតាបន្នបុគ្គលជាដើម ក៏ហៅថាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយដែរ ព្រោះមិនទាន់អស់វដ្ដៈ ចំណែកព្រះអរហន្តកន្លងផុតវដ្ដៈរួចអស់ហើយ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយដល់ហើយ ។

ឧយ្យុញ្ជន្តិ សតីមន្តោ ន និកេតេ រមន្តិ តេ
ហំសាវ បល្លលំ ហិត្វា ឱកមោកំ ជហន្តិ តេ ។
យេសំ សន្និចយោ នត្ថិ យេ បរិញ្ញាតភោជនា
សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច វិមោក្ខោ យេស គោចរោ
អាកាសេវ សកុន្តានំ[១] គតិ តេសំ ទុរន្នយា ។
យស្សាសវា បរិក្ខីណា អាហារេ ច អនិស្សិតោ
សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច វិមោក្ខោ យស្ស គោចរោ
អាកាសេវ សកុន្តានំ[១] បទន្តស្ស ទុរន្នយំ ។

យស្សិន្ទ្រិយានិ សមថង្គតានិ
អស្សា យថា សារថិនា សុទន្តា
បហីនមានស្ស អនាសវស្ស
ទេវាបិ តស្ស បិហយន្តិ តាទិនោ ។

១ ម. សកុណានំ ។

ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ មានស្មារតី រមែងខ្វល់ខ្វាយ[១] រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងទីនៅគឺអាល័យ លោកលះបង់ចោលស្រឡះ នូវអាល័យទាំងអស់ ដូចហង្សលះបង់ភក់ហើរទៅ ដូច្នោះ ។ ពួកជនណា មិនមានសេចក្ដីសន្សំ ពួកជនណា កំណត់ដឹងនូវភោជន ហើយ ជនណា មានសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខនិងអប្បណិហិត-វិមោក្ខ ជាគោចរ គតិគឺដំណើរ របស់ពួកជននោះៗ គេក្រេងដឹងបាន ដូចដំណើរនៃពួកសត្វស្លាបក្នុងអាកាស ដូច្នោះ ។ ជនណា អស់អាសវៈហើយ ទាំងមិនអាស្រ័យ (តណ្ហានិងទិដ្ឋិ) ក្នុងអាហារ ជនណា មានសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ និងអប្បណិហិតវិមោក្ខ ជាគោចរ ដំណើររបស់ជននោះ គេក្រេងដឹងបាន ដូចដំណើរនៃពួកសត្វស្លាបក្នុងអាកាស ដូច្នោះ ។ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ របស់អ្នកណា ដល់នូវការស្ងប់រម្ងាប់ ដូចសេះ ដែលនាយសារថី ទូន្មានល្អហើយ សូម្បីទេវតានិងមនុស្ស ទាំងឡាយ ក៏ស្រឡាញ់អ្នកនោះឯង ដែលមានមានះលះបង់ហើយ មិនមានអាសវៈ ជាបុគ្គលមានចិត្តនឹងនឹងមិនញាប់ញ័រ ។

១ ខ្វល់ខ្វាយក្នុងគុណដែលខ្លួនបានហើយ ឬក្នុងឈានជាដើមផ្សេងៗ ដោយកិច្ចគឺ ពិចារណានូវគុណ ឬក៏ជាគុណមិនមានសេចក្ដីប្រមាទ ។ អដ្ឋកថា ។

បឋវីសមោ នោ វិរុជ្ឈតិ
ឥន្ទខីលុបមោ តាទិ សុព្វតោ
រហទោវ អបេតកទ្ទមោ
សំសារា ន ភវន្តិ តាទិនោ ។
សន្តំ តស្ស មនំ ហោតិ
សន្តា វាចា ច កម្ម ច
សម្មទញ្ញា វិមុត្តស្ស
ឧបសន្តស្ស តាទិនោ ។
អស្សទ្ធោ អកតញ្ញូ ច
សន្ធិច្ឆេទោ ច យោ នរោ
ហតាវកាសោ វន្តាសោ
ស វេ ឧត្តមបោរិសោ ។
គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ
និន្នេ វា យទិ វា ថលេ
យត្ថ អរហន្តោ វិហរន្តិ
តំ ភូមិរាមណេយ្យកំ(១) ។

(១) ម. ភូមឹ រាមណេយ្យកំ ។

ភិក្ខុមានចិត្តដូចផែនដី មិនក្រោធ មានវត្តល្អ មានចិត្តនឹងនឹងដូចសសរគោល មានចិត្តថ្លា ដូចអន្លង់ប្រាសចាកភក់ សង្សារទាំងឡាយរបស់ភិក្ខុបែបនោះ រមែងមិនមាន ។

ចិត្តស្ងប់ ក៏វាចាស្ងប់ និងកាយកម្មស្ងប់ រមែងមាន ដល់លោកដែលដឹងដោយប្រពៃ ផុតស្រឡះ (ចាកកាមគិលេស) ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ដូច្នោះ ។

នរជនណា មិនជឿអ្នកដទៃផង ស្គាល់ព្រះនិព្វានផង កាត់ខ្ទីត្រៀតនិវដ្តៈផង មានឱកាសកាត់ផ្តាច់ហើយផង មានសេចក្តីប្រាថ្នាខ្ជាក់ចោលហើយផង នរជននោះ ជាឧត្តមបុរស ។

ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នៅក្នុងទីណា ទោះជាស្រុកក្តី ព្រៃក្តី ទីទាបក្តី ទីទួលក្តី ទីនោះឯង ជាភូមិ គួរត្រេកអរ ។

រមណីយានិ អរញ្ញានិ

យត្ថ ន រមតី ជនោ

វីតរាគា រមិស្សន្តិ

ន តេ កាមគវេសិនោ ។

អរហន្តវគ្គោ សត្តមោ ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋមោ សហស្សវគ្គោ

(១៩) សហស្សមបិ ចេ វាចា អនត្ថបទសញ្ហិតា

ឯកំ អត្ថបទំ សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

សហស្សមបិ ចេ គាថា អនត្ថបទសញ្ហិតា

ឯកំ គាថាបទំ សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

យោ ច គាថា សតំ ភាសេ អនត្ថបទសញ្ហិតា[១]

ឯកំ ធម្មបទំ[២] សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

១ ម· ធម្មបទសញ្ហិតំ ។ ២ ម· គាថាបទំ ។

ជន (អ្នកស្វែងរកកាម) រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងព្រៃដែលគួររីករាយ ព្រះខីណាស្រពដែលមានរាគៈទៅប្រាសហើយ នឹងត្រេកអរក្នុងព្រៃនោះ ព្រោះលោកជាអ្នក មិនស្វែងរកកាម ។

ចប់ អរហន្តវគ្គទី ៧ ។

ធម្មបទគាថា សហស្សវគ្គ ទី ៨

(១៨) បើពាក្យ សូម្បីមួយពាន់ ជាពាក្យប្រកបដោយបទឥតប្រយោជន៍ ពាក្យនោះ ក៏មិនប្រសើរឡើយ អ្នកណា ស្ដាប់បទមានប្រយោជន៍ណា ហើយ រមែងស្ងប់រម្ងាប់បាន បទមានប្រយោជន៍នោះ សូម្បីតែ១បទ ក៏ឈ្មោះថា ប្រសើរជាង ។

បើគាថា សូម្បីមួយពាន់ ជាគាថា ប្រកបដោយបទឥតប្រយោជន៍ គាថានោះ ក៏ប្រសើរឡើយ អ្នកណាស្ដាប់បទនៃគាថាណាហើយ រមែងស្ងប់រម្ងាប់បាន បទនៃគាថានោះ សូម្បីតែ១បទ ក៏ឈ្មោះថា ប្រសើរជាង ។

អ្នកណា សូម្បីពោលគាថាមួយរយ ជាគាថា ប្រកបដោយបទឥតប្រយោជន៍ គាថាដែលអ្នកនោះពោលហើយនោះ ក៏ប្រសើរឡើយ អ្នកណាស្ដាប់បទនៃធម៌ហើយ រមែងស្ងប់រម្ងាប់បាន បទនៃធម៌នោះ សូម្បីតែមួយបទ ក៏ឈ្មោះថា ប្រសើរជាង ។

យោ សហស្សំ សហស្សេន សង្គាមេ មានុសេ ជិនេ
ឯកញ្ច ជេយ្យមត្តានំ ស វេ សង្គាមជុត្តមោ ។
អត្តា ហវេ ជិតំ សេយ្យោ យា ចាយំ ឥតរា បជា
អត្តទន្តស្ស បោសស្ស និច្ចំ សញ្ញតចារិនោ[១]
នេវ ទេវោ ន គន្ធព្វោ ន មារោ សហ ព្រហ្មុនា
ជិតំ អបជិតំ កយិរា តថារូបស្ស ជន្តុនោ ។
មាសេ មាសេ សហស្សេន យោ យជេថ សតំ សមំ
ឯកញ្ច ភាវិតត្តានំ មុហុត្តមបិ បូជយេ
សាយេវ បូជនា សេយ្យោ យញ្ចេ[២] វស្សសតំ ហុតំ ។
យោ ច វស្សសតំ ជន្តុ អគ្គឹ បរិចរេ វនេ
ឯកញ្ច ភាវិតត្តានំ មុហុត្តមបិ បូជយេ
សាយេវ បូជនា សេយ្យោ យញ្ចេ[៣] វស្សសតំ ហុតំ ។

---

១ ម. សំយតចារិនោ ។ ម. សង្ខតភាវិត ។ ២-៣ ម. យញ្ញ ។

អ្នកណា គប្បីឈ្នះពួកមនុស្សក្នុងសង្គ្រាមអស់មួយពាន់ដង គឺមួយលាន ចំណែកអ្នកណា ឈ្នះខ្លួនឯងតែម្នាក់ឯងបាន អ្នកនោះឈ្មោះ ថាជាមនុស្សខ្ពង់ខ្ពស់ ជាអ្នកដែលឈ្នះ ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ។

ខ្លួនឯងដែលឈ្នះហើយ ប្រសើរជាង ចំណែកពួកសត្វក្រៅពីនេះ ដែលគេឈ្នះហើយ មិនប្រសើរឡើយ កាលបើបុរសមានខ្លួនទូន្មាន ហើយ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តសង្រួមជានិច្ច ទេវតា គន្ធព្វ មារ ព្រម ទាំងព្រហ្ម មិនគប្បីធ្វើនូវជ័យ របស់សត្វមានសភាពដូច្នោះ ឲ្យ ត្រឡប់ជាចាញ់វិញបានឡើយ ។

អ្នកណា បូជា(លោកិយមហាជន) ដោយទ្រព្យមួយពាន់រាល់ខែ ៗ អស់ ១ រយឆ្នាំគត់ ចំណែកអ្នកណា គប្បីបូជាចំពោះបុគ្គលដែលមាន ខ្លួនអប់រំហើយ តែ ១ នាក់ ស្មើតែមួយរំពេច ការបូជានោះឯង ប្រសើរជាងការបូជារបស់អ្នកដែលបូជាអស់ ១ រយឆ្នាំនោះ ការបូជា អស់ ១០០ ឆ្នាំ មិនប្រសើរឡើយ ។

ជនណា បម្រើភ្លើងក្នុងព្រៃអស់ ១០០ ឆ្នាំ ចំណែកអ្នកណាបូជាលោក ដែលមានខ្លួនអប់រំហើយ តែ ១ នាក់ ស្មើមួយរំពេច ការបូជានោះ ឯង ប្រសើរជាងការបូជារបស់ជននោះ ការបូជាអស់ ១០០ ឆ្នាំ មិន ប្រសើរឡើយ ។

យង្កិញ្ចិ យិដ្ឋំ វ ហុតំ(១) វ លោកេ
សំវច្ឆរំ យជេថ បុញ្ញបេក្ខោ(២)
សព្វម្បិ តំ ន ចតុភាគមេតិ
អភិវាទនា ឧជ្ជុគតេសុ សេយ្យោ ។

អភិវាទនសីលិស្ស និច្ចំ វុឌ្ឍាបចាយិនោ
ចត្តារោ ធម្មា វឌ្ឍន្តិ អាយុ វណ្ណោ សុខំ ពលំ ។

យោ ច វស្សសតំ ជីវេ ទុស្សីលោ អសមាហិតោ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ សីលវន្តស្ស ឈាយិនោ ។

យោ ច វស្សសតំ ជីវេ ទុប្បញ្ញោ អសមាហិតោ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បញ្ញវន្តស្ស ឈាយិនោ ។

យោ ច វស្សសតំ ជីវេ កុសីតោ ហីនវីរិយោ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ វីរិយំ អារភតោ ទឡ្ហំ ។

១ ម. យិដ្ឋញ្ច ហុតញ្ច ។ ២ ម. បុញ្ញបេក្ខា ។

បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាបុណ្យ គប្បីបូជាគ្រឿងសក្ការបូជា ធំតូចណាមួយ ក្នុងលោកអស់មួយឆ្នាំ ការបូជាទាំងអស់នោះឯង រមែងមិនដល់ នូវចំណែកទី ៤ នៃការអភិវាទន៍ ចំពោះលោកទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តត្រង់ហើយ ប្រសើរជាង ។

ធម៌ ៤ ប្រការគឺ អាយុ១ វណ្ណៈ១ សុខៈ១ ពលៈ១ រមែងចំរើនដល់ អ្នកដែលមានសេចក្តីគោរពក្រាបថ្វាយបង្គំជាប្រក្រតី មានសេចក្តីគោរពក្រែង ដល់បុគ្គលដែលចំរើនជាងខ្លួន សព្វកាលជានិច្ច ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ជាមនុស្សទ្រុស្តសីល មានចិត្តមិនបានដំកល់ខ្ជាប់ ការរស់នៅតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលមានសីលមានការពិនិត្យពិចារណា ជាប្រក្រតី ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ជាមនុស្សមិនមានប្រាជ្ញា មានចិត្តមិនបានដំកល់ខ្ជាប់ ការរស់នៅតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលមានប្រាជ្ញា មានការពិនិត្យពិចារណា ជាប្រក្រតី ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ជាមនុស្សមានចិត្តរុលទៅ ក្នុងអកុសលវិតក្កៈ មានព្យាយាមថោកថយ ការរស់នៅសូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមមាំមួន ប្រសើរជាង ។

យោ ច វស្សសតំ ជីវេ អបស្សំ ឧទយព្វយំ[១]
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ ឧទយព្វយំ ។

យោ ច វស្សសតំ ជីវេ អបស្សំ អមតំ បទំ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ អមតំ បទំ ។

យោ ច វស្សសតំ ជីវេ អបស្សំ ធម្មមុត្តមំ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ ធម្មមុត្តមំ ។

សហស្សវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

ធម្មបទគាថាយ នវមោ បាបវគ្គោ

(១៩) អភិត្ថរេថ កល្យាណេ បាបា ចិត្តំ និវារយេ
ទន្ធំ ហិ ករោតោ[២] បុញ្ញំ បាបស្មឹ រមតី មនោ ។
បាបញ្ចេ បុរិសោ កយិរា ន នំ កយិរា បុនប្បុនំ
ន តម្ហិ ឆន្ទំ កយិរាថ ទុក្ខោ បាបស្ស ឧច្ចយោ ។

---

១ ឧទយព្វយំ ។ ២ ម. យុ. ករោតោ ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ ឃើញការកើតឡើងនិងការវិនាសទៅ ការរស់នៅ សូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកដែលឃើញការកើតឡើង និងការវិនាសទៅ ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ មិនឃើញផ្លូវព្រះនិព្វាន ការរស់នៅ សូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកអ្នកឃើញផ្លូវព្រះនិព្វាន ប្រសើរជាង ។

បុគ្គលណា រស់នៅមួយរយឆ្នាំ មិនឃើញធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ការរស់នៅ សូម្បីតែមួយថ្ងៃ របស់លោកអ្នកឃើញធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរជាង ។

ចប់ សហស្សវគ្គទី ៨ ។

ធម្មបទគាថា បាបវគ្គទី ៩

(១៩) បុគ្គលគួរប្រញាប់ប្រញាល់ធ្វើអំពើល្អ គួរឃាត់ចិត្តចាកបាប ព្រោះថា កាលបើបុគ្គលធ្វើបុណ្យយឺតយូរ ចិត្តរមែងត្រេកអរក្នុងបាប ។ បើបុរសធ្វើបាប កុំធ្វើបាបនោះរឿយៗ ឡើយ កុំគប្បីធ្វើសេចក្ដីពេញចិត្ត ក្នុងបាបនោះ (ព្រោះថា) ការសន្សំបាប តែងនាំសេចក្ដីទុក្ខមកឱ្យ ។

បុញ្ញញ្ចេ បុរិសោ កយិរា កយិរាថេនំ បុនប្បុនំ
តម្ហិ ឆន្ទំ កយិរាថ សុខោ បុញ្ញស្ស ឧច្ចយោ ។
បាបោបិ បស្សតិ ភទ្រំ យាវ បាបំ ន បច្ចតិ
យទា ច បច្ចតិ បាបំ អថ (បាបោ) បាបានិ បស្សតិ ។
ភទ្រោបិ បស្សតិ បាបំ យាវ ភទ្រំ ន បច្ចតិ
យទា ច បច្ចតិ ភទ្រំ អថ (ភទ្រោ) ភទ្រានិ បស្សតិ ។
មាវមញ្ញេថ[១] បាបស្ស ន មន្តំ[២] អាគមិស្សតិ
ឧទពិន្ទុនិបាតេន ឧទកុម្ភោបិ បូរតិ
អាបូរតិ ពាលោ បាបស្ស[៣] ថោកំ ថោកំបិ អាចិនំ ។
មាវមញ្ញេថ បុញ្ញស្ស ន មន្តំ អាគមិស្សតិ
ឧទពិន្ទុនិបាតេន ឧទកុម្ភោបិ បូរតិ
អាបូរតិ ធីរោ បុញ្ញស្ស ថោកំ ថោកំបិ អាចិនំ ។

---

១ ម. មាវប្បមញ្ញេថ ។ ២ ម. មត្តំ ។ ឱ. មត្តំ ។ ៣ ម. ពាលោ បូរតិ បាបស្ស ។ គន្ថី តេឡាក បូរតិ ពាលោ បាបស្សាតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

បើបុរសធ្វើបុណ្យ គួរធ្វើបុណ្យនោះឲ្យរឿយៗ គួរធ្វើសេចក្ដីពេញចិត្ត ក្នុងបុណ្យនោះ (ព្រោះថា) ការសន្សំបុណ្យ តែងនាំសេចក្ដីសុខមកឲ្យ ។

បាប មិនទាន់ឲ្យផលត្រឹមណា មនុស្សបាប ក៏នៅឃើញតែសេចក្ដីចំរើនត្រឹមណោះ លុះកាលណា បាបឲ្យផល មនុស្សបាប ទើបឃើញបាប ក្នុងកាលនោះ ។

អំពើល្អ មិនទាន់ឲ្យផលត្រឹមណា មនុស្សល្អ នៅឃើញតែបាបត្រឹមណោះ លុះកាលណា អំពើល្អឲ្យផល មនុស្សល្អ ទើបឃើញល្អក្នុងកាលនោះ ។

បុគ្គល មិនគួរមើលងាយបាបថា មានប្រមាណតិច នឹងមិនឲ្យផលដល់ខ្លួនឡើយ ប្រៀបដូចក្អមទឹក រមែងពេញបានដោយតំណក់ទឹកដែលធ្លាក់ចុះ យ៉ាងណា បុគ្គលពាល កាលសន្សំបាប សូម្បីបន្តិចម្ដងៗ គង់ពេញបានដោយបាប យ៉ាងនោះដែរ ។

បុគ្គល មិនគួរមើលងាយបុណ្យថា មានប្រមាណតិច នឹងមិនឲ្យផលដល់ខ្លួនឡើយ ប្រៀបដូចក្អមទឹក រមែងពេញបានដោយតំណក់ទឹកដែលធ្លាក់ចុះ យ៉ាងណា អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលសន្សំបុណ្យបន្តិចម្ដងៗ គង់ពេញបានដោយបុណ្យ យ៉ាងនោះ ។

វាណិជោវ ភយំ មគ្គំ អប្បសត្ថោ មហទ្ធនោ
វិសំ ជីវិតុកាមោវ បាបានិ បរិវជ្ជយេ ។
បាណិម្ហិ ចេ វណោ នាស្ស ហរេយ្យ បាណិនា វិសំ
នាព្វណំ(១) វិសមន្វេតិ នត្ថិ បាបំ អកុព្វតោ ។

យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ
សុទ្ធស្ស បោសស្ស អនង្គណស្ស
តមេវ ពាលំ បច្ចេតិ បាបំ
សុខុមោ រជោ បដិវាតំវ ខិត្តោ ។

គព្ភមេកេ ឧប្បជ្ជន្តិ និរយំ បាបកម្មិនោ
សគ្គំ សុគតិនោ យន្តិ បរិនិព្វន្តិ អនាសវា ។

ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមជ្ឈេ
ន បព្វតានំ វិវរំ បវិស្ស(២)
ន វិជ្ជតី(៣) សោ ជគតិប្បទេសោ
យត្ថដ្ឋិតោ(៤) មុច្ចេយ្យ(៥) បាបកម្មា ។

---

១ ម. នាពណោ ។ ២ ឱ. ម. បវិស្ស ។ ៣ ម. [illegible] ។ [illegible] ។ ៤ ម. យត្រដ្ឋិតោ ។ ៥ ម. មុញ្ចេយ្យ ។

បុគ្គលគួរវៀរចាកនូវបាបទាំងឡាយ ឲ្យដូចពាណិជៈ ដែលមានទ្រព្យច្រើន តែមានគ្នាតិច វៀរចាកផ្លូវគួរខ្លាច ឬដូចជាបុរសប្រាថ្នារស់នៅ វៀរចាកថ្នាំពិសដូច្នោះដែរ ។

បើដំបៅមិនមានក្នុងបាតដៃទេ បុគ្គលគប្បីកាន់យកថ្នាំពិសដោយបាតដៃ ថ្នាំពិស រមែងមិនជ្រាបចូលទៅកាន់បាតដៃដែលគ្មានដំបៅ យ៉ាងណា បាប រមែងមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមិនធ្វើ យ៉ាងនោះដែរ ។

បុគ្គលណា ប្រទូស្តចំពោះអ្នកមិនប្រទូស្តតប ជាសត្វស្អាត មិនមានកិលេសដូចជាទីទួល បាប រមែងត្រឡប់មកកាន់បុគ្គលពាលនោះវិញដូចធូលីល្អិត ដែលបុគ្គលបាចសាចទៅកាន់ទីច្រាសខ្យល់ ។

ជនពួកខ្លះ កើតក្នុងគភ៌មនុស្ស ពួកអ្នកមានអំពើអាក្រក់ ទៅកាន់នរក ពួកអ្នកមានគតិល្អ ទៅកាន់ឋានសួគ៌ ពួកអ្នកមិនមានអាសវៈ បរិនិព្វាន ។

បុគ្គលអ្នកធ្វើបាបកម្មហើយ ទោះបីចូលទៅក្នុងអាកាស ក្នុងកណ្តាលសមុទ្រ កាន់ចន្លោះភ្នំទាំងឡាយ ក៏មិនគប្បីរួចចាកបាបកម្ម ព្រោះប្រទេសលើផែនដី ដែលបុគ្គលឋិតនៅហើយ គប្បីរួចចាកបាបកម្មបាន នោះមិនដែលមានឡើយ ។

ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមជ្ឈេ
ន បព្វតានំ វិវរំ បវិស្ស
ន វិជ្ជតី សោ ជគតិប្បទេសោ
យត្ថដ្ឋិតំ នប្បសហេយ្យ(១) មច្ចុ ។

បាបវគ្គោ នវមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ទសមោ ទណ្ឌវគ្គោ

(៦០) សព្វេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស សព្វេ ភាយន្តិ មច្ចុនោ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ ។
សព្វេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស សព្វេសំ ជីវិតំ បិយំ
អត្តានំ ឧបមំ កត្វា ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ ។
សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន វិហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ ។

១ ម. នប្បសហេថ ។

បុគ្គលទៅ ក្នុងអាកាស ក្នុងកណ្តាលសមុទ្រ កាន់ចន្លោះនៃភ្នំទាំងឡាយ ក៏មិនរួចចាកសេចក្តីស្លាប់បាន ព្រោះប្រទេសលើផែនដី ដែលបុគ្គលឋិតនៅហើយ ៖ សេចក្តីស្លាប់គ្របសង្កត់មិនបាននោះ មិនដែលមានឡើយ ។

ចប់ វគ្គទី ៩ ។

ធម្មបទគាថា វគ្គទី ១០

(៦០) សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹងអាជ្ញា សត្វទាំងឡាយ តែងខ្លាចចំពោះសេចក្តីស្លាប់គ្រប់ៗរូប បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឱ្យជាឧបមា ហើយមិនគួរប្រហារ ដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឱ្យប្រហារឡើយ ។

សត្វទាំងឡាយគ្រប់ប្រាណ តែងតក់ស្លុតនឹងអាជ្ញា (ព្រោះថា) ជីវិតជាទីស្រឡាញ់របស់សត្វទាំងនោះ បុគ្គលគួរធ្វើខ្លួនឱ្យជាឧបមា ហើយមិនគួរប្រហារ ដោយខ្លួនឯង មិនគួរប្រើគេឱ្យប្រហារឡើយ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន តែបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដោយអាជ្ញា ជននោះលះលោកនេះទៅហើយ នឹងមិនបានសេចក្តីសុខឡើយ ។

សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន ន ហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ លភតេ សុខំ ។

មាវោច ផរុសំ កញ្ចិ[១] វុត្តា បដិវទេយ្យុ[២] តំ
ទុក្ខា ហិ សារម្ភកថា បដិទណ្ឌា ផុសេយ្យុ[៣] តំ ។

សចេ នេរេសិ អត្តានំ កំសោ ឧបហតោ យថា
ឯស បត្តោសិ និព្វានំ សារម្ភោ[៤] តេ ន វិជ្ជតិ ។

យថា ទណ្ឌេន គោបាលោ គាវោ បាជេតិ[៥] គោចរំ
ឯវំ ជរា ច មច្ចុ ច អាយុំ បាជេន្តិ បាណិនំ ។

អថ បាបានិ កម្មានិ ករំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ
សេហិ កម្មេហិ ទុម្មេធោ អគ្គិទឌ្ឍោវ តប្បតិ ។

១ ម. កិញ្ចិ ។ ២ ម. បដិវទេយ្យុំ ។ ៣ ម. ផុសេយ្យុំ ។ ៤ ម. សារម្ភា ។ ៥ ម. បាចេតិ ។

ជនណា ស្វែងរកសេចក្ដីសុខ ដើម្បីខ្លួន តែមិនបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ អ្នកដែលប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខ ដោយដំបង ជននោះលុះលោកនេះទៅហើយ រមែងបានសេចក្ដីសុខ ។

អ្នកកុំនិយាយពាក្យគគ្រោតនឹងអ្នកណាមួយឡើយ ជនទាំងឡាយដែលអ្នកស្ដីដាក់ហើយ គេគប្បីស្ដីតបមកអ្នកវិញ ព្រោះថា ការពោលពាក្យប្រណាំងប្រជែង ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ការតបស្ដីទាំងឡាយ គប្បីប៉ះពាល់នូវអ្នក ។ បើអ្នកធ្វើខ្លួនមិនឲ្យញាប់ញ័រ ដូចកង្វាន់ដែលបៀតបៀនហើយ (រមែងមិនលាន់ឮសូរ) ដូច្នោះ អ្នកនឹងជាបុគ្គលដល់នូវព្រះនិព្វាន ការប្រណាំងប្រជែង មិនមានដល់អ្នក ។

គង្វាលគោ រមែងគៀងគោទៅកាន់ទីគោចរដោយដំបង ដូចម្ដេចមិញ ជរានិងមច្ចុ តែងគៀងអាយុរបស់សត្វទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង ។

បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញា កាលធ្វើអំពើអាក្រក់ រមែងមិនភ្ញាក់ខ្លួន លុះកាលជាខាងក្រោយ ទើបក្ដៅក្រហាយ ដោយសារកម្មរបស់ខ្លួន ដូចត្រូវភ្លើងឆេះ ។

យោ ទណ្ឌេន អទណ្ឌេសុ អប្បទុដ្ឋេសុ ទុស្សតិ
ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានំ ខិប្បមេវ និគច្ឆតិ
វេទនំ ផរុសំ ជានឹ សរីរស្ស ច ភេទនំ
គរុកំ វាបិ អាពាធំ ចិត្តក្ខេបំ[១] ច បាបុណេ
រាជតោ វា ឧបសគ្គំ អព្ភក្ខានំ ច ទារុណំ
បរិក្ខយំ[២] ច ញាតីនំ ភោគានំ[៣] ច បភង្គុណំ[៤]
អថវស្ស អគារានិ អគ្គិ ឌហតិ[៥] បាវកោ
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ និរយំ សោ ឧបបជ្ជតិ[៦] ។

ន នគ្គចរិយា ន ជដា ន បង្កា
នានាសកា ថណ្ឌិលសាយិកា វា
រជោជល្លំ ឧក្កុដិកប្បធានំ
សោធេន្តិ មច្ចំ អវិតិណ្ណកង្ខំ ។
អលង្កតោ ចេបិ សមំ ចរេយ្យ
សន្តោ ទន្តោ និយតោ ព្រហ្មចារី
សព្វេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ
សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខុ ។

---

១ ម. ចិត្តក្ខេបញ្ច ។ ២ ម. បរិក្ខយញ្ច ។ ៣ ម. ភោគានញ្ច ។ ៤ ម. បភង្គុរំ ។ ៥ ម. ដហតិ ។ ៦ ម. ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គលណា ប្រទុស្តដោយអាជ្ញា ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានអាជ្ញា មិនប្រទុស្ត បុគ្គលនោះ រមែងដល់នូវហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខណាមួយ ក្នុងហេតុ ១០ យ៉ាង ដោយឆាប់ទាន់ហន់ គឺនឹងដល់នូវវេទនាដ៏អាក្រក់ ១ សេចក្តីវិនាសទ្រព្យ ១ បែកធ្លាយសរីរៈ ១ អាពាធដ៏ធ្ងន់ ១ ព្រួយចិត្ត (ឆ្កួត) ១ វិបត្តិអំពីស្តេច ១ ពោលពាក្យបង្កាច់ដ៏អាក្រក់ ១ អស់ពួកញាតិលើស ១ ពុកផុយនៃភោគសម្បត្តិទាំងឡាយ ១ ទាំងភ្លើងឆេះបំផ្លាញផ្ទះ របស់បុគ្គលនោះ ១ បុគ្គលមិនមានប្រាជ្ញានោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ រមែងទៅកើត ក្នុងនរក ។

ការប្រព្រឹត្តអាក្រាតកាយ ទុកសក់ លាបភក់ មិនបរិភោគបាយ ដេកលើផែនដី ប្រឡាក់ដោយធូលី ព្យាយាមអង្គុយច្រហោង មិនជម្រះសត្វដែលមិនទាន់ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យបានទេ ។

បើបុគ្គលណាមានខ្លួនប្រដាប់ស្អិតស្អាងហើយ (ដោយគ្រឿងអលង្ការ) តែងប្រព្រឹត្តស្មើ ស្ងប់រម្ងាប់ ទូន្មាន (ឥន្ទ្រិយ) ជាបុគ្គលទៀង (ចំពោះមគ្គផល) អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ទម្លាក់ចោលនូវអាជ្ញាក្នុងសត្វទាំងពួងចេញហើយ បុគ្គលនោះ ហៅថា ព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ថាសមណៈក៏បាន ថាភិក្ខុក៏បាន ។

ហិរីនិសេធោ[១] បុរិសោ កោចិ លោកស្មិ[២] វិជ្ជតិ
យោ និន្ទំ អបពោធេតិ[៣] អស្សោ ភទ្រោ កសាមិវ ។
អស្សោ យថា ភទ្រោ កសានិវិដ្ឋោ
អាតាបិនោ សំវេគិនោ ភវាថ[៤]
សទ្ធាយ សីលេន ច វីរិយេន ច
សមាធិនា ធម្មវិនិច្ឆយេន ច
សម្បន្នវិជ្ជាចរណា បតិស្សតា
បហស្សថ[៥] ទុក្ខមិទំ អនប្បកំ ។

ឧទកំ[៦] ហិ នយន្តិ នេត្តិកា ឧសុការា នមយន្តិ[៧] តេជនំ
ទារុំ នមយន្តិ[៨] តច្ឆកា អត្តានំ ទមយន្តិ សុព្វតា ។

ទណ្ឌវគ្គោ ទសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកាទសមោ ជរាវគ្គោ

(២១) កោ នុ ហាសោ កិមានន្ទោ និច្ចំ បជ្ជលិតេ សតិ
អន្ធការេន ឱនទ្ធា បទីបំ ន គវេសថ[៩] ។

---

១ ម.ប. ហិរីនិសេធោ ។ ២ ម. លោកស្មឹ ។ ៣ ម. ឆ. សោ និន្ទំ អប្ប-ពោធតិ ។ ឆ. សោ និទ្ទំ អប្បពោធតិ ។ ៤ ម. ភវថ ។ ៥ ម. បហិស្សថ ។ ៦ ម.ឧទកញ្ហិ ។ ៧-៨ ម. ទមយន្តិ ។ ៩ ម. គវេស្សថ ។

បុរសអ្នកកំចាត់បង់នូវអកុសលវិតក្កៈ ដោយសេចក្តីខ្មាសបាប មានតិចក្នុងលោក បុគ្គលណាបន្ទោបង់នូវការដេកលក់ ដូចសេះល្អខ្លាចព្រនង់វាត់ បុរសនោះ រកបានដោយក្រ ក្នុងលោក ។

សេះល្អ ដែលគេវាយសារទីខ្នង ដោយរំពាត់ តក់ស្លុតយ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយ ចូរជាបុគ្គលមានព្យាយាម មានសេចក្តីតក់ស្លុត យ៉ាងនោះដែរ បើអ្នកទាំងឡាយ ប្រកបព្រមដោយសទ្ធាផង សីលផង ព្យាយាមផង សមាធិផង ធម្មវិនិច្ឆ័យផង ជាអ្នកមានវិជ្ជានិងចរណៈដ៏បរិបូណ៌ មានស្មារតីដំកល់មាំ រែងលះបង់ទុក្ខ មានប្រមាណច្រើននេះ មិនខាន ។

ធម្មតាអ្នកបង្ហូរ រែងបង្ហូរទឹក ជាងធ្វើព្រួញ រែងដំព្រួញ (ឲ្យត្រង់) ជាងដាំង រែងដាំងឈើ អ្នកមានវត្តល្អ រែងទូន្មានខ្លួន ។

ចប់ ទណ្ឌវគ្គ ១០ ។

ធម្មបទគាថា ជរាវគ្គទី ១១

(៦១) កាលបើលោកសន្និវាស ក្តៅក្រហាយដោយភ្លើងមានរាគៈជាដើម តែងរាល់ ជានិច្ច ម្តេចក៏សើច ម្តេចក៏ត្រេកត្រអាល អ្នកទាំងឡាយត្រូវងងឹត គឺអវិជ្ជាគ្របសង្កត់ហើយ (ម្តេចឡើយ) ក៏មិនស្វែងរកប្រទីបគឺប្រាជ្ញា ។

បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ អរុកាយំ សមុស្សិតំ
អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតិ (១) ។

បរិជិណ្ណមិទំ រូបំ រោគនិឌ្ឍំ បភង្គុរំ
ភិជ្ជតិ បូតិ សន្ទេហោ មរណន្តំ ហិ ជីវិតំ ។

យានិមានិ អបត្ថានិ អលាពូនេវ សារទេ
កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ តានិ ទិស្វាន កា រតិ ។

អដ្ឋីនំ នគរំ កតំ មំសលោហិតលេបនំ
យត្ថ ជរា ច មច្ចុ ច មានោ មក្ខោ ច ឱហិតោ ។

ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា
អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ
សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ
សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ ។

អត្តភាពណា មិនទៀងទាត់ ឋិតនៅ អ្នកចូរមើលអត្តភាព (នោះ) ដែលកុសលាកុសលកម្ម តាក់តែងហើយ ជាកាយមានសាច់ពេញ ដោយដំបៅ ដែលឆ្អឹងបីរយកំណាត់ ផ្គុំស្រាហើយ ជាអត្តភាពក្តៅក្រហាយ ជាទុក្ខ ជាទីគិតត្រិះរិះរបស់ជនច្រើនគ្នា ។

រូបនេះទ្រុឌទ្រោមណាស់ហើយ ជាទីសំណាក់នៃរោគ ជារបស់ពុកផុយ [illegible]កាយជារបស់ស្អុយ (នេះ) តែងបែកធ្លាយទៅវិញ ព្រោះជីវិតមានសេចក្តីស្លាប់ជាទីបំផុត ។

ឆ្អឹងទាំងឡាយណា មានសម្បុរដូចសត្វព្រាប ដែលគេចោលហើយ ដូចផ្លែឃ្លោកក្នុងសរទកាល សេចក្តីត្រេកអរអ្វីហ្ន៎ (របស់អ្នកទាំងឡាយ) ព្រោះតែឃើញឆ្អឹងទាំងឡាយនោះ ។

សេចក្តីគ្រាំគ្រា សេចក្តីស្លាប់ សេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន និងសេចក្តីលុបគុណ ប្រជុំចុះក្នុងសរីរៈណា (សរីរៈនោះ) ដែលកុសលាកុសលកម្មធ្វើហើយឲ្យជានគររបស់ឆ្អឹងទាំងឡាយ ជាគ្រឿងប្រឡាក់ដោយសាច់និងឈាម ។

រាជរថទាំងឡាយ ដ៏វិចិត្រល្អ រមែងគ្រាំគ្រា សូម្បីសរីរៈក៏ដល់នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រាដូចគ្នា ចំណែកធម៌ របស់សប្បុរសទាំងឡាយ មិនដល់នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រា (ដូច្នោះ) ទេ សប្បុរសទាំងឡាយ តែងនិយាយឲ្យគួរសប្បុរសផងគ្នាដឹងបាន ។

អប្បស្សុតាយំ បុរិសោ ពលិពទ្ទោវ ជីរតិ
មំសានិ តស្ស វឌ្ឍន្តិ បញ្ញា តស្ស ន វឌ្ឍតិ ។
អនេកជាតិសំសារំ សន្ធាវិស្សំ អនិព្វិសំ
គហការំ(១) គវេសន្តោ ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ ។
គហការក ទិដ្ឋោសិ បុន គេហំ ន កាហសិ
សព្វា តេ ផាសុកា ភគ្គា គហកូដំ វិសង្ខតំ
វិសង្ខារគតំ ចិត្តំ តណ្ហានំ ខយមជ្ឈគា ។
អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ
ជិណ្ណកោញ្ចាវ ឈាយន្តិ ខីណមច្ឆេវ បល្លលេ ។
អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ
សេន្តិ ចាបាតិខីណាវ បុរាណានិ អនុត្ថុនំ ។

ជរាវគ្គោ ឯកាទសមោ ។

---
១ ម. គហការំ ។

បុរសអ្នកមិនមានការចេះដឹងនេះ រីកធំចាស់ (ឥតអំពើ) ដូចគោបំរើ សាច់របស់វា រីកធំឡើងទៀត តែប្រាជ្ញារបស់វាមិនចំរើនឡើយ ។ កាលតថាគតមិនទាន់បានជួបប្រទះ (ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ) ស្វះស្វែងរកជាងផ្ទះគឺតណ្ហា អ្នកធ្វើផ្ទះគឺអត្តភាព ក៏អន្ទោលទៅកាន់សង្សារវដ្ត មានជាតិដ៏ច្រើន សេចក្តីកើត ជាទុក្ខរឿយៗ ។

នែជាងផ្ទះ អ្នកឯងធ្វើផ្ទះគឺអត្តភាព តថាគតឃើញហើយ អ្នកមិនធ្វើផ្ទះ(របស់តថាគត)ទៀត មិនបានឡើយ ឆ្អឹងជំនីគឺកិលេសរបស់អ្នកទាំងអស់តថាគតកាច់បំបាក់អស់ហើយ ឯកំពូលផ្ទះគឺអវិជ្ជា តថាគតក៏កំចាត់ចោលហើយ ចិត្តរបស់តថាគត ដល់ព្រះនិព្វានដែលមានសង្ខារប្រាសហើយ តថាគត បានដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងក្ស័យតណ្ហាទាំងឡាយហើយ ។

ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យ ក្នុងកាលខ្លួននៅជាកំលោះក្រមុំ រមែងសញ្ជប់សញ្ជឹង ដូចសត្វក្រៀលចាស់ សំកុកនៅ ក្នុងភក់ដែលអស់ត្រីហើយ ។

ជនពាលទាំងឡាយ មិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មិនបានទ្រព្យក្នុងកាលខ្លួននៅកំលោះក្រមុំ រមែងដេកថ្ងូរ សោកស្តាយទ្រព្យចាស់ទាំងឡាយ ដូចព្រួញដែលផុតចាកធ្នូបាត់ទៅដូច្នោះ ។

ចប់ វគ្គទី ១១ ។

ធម្មបទគាថាយ ទ្វាទសមោ អត្តវគ្គោ

(៦៦) អត្តានញ្ចេ បិយំ ជញ្ញា រក្ខេយ្យ នំ សុរក្ខិតំ

តិណ្ណំ អញ្ញតរំ យាមំ បដិជគ្គេយ្យ បណ្ឌិតោ ។

អត្តានមេវ បឋមំ បតិរូបេ និវេសយេ

អថញ្ញមនុសាសេយ្យ ន កិលិស្សេយ្យ បណ្ឌិតោ ។

អត្តានញ្ចេ តថា កយិរា យថញ្ញមនុសាសតិ

សុទន្តោ វត ទមេថ អត្តា ហិ កិរ ទុទ្ទមោ ។

អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ កោ ហិ នាថោ បរោ សិយា

អត្តនា ហិ សុទន្តេន នាថំ លភតិ ទុល្លភំ ។

អត្តនា វ កតំ បាបំ អត្តជំ(១) អត្តសម្ភវំ

អភិមត្ថតិ ទុម្មេធំ វជិរំវម្ហមយំ(២) មណឹ ។

១ អត្រជំ បាលិ ។ ២ ម. វជិរម្ហមយំ ។ ប. វម្ហមយំ ។

ធម្មបទគាថា អត្តវគ្គទី ១២

(៦៦) បើបណ្ឌិតដឹងថា ខ្លួនជាទីស្រឡាញ់ គួររក្សាខ្លួនទាំងឲ្យល្អ

គួរស្ទួនត្រួតខ្លួនក្នុងវ័យទាំង៣ វ័យណាមួយ ។

បណ្ឌិត គួរតម្កល់ខ្លួនក្នុងគុណធម៌សមគួរជាមុនសិន ហើយ

សឹមប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃ ជាខាងក្រោយ (ធ្វើយ៉ាងនេះ) ទើបមិន

លំបាកឡើយ ។

បុគ្គលប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃ យ៉ាងណា គប្បីធ្វើខ្លួនឲ្យបាន យ៉ាង

នោះដែរ អ្នកដែលទូន្មានខ្លួនល្អហើយ ទើបគួរទូន្មានអ្នកដទៃបាន

ព្រោះថា ខ្លួនឯងទូន្មានបានដោយកម្រណាស់ ។

ខ្លួនជាទីពឹងរបស់ខ្លួន អ្នកដទៃជាទីពឹងដូចម្ដេចបាន ព្រោះបុគ្គល

អ្នកមានខ្លួនទូន្មានល្អហើយ រមែងបាននូវទីពឹង ដែលគេបាន

ដោយកម្រ ។

បាប កើតអំពីខ្លួន មានខ្លួនជាដែនកើត ដែលខ្លួនធ្វើហើយ តែង

ញាំញីមនុស្សអាប្រាជ្ញា ដូចពេជ្រសម្រាប់កាត់កែវមណី ដែលកើត

អំពីថ្ម ដូច្នោះឯង ។

យស្ស អច្ចន្តទុស្សីល្យំ មាលុវា សាលមិវោត្ថតំ
ករោតិ សោ តថត្តានំ[១] យថា នំ ឥច្ឆតី ទិសោ ។
សុករានិ អសាធូនិ អត្តនោ អហិតានិ ច
យំ វេ[២] ហិតញ្ច សាធុញ្ច តំ វេ បរមទុក្ករំ ។
យោ សាសនំ អរហតំ អរិយានំ ធម្មជីវិនំ
បដិក្កោសតិ ទុម្មេធោ ទិដ្ឋិំ និស្សាយ បាបិកំ
ផលានិ កណ្ដកស្សេវ[៣] អត្តឃញ្ញាយ[៤] ផល្លតិ ។
អត្តនា វ កតំ បាបំ អត្តនា សង្កិលិស្សតិ
អត្តនា អកតំ បាបំ អត្តនា វ វិសុជ្ឈតិ
សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចត្តំ នាញ្ញោ អញ្ញំ វិសោធយេ ។

១ ម. តថត្តានំ ។ ២ ម. ចេ ។ ៣ ឱ ម. កដ្ឋកស្សេវ ។
៤ ម. អត្តឃាតាយ ។

ភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីលហួសហេតុ [១] គ្របសង្កត់ (ខ្លួនអត្តភាព) របស់បុគ្គលណា ដូចវល្លិ៍ដែលរួបរឹតដើមឈើ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ធ្វើខ្លួនឯងឱ្យវិនាស ដូចជាពៀរអ្នកក្រោធជាធ្វើបុគ្គលនោះ ឱ្យវិនាស ដូច្នោះ ។

កម្មទាំងឡាយណា មិនល្អផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនផង កម្មទាំងនោះដែលជនពាលធ្វើបានងាយណាស់ កម្មណាជាប្រយោជន៍ផងល្អផង កម្មនោះឯង ដែលជនពាលធ្វើបាន ដោយលំបាក ។

បុគ្គលណាអប្បប្រាជ្ញ អាស្រ័យទិដ្ឋិដ៏លាមក ហាមឃាត់សាសនា របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយដ៏ប្រសើរ រស់នៅដោយធម៌ ការហាមឃាត់របស់បុគ្គលនោះ រមែងកើតផល ដើម្បីសម្លាប់ខ្លួន ដូចផ្លែឫស្សីដូច្នោះ ។

អ្នកធ្វើបាបខ្លួនឯង ពិតសៅហ្មងខ្លួនឯង អ្នកមិនធ្វើបាបខ្លួនឯង រមែងបរិសុទ្ធស្អាតខ្លួនឯង សេចក្ដីបរិសុទ្ធិ៍និងមិនបរិសុទ្ធិ៍ ជាចំពោះខ្លួន អ្នកដទៃនឹងធ្វើអ្នកដទៃ ឱ្យបរិសុទ្ធពុំបានទេ ។

១ បើគ្រប់សង្កត់ទាំងអំពើកើតមកអំពីអកុសលកម្មបថទាំង ១០ ហើយក្ដីគតិ រមែងផ្ដួលសត្វទៅអបាយភូមិ ដូចវល្លិ៍រួបរឹតដើមឈើ ការជាអ្នកទ្រុស្តសីលហួសហេតុ ។

អត្តទត្ថំ បរត្ថេន ពហុនាបិ ន ហាបយេ

អត្តទត្ថមភិញ្ញាយ សទត្ថបសុតោ សិយា ។

អត្តវគ្គោ ទ្វាទសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ តេរសមោ លោកវគ្គោ

(៦៧) ហីនំ ធម្មំ ន សេវេយ្យ បមាទេន ន សំវសេ

មិច្ឆាទិដ្ឋឹ ន សេវេយ្យ ន សិយា លោកវឌ្ឍនោ ។

ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យ ធម្មំ សុចរិតំ ចរេ

ធម្មចារី សុខំ សេតិ អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច ។

ធម្មំ ចរេ សុចរិតំ ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ

ធម្មចារី សុខំ សេតិ អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច ។

បុគ្គល កុំគប្បីធ្វើប្រយោជន៍ខ្លួនឲ្យវិនាស ព្រោះប្រយោជន៍របស់អ្នកដទៃ សូម្បីច្រើន បើដឹងច្បាស់នូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនហើយ គប្បីខ្វល់ខ្វាយក្នុងប្រយោជន៍របស់ខ្លួន (នោះ) ។

ចប់ អត្តវគ្គ ទី ១២ ។

ធម្មបទគាថា លោកវគ្គទី ១៣

(៦៧) បុគ្គល មិនគួរសេពគប់ធម៌ថោកទាប(១) មិនគួរនៅដោយសេចក្ដីប្រមាទ មិនគួរសេពគប់មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិនគួរជាមនុស្សចំរើនលោក ។

បុគ្គលមិនគួរប្រមាទ ក្នុងដុំបាយ ដែលខ្លួនគប្បីក្រោកឡើងទទួល គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌(២)ឲ្យសុចរិត បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ជាប្រក្រតី រមែងដេកជាសុខ ក្នុងលោកនេះផង ក្នុងលោកខាងមុខផង ។

បុគ្គលគួរប្រព្រឹត្តធម៌ឲ្យសុចរិត មិនគួរប្រព្រឹត្តធម៌នោះឲ្យទុច្ចរិតឡើយ បុគ្គលប្រព្រឹត្តធម៌ជាប្រក្រតី រមែងដេកជាសុខ ក្នុងលោកនេះផង ក្នុងលោកខាងមុខផង ។

---

១ កាមគុណ ៥ ឈ្មោះថា ធម៌ថោកទាប ព្រោះជា ធម៌សម្រាប់ជនថោកទាប រាប់តាំងពីតិរច្ឆានជាដើម គប្បីសេព តាំងតែពីអ្នកក្នុងវិញ្ញាណខេត្ត ជាដើម ។ ២ សំដៅយកកិច្ចវត្តផ្សេងៗ ការសេពគប់សេចក្ដីត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតរបស់ភិក្ខុអ្នក ឈ្មោះថា ភិក្ខុវត្តធម៌ ។

យថា ពុព្ពុឡកំ បស្សេ យថា បស្សេ មរីចិកំ

ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ មច្ចុរាជា ន បស្សតិ ។

ឯថ បស្សថិមំ លោកំ ចិត្តំ រាជរថូបមំ

យត្ថ ពាលា វិសីទន្តិ នត្ថិ សង្គោ វិជានតំ ។

យោ ច បុព្ពេ បមជ្ជិត្វា បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជតិ

សោមំ លោកំ បភាសេតិ អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា ។

យស្ស បាបំ កតំ កម្មំ កុសលេន បិធីយតិ

សោមំ លោកំ បភាសេតិ អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា ។

អន្ធភូតោ អយំ លោកោ តនុកេត្ថ វិបស្សតិ

សកុន្តោ(១) ជាលមុត្តោវ អប្បោ សគ្គាយ គច្ឆតិ ។

---

១ ម. សកុណោ ។

បុគ្គលឃើញពពុះទឹកយ៉ាងណា ឃើញព្រញាំថ្ងៃយ៉ាងណា ស្ដេចមច្ចុរាជ មិនឃើញអ្នកពិចារណានូវលោកជាអ៊ីម យ៉ាងនោះទេ ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកមើលលោកនេះ ដ៏ត្រកាល ដូចរាជរថ ជនពាលទាំងឡាយ រមែងលិចលង់ ក្នុងលោកណា សេចក្ដីជាប់ជំពាក់ ក្នុងលោកនោះ រមែងមិនមាន ដល់ជនជាបណ្ឌិតទាំងឡាយដែលដឹងច្បាស់ទេ ។

បុគ្គលណាមួយ កាលពីមុនប្រមាទហើយ លុះកាលជាខាងក្រោយ លែងប្រមាទវិញ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ញុំាងលោកនេះឲ្យភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតចាកពពក ។

បុគ្គលណា ធ្វើអំពើបាបហើយ បិទបាំងអំពើបាបនោះដោយកុសល គឺអរហត្តមគ្គញាណ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ញុំាងលោកនេះ ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតចាកពពក ។

លោកិយមហាជននេះ ជាមនុស្សងងឹត បណ្ដាជនទាំងនេះ ជនតិចណាស់ដែលឃើញច្បាស់ (នូវធម្មជាតិលោកនេះដោយអំណាចអនិច្ចលក្ខណៈជាដើម) ជនតិចណាស់ ដែលទៅកាន់ឋានសួគ៌ ដូចសត្វស្លាប (ដែលជាប់សំណាញ់របស់ព្រានហើយ) តិចណាស់ ដែលរួចអំពីសំណាញ់ ដូច្នោះ ។

ហំសាទិច្ចបថេ យន្តិ អាកាសេ យន្តិ ឥទ្ធិយា
នីយន្តិ ធីរា លោកម្ហា ជេត្វា មារំ សវាហនំ ។
ឯកំ ធម្មំ អតីតស្ស មុសាវាទិស្ស ជន្តុនោ
វិតិណ្ណបរលោកស្ស នត្ថិ បាបំ អការិយំ ។
ន វេ កទរិយា ទេវលោកំ វជន្តិ
ពាលា ហវេ នប្បសំសន្តិ ទានំ
ធីរោ ច ទានំ អនុមោទមានោ
តេនេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថ ។
បថព្យា ឯករជ្ជេន សគ្គស្ស គមនេន វា
សព្វលោកាធិបច្ចេន សោតាបត្តិផលំ វរំ ។

លោកវគ្គោ តេរសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ចុទ្ទសមោ ពុទ្ធវគ្គោ

(២៤) យស្ស ជិតំ នាវជីយតិ
ជិតមស្ស នោ យាតិ កោចិ លោកេ
តំ ពុទ្ធំ អនន្តគោចរំ
អបទំ កេន បទេន នេស្សថ ។

ក្ងួកហង្ស តែងហើរទៅក្នុងគន្លងផ្លូវព្រះអាទិត្យ អ្នកមានឫទ្ធិ តែងហោះទៅក្នុងអាកាស ដោយឫទ្ធិ អ្នកប្រាជ្ញ ផ្ចាញ់កិលេសមារ ព្រមទាំងកំលាំងនឹងពួកពលហើយ រមែងរលាស់ខ្លួនចេញ ចាកលោកបាន ។

បុគ្គលប្រព្រឹត្តកន្លង (ពាក្យសច្ចៈ) ដែលជាធម៌ឯក និយាយតែពាក្យកុហក មានបរលោក លះចោលហើយ ឈ្មោះថា មិនធ្វើនូវអំពើបាប មិនមែនឡើយ ។

បុគ្គល កំណាញ់ស្វិតស្វាញ មិនបានទៅកាន់ទេវលោកទេ ជនពាលទាំងឡាយ មិនសរសើរទានឡើយ ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញ តែងអនុមោទនាទាន ព្រោះហេតុនោះ លោកតែងបានសេចក្តីសុខ ក្នុងលោកខាងមុខ ។

សោតាបត្តិផល ជាគុណជាតដ៏ប្រសើរ ជាងភាពនៃឯករាជ្យលើផែនដីផង ជាងដំណើរទៅកាន់ឋានសួគ៌ផង ជាងភាពជាធំ ក្នុងលោកទាំងមូលផង ។

ចប់ លោកវគ្គ ទី ១៣ ។

ធម្មបទគាថា ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤

(៦៤) ជ័យជំនះរបស់ព្រះពុទ្ធអង្គណា មិនត្រឡប់ចាញ់វិញ កិលេសណាមួយក្នុងលោក រមែងមិនជាប់តាមជ័យជំនះ របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ អ្នកទាំងឡាយនឹងប្រលោមព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ដែលមានគោចរ រកទីបំផុតគ្មាន មិនមានគន្លងកិលេសផ្លូវស្នាមជើង ដោយកិលេសផ្លូវស្នាមជើង ដូចម្តេចកើត ។

យស្ស ជាលិនី វិសត្តិកា

តណ្ហា នត្ថិ កុហិញ្ចិ នេតវេ

តំ ពុទ្ធំ អនន្តគោចរំ

អបទំ កេន បទេន នេស្សថ ។

យេ ឈានបសុតា ធីរា នេក្ខម្មូបសមេ រតា

ទេវាបិ តេសំ បិហយន្តិ សម្ពុទ្ធានំ សតីមតំ ។

កិច្ឆោ មនុស្សបដិលាភោ កិច្ឆំ មច្ចាន ជីវិតំ

កិច្ឆំ សទ្ធម្មស្សវនំ កិច្ឆោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ ។

សព្វបាបស្ស អករណំ កុសលស្សូបសម្បទា

សចិត្តបរិយោទបនំ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ ។

តណ្ហាដែលមានបណ្ដាញផ្សាយទៅ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ៗ មិនមានដល់ព្រះពុទ្ធអង្គណា ដើម្បីនឹងនាំទៅ ក្នុងភពណាមួយ អ្នកទាំងឡាយ នឹងនាំព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ដែលមានគោចរ រកទីបំផុតគ្មាន មិនមានកិលេសដូចស្នាមជើង ដោយកិលេសដូចស្នាមជើង ម្ដេចកើត ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយណា ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងឈាន ត្រេកអរក្នុងនេក្ខម្មៈ ជាទីរម្ងាប់ស្ងប់កិលេស សូម្បីទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ តែងពេញចិត្ត ចំពោះអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ទាំងមានស្មារតី ។

ការត្រឡប់បានអត្តភាពជាមនុស្ស បានដោយកម្រ ការរស់របស់សត្វទាំងឡាយ បានដោយកម្រ ការស្ដាប់ធម៌របស់សប្បុរស បានដោយកម្រ ការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ បានដោយកម្រ ។

ការមិនធ្វើបាបទាំងពួង ការញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យផូរផង់ នេះជាពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។

ខន្តី បរមំ តបោ តីតិក្ខា
និព្វានំ បរមំ វទន្តិ ពុទ្ធា
ន ហិ បព្វជិតោ បរូបឃាតី
សមណោ ហោតិ បរំ វិហេឋយន្តោ ។
អនូបវាទោ អនូបឃាតោ បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ
មត្តញ្ញុតា ច ភត្តស្មឹ បន្តញ្ច សយនាសនំ
អធិចិត្តេ ច អាយោគោ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ ។
ន កហាបណវស្សេន តិត្តិ កាមេសុ វិជ្ជតិ
អប្បស្សាទា ទុក្ខា កាមា ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ
អបិ ទិព្វេសុ កាមេសុ រតឹ សោ នាធិគច្ឆតិ
តណ្ហក្ខយរតោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ ។
ពហុំ វេ សរណំ យន្តិ បព្វតានិ វនានិ ច
អារាមរុក្ខចេត្យានិ មនុស្សា ភយតជ្ជិតា
នេតំ ខោ សរណំ ខេមំ នេតំ សរណមុត្តមំ
នេតំ សរណមាគម្ម សព្វទុក្ខា បមុច្ចតិ ។

ខន្តី គឺសេចក្ដីអត់ធន់ ជាតបធម៌(*)ដ៏ឧត្តម ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ តែងពោលថា ព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតដ៏ឧត្តម បុគ្គលដែលសម្លាប់សត្វដទៃ មិនឈ្មោះថា បព្វជិតទេ បុគ្គលដែលបៀតបៀនសត្វដទៃ ក៏មិនឈ្មោះថា សមណៈឡើយ ។

ការមិនតិះដៀល ១ ការមិនបៀតបៀន ១ ការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ១ ការជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភត្ត ១ ការដេកនិងអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ១ ការព្យាយាមក្នុងអធិចិត្ត ១ នុ៎ះជាពាក្យប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។

ការស្កប់ស្កល់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ រមែងមិនមាន ព្រោះតែកហាបណៈ (ដែលធ្លាក់ចុះ) ដូចទឹកភ្លៀងទេ កាមទាំងឡាយ មានសុខតិច មានទុក្ខច្រើន អ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះហើយ លោកមិនចុះត្រេកអរ ក្នុងកាមទាំងឡាយ សូម្បីជាទិព្វឡើយ សាវ័ករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ រមែងជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងអស់តណ្ហា ។

មនុស្សទាំងឡាយ ច្រើននាក់ ត្រូវភ័យគម្រាមហើយ តែងយកភ្នំ ព្រៃ អារាមនិងរុក្ខចេតិយ ជាទីពឹង ទីពឹងបែបនេះ មិនមែនជាទីពឹងដ៏ក្សេមទេ ទីពឹងបែបនេះ មិនមែនជាទីពឹងដ៏ឧត្តមទេ បុគ្គលអាស្រ័យនូវទីពឹងនោះហើយ រមែងមិនរួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងពួងឡើយ ។

---

* ធម្មជាតដុតកំដៅកិលេស ។

យោ ច ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច   សង្ឃញ្ច សរណំ គតោ
ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ   សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ
ទុក្ខំ ទុក្ខសមុប្បាទំ   ទុក្ខស្ស ច អតិក្កមំ
អរិយញ្ចដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ   ទុក្ខូបសមគាមិនំ
ឯតំ ខោ សរណំ ខេមំ   ឯតំ សរណមុត្តមំ
ឯតំ សរណមាគម្ម   សព្វទុក្ខា បមុច្ចតិ ។
ទុល្លភោ បុរិសាជញ្ញោ   ន សោ សព្វត្ថ ជាយតិ
យត្ថ សោ ជាយតី ធីរោ   តំ កុលំ សុខមេធតិ ។
សុខោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ   សុខា សទ្ធម្មទេសនា
សុខា សង្ឃស្ស សាមគ្គី   សមគ្គានំ តបោ សុខោ ។
បូជារហេ បូជយតោ   ពុទ្ធេ យទិ ច សាវកេ
បបញ្ចសមតិក្កន្តេ   តិណ្ណសោកបរិទ្ទវេ
តេ តាទិសេ បូជយតោ   និព្វុតេ អកុតោភយេ
ន សក្កា បុញ្ញំ សង្ខាតុំ   ឥមេត្តមបិ កេនចិ ។

ពុទ្ធវគ្គោ ចុទ្ទសមោ ។

បឋមភាណវារំ ។

លុះតែបុគ្គលណា យកព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ឃើញច្បាស់នូវអរិយសច្ចទាំង ៤ គឺ ទុក្ខសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយសច្ច ១ និរោធសច្ច កន្លងទុក្ខ ១ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាផ្លូវដើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានដែលជាទីរម្ងាប់ទុក្ខ ១ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ នេះឯងជាទីពឹងដ៏ក្សេម នេះឯង ជាទីពឹងដ៏ឧត្តម បុគ្គលអាស្រ័យទីពឹងនេះ ក៏រួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងពួងបាន ។

បុរសអាជានេយ្យ រកបានដោយកម្រ លោកមិនកើតក្នុងសព្វឋានឡើយ លោកជាអ្នកមានប្រាជ្ញាកើតក្នុងត្រកូលណា ត្រកូលនោះ តែងដល់នូវសេចក្ដីសុខ ។

ការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ជាសុខ ការសំដែងព្រះសទ្ធម្ម ជាសុខ សេចក្ដីព្រមព្រៀងគ្នានៃពួក ជាសុខ តបធម៌ របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងគ្នាទាំងឡាយ ជាសុខ ។

កាលបុគ្គលបូជា ដល់បូជារហបុគ្គលគឺព្រះពុទ្ធ ឬសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ ដែលកន្លងផុតបបញ្ចធម៌ ដែលកន្លងផុតសេចក្ដីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ឬ កាលបូជាដល់បូជារហបុគ្គលទាំងនោះ ដែលប្រកប ដោយតាទិគុណ លោកមិនមានភ័យអំពីទីណា ស្ងប់រម្ងាប់ទៅហើយ បុគ្គលណាមួយ មិនអាចរាប់បុណ្យថា បុណ្យនេះមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ បានឡើយ ។

ចប់ ពុទ្ធវគ្គ ទី ១៤ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

ធម្មបទគាថាយ បណ្ណរសមោ សុខវគ្គោ

(៦៨) សុសុខំ វត ជីវាម វេរិនេសុ អវេរិនោ
វេរិនេសុ មនុស្សេសុ វិហរាម អវេរិនោ ។
សុសុខំ វត ជីវាម អាតុរេសុ អនាតុរា
អាតុរេសុ មនុស្សេសុ វិហរាម អនាតុរា ។
សុសុខំ វត ជីវាម ឧស្សុកេសុ អនុស្សុកា
ឧស្សុកេសុ មនុស្សេសុ វិហរាម អនុស្សុកា ។
សុសុខំ វត ជីវាម យេសំ នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ
បីតិភក្ខា ភវិស្សាម ទេវា អាភស្សរា យថា ។
ជយំ វេរំ បសវតិ ទុក្ខំ សេតិ បរាជិតោ
ឧបសន្តោ សុខំ សេតិ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
នត្ថិ រាគសមោ អគ្គិ នត្ថិ ទោសសមោ កលិ
នត្ថិ ខន្ធសមា ទុក្ខា នត្ថិ សន្តិបរំ សុខំ ។

ធម្មបទគាថា សុខវគ្គទី ១៥

(៦៨) យើងជាអ្នកមិនមានពៀរ រស់នៅជាសុខពិត ក្នុងពួកមនុស្សមានពៀរ កាលពួកមនុស្សមានពៀរ យើងជាអ្នកមិនមានពៀរ ។
យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ (ដោយកិលេស) រស់នៅជាសុខពិត ក្នុងពួកមនុស្សមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ កាលពួកមនុស្សមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។
យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងការស្វែងរក រស់នៅជាសុខពិត ក្នុងពួកមនុស្សមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ កាលពួកមនុស្សមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ។
យើងមិនមានកង្វល់ តែងរស់នៅជាសុខពិត (ព្រោះ) យើងមានបីតិជាអាហារ ដូចពួកទេវតាជាន់អាភស្សរៈ ។
បុគ្គលអ្នកឈ្នះ តែងតែចងពៀរ បុគ្គលអ្នកចាញ់ តែងដេកជាទុក្ខ ចំណែកបុគ្គល លះបង់ការឈ្នះនិងការចាញ់ចេញហើយ ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ទើបដេកជាសុខ ។
ភ្លើងស្មើដោយរាគៈ មិនមាន ទោសកំហុសស្មើដោយទោសៈ មិនមាន ទុក្ខទាំងឡាយស្មើដោយខន្ធ មិនមាន សុខក្រៅពីសេចក្តីស្ងប់ មិនមាន ។

ជិឃច្ឆា បរមា រោគា   សង្ខារា បរមា ទុក្ខា

ឯតំ ញត្វា យថាភូតំ   និព្វានំ បរមំ សុខំ ។

អារោគ្យបរមា លាភា   សន្តុដ្ឋិបរមំ ធនំ

វិស្សាសបរមា ញាតី   និព្វានំ បរមំ សុខំ ។

បវិវេករសំ បិត្វា   រសំ ឧបសមស្ស ច

និទ្ទរោ ហោតិ និប្បាបោ   ធម្មបីតិរសំ បិវំ ។

សាធុ ទស្សនមរិយានំ   សន្និវាសោ សទា សុខោ

អទស្សនេន ពាលានំ   និច្ចមេវ សុខី សិយា ។

ពាលសង្គតចារី ហិ   ទីឃមទ្ធាន សោចតិ

ទុក្ខោ ពាលេហិ សំវាសោ   អមិត្តេនេវ សព្វទា ។

សេចក្តីស្រេកឃ្លាន ជារោគយ៉ាងក្រៃលែង សង្ខារទាំងឡាយ ជាទុក្ខយ៉ាងក្រៃលែង (អ្នកប្រាជ្ញ) ដឹងច្បាស់សេចក្តីនុះ តាមពិតហើយ (រមែងធ្វើឲ្យច្បាស់) នូវព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ។

លាភមានការមិនមានរោគ ជាយ៉ាងក្រៃលែង ទ្រព្យមានសេចក្តីសន្តោស ជាយ៉ាងក្រៃលែង ញាតិមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ជាយ៉ាងក្រៃលែង ព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ។

ភិក្ខុផឹករស (*) វិវេកផង រសព្រះនិព្វាន ជាទីរម្ងាប់កិលេសផង ផឹករសបីតិដែលកើតអំពីធម៌ផង រមែងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មិនមានសេចក្តីសៅហ្មងឡើយ ។

ការជួបប្រទះព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាការល្អ ការនៅរួមជាមួយព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាហេតុឲ្យកើតសេចក្តីសុខ សព្វកាល បុគ្គលគប្បីមានសេចក្តីសុខអស់កាលជានិច្ចផង ព្រោះមិនជួបប្រទះបុគ្គលពាលទាំងឡាយ ។

បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តសមគប់ដោយជនពាល រមែងសោកស្តាយអស់កាលយូរអង្វែង, ការនៅរួមជាមួយនឹងជនពាល រមែងជាទុក្ខសព្វកាល ។

---

* រស ក្នុងទីនេះសំដៅយកសេចក្តីសុខដ៏ប្រសើរ ។

ធីរោ ច សុខសំវាសោ ញាតីនំវ សមាគមោ

តស្មា ហិ

ធីរញ្ច បញ្ញញ្ច ពហុស្សុតញ្ច

ធោរយ្ហសីលំ វតវន្តមរិយំ

តំ តាទិសំ សប្បុរិសំ សុមេធំ

ភជេថ នក្ខត្តបថំវ ចន្ទិមា ។

សុខវគ្គោ បណ្ណរសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ សោឡសមោ បិយវគ្គោ

(២០៩) អយោគេ យុញ្ជមត្តានំ យោគស្មិញ្ច អយោជយំ

អត្ថំ ហិត្វា បិយគ្គាហី បិហេតត្តានុយោគិនំ ។

មា បិយេហិ សមាគញ្ឆិ អប្បិយេហិ កុទាចនំ

បិយានំ អទស្សនំ ទុក្ខំ អប្បិយានញ្ច ទស្សនំ ។

ដូចការនៅរួមជាមួយ នឹងសត្រូវ ចំណែកខាងការនៅរួមនឹងធីរជន រមែងជាសុខ ដូចការជួបជុំនៃញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះឯង បុគ្គលគួរសេពគប់សប្បុរស ជាអ្នកប្រាជ្ញផង មានបញ្ញាផង មានសេចក្ដីចេះដឹងច្រើនផង មានកិរិយានាំទៅនូវធុរៈជាប្រក្រតីផង មានសីលនិងធុតង្គវត្តផង ជាអ្នកឆ្ងាយចាកកិលេសផង មានបញ្ញាល្អផង ប្រាកដដូច្នោះ ៗ ឲ្យដូចព្រះចន្ទគប់នូវផ្លូវនក្ខត្តឫក្ស ។

ចប់ សុខវគ្គ ទី ១៥ ។

ធម្មបទគាថា បិយវគ្គ ទី ១៦

(២០៩) បុគ្គលកាលប្រកបខ្លួនទុក ក្នុងអំពើដែលមិនគួរប្រកប មិនប្រកបខ្លួន ក្នុងអំពើដែលគួរប្រកប លះបង់ប្រយោជន៍ចេញហើយ កាន់យកតាមតែចិត្ត រមែងស្រឡាញ់ បុគ្គលអ្នកប្រកបតាមខ្លួន ។ កុំគប់រកសត្វនិងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលជាទីស្រឡាញ់ និងមិនជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងកាលណា ៗ ឡើយ ព្រោះថា ការមិនឃើញប្រសព្វសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ក្ដី ការឃើញប្រសព្វសត្វនិងសង្ខារមិនជាទីស្រឡាញ់ក្ដី ជាហេតុនាំមកនូវទុក្ខ ។

តស្មា បិយំ ន កយិរាថ បិយាបាយោ ហិ បាបកោ

គន្ថា តេសំ ន វិជ្ជន្តិ យេសំ នត្ថិ បិយាប្បិយំ ។

បិយតោ ជាយតី(១) សោកោ បិយតោ ជាយតី ភយំ

បិយតោ វិប្បមុត្តស្ស នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយំ ។

បេមតោ ជាយតី សោកោ បេមតោ ជាយតី ភយំ

បេមតោ វិប្បមុត្តស្ស នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយំ ។

រតិយា ជាយតី សោកោ រតិយា ជាយតី ភយំ

រតិយា វិប្បមុត្តស្ស នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយំ ។

កាមតោ ជាយតី សោកោ កាមតោ ជាយតី ភយំ

កាមតោ វិប្បមុត្តស្ស នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយំ ។

តណ្ហាយ ជាយតី សោកោ តណ្ហាយ ជាយតី ភយំ

តណ្ហាយ វិប្បមុត្តស្ស នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយំ ។

១ ជាយតេតិបិ បាឋោ ។

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរធ្វើសត្វនិងសង្ខារ ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ ព្រោះការព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ជាសភាពអាក្រក់ ការស្រឡាញ់និងការស្អប់ មិនមានដល់ពួកជនណា កិលេសគ្រឿងចាក់ស្រែះទាំងឡាយ រមែងមិនមាន ដល់ពួកជននោះ ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ភ័យកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ កាលបើរួចស្រឡះចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ ភ័យកើតអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ កាលបើរួចស្រឡះចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីតម្រេក ភ័យកើតអំពីតម្រេក កាលបើរួចស្រឡះចាកតម្រេកហើយ សេចក្តីសោកក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីកាម ភ័យកើតអំពីកាម កាលបើរួចស្រឡះចាកកាមហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សេចក្តីសោកកើតអំពីតណ្ហា ភ័យកើតអំពីតណ្ហា កាលបើរួចស្រឡះចាកតណ្ហាហើយ សេចក្តីសោក ក៏លែងមាន ភ័យនឹងមានមកពីណា ។

សីលទស្សនសម្បន្នំ ធម្មដ្ឋំ សច្ចវេទិនំ
អត្តនោ កម្ម កុព្វានំ តំ ជនោ កុរុតេ បិយំ ។
ឆន្ទជាតោ អនក្ខាតេ មនសា ច ផុដោ[១] សិយា
កាមេ[២] ច អប្បដិពទ្ធចិត្តោ[៣] ឧទ្ធំសោតោតិ វុច្ចតិ ។
ចិរប្បវាសឹ បុរិសំ ទូរតោ សោត្ថិមាគតំ
ញាតី មិត្តា សុហជ្ជា ច អភិនន្ទន្តិ អាគតំ
តថេវ កតបុញ្ញម្បិ អស្មា លោកា បរំ គតំ
បុញ្ញានិ បដិគណ្ហន្តិ បិយំ ញាតីវ អាគតំ ។

បិយវគ្គោ សោឡសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ សត្តរសមោ កោធវគ្គោ

(២៧) កោធំ ជហេ វិប្បជហេយ្យ មានំ

១ ម. ផុដោ ។ [illegible] ។ ២ [illegible] កាមេសុ [illegible] ។
៣ ម. អប្បដិពទ្ធចិត្តោ ។

ជនតែងធ្វើបុគ្គលដែលបរិបូណ៌ ដោយសីលនិងការឃើញត្រូវ ឋិត
នៅក្នុងធម៌ ពោលសច្ចធម៌(១)ជាប្រក្រតី ធ្វើកម្ម(២)ជារបស់ខ្លួនឯង
ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ ។
បុគ្គល អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នា ចំពោះព្រះនិព្វាន ដែលគេនិយាយ
ប្រាប់ពុំបានផង ជាអ្នកមានមគ្គចិត្តនិងផលចិត្ត (ខាងក្រោម)
ប៉ះពាល់ហើយផង មានចិត្តមិនប្រតិព័ទ្ធក្នុងកាមផង គេហៅថា
ជាអ្នកមានខ្សែទន្លេប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងលើ ។
ពួកញាតិក្តី មិត្រក្តី សំឡាញ់ក្តី តែងត្រេកអរនឹងបុរសដែលឃ្លាតឆ្ងាយ
អស់កាលយូរ មកអំពីចម្ងាយដោយសួស្តី មកដល់ហើយ យ៉ាងណា
មិញ បុណ្យទាំងឡាយ តែងទទួលបុគ្គល ដែលបានធ្វើបុណ្យ
ច្រកអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ ដូចញាតិទាំង
ឡាយ ទទួលបុរសជាទីស្រឡាញ់ដែលមកដល់ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ បិយវគ្គ ទី ១៦ ។

ធម្មបទគាថា កោធវគ្គ ទី ១៧

(៦៧) បុគ្គលគប្បីលះបង់សេចក្តីក្រោធចេញ គប្បីលះបង់មានះចេញ

១ សំដៅយកនិព្វានសច្ច ។ ២ [illegible] ។ អនាគាមី ។

សញ្ញោជនំ សព្វមតិក្កមេយ្យ

តន្នាមរូបស្មិំ អសជ្ជមានំ

អកិញ្ចនំ នានុបតន្តិ ទុក្ខា ។

យោ វេ ឧប្បតិតំ កោធំ រថំ ភន្តំ វារយេ (១)

តមហំ សារថឹ ព្រូមិ រស្មិគ្គាហោ ឥតរោ ជនោ ។

អក្កោធេន ជិនេ កោធំ អសាធុំ សាធុនា ជិនេ

ជិនេ កទរិយំ ទានេន សច្ចេនាលិកវាទិនំ ។

សច្ចំ ភណេ ន កុជ្ឈេយ្យ ទជ្ជា អប្បស្មិំ យាចិតោ

ឯតេហិ តីហិ ឋានេហិ គច្ឆេ ទេវាន សន្តិកេ ។

អហឹសកា យេ មុនយោ និច្ចំ កាយេន សំវុតា

តេ យន្តិ អច្ចុតំ ឋានំ យត្ថ គន្ត្វា ន សោចរេ ។

---

១. ម. ភន្តំវ ។

នូវគ្រឿងសញ្ញោជនៈទាំងអស់ចោលចេញ ទុក្ខទាំងឡាយ តែងមិនជាប់តាមបុគ្គល ដែលមិនជំពាក់ ក្នុងនាមនិងរូប មិនមានកិលេស គ្រឿងកង្វល់នោះឡើយ ។

បុគ្គលណា ឃាត់សេចក្ដីក្រោធ ដែលកើតឡើងហើយ ដូចសារថីទប់រថដែលកំពុងល្បឿនបាន តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាសារថី ជនក្រៅពីនេះ គ្រាន់តែជាអ្នកកាន់ខ្សែ (មិនមែនសារថីឡើយ) ។

បុគ្គលគប្បីផ្ចាញ់មនុស្សក្រោធ ដោយសេចក្ដីមិនក្រោធ គប្បីផ្ចាញ់មនុស្សអសប្បុរស ដោយសប្បុរស គប្បីផ្ចាញ់មនុស្សកំណាញ់ដោយការឲ្យ គប្បីផ្ចាញ់មនុស្សនិយាយពាក្យមិនពិត ដោយពាក្យពិត ។

បុគ្គលគួរពោលពាក្យពិត ១ មិនគួរក្រោធ ១ កាលគេសូមវត្ថុសូម្បីមានតិច ក៏គួរឲ្យ (តាមតិច) ១ បុគ្គលគប្បីទៅកើត ក្នុងសំណាក់ទេវតាទាំងឡាយបាន ដោយហេតុទាំង ៣ នេះឯង ។

ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកប្រាជ្ញ(១) មិនបៀតបៀនសត្វដទៃ សង្រួមហើយដោយកាយទ្វារ (ជាដើម) ជានិច្ច ជនទាំងឡាយនោះ រមែងទៅកាន់ស្ថានដ៏មិនប្រែប្រួល ជាស្ថានដែលគេទៅដល់ហើយ តែងមិនសោកស្ដាយ ។

---

១ សំដៅយកពាក្យមុនី ដែលសម្រាប់បព្វជិត ដោយអាការមោនេយ្យប្បដិបទា ។ អដ្ឋកថា ។

សទា ជាគរមានានំ   អហោរត្តានុសិក្ខិនំ
និព្វានំ អធិមុត្តានំ   អត្ថំ គច្ឆន្តិ អាសវា ។

បោរាណមេតំ អតុល   នេតំ អជ្ជតនាមិវ
និន្ទន្តិ តុណ្ហីមាសីនំ   និន្ទន្តិ ពហុភាណិនំ
មិតភាណិម្បិ និន្ទន្តិ   នត្ថិ លោកេ អនិន្ទិតោ ។

ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ   ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ
ឯកន្តំ និន្ទិតោ បោសោ   ឯកន្តំ វា បសំសិតោ ។

យោ ច វិញ្ញូ បសំសន្តិ   អនុវិច្ច សុវេ សុវេ
អច្ឆិទ្ទវុត្តឹ[១] មេធាវឹ   បញ្ញាសីលសមាហិតំ
នេក្ខំ ជម្ពោនទស្សេវ   កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ
ទេវាបិ នំ បសំសន្តិ   ព្រហ្មុនាបិ បសំសិតោ ។

១ ម. អច្ឆិទ្ទវុត្តឹ ។

អាសវៈទាំងឡាយរបស់បុគ្គល អ្នកភ្ញាក់រឭកសព្វកាល ជាអ្នកសិក្សា ត្រៃសិក្ខា ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ មានចិត្តចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន តែង ដល់នូវការអស់ទៅមិនខានឡើយ ។

ម្នាលអតុលៈ ការតិះដៀលនឹងការសរសើរនេះ ជារបស់បុរាណ ការតិះ ដៀលនឹងការសរសើរនេះ មិនមែនទើបនឹងកើតឡើង ក្នុងថ្ងៃនេះ (ក្រោយ) ទេ ជនទាំងឡាយ តែងនិន្ទាបុគ្គលអ្នកអង្គុយស្ងៀម ក៏មាន និន្ទាបុគ្គលអ្នកនិយាយច្រើន ក៏មាន និន្ទាបុគ្គលអ្នកនិយាយល្មម ប្រមាណ ក៏មាន (អ្នកណាៗ ក៏ដោយ) ក្នុងលោក ដែលមិនត្រូវគេនិន្ទា គ្មានឡើយ បុគ្គលដែលត្រូវគេនិន្ទាតែម្យ៉ាង ឬត្រូវគេសរសើរតែ ម្យ៉ាង មិនមែនមានមកហើយក្នុងអតីតក៏ទេ នឹងមានទៅក្នុងអនាគត ក៏ទេ មានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះក៏ទេ ។

បើអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយសង្កេតមើលរាល់ៗថ្ងៃ ហើយសរសើរបុគ្គល ណា ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តមិនដាច់ មានប្រាជ្ញា មានចិត្តដម្កល់ខ្ជាប់ ក្នុងបញ្ញានិងសីល អ្នកណាគួរនឹងនិន្ទាបុគ្គល ដែលដូចជាគ្រឿង មាសជម្ពូនទនោះបាន សូម្បីទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ក៏សរ- សើរបុគ្គលនោះ ទាំងព្រហ្មក៏សរសើរ (ដូចគ្នា) ។

កាយប្បកោបំ រក្ខេយ្យ កាយេន សំវុតោ សិយា
កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា កាយេន សុចរិតំ ចរេ
វចីបកោបំ រក្ខេយ្យ វាចាយ សំវុតោ សិយា
វចីទុច្ចរិតំ ហិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរេ
មនោបកោបំ រក្ខេយ្យ មនសា សំវុតោ សិយា
មនោទុច្ចរិតំ ហិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរេ
កាយេន សំវុតា ធីរា អថោ វាចាយ សំវុតា
មនសា សំវុតា ធីរា តេ វេ សុបរិសំវុតា ។

កោធវគ្គោ សត្តរសមោ ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋារសមោ មលវគ្គោ

(២៨) បណ្ឌុបលាសោវទានិសិ
យមបុរិសាបិ ច តេ ឧបដ្ឋិតា
ឧយ្យោគមុខេ ច តិដ្ឋសិ
បាថេយ្យម្បិ ច តេ ន វិជ្ជតិ ។

បុគ្គលគប្បីរក្សានូវការកម្រើកកាយ គប្បីសង្រួមកាយ គប្បីលះបង់កាយទុច្ចរិត គប្បីប្រព្រឹត្តកាយសុចរិត គប្បីរក្សានូវការកម្រើកវាចា គប្បីសង្រួមវាចា គប្បីលះបង់វចីទុច្ចរិត គប្បីប្រព្រឹត្តវចីសុចរិត គប្បីរក្សានូវការកម្រើកចិត្ត គប្បីសង្រួមចិត្ត គប្បីលះបង់មនោទុច្ចរិត គប្បីប្រព្រឹត្តមនោសុចរិត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានសង្រួមកាយ សង្រួមវាចា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានសង្រួមចិត្តហើយ លោកទាំងនោះឯង ឈ្មោះថា សង្រួមហើយដោយប្រពៃ ៕

ចប់ កោធវគ្គទី ១៧ ។

ធម្មបទគាថា មលវគ្គទី ១៨

(២៨) ឥឡូវនេះ ខ្លួនអ្នកដូចស្លឹកឈើទុំហើយ ទាំងពួកបុរសរបស់យមរាជ(១) ក្រោកឈរចាំអ្នកហើយ ខ្លួនអ្នកតាំងនៅក្នុងមាត់សេចក្ដីវិនាស សូម្បីស្បៀងនៃដំណើររបស់អ្នក ក៏មិនមានឡើយ ។

១ ពួកបម្រើរបស់យមៈ ពាក្យនេះសំដៅយកសេចក្ដីស្លាប់ ។ អដ្ឋកថា ។

ធម្មបទគាថាយ អដ្ឋារសមោ មលវគ្គោ

សោ ករោហិ ទីបមត្តនោ
ខិប្បំ វាយម បណ្ឌិតោ ភវ
និទ្ធន្តមលោ អនង្គណោ
ទិព្វំ អរិយភូមិមេហិសិ[១] ។
ឧបនីតវយោ ចទានិសិ
សម្បយាតោសិ[២] យមស្ស សន្តិកំ[៣]
វាសោបិ ច តេ នត្ថិ អន្តរា
បាថេយ្យម្បិ ច តេ ន វិជ្ជតិ ។
សោ ករោហិ ទីបមត្តនោ
ខិប្បំ វាយម បណ្ឌិតោ ភវ
និទ្ធន្តមលោ អនង្គណោ
ន បុន ជាតិជរំ ឧបេហិសិ ។
អនុបុព្វេន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណេ ខណេ
កម្មារោ រជតស្សេវ និទ្ធមេ មលមត្តនោ ។

---

១ ម. អរិយភូមឹ ឧបេហិសិ ។ ២. សម្បយាតោ ច ។ ៣ ឱ.ម. សន្តិកេ ។

ធម្មបទគាថា មលវគ្គ ទី ១៨

អ្នកចូរធ្វើកុសលជាទីពឹងសម្រាប់ខ្លួនទៅ ចូរព្យាយាមឲ្យឆាប់ទៅ ចូរជាអ្នកប្រាជ្ញទៅ បើអ្នក (ធ្វើយ៉ាងនេះហើយ) នឹងទៅជាអ្នកកំចាត់បង់មន្ទិលបាន មិនមានទីចូលគឺកិលេស នឹងដល់នូវភូមិរបស់ព្រះអរិយៈដូចជាទិព្វបាន ។

ឥឡូវនេះ ខ្លួនអ្នកត្រូវជរាចូលដល់ហើយ ជាអ្នករៀបដំណើរទៅកាន់សំណាក់យមរាជ មួយទៀត ទីសំចតក្នុងចន្លោះ មិនមានដល់អ្នកទេ សូម្បីស្បៀង គឺមិនមានដល់អ្នក ។

អ្នកចូរធ្វើទីពឹងសម្រាប់ខ្លួនទៅ ចូរព្យាយាមឲ្យឆាប់ទៅ ចូរជាអ្នកប្រាជ្ញទៅ បើអ្នក (ធ្វើយ៉ាងនេះហើយ) នឹងទៅជាអ្នកកំចាត់បង់មន្ទិលបាន មិនមានទីចូលគឺកិលេស នឹងមិនត្រូវចូលទៅកាន់ជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណៈ ទៀតឡើយ ។

អ្នកមានប្រាជ្ញា គួរកំចាត់បង់មន្ទិលរបស់ខ្លួនបន្តិចម្តងៗ រាល់ ៗ ខណៈ ដោយលំដាប់ ដូចជាងមាស ជំរះស្នឹមផ្លុំច្រេះរបស់មាសដូច្នោះ ។

អយសា វ មលំ សមុដ្ឋិតំ[១]
តទុដ្ឋាយ តមេវ ខាទតិ
ឯវំ អតិធោនចារិនំ
សានិ កម្មានិ នយន្តិ ទុគ្គតឹ ។

អសជ្ឈាយមលា មន្តា អនុដ្ឋានមលា ឃរា
មលំ វណ្ណស្ស កោសជ្ជំ បមាទោ រក្ខតោ មលំ ។
មលិត្ថិយា ទុច្ចរិតំ មច្ឆេរំ ទទតោ មលំ
មលា វេ បាបកា ធម្មា អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច
តតោ មលា មលតរំ អវិជ្ជា បរមំ មលំ
ឯតំ មលំ បហន្ត្វាន និម្មលា ហោថ ភិក្ខវោ ។
សុជីវំ អហិរិកេន កាកសូរេន ធំសិនា
បក្ខន្ទិនា បគព្ភេន សង្កិលិដ្ឋេន ជីវិតំ ។
ហិរីមតា ច ទុជ្ជីវំ និច្ចំ សុចិគវេសិនា
អលីនេនាបគព្ភេន សុទ្ធាជីវេន បស្សតា ។

១ ឈ្មោះ ហេតុ សមុដ្ឋានក៏ថា ។

ច្រែះកើតអំពីដែក លុះកើតអំពីដែកនោះហើយ តែងស៊ីដែកនោះវិញ យ៉ាងណាមិញ កម្មទាំងឡាយរបស់ខ្លួន តែងនាំបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្ត កន្លងបញ្ញាជាគ្រឿងជំរះចិត្ត ឲ្យទៅកាន់ទុគ្គតិ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

មន្តទាំងឡាយមានការមិនស្វាធ្យាយ ជាមន្ទិល ផ្ទះទាំងឡាយមានការមិនថែទាំ ជាមន្ទិល សេចក្តីខ្ជិល ជាមន្ទិលរបស់ពណ៌សម្បុរ សេចក្តីប្រមាទ ជាមន្ទិលរបស់បុគ្គលអ្នករក្សា ។

ការប្រព្រឹត្តអាក្រក់[១] ជាមន្ទិលរបស់ស្ត្រី សេចក្តីកំណាញ់ ជាមន្ទិលរបស់អ្នកឲ្យ ធម៌អាក្រក់ទាំងឡាយ ជាមន្ទិល ក្នុងលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ឧម្ធាក ជាមន្ទិលដ៏លើសលុប ជាងមន្ទិលទាំងនោះ គឺអវិជ្ជា ជាមន្ទិលដ៏ក្រៃលែង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះមន្ទិលទាំងនេះចេញ ចូរកុំជាអ្នកមានមន្ទិលឡើយ ។

បុគ្គលអ្នកមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ក្លៀវក្លាដូចសត្វក្អែក កំចាត់បង់គុណរបស់អ្នកដទៃ ជាអ្នកល្មោភពាន (យកមុខ) ជាអ្នកឃ្លើសឃ្លង ជាមនុស្សសៅហ្មង រស់នៅងាយស្រួល ។ ចំណែកបុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ស្វែងរកតែពីស្អាតជានិច្ច មិនរួញរាមិនឃ្លើសឃ្លង រស់នៅដោយកម្មជីវបរិសុទ្ធ អ្នកឃើញត្រូវ រស់នៅដោយលំបាក

១ សំដៅយកការប្រព្រឹត្តខុសកន្លងប្តី ។ អដ្ឋកថា ។

យោ បាណមតិបាតេតិ[១] មុសាវាទញ្ច ភាសតិ
លោកេ អទិន្នំ អាទិយតិ បរទារញ្ច គច្ឆតិ
សុរាមេរយបានញ្ច យោ នរោ អនុយុញ្ជតិ
ឥធេវមេសោ លោកស្មឹ មូលំ ខណតិ អត្តនោ ។
ឯវំ ភោ បុរិស ជានាហិ បាបធម្មា អសញ្ញតា
មា តំ[២] លោភោ អធម្មោ ច ចិរំ ទុក្ខាយ រន្ធយុំ[៣] ។
ទទាតិ[៤] វេ យថាសទ្ធំ យថាបសាទនំ ជនោ
តត្ថ យោ មង្កុ ភវតិ បរេសំ បានភោជនេ
ន សោ ទិវា វា រត្តឹ វា សមាធឹ អធិគច្ឆតិ ។
យស្ស ចេតំ សមុច្ឆិន្នំ មូលឃច្ចំ[៥] សមូហតំ
ស វេ ទិវា វា រត្តឹ វា សមាធឹ អធិគច្ឆតិ ។
នត្ថិ រាគសមោ អគ្គិ នត្ថិ ទោសសមោ គហោ
នត្ថិ មោហសមំ ជាលំ នត្ថិ តណ្ហាសមា នទី ។

---

១ [illegible] [illegible] យោ បាណមតិបាតេតិ ទិស្សតិ ។ ២ [illegible] បាឋោ ។ ៣ ម. រន្ធយុំ ។ ៤ [illegible] [illegible] ទទន្តិ ទិស្សតិ ។ ៥ មូលឃច្ចំ បាឋោ ។

ជនណា សម្លាប់សត្វផង និយាយពាក្យកុហកផង កាន់យកនូវវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ក្នុងលោកផង សេពប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃផង ជនណា ផឹកទឹកស្រវឹងគឺមេរ័យផង ជននោះឯងឈ្មោះថា គាស់រំលើងឫសគល់របស់ខ្លួន ក្នុងលោកនេះ ដោយពិត ។

ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះថា ជនទាំងឡាយមានធម៌ដ៏លាមក រមែងមិនជាអ្នកសង្រួមដូច្នេះ លោភៈនិងសភាពមិនមែនធម៌ ទោសៈ ចូរកុំបៀតបៀនអ្នក ឲ្យបានសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរឡើយ ។

ជន រមែងឲ្យតាមសទ្ធា តាមសេចក្តីជ្រះថ្លា បុគ្គលណា ជាអ្នកអៀនខ្មាសក្នុងទឹកនិងភោជនរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ជននោះ រមែងមិនបានសមាធិចិត្ត ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ឡើយ ។

លុះតែសេចក្តីអៀនខ្មាសនោះ បុគ្គលណា បានផ្តាច់ផ្តិលដកឡើង ធ្វើឲ្យមានឫសគល់ដាច់ហើយ បុគ្គលនោះឯង ទើបបានសមាធិចិត្ត ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ ។

ភ្លើងស្មើដោយរាគៈ មិនមាន ការចាប់ស្មើដោយទោសៈ មិនមាន បណ្តាញស្មើដោយមោហៈ មិនមាន ស្ទឹងស្មើដោយតណ្ហា មិនមាន ។

សុទស្សំ វជ្ជមញ្ញេសំ អត្តនោ បន ទុទ្ទសំ

បរេសំ ហិ សោ វជ្ជានិ ឱបុនាតិ យថាភុសំ

អត្តនោ បន ឆាទេតិ កលឹវ កិតវា សឋោ ។

បរវជ្ជានុបស្សិស្ស និច្ចំ ឧជ្ឈានសញ្ញិនោ

អាសវា តស្ស វឌ្ឍន្តិ អារា សោ អាសវក្ខយា ។

អាកាសេវ បទំ នត្ថិ សមណោ នត្ថិ ពាហិរេ(១)

បបញ្ចាភិរតា បជា និប្បបញ្ចា តថាគតា ។

អាកាសេវ បទំ នត្ថិ សមណោ នត្ថិ ពាហិរេ(២)

សង្ខារា សស្សតា នត្ថិ នត្ថិ ពុទ្ធានមិញ្ជិតំ ។

មលវគ្គោ អដ្ឋារសមោ ។

១-២ ឱ. ម. ពាហិរ ។

ទោសរបស់អ្នកដទៃ ឃើញបានដោយងាយ ចំណែកទោសរបស់ខ្លួន ឃើញបានដោយលំបាក ព្រោះថា បុគ្គលនោះ រោយទោសទាំងឡាយ ចំពោះអ្នកដទៃ ដូចបុគ្គលរោយអង្កាមដូច្នោះ តែថារមែងបិទបាំងនូវទោសរបស់ខ្លួនឯង ដូចព្រានបក្សីបិទបាំងនូវអត្តភាពដោយវត្ថុសម្រាប់បិទបាំង (មានមែកឈើជាដើម) ដូច្នោះ ។

កាលបុគ្គលតាមឃ្លាំមើលទោស របស់បុគ្គលដទៃ ជាប្រក្រតី មានការសំគាល់ទោសក្នុងការពោលទោស (អ្នកដទៃ) ជានិច្ចជាប្រក្រតី អាសវៈ ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ រមែងចំរើន បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ឋិតនៅឆ្ងាយអំពីធម៌ជាគ្រឿងអស់អាសវៈ ។

ស្នាមជើង ក្នុងអាកាស មិនមាន សមណៈខាងក្រៅ មិនមាន ពួកសត្វត្រេកអរហើយ ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងយឺតយូរ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ មិនមានធម៌ជាគ្រឿងយឺតយូរឡើយ ។

ស្នាមជើង ក្នុងអាកាស មិនមាន សមណៈខាងក្រៅ មិនមាន សង្ខារទាំងឡាយជារបស់ទៀង មិនមាន ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មិនមាន កិលេសជាគ្រឿងញាប់ញ័រទេ ។

ចប់ មលវគ្គ ទី ១៨ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកូនវីសតិមោ ធម្មដ្ឋវគ្គោ

(២៩) ន តេន ហោតិ ធម្មដ្ឋោ យេនត្ថំ សហសា នយេ
យោ ច អត្ថំ អនត្ថញ្ច ឧភោ និច្ឆេយ្យ បណ្ឌិតោ ។
អសាហសេន ធម្មេន សមេន នយតី បរេ
ធម្មស្ស គុត្តោ មេធាវី ធម្មដ្ឋោតិ បវុច្ចតិ ។
ន តេន បណ្ឌិតោ ហោតិ យាវតា ពហុ ភាសតិ
ខេមី អវេរី អភយោ បណ្ឌិតោតិ បវុច្ចតិ ។
ន តាវតា ធម្មធរោ យាវតា ពហុ ភាសតិ
យោ ច អប្បម្បិ សុត្វាន ធម្មំ កាយេន បស្សតិ
ស វេ ធម្មធរោ ហោតិ យោ ធម្មំ នប្បមជ្ជតិ ។

ធម្មបទគាថា ធម្មដ្ឋវគ្គ ទី ១៩

(៦៩) បុគ្គលកាត់សេចក្តីដោយតក្រក់ ដោយសារហេតុណា ឈ្មោះថាជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ ដោយហេតុនោះ មិនបានឡើយ លុះត្រាតែបុគ្គលណា ជាបណ្ឌិតកាត់សេចក្តីទាំងពីរ គឺសេចក្តីពិត និងសេចក្តីមិនពិត ណែនាំនូវជនដទៃឲ្យយល់ផង ដោយមិនតក្រក់ ដោយសាមធម៌ តាមសមគួរ (ដល់ទោស) បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានប្រាជ្ញារក្សាធម៌ ទើបហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ ។

បុគ្គលនិយាយច្រើន ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណា ឈ្មោះថាជាបណ្ឌិត ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ មិនបានឡើយ លុះត្រាតែបុគ្គលដែលមានសេចក្តីក្សេម មិនមានពៀរ មិនមានភ័យ ទើបហៅថា បណ្ឌិតបាន ។

បុគ្គលនិយាយច្រើន ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណា ឈ្មោះថាជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ មិនបានឡើយ លុះត្រាតែបុគ្គលណា ស្តាប់តូចតែនេះ សូម្បីមានប្រមាណតិច ហើយឃើញធម៌ដោយនាមកាយនិងចិត្តបាន បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថាជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ បុគ្គលណា មិនធ្វេសធ្វាយធម៌ បុគ្គលនោះឯងឈ្មោះថាជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ ។

ន តេន ថេរោ ហោតិ យេនស្ស បលិតំ សិរោ
បរិបក្កោ វយោ តស្ស មោឃជិណ្ណោតិ វុច្ចតិ ។
យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច អហឹសា សញ្ញមោ (១) ទមោ
ស វេ វន្តមលោ ធីរោ សោ ថេរោតិ បវុច្ចតិ ។
ន វាក្ករណមត្តេន វណ្ណពោក្ខរតាយ វា
សាធុរូបោ នរោ ហោតិ ឥស្សុកី មច្ឆរី សឋោ ។
យស្ស ចេតំ សមុច្ឆិន្នំ មូលឃច្ចំ សមូហតំ
ស វន្តទោសោ មេធាវី សាធុរូបោតិ វុច្ចតិ ។
ន មុណ្ឌកេន សមណោ អព្វតោ អលិកំ ភណំ
ឥច្ឆាលោភសមាបន្នោ សមណោ កឹ ភវិស្សតិ ។
យោ ច សមេតិ បាបានិ អណុំថូលានិ សព្វសោ
សមិតត្តា ហិ បាបានំ សមណោតិ បវុច្ចតិ ។

១ ម. សំយមោ ។

បុគ្គលមានក្បាលស្កុះហើយ ដោយហេតុណា ឈ្មោះថាជាថេរៈ ដោយហេតុនោះមិនមានទេ វ័យរបស់បុគ្គលនោះចាស់ជ្រុលហើយ ហៅថាចាស់ជាមោឃៈ ។ លុះត្រាតែ សច្ចៈផង ធម៌ផង ការមិនបៀតបៀនផង ការសង្រួមផង ការទូន្មានខ្លួនផង មានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះឯងជាអ្នកមានមន្ទិលខ្ជាក់ចោលហើយ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ទើបហៅថា ថេរៈ ។ បុគ្គលមានសេចក្តីច្រណែន មានសេចក្តីកំណាញ់ ជាអ្នកអួតអាង ឈ្មោះថាជាមនុស្សល្អ ដោយហេតុត្រឹមតែធ្វើការនិយាយពាក្យ (ល្អ) ឬដោយភាពជាអ្នកមានសម្បុរជាទីគាប់ចិត្ត ក៏មិនមានទេ ។ លុះត្រាតែទោសជាតិ មានឫសគល់ជាដើមនេះ បុគ្គលណាបានផ្តាច់ផ្តិលផងឡើង ធ្វើឲ្យមានឫសគល់ដាច់ហើយ បុគ្គលនោះជាអ្នកមានទោសខ្ជាក់ចោលហើយ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ទើបហៅថាជាមនុស្សល្អបាន ។ បុគ្គល មិនបានឈ្មោះថាជាសមណៈ ដោយភាពជាអ្នកមានក្បាលត្រងោលទេ បុគ្គលអ្នកមិនមានសីលវត្តនិងធុតង្គវត្ត ពោលតែពាក្យខ្សេះខ្សោះ ប្រកបដោយសេចក្តីប្រាថ្នានិងលោភៈ ឈ្មោះថាជាសមណៈដូចម្តេចបាន ។ លុះត្រាតែបុគ្គលណា រម្ងាប់បាបទាំងឡាយទាំងតូចទាំងធំ ដោយប្រការទាំងពួងបាន ទើបហៅថា សមណៈ ព្រោះរម្ងាប់ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលនោះរម្ងាប់បានហើយ ។

ន តេន ភិក្ខុ សោ ហោតិ យាវតា ភិក្ខតេ បរេ
វិស្សំ ធម្មំ សមាទាយ ភិក្ខុ ហោតិ ន តាវតា ។
យោធ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច ពាហេត្វា ព្រហ្មចរិយវា (១)
សង្ខាយ លោកេ ចរតិ ស វេ ភិក្ខូតិ វុច្ចតិ ។
ន មោនេន មុនិ ហោតិ មូឡ្ហរូបោ អវិទ្ទសុ
យោ ច តុលំវ បគ្គយ្ហ វរមាទាយ បណ្ឌិតោ
បាបានិ បរិវជ្ជេតិ ស មុនិ (២) តេន សោ មុនិ
យោ មុនាតិ ឧភោ លោកេ មុនិ តេន បវុច្ចតិ ។
ន តេន អរិយោ ហោតិ យេន បាណានិ ហិំសតិ
អហិំសា សព្វបាណានំ អរិយោតិ បវុច្ចតិ ។

---

១ ម. វាហិត្វា ព្រហ្មចរិយា ។ ២ ឱ. ម. មុនី ។

បុគ្គលណា ដើរសូមផលទាំងឡាយដទៃ ដោយហេតុត្រឹមណា បុគ្គលនោះ មិនបានឈ្មោះថាជាភិក្ខុ ដោយហេតុត្រឹមណោះទេ បុគ្គលសមាទានធម៌ជាពិស ឈ្មោះថាជាភិក្ខុ ដោយហេតុត្រឹមតែការដើរសូមប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់បានទេ ។ លុះត្រាតែបុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បន្សាត់បុណ្យនឹងបាបចេញហើយ ជាអ្នកមានការប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរក្រាស់ ទៅក្នុងលោកដោយសេចក្ដីចេះដឹង បុគ្គលនោះឯង ទើបហៅថាជាភិក្ខុ ។ បុគ្គលមានសេចក្ដីល្ងង់ ជាធម្មតា មិនមានការចេះដឹង មិនបានឈ្មោះថាជាមុនី ដោយភាពជាអ្នកស្ងៀមទេ លុះត្រាតែបុគ្គលណា ជាបណ្ឌិតកាន់យកធម៌ដ៏ប្រសើរ វៀរចាកបាបទាំងឡាយ ដូចបុគ្គលកាន់ជញ្ជីងហើយថ្លឹងដូច្នោះ បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថាជាមុនី ដោយភាពជាអ្នកស្ងៀមនោះបាន បុគ្គលណា ដឹងប្រយោជន៍ទាំងពីរ ក្នុងលោក បុគ្គលនោះហៅថា មុនី ដោយហេតុនោះ ។

បុគ្គលបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ ដោយហេតុណា មិនបានឈ្មោះថាជាអរិយៈ ដោយហេតុនោះទេ បុគ្គលដែលគេតែងហៅថា អរិយៈ ព្រោះមិនបៀតបៀនសត្វទាំងពួង ។

ន សីលព្វតមត្តេន ពាហុសច្ចេន វា បន
អថ វា សមាធិលាភេន វិវិត្តសយនេន[១] វា
ផុសាមិ នេក្ខម្មសុខំ អបុថុជ្ជនសេវិតំ
ភិក្ខុ វិស្សាសមាបាទិ អប្បត្តោ អាសវក្ខយំ ។

ធម្មដ្ឋវគ្គោ ឯកូនវីសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ វីសតិមោ មគ្គវគ្គោ

(៣០) មគ្គានដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ សច្ចានំ ចតុរោ បទា
វិរាគោ សេដ្ឋោ ធម្មានំ ទិបទានញ្ច ចក្ខុមា
ឯសេវ[២] មគ្គោ នត្ថញ្ញោ ទស្សនស្ស វិសុទ្ធិយា ។
ឯតញ្ហិ តុម្ហេ បដិបជ្ជថ មារស្សេតំ បមោហនំ
ឯតញ្ហិ តុម្ហេ បដិបន្នា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សថ ។
អក្ខាតោ វោ មយា មគ្គោ អញ្ញាយ សល្លសន្ថនំ[៣]
តុម្ហេហិ កិច្ចំ អាតប្បំ អក្ខាតារោ តថាគតា

១ ម. វិត្តសយនេន ។ ២ ម. ឯសោវ ។ ៣ ម. សល្លសន្ថនំ ។ ម. សល្លកន្តនំ ។

ម្នាលភិក្ខុ លោកភិក្ខុមិនបានដល់ នូវការអស់អាសវៈទេ កុំគាប់ចិត្ត ដោយគុណត្រឹមតែសីលនិងវត្ត ឬដោយភាពជាអ្នកចេះដឹងច្រើនឡើយ មួយទៀត ដោយការបានសមាធិ ឬដោយការដេកក្នុងទីស្ងាត់ ឬក៏ ដោយគុណមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះថា អាត្មាអញ ពាល់ត្រូវនេក្ខម្មសុខ ដែលបុថុជ្ជនមិនដែលជួបប្រសព្វ ដូច្នេះឡើយ ។

ចប់ ធម្មដ្ឋវគ្គ ទី ១៩ ។

ធម្មបទគាថា មគ្គវគ្គ ទី ២០

(៣០) ផ្លូវមានអង្គ ៨ ប្រសើរជាងផ្លូវទាំងឡាយ បទ ៤ គឺអរិយសច្ច ប្រសើរជាងសច្ចៈទាំងឡាយ វិរាគធម៌ប្រសើរជាងធម៌ទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតមានចក្ខុ ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរទាំងឡាយ ផ្លូវនេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃទស្សនៈ ផ្លូវដទៃមិនមានទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដើរទៅកាន់ផ្លូវនោះ ផ្លូវនេះជាផ្លូវ ញុំាងមារឲ្យវង្វេង អ្នកទាំងឡាយដើរទៅកាន់ផ្លូវនេះហើយ នឹងធ្វើឲ្យផុតទុក្ខបាន ។ ផ្លូវនេះហើយ ដែលតថាគតដឹងច្បាស់ថាជាផ្លូវកំចាត់បង់នូវសរ ប្រាប់ដល់អ្នកទាំងឡាយ សេចក្តីព្យាយាម ញុំាងកិលេសឲ្យក្តៅសព្វ អ្នកទាំងឡាយគប្បីធ្វើ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ គ្រាន់តែជាអ្នកប្រាប់

បដិបន្នា បមោក្ខន្តិ ឈាយិនោ មារពន្ធនា ។

សព្វេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ និព្វិន្ទតិ[1] ទុក្ខេ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា ។
សព្វេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា ។
សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា ។

ឧដ្ឋានកាលម្ហិ អនុដ្ឋហានោ
យុវា ពលី អាលសិយំ ឧបេតោ
សំសន្នសង្កប្បមនោ[2] កុសីតោ
បញ្ញាយ មគ្គំ អលសោ ន វិន្ទតិ ។
វាចានុរក្ខី មនសា សុសំវុតោ
កាយេន ច អកុសលំ ន កយិរា
ឯតេ តយោ កម្មបថេ វិសោធយេ
អារាធយេ មគ្គមិសិប្បវេទិតំ ។

១ ម. និព្វិន្ទតិ ។ ២ ម. សំសន្នសង្កប្បមនោ ។

អ្នកទាំងឡាយមានការពិនិត្យ ហើយបានដើរទៅហើយ នឹងរួចចាកចំណង របស់មារបាន ។

កាលណា បុគ្គលយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាថា សង្ខារទាំងពួងមិនទៀង ដូច្នេះ កាលណោះ រមែងនឿយណាយ ក្នុងសេចក្ដីទុក្ខ នេះជាផ្លូវនៃសេចក្ដីបរិសុទ្ធិ ។

កាលណា បុគ្គលយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាថា សង្ខារទាំងពួង នាំមកនូវសេចក្ដីទុក្ខដូច្នេះ កាលណោះ រមែងនឿយណាយ ក្នុងសេចក្ដីទុក្ខ នេះជាផ្លូវនៃសេចក្ដីបរិសុទ្ធិ ។ កាលណា បុគ្គលយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាថា សង្ខារទាំងពួង មិនមែនជារបស់ខ្លួនដូច្នេះ កាលណោះ រមែងនឿយណាយ ក្នុងសេចក្ដីទុក្ខ នេះជាផ្លូវនៃសេចក្ដីបរិសុទ្ធិ ។

បុគ្គលនៅកំលោះមានកំឡាំង ពាល់តែប្រកបដោយសេចក្ដីខ្ជិលច្រអូស មិនប្រឹងប្រែង ក្នុងកាលដែលគួរប្រឹងប្រែង មានសេចក្ដីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត លិចចុះ ក្នុងអកុសលវិតក្កៈ ជាមនុស្សខ្ជិល បុគ្គលខ្ជិល (នោះ) រមែងមិនបានផ្លូវបញ្ញាឡើយ ។

បុគ្គលគប្បីជាអ្នករក្សាវាចា សង្រួមល្អ ដោយចិត្ត ទាំងមិនគប្បីធ្វើ អកុសលដោយកាយ បុគ្គលគប្បីជំរះកម្មបថទាំង ៣ នេះ ដើម្បីត្រេកអរចំពោះមគ្គ ដែលលោកអ្នកស្វែងរកគុណដ៏ល្អ សំដែងទុកហើយ ។

យោគា វេ ជាយតី ភូរិ[១] អយោគា ភូរិសង្ខយោ
ឯតំ ទ្វេធាបថំ ញត្វា ភវាយ វិភវាយ ច
តថត្តានំ និវេសេយ្យ យថា ភូរិ បវឌ្ឍតិ ។
វនំ ឆិន្ទថ មា រុក្ខំ វនតោ ជាយតី[២] ភយំ
ឆេត្វា វនំ វនថញ្ច និព្វនា ហោថ ភិក្ខវោ ។

យាវញ្ហិ វនថោ ន ឆិជ្ជតិ
អណុមត្តោបិ នរស្ស នារិសុ
បដិពទ្ធមនោវ តាវ សោ
វច្ឆោ ខីរបកោវ[៣] មាតរិ ។
ឧច្ឆិន្ទ សិនេហមត្តនោ
កុមុទំ សារទិកំវ បាណិនា
សន្តិមគ្គមេវ ព្រូហយ
និព្វានំ សុគតេន ទេសិតំ ។

ឥធ វស្សំ វសិស្សាមិ ឥធ ហេមន្តគិម្ហិសុ
ឥតិ ពាលោ វិចិន្តេតិ អន្តរាយំ ន ពុជ្ឈតិ ។

១ ម. ភូរី ។ ២ ម. ជាយតេ ។ ៣ ឱ. ខីរបាកោ ។ ៤. [illegible] ។

៨០

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទគាថា

ប្រាជ្ញា រមែងកើតអំពីការប្រកប សេចក្តីវិនាសប្រាជ្ញា រមែងកើតអំពីការមិនប្រកប អ្នកមានប្រាជ្ញា ដឹងនូវការប្រកប និងការមិនប្រកប ទាំងពីរនេះ ជាគន្លងនៃសេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីវិនាសហើយ ប្រាជ្ញាចម្រើនឡើងដោយប្រការណា គួរតាំងខ្លួនទុក ដោយប្រការនោះ ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរកាត់កិលេសដូចជាព្រៃចេញ ចូរកុំកាត់ដើមឈើ (ព្រោះ) ភ័យកើតអំពីកិលេសដូចជាព្រៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកាត់កិលេសដូចជាព្រៃផង កិលេសដូចជាដើមឈើដុះក្នុងព្រៃផង ហើយ ចូរជាអ្នកគ្មានកិលេស ដូចជាព្រៃឡើយ ព្រោះថាកិលេសដូចជាដើមឈើ ដុះក្នុងព្រៃរបស់នរជន សូម្បីមានប្រមាណតិចតួចដោយ បើកាត់មិនដាច់ ក្នុងពួកនារីទាំងឡាយ នរជននោះឯង រមែងមានចិត្តជាប់ជំពាក់ក្នុងពួកនារី ដូចកូនគោនៅបៅទឹកដោះ ដែលមានចិត្តជាប់នៅនឹងមេ ដរាបនោះ ។

អ្នកចូរផ្តាច់សេចក្តីស្រឡាញ់របស់ខ្លួនចេញ ដូចបុគ្គល ផ្តាច់ក្រងកុមុទ ដែលកើតក្នុងសរទកាលដោយដៃ អ្នកចូរបណ្តុះផ្លូវសន្តិភាពនោះឲ្យចម្រើន ព្រោះនិព្វាន ព្រះសុគតសំដែងទុកហើយ ។

អញនឹងនៅក្នុងទីនេះអស់វស្សាកាលផង អញនឹងនៅក្នុងទីនេះក្នុងហេមន្តរដូវ និងគិម្ហរដូវ ជនពាល រមែងគិតដូច្នេះ តែមិនដឹងច្បាស់សេចក្តីអន្តរាយឡើយ ។

តំ បុត្តបសុសម្មត្តំ ព្យាសត្តមនសំ(១) នរំ
សុត្តំ គាមំ មហោឃោវ មច្ចុ អាទាយ គច្ឆតិ ។
ន សន្តិ បុត្តា តាណាយ ន បិតា នបិ ពន្ធវា
អន្តកេនាធិបន្នស្ស នត្ថិ ញាតីសុ តាណតា
ឯតមត្ថវសំ ញត្វា បណ្ឌិតោ សីលសំវុតោ
និព្វានគមនំ មគ្គំ ខិប្បមេវ វិសោធយេ ។

មគ្គវគ្គោ វីសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ឯកវីសតិមោ បកិណ្ណកវគ្គោ

(៣១)មត្តាសុខបរិច្ចាគា បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខំ
ចជេ មត្តាសុខំ ធីរោ សម្បស្សំ វិបុលំ សុខំ ។
បរទុក្ខូបធានេន យោ អត្តនោ សុខមិច្ឆតិ
វេរសំសគ្គសំសដ្ឋោ វេរា សោ ន បរិមុច្ចតិ ។

---
១ .ម ព្យាសត្តមានសំ ។

មច្ចុ គឺសេចក្តីស្លាប់ រមែងនាំយកនរជន អ្នកស្រវឹងជ្រប់ ក្នុងកូននិងសត្វចិញ្ចឹម មានចិត្តជាប់ជំពាក់ ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗនោះ ដូចជាអន្លង់ទឹកធំ នាំយកអ្នកស្រុកកំពុងដេកលក់ ។

កាលបុគ្គល ត្រូវមច្ចុគ្របសង្កត់ហើយ កូនទាំងឡាយ មិនមាន ដើម្បីជាទីពឹង បិតា ក៏មិនមាន ពាំងផៅពង្ស ក៏មិនមាន ដើម្បីជាទីពឹងឡើយ សេចក្តីទីពឹងក្នុងញាតិទាំងឡាយ ក៏មិនមាន បណ្ឌិតដឹងអំណាចប្រយោជន៍នេះហើយ គួរជាអ្នកសង្រួមក្នុងសីល គួរប្រញាប់ប្រញាល់ជម្រះផ្លូវ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានឲ្យបាន ។

ចប់ មគ្គវគ្គ ទី ២០ ។

ធម្មបទគាថា បកិណ្ណកវគ្គ ទី ២១

(៣១) បើឃើញសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ព្រោះលះបង់សុខល្មមប្រមាណ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលឃើញសុខធំទូលាយ គប្បីលះសុខល្មមប្រមាណចេញ ។

ជនប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ដើម្បីខ្លួន ដោយបង្កទុក្ខឲ្យអ្នកដទៃ ជននោះឈ្មោះថា ច្រឡូកច្រឡំហើយ ដោយការជាប់ជំពាក់ គឺពៀរ រមែងមិនរួចចាកពៀរទេ ។

យញ្ហិ កិច្ចំ អបវិទ្ធំ អកិច្ចំ បន កយិរតិ[១]
ឧន្នឡានំ បមត្តានំ តេសំ វឌ្ឍន្តិ អាសវា ។
យេសញ្ច សុសមារទ្ធា និច្ចំ កាយគតា សតិ
អកិច្ចំ តេ ន សេវន្តិ កិច្ចេ សាតច្ចការិនោ
សតានំ សម្បជានានំ អត្ថំ គច្ឆន្តិ អាសវា ។
មាតរំ បិតរំ ហន្ត្វា រាជានោ ទ្វេ ច ខត្តិយេ
រដ្ឋំ សានុចរំ ហន្ត្វា អនីឃោ យាតិ ព្រាហ្មណោ ។
មាតរំ បិតរំ ហន្ត្វា រាជានោ ទ្វេ ច សោត្ថិយេ
វេយ្យគ្ឃបញ្ចមំ ហន្ត្វា អនីឃោ យាតិ ព្រាហ្មណោ ។

១ ម. ករិយតិ ។

របស់ណាដែលខ្លួនគួរធ្វើ របស់នោះពួកភិក្ខុណា លះបង់ចោលហើយ តែរបស់ដែលមិនគួរធ្វើ ត្រឡប់ជាធ្វើវិញ អាសវៈទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើងដល់ពួកភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានសេចក្ដីប្រមាទ មានមានះដូចជាដើមបបុសលើកឡើងហើយ ។

លុះតែសតិប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងកាយជានិច្ច ដែលពួកភិក្ខុណាបានប្រារព្ធប្រពៃហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងជាអ្នកធ្វើការដែលគួរធ្វើរឿយ ៗ មិនធ្វើការដែលមិនគួរធ្វើ អាសវៈទាំងឡាយ របស់ពួកភិក្ខុនោះ ដែលជាអ្នកមានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ រមែងដល់នូវការអស់ទៅ ។

បុគ្គលសម្លាប់តណ្ហាដូចមាតាផង សម្លាប់អស្មិមានះដូចបិតាផង សម្លាប់សស្សតទិដ្ឋិនិងឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដូចស្តេចជាក្សត្រិយ៍ពីរអង្គផង សម្លាប់អាយតនៈដូចជាដែន ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើ ដោយបុរសអ្នកដើរតាមគឺស្មៀនផង រមែងបានទៅជាទីណាស់ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ ។

បុគ្គលសម្លាប់តណ្ហាដូចមាតាផង សម្លាប់អស្មិមានះដូចបិតាផង សម្លាប់សស្សតទិដ្ឋិនិងឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដូចជាស្តេច ជាព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរផង សម្លាប់វិចិកិច្ឆា ដូចជាខ្លាជាគំរប់ ៥ ផង (ដែលនៅស្ពាក់ខ្នុរ) បានហើយ រមែងបានទៅជាទីណាស់ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ ។

សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ សទា គោតមសាវកា
យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ ពុទ្ធគតា សតិ ។
សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ សទា គោតមសាវកា
យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ ធម្មគតា សតិ ។
សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ សទា គោតមសាវកា
យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ សង្ឃគតា សតិ ។
សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ សទា គោតមសាវកា
យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច និច្ចំ កាយគតា សតិ ។
សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ សទា គោតមសាវកា
យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច អហឹសាយ រតោ មនោ ។
សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ សទា គោតមសាវកា
យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច ភាវនាយ រតោ មនោ ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលឋិតនៅ ក្នុងព្រះពុទ្ធគុណ អស់កាលជានិច្ច ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ជនពួកនោះឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់ឭក ១ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលឋិតនៅ ក្នុងព្រះធម្មគុណ អស់កាលជានិច្ច ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ជនពួកនោះឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់ឭក ១ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលឋិតនៅ ក្នុងព្រះសង្ឃគុណ អស់កាលជានិច្ច ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ជនពួកនោះ ឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់ឭក ១ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

សតិរបស់ជនពួកណា ដែលឋិតនៅក្នុងកាយ អស់កាលជានិច្ច ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ជនពួកនោះ ឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់ឭក ១ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

ចិត្តរបស់ជនពួកណា ត្រេកអរហើយ ក្នុងការមិនបៀតបៀនគេ ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ជនពួកនោះ ឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់ឭក ១ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

ចិត្តរបស់ជនពួកណា ត្រេកអរហើយ ក្នុងមេត្តាភាវនា ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ជនពួកនោះឈ្មោះថា សាវ័ករបស់ព្រះគោតម រមែងភ្ញាក់ឭក ១ ដោយប្រពៃ សព្វកាល ។

ទុប្បព្វជ្ជំ ទុរភិរមំ ទុរាវាសា ឃរា ទុខា

ទុក្ខោសមានសំវាសោ ទុក្ខានុបតិតទ្ធគូ

តស្មា ន ចទ្ធគូ សិយា ន ច ទុក្ខានុបតិតោ សិយា ។

សទ្ធោ សីលេន សម្បន្នោ យសោភោគសមប្បិតោ

យំ យំ បទេសំ ភជតិ តត្ថ តត្ថេវ បូជិតោ ។

ទូរេ សន្តោ បកាសេន្តិ ហិមវន្តោវ បព្វតោ

អសន្តេត្ថ ន ទិស្សន្តិ រត្តឹ ខិត្តា យថា សរា ។

ឯកាសនំ ឯកសេយ្យំ ឯកោ ចរមតន្ទិតោ

ឯកោ ទមយមត្តានំ វនន្តេ រមិតោ សិយា ។

បកិណ្ណកវគ្គោ ឯកវីសតិមោ ។

ការចេញបួសបានដោយក្រ ការត្រេកអរក្រៀវបានដោយក្រ ផ្ទះទាំងឡាយ មានការនៅគ្រប់គ្រងដោយលំបាក ជាការក្រ ការនៅរួមដោយជនមិនស្មើគ្នា(១) (ដែលមិនមានសេចក្តីកោតក្រែង) ជាការក្រ ជនអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយគឺវដ្ដៈ តែងត្រូវសេចក្តីទុក្ខធ្លាក់ដាក់តាម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគប្បីជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយផង មិនគប្បីជាអ្នកត្រូវសេចក្តីទុក្ខធ្លាក់ដាក់តាមផង ។ បុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល ស្កប់ស្កល់ដោយយសនឹងភោគសម្បត្តិ-គប់រកប្រទេសណា ៗ នៅតែគេបូជា ក្នុងប្រទេសនោះ ៗ ។ ពួកសប្បុរស រមែងប្រាកដ ក្នុងទីឆ្ងាយ ដូចភ្នំហិមពាន្តដូច្នោះ ពួកអសប្បុរស (ទុកជាបិតនៅ) ក្នុងទីជិត ក៏រមែងមិនប្រាកដ ដូចព្រួញដែលបុគ្គលបាញ់ ក្នុងវេលាយប់ ។

បុគ្គល អ្នកអង្គុយតែម្នាក់ឯង ដេកម្នាក់ឯង ជាអ្នកព្យាយាមនៅម្នាក់ឯង មិនជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកម្នាក់ឯងទូន្មានខ្លួន គួរជាអ្នកត្រេកអរក្នុងព្រៃស្ងាត់ ។

ចប់ បកិណ្ណកវគ្គ ទី ២១ ។

---

១ ពាក្យនេះ ប្រែថា ការនៅរួមជាមួយជនមិនស្មើគ្នា ព្រោះបទថា ទុក្ខោសមានសំវាសោ អាចកាត់បទជាទុក្ខោ + អសមានសំវាសោ យ៉ាងនេះបាន ។ អដ្ឋកថា ក៏មានពន្យល់តែដំណាក់សេចក្ដី ជាសេចក្ដីល្អទាំង ២ យ៉ាង គឺការមិនត្រូវគ្នានឹងមនុស្សស្មើគ្នា ក៏ជាការក្រ ការនៅរួមនឹងមនុស្សមិនស្មើគ្នា ក៏ជាការក្រ ។

ធម្មបទគាថាយ ទ្វាវីសតិមោ និរយវគ្គោ

(៣២) អភូតវាទី និរយំ ឧបេតិ
យោ វាបិ[1] កត្វា ន ករោមីតិ[2] ចាហ
ឧភោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ
និហីនកម្មា មនុជា បរត្ថ ។

កាសាវកណ្ឋា ពហវោ បាបធម្មា អសញ្ញតា
បាបា បាបេហិ កម្មេហិ និរយន្តេ ឧបបជ្ជរេ ។
សេយ្យោ អយោគុឡោ ភុត្តោ តត្តោ អគ្គិសិខូបមោ
យញ្ចេ ភុញ្ជេយ្យ ទុស្សីលោ រដ្ឋបិណ្ឌំ អសញ្ញតោ ។

ចត្តារិ ឋានានិ នរោ បមត្តោ
អាបជ្ជតិ បរទារូបសេវី
អបុញ្ញលាភំ ន និកាមសេយ្យំ
និន្ទំ តតិយំ និរយំ ចតុត្ថំ ។

១ ម. ចាបិ ។ ២ ឱ. ម. ករោមិ ។ ករោមិ ចាហន្តិ បាឋោ ។

ធម្មបទគាថា និរយវគ្គ ទី ២២

(៣២) អ្នកពោលពាក្យមិនពិត ឬបុគ្គលណាធ្វើ (អំពើអាក្រក់) ហើយ និយាយថា អញមិនធ្វើទេ (បុគ្គលនោះ) រមែងទៅកាន់នរក ជនទាំងពីរនាក់ ដែលមានអំពើថោកទាប (ស្មើគ្នា) នោះ លុះលះលោកនេះទៅហើយ រមែងជាអ្នកស្មើគ្នា (ដោយគតិ) ក្នុងលោកខាងមុខទៀត ។

ពួកជនច្រើននាក់ ដែលមានកព័ទ្ធព័ទ្ធ ដោយសំពត់កាសាវៈ តែ (ប្រព្រឹត្ត) អធម៌លាមក មិនបានសង្រួម ពួកជនលាមកទាំងនោះ រមែងទៅកើតក្នុងនរក ដោយសារកម្មទាំងឡាយ ដ៏លាមកនោះ ។

បុគ្គលទ្រុស្តសីល ស៊ូលេបដុំដែក ដែលកំពុងក្តៅ មានពណ៌ ដូចអណ្តាតភ្លើង ប្រសើរជាង បុគ្គលទ្រុស្តសីល មិនសង្រួម បរិភោគដុំបាយអ្នកដែន ដ៏ប្រសើរ ដូចម្តេចបាន ។

នរជន អ្នកប្រមាទហើយ សេពប្រពន្ធរបស់បុគ្គលដទៃ រមែងដល់នូវហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខ ៤ យ៉ាង គឺ ទី ១ បាននូវរបស់មិនមែនជាបុណ្យ ទី ២ ដេកមិនបានតាមប្រាថ្នា ទី ៣ ការតិះដៀល ទី ៤ ការធ្លាក់នរក ។

អបុញ្ញលាភោ ច គតី ច បាបិកា
ភីតស្ស ភីតាយ រតី ច ថោកិកា
រាជា ច ទណ្ឌំ គរុកំ បណេតិ
តស្មា នរោ បរទារំ ន សេវេ ។

កុសោ យថា ទុគ្គហិតោ ហត្ថមេវានុកន្តតិ
សាមញ្ញំ ទុប្បរាមដ្ឋំ និរយាយុបកឌ្ឍតិ ។
យំ កិញ្ចិ សិថិលំ កម្មំ សង្កិលិដ្ឋញ្ច យំ វតំ
សង្កស្សរំ ព្រហ្មចរិយំ ន តំ ហោតិ មហប្ផលំ ។
កយិរា ចេ កយិរាថេនំ ទឡ្ហមេនំ បរក្កមេ
សិថិលោ ហិ បរិព្វាជោ(*) ភិយ្យោ អាកិរតេ រជំ ។
អកតំ ទុក្កតំ សេយ្យោ បច្ឆា តបតិ ទុក្កតំ
កតញ្ច សុកតំ សេយ្យោ យំ កត្វា នានុតប្បតិ ។

* ម. បរិព្វជោ ។

(ហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខ ៤ យ៉ាងនេះទៀត) គឺបានលាភមិនជាបុណ្យ ១ មានគតិអាក្រក់ ១ តម្រេករបស់បុរសអ្នកខ្លាច ជាមួយនឹងស្ត្រីដែលខ្លាចដែរ មានប្រមាណតិច ១ ព្រះរាជានឹងដាក់អាជ្ញាយ៉ាងធ្ងន់ ១ ព្រោះហេតុនោះ បុរសមិនគួរសេពប្រពន្ធ របស់បុគ្គលដទៃឡើយ ។

ស្បូវភ្លាំង ដែលបុគ្គលកាន់មិនចំណាប់ រមែងកាត់ដៃ យ៉ាងណាមិញ ភាពជាសមណៈដែលបព្វជិតកាន់មិនខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ រមែងទាញបព្វជិតទៅនរក យ៉ាងនោះឯង ។

កម្មណាមួយ ដែលធូរថយក្តី វត្តណាមួយដែលសៅហ្មងក្តី ព្រហ្មចរិយៈដែលបុគ្គលរឮកដោយសេចក្តីរង្កៀសក្តី កម្មទាំង ៣ នោះ ជារបស់មិនមានផលច្រើនឡើយ ។

បើបុគ្គលធ្វើ គប្បីធ្វើកម្មនោះឲ្យមែនទែន គប្បីប្រឹងប្រែងធ្វើកម្មនោះឲ្យមាំមួន ព្រោះថា សមណធម៌ជាគ្រឿងវៀរចាកកិលេសធូរថយ រមែងរោយធូលីគឺរាគាទិកិលេសដល់បុគ្គល ដោយក្រៃលែង ។

អំពើអាក្រក់ ដែលបុគ្គលមិនធ្វើ ប្រសើរជាង (ព្រោះថា) អំពើអាក្រក់ រមែងធ្វើឲ្យក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលខាងក្រោយ បុគ្គលធ្វើអំពើណាហើយ រមែងមិនក្តៅក្រហាយក្រោយ អំពើនោះ ជាអំពើល្អ បើបុគ្គលធ្វើហើយ ឈ្មោះថា ល្អប្រសើរ ។

នគរំ យថា បច្ចន្តំ គុត្តំ សន្តរពាហិរំ

ឯវំ គោបេថ អត្តានំ ខណោ មា វេ ឧបច្ចគា

ខណាតីតា ហិ សោចន្តិ និរយម្ហិ សមប្បិតា ។

អលជ្ជិតាយេ លជ្ជន្តិ លជ្ជិតាយេ ន លជ្ជរេ

មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ ។

អភយេ[១]ភយទស្សិនោ ភយេ ច អភយទស្សិនោ[២]

មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ ។

អវជ្ជេ វជ្ជមតិនោ វជ្ជេ ច អវជ្ជទស្សិនោ

មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ ។

---

១ ម. [illegible] ។ ២ ម. [illegible] ។

នគរនៅទីបំផុតដែន ដែលគេគ្រប់គ្រងហើយ ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅយ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយ គួរគ្រប់គ្រងខ្លួនយ៉ាងនោះ កុំឲ្យខណៈ[១] កន្លងអ្នកទាំងឡាយបានឡើយ ព្រោះថាជនទាំងឡាយ ដែលឲ្យខណៈកន្លងហើយ រមែងសោកស្តាយ ក្នុងនរក យ៉ាងជាប់ស ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់មិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងខ្មាស ក្នុងហេតុដែលគេមិនគួរខ្មាស រមែងមិនខ្មាស ក្នុងហេតុដែលគេគួរខ្មាស សត្វទាំងនោះ តែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់មិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងយល់ឃើញ ក្នុងហេតុដែលគេមិនគួរខ្លាច ថាជាហេតុដែលគេគួរខ្លាចផង យល់ឃើញ ក្នុងហេតុដែលគេគួរខ្លាច ថាជាហេតុដែលគេមិនគួរខ្លាចផង សត្វទាំងនោះ តែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់មិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងយល់ឃើញ ក្នុងហេតុដែលឥតទោស ថាជាហេតុមានទោសផង យល់ឃើញ ក្នុងហេតុដែលមានទោស ថាជាហេតុឥតទោសផង សត្វទាំងនោះតែងទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

---

១ ខណ-សព្ទនេះ ប្រែថា " វេលា " [illegible]

វជ្ជញ្ច វជ្ជតោ ញត្វា អវជ្ជញ្ច អវជ្ជតោ
សម្មាទិដ្ឋិសមាទានា សត្តា គច្ឆន្តិ សុគ្គតឹ ។

និរយវគ្គោ ព្វាវីសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ តេវីសតិមោ នាគវគ្គោ

(៣៣) អហំ នាគោវ សង្គាមេ ចាបតោ បតិតំ សរំ
អតិវាក្យំ តិតិក្ខិស្សំ ទុស្សីលោ ហិ ពហុជ្ជនោ ។
ទន្តំ នយន្តិ សមិតឹ ទន្តំ រាជាភិរូហតិ
ទន្តោ សេដ្ឋោ មនុស្សេសុ យោតិវាក្យំ តិតិក្ខតិ ។
វរមស្សតរា ទន្តា អាជានីយា ច[១] សិន្ធវា
កុញ្ជរា ច មហានាគា អត្តទន្តោ តតោ វរំ ។

១ ម. ម. ច ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រកាន់សម្មាទិដ្ឋិ ដឹងរបស់មានទោស ថាជារបស់មានទោសផង ដឹងរបស់មិនមានទោស ថាជារបស់មិនមានទោសផង សត្វទាំងនោះ តែងទៅកាន់សុគតិ ។

ចប់ និរយវគ្គ ទី ២២ ។

ធម្មបទគាថា នាគវគ្គ ទី ២៣

(៣៣) តថាគតនឹងអត់ទ្រាំពាក្យល្មើស ដូចដំរីកាលអត់ទ្រាំចំពោះព្រួញ ដែលរបូតចេញអំពីធ្នូ ក្នុងសង្គ្រាមដូច្នោះ ព្រោះថា ជនទ្រុស្តសីលមានច្រើនណាស់ ។ ពួកជនតែងនាំយានៈ ដែលទូន្មានហើយទៅកាន់ទីប្រជុំ ព្រះរាជាតែងស្តេចឡើងកាន់យានៈ ដែលទូន្មានហើយ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ មនុស្សណា អត់សង្កត់នឹងពាក្យល្មើសបាន មនុស្សនោះ ជាអ្នកមានខ្លួនទូន្មានហើយ ឈ្មោះថា បុគ្គលប្រសើរបំផុត ។ ពួកសេះអស្សតរក្តី សេះអាជានេយ្យក្តី សេះសិន្ធពក្តី ដំរីកុញ្ជរធំប្រសើរក្តី ដែលបុគ្គលហ្វឹកហ្វឺនប្រដៅបានទូន្មានហើយ រាប់ជាសត្វប្រសើរ បុគ្គលដែលមានខ្លួនទូន្មានបានហើយ ប្រសើរជាងសត្វទាំងអស់នោះ ។

ន ហិ ឯតេហិ យានេហិ គច្ឆេយ្យ អគតំ ទិសំ
យថាត្តនា[១] សុទន្តេន ទន្តោ ទន្តេន គច្ឆតិ ។

ធនបាលកោ នាម កុញ្ជរោ
កដុកប្បភេទនោ ទុន្និវារយោ
ពទ្ធោ[២] កពឡំ ន ភុញ្ជតិ
សុមរតិ នាគវនស្ស កុញ្ជរោ ។

មិទ្ធី យទា ហោតិ មហគ្ឃសោ ច
និទ្ទាយិតា សម្បរិវត្តសាយី
មហាវរាហោវ និវាបបុដ្ឋោ
បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោ ។

ឥទំ បុរេ ចិត្តមចារិ ចារិកំ
យេនិច្ឆកំ យត្ថកាមំ យថាសុខំ
តទជ្ជហំ និគ្គហេស្សាមិ យោនិសោ
ហត្ថិប្បភិន្នំ វិយ អង្កុសគ្គហោ ។

១ យថាត្តនាតិបិ បាឋោ ។ ២ ម. ពទ្ធោ ។

បុគ្គលខ្លួនឯងទូន្មានខ្លួនបានល្អហើយ ខ្លួនឯងទូន្មានល្អហើយ ឈ្មោះថាខ្លួនឯងទូន្មានហើយ ទើបទៅកាន់ទិសដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទៅនឹងគ្រឿងទូន្មានបាន ក៏មិនដូចបុគ្គលទៅកាន់ទិស ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទៅ ដោយសារយានទាំងឡាយនោះឡើយ ។

ដំរីឈ្មោះធនបាល ជាសត្វចុះប្រេង កៀវក្លា គេឃាត់ឃាំងបានដោយលំបាក លើកាយជាប់ចំណង មិនស៊ីស្មៅ ព្រោះរឭកដល់ព្រៃនាគ ដែលដំរីនោះធ្លាប់នៅ ។

កាលណា បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីងោកងុយផង អ្នកបរិភោគហួសប្រមាណច្រើនផង អ្នកដេកលក់ផង អ្នកដេកប្រមៀលផង ដូចជ្រូកស្រុក ដែលបុគ្គលចិញ្ចឹម ដោយស្លកកន្ទក់ កាលនោះបុគ្គលនោះ ជាមនុស្សល្ងង់ រមែងចូលទៅកាន់គភ៌រឿយ ៗ ។

ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ចិត្តនេះបានត្រាច់ទៅកាន់ចារិក តាមការដែលខ្លួនប្រាថ្នា តាមអារម្មណ៍ដែលខ្លួនប្រាថ្នា តាមសេចក្តីសប្បាយក្តី ថ្ងៃនេះ អាត្មានឹងសង្កត់សង្កិនចិត្តនោះ ដោយឧបាយ ដូចហ្មដំរីកាន់កង្វេរសង្កត់សង្កិនដំរីចុះប្រេង ដូច្នោះដែរ ។

អប្បមាទរតា ហោថ សចិត្តមនុរក្ខថ
ទុគ្គា ឧទ្ធរថត្តានំ[1] បង្កេ សន្នោវ កុញ្ជរោ ។

សចេ លភេថ និបកំ សហាយំ
សទ្ធឹ ចរំ សាធុវិហារិ ធីរំ
អភិភុយ្យ សព្វានិ បរិស្សយានិ
ចរេយ្យ តេនត្តមនោ សតីមា ។

នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ
សទ្ធឹ ចរំ សាធុវិហារិ ធីរំ
រាជាវ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយ
ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ ។

ឯកស្ស ចរិតំ សេយ្យោ នត្ថិ ពាលេ សហាយតា
ឯកោ ចរេ ន ច បាបានិ កយិរា
អប្បោស្សុក្កោ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ ។

១ ម. ឧទ្ធរេត្តានំ ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ចូររក្សាចិត្តរបស់ខ្លួន ចូរស្រង់ខ្លួនចេញចាកភក់គឺកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាក់ចុះហើយ ដូចដំរីដែលជាប់នៅក្នុងភក់ ស្រង់ខ្លួនឡើងបាន ។

បើបុគ្គលបាននូវសំឡាញ់ ដែលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មានប្រាជ្ញាចងចាំ មានគុណធម៌ជាគ្រឿងនៅញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកត្រាច់ទៅជាមួយ គួរជាអ្នកមានចិត្តត្រេកអរ មានស្មារតី គ្របសង្កត់សេចក្តីអន្តរាយទាំងពួង ហើយត្រាច់ទៅជាមួយនឹងសំឡាញ់នោះចុះ ។ បើស្វែងរកមិនបានសំឡាញ់ ដែលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មានប្រាជ្ញាចងចាំ មានគុណធម៌ជាគ្រឿងញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ជាអ្នកត្រាច់ទៅជាមួយទេ គួរត្រាច់ទៅតែឯកឯងវិញ ដូចព្រះរាជាលះបង់ដែន ដែលទ្រង់ឈ្នះហើយស្តេចទៅតែឯកឯង គ្មានអាល័យ ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ដែលលះហ្វូងត្រាច់ទៅតែឯកឯងក្នុងព្រៃ ដូច្នោះដែរ ។

ការត្រាច់ទៅ របស់បុគ្គលឯកឯង ជាគុណជាតប្រសើរផុត (ព្រោះថា) សហាយតាគុណ រមែងមិនមាន ក្នុងជនពាលឡើយ បុគ្គលនោះគប្បីជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯងផង មិនគប្បីធ្វើនូវបាបទាំងឡាយផង ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ជាសត្វមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ លះបង់ហ្វូង ត្រាច់ទៅតែឯកឯងក្នុងព្រៃ ដូច្នោះដែរ ។

អត្ថម្ហិ ជាតម្ហិ សុខា សហាយា
តុដ្ឋី សុខា យា ឥតរីតរេន
បុញ្ញំ សុខំ ជីវិតសង្ខយម្ហិ
សព្វស្ស ទុក្ខស្ស សុខំ បហានំ ។

សុខា មត្តេយ្យតា[១] លោកេ អថោ បេត្តេយ្យតា សុខា
សុខា សាមញ្ញតា លោកេ អថោ ព្រហ្មញ្ញតា សុខា
សុខំ យាវ ជរា សីលំ សុខា សទ្ធា បតិដ្ឋិតា
សុខោ បញ្ញាបដិលាភោ បាបានំ អករណំ សុខំ ។

នាគវគ្គោ តេវីសតិមោ ។

ធម្មបទគាថាយ ចតុវីសតិមោ តណ្ហាវគ្គោ

(៣៦) មនុជស្ស បមត្តចារិនោ
តណ្ហា វឌ្ឍតិ មាលុវា វិយ
សោ បលវតី[២] ហុរាហុរំ
ផលមិច្ឆំវ វនស្មិ[៣] វានរោ ។

---

១ ឧទ្ទិ ឃោសនា មេត្តេយ្យតាតិ ទំព័រទី ១ ២ ឬតីតិថ៍ បាលី ១ ៣៩. ខែធ្នូ ។

កាលបើសេចក្តីត្រូវការ កើតឡើងហើយ សំឡាញ់ទាំងឡាយនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ សេចក្តីត្រេកអរដោយបច្ច័យ តាមមានតាមបាន ជាហេតុនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ បុណ្យនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ក្នុងកាលទៀបក្ស័យជីវិត ការលះបង់ទុក្ខទាំងអស់បាន ជាហេតុនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ។ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុងមាតា នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យក្នុងលោក មួយទៀត សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុងបិតា នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុងសមណៈ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យក្នុងលោក មួយទៀត សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អក្នុងព្រាហ្មណ៍ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ សីលនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ដរាបដល់ចាស់ សទ្ធាដែលបុគ្គលតម្កល់ស៊ប់ហើយ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ការបានប្រាជ្ញា នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ការមិនធ្វើបាបទាំងឡាយ នាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ។

ចប់ នាគវគ្គ ទី ២៣ ។

ធម្មបទគាថា តណ្ហាវគ្គ ទី ២៤

(៣៦) តណ្ហា រមែងចំរើនដល់មនុស្សអ្នកមានការប្រព្រឹត្តិ ដោយសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតី ដូចវល្លិ ស្លាតែលើមឈើហើយ ចំរើនឡើង បុគ្គលនោះ រមែងស្ទុះទៅ កាន់ភពតូចភពធំ ដូចស្វា កាលប្រាថ្នាផ្លែឈើរលោត ទៅក្នុងព្រៃ ដូច្នោះដែរ ។

យំ ឯសា សហតី[១] ជម្មី តណ្ហា លោកេ វិសត្តិកា
សោកា តស្ស បវឌ្ឍន្តិ អភិវឌ្ឍំវ[២] ពីរណំ ។
យោ ចេ[៣]តំ សហតី ជម្មឹ តណ្ហំ លោកេ ទុរច្ចយំ[៤]
សោកា តម្ហា បបតន្តិ[៥] ឧទពិន្ទុវ បោក្ខរា ។
តំ វោ វទាមិ ភទ្ទំ វោ យាវន្តេត្ថ សមាគតា
តណ្ហាយ មូលំ ខណថ ឧសីរត្ថោវ ពីរណំ ។
មា វោ នឡំវ សោតោវ មារោ ភញ្ជិ បុនប្បុនំ ។

យថាបិ មូលេ អនុបទ្ទវេ ទឡ្ហេ
ឆិន្នោបិ រុក្ខោ បុនរេវ[៦] រូហតិ
ឯវម្បិ តណ្ហានុសយេ អនូហតេ
និព្វត្តតី ទុក្ខមិទំ បុនប្បុនំ ។

---

១ សហតេតិបិ បាឋោ ។ ២ ឧ. អភិវឌ្ឍំ ។ ម. អភិវុឌ្ឍំ ។ អភិវុឌ្ឍន្តិបិ បាឋោ ។ ៣ ឧ. ម., ចេ ។ ៤ ទុរច្ចយន្តិបិ បាឋោ ។ ៥ បបតន្តីតិបិ បាឋោ ។ ៦ បុនរេវាតិបិ បាឋោ ។

តណ្ហានុ៎ះ ជាទោសជាតិលាមក ផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ក្នុងលោក គ្របសង្កត់បុគ្គលណា សេចក្តីសោកស្តាយ តែងចំរើនឡើង ដល់បុគ្គលនោះ ដូចស្បូវក្រណាស ដែលត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ចុះរឿយៗ ហើយតែងលូតលាស់ឡើង ដូច្នោះដែរ ។
ចំណែកជនណា គ្របសង្កត់តណ្ហាដ៏លាមក ក្នុងលោក ដែលគេឆ្លងបានដោយកម្រនោះ សេចក្តីសោកស្តាយ តែងធ្លាក់ចេញចាកជននោះឯង ដូចដំណក់ទឹកដែលធ្លាក់ចុះពីស្លឹកឈូក ដូច្នោះដែរ ។
ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគត ប្រាប់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ មានចំនួនប៉ុន្មាន ដែលមកប្រជុំក្នុងទីនេះ សេចក្តីចំរើនចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយ តាំងពីប៉ុណ្ណោះចុះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរជីកឫសតណ្ហាចោលចេញ ដូចបុគ្គលត្រូវការដោយស្បូវភ្លាំង កាស់ស្បូវក្រណាសចោលចេញ ដូច្នោះ មារកុំគ្រាំគ្រាអ្នកទាំងឡាយរឿយៗ ដូចខ្សែទឹក កាច់បំបាក់ដើមបបុស ដូច្នោះឡើយ ។
កាលបើឫសឈើ មិនមានសេចក្តីអន្តរាយ នៅមាំមួនទេ ដើមឈើទុកជាកាប់ចោលហើយ ក៏តែងដុះឡើងទៀតបាន មានឧបមាដូចម្តេចមិញ កាលបើតណ្ហានុស័យ បុគ្គលគាស់មិនទាន់បានហើយ ទុក្ខ (មានជាតិទុក្ខជាដើម) នេះ ក៏តែងកើតរឿយៗ មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។

យស្ស ឆត្តឹសតី សោតា មនាបស្សវនា ភុសា
មហា(១) វហន្តិ ទុទ្ទិដ្ឋឹ សង្កប្បា រាគនិស្សិតា ។
សវន្តិ សព្វធី សោតា លតា ឧព្ភិជ្ជ(២) តិដ្ឋតិ
តញ្ច ទិស្វា លតំ ជាតំ មូលំ(៣) បញ្ញាយ ឆិន្ទថ ។

សរិតានិ សិនេហិតានិ ច
សោមនស្សានិ ភវន្តិ ជន្តុនោ
តេ សាតសិតា សុខេសិនោ
តេ វេ ជាតិជរូបគា នរា ។

តសិណាយ(៤) បុរក្ខតា(៥) បជា
បរិសប្បន្តិ សសោវ ពាធិតោ
សញ្ញោជនសង្គសត្តកា(៦)
ទុក្ខមុបេន្តិ បុនប្បុនំ ចិរាយ ។

---

១ ម. វាហា ។ ២ ឧព្ភិជ្ជាតិបិ បាឋោ ។ ៣ ម. មូលេ ។ ៤ តសិណាយាតិបិ បាឋោ ។ ៥ ម. បុរក្ខតា ។ បុរក្ខិតាតិបិ បាឋោ ។ ៦ ម. សំយោជនសង្គសត្តា ។

ខ្សែតណ្ហា ៣៦ ជាធម្មជាតិហូរទៅ ក្នុងអារម្មណ៍ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាធម្មជាតិក្លៀវក្លា មានដល់បុគ្គលណា តម្រិះទាំងឡាយដ៏ធំ ដែលអាស្រ័យនូវរាគៈ តែងនាំនូវទិដ្ឋិអាក្រក់ របស់បុគ្គលនោះ ។
ខ្សែតណ្ហាទាំងឡាយ តែងហូរទៅ ក្នុងអារម្មណ៍ទាំងពួង ដូចជាវល្លិ៍ ដែលបែកន្ទំឡើង តាំងនៅដូច្នោះ លោកអ្នកទាំងឡាយ ឃើញតណ្ហា ដូចជាវល្លិ៍នោះ កើតឡើងហើយ ចូរកាត់ឫសវាចោលចេញ ដោយកាំបិតគឺបញ្ញា ។
សោមនស្សទាំងឡាយ ដែលផ្សាយទៅហើយផង ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដោយសេចក្ដីស្រឡាញ់ផង រមែងមានដល់សត្វ ពួកសត្វនោះ ជាអ្នកអាស្រ័យនូវសេចក្ដីរីករាយ អ្នកស្វែងរកសេចក្ដីសុខ នរជនទាំងឡាយ នោះឯង តែងចូលមកកាន់ជាតិនិងជរា ។
ពួកសត្វដែលតណ្ហា ជាទីញុំាងសត្វឲ្យតក់ស្លុត ក្រុងទុកហើយ តែងរន្ធត់ដូចទន្សាយដែលព្រានទាក់បានហើយដូច្នោះ ពួកសត្វ ដែលជាប់ក្នុងសំយោជនៈនិងសង្គធម៌ (ធម៌ជាគ្រឿងជំពាក់) តែងដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខរឿយ ៗ អស់កាលអង្វែង ។

តសិណាយ បុរក្ខតា បជា
បរិសប្បន្តិ សសោវ ពន្ធិតោ
តស្មា តសិណំ វិនោទយេ
ភិក្ខុ អាកង្ខំ[១] វិរាគមត្តនោ ។
យោ និព្វនថោ វនាធិមុត្តោ
វនមុត្តោ វនមេវ ធាវតិ
តំ បុគ្គលមេថ បស្សថ
មុត្តោ ពន្ធនមេវ ធាវតិ ។
ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា
យទាយសំ ទារុជំ ពព្ពជញ្ច ។
សារត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ
បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា
ឯតំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា
ឱហារិនំ សិថិលំ ទុប្បមុញ្ចំ
ឯតម្បិ ឆេត្វាន បរិព្វជន្តិ
អនបេក្ខិនោ[២] កាមសុខំ បហាយ ។

១ ម. អាកង្ខី ។ ឱ. អាកង្ខន្តិ ។ ២ ម. នបេក្ខិនោ ។

ពួកសត្វដែលតណ្ហា ជាទីញ៉ាំងសត្វឱ្យតក់ស្លុត ធ្វើទុកហើយ តែងរន្ធត់ដូចទន្សាយ ដែលនាយព្រាន ចាប់បានហើយដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកាលប្រាថ្នាធម៌ ជាគ្រឿងប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីខ្លួន គប្បីបន្ទាបង់តណ្ហា ដែលជាគ្រឿងតក់ស្លុត ចោលចេញ ។

បុគ្គលណា មិនមានអាល័យ ក្នុងគិហិភាព ដូចដើមឈើតាំងនៅក្នុងព្រៃ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងព្រៃគឺតបធម៌ ជាអ្នករួចស្រឡះចាកព្រៃគឺតណ្ហា ហើយស្ទុះទៅរកព្រៃគឺតណ្ហាវិញ អ្នកទាំងឡាយចូរមើលបុគ្គលនោះឯង បុគ្គលនោះរួចចាកចំណងគឺយកកំសាហើយ ស្ទុះទៅរកចំណងគឺយកកំសាវិញ ។

ចំណងណា ដែលកើតអំពីដែកក្តី កើតអំពីឈើក្តី កើតអំពីស្មៅបាបូសក្តី អ្នកប្រាជ្ញមិនហៅចំណងនោះ ថាជាចំណងមាំមួនឡើយ ។

ពួកជនណា ត្រេកអរក្រៃពេក ក្នុងកែវមណី និងកុណ្ឌលទាំងឡាយក្តី សេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងកូននិងប្រពន្ធទាំងឡាយក្តី អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ហៅសេចក្តីត្រេកអរនិងសេចក្តីអាឡោះអាល័យនោះ ថាជាចំណងមាំមួន ជាចំណងទាប (ទាញសត្វទំលាក់ទៅក្នុងអបាយ) ជាចំណងធូរ ប៉ុន្តែសត្វស្រាយបានដោយក្រ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយកាត់ចំណងនោះចេញ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យ លះបង់កាមសុខ ហើយចេញបួស ។

យេ រាគរត្តានុបតន្តិ សោតំ
សយំ កតំ មក្កដកោវ ជាលំ
ឯតម្បិ ឆេត្វាន(១) វជន្តិ ធីរា
អនបេក្ខិនោ សព្វទុក្ខំ បហាយ ។
មុញ្ច បុរេ មុញ្ច បច្ឆតោ
មជ្ឈេ មុញ្ច ភវស្ស បារគូ
សព្វត្ថ វិមុត្តមានសោ
ន បុន ជាតិជរំ ឧបេហិសិ ។
វិតក្កមថិតស្ស ជន្តុនោ
តិព្វរាគស្ស សុភានុបស្សិនោ
ភិយ្យោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ
ឯស ខោ ទឡ្ហំ(២) ករោតិ ពន្ធនំ ។
វិតក្កូបសមេ ច(៣) យោ រតោ
អសុភំ ភាវយតិ(៤) សទា សតោ
ឯស ខោ ព្យន្តិកាហតិ
ឯសច្ឆេច្ឆតិ(៥) មារពន្ធនំ ។

---

១ ម. ឯតំ ឆិត្វាន ។ ២ ម. ឯស ពាឡ្ហំ ។ ៣ ម. វេ ។ ៤ ម. ភាវយតិ ។ ៥ ម. ឯស ឆេច្ឆិតិ ។

ពួកជនណា ត្រេកអរដោយតំណាចរាគៈ ពួកជននោះ តែងធ្លាក់ចុះកាន់ខ្សែតណ្ហា ដូចពីងពាងទម្លាក់ខ្លួនចុះកាន់សំណាញ់ ដែលធ្វើហើយដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងកាត់ខ្សែតណ្ហានោះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យ លះទុក្ខទាំងពួងចេញទៅ ។

អ្នកចូរដោះ (សេចក្តីអាល័យ) ក្នុងកាលមុនចេញ ចូរដោះ (សេចក្តីអាល័យ) ក្នុងកាលក្រោយចេញ ចូរដោះ (សេចក្តីអាល័យ) ក្នុងកាលជាកណ្តាលចេញ (កាលបើធ្វើយ៉ាងនេះ) អ្នកនឹងដល់ត្រើយនៃភព នឹងមានចិត្តរួចស្រឡះ ចាកសង្ខតធម៌ទាំងពួង មិនត្រឡប់ទៅកាន់ជាតិនិងជរាទៀតឡើយ ។

តណ្ហា រមែងចំរើនក្រៃលែង ដល់ជនដែលវិតក្កៈញាំញី មានតម្រេកក្លៀវក្លា យល់ឃើញអារម្មណ៍ថាល្អ បុគ្គលនោះឯងរមែងធ្វើចំណងឲ្យមាំមួន ។ លុះតែបុគ្គលណា ត្រេកអរក្នុងអសុភជ្ឈាន ដែលជាហេតុឲ្យស្ងប់រម្ងាប់វិតក្កៈ មានស្មារតីសព្វកាល តែងចំរើនអសុភជ្ឈាន បុគ្គលនោះឯង នឹងធ្វើតណ្ហាឲ្យអស់ទៅបាន បុគ្គលនោះឯង ទើបផ្តាច់ កាត់ចំណងនៃមារបាន ។

និដ្ឋង្គតោ អសន្តាសី វីតតណ្ហោ អនង្គណោ
អច្ឆិន្ទិ ភវសល្លានិ អន្តិមោយំ សមុស្សយោ ។
វីតតណ្ហោ អនាទានោ និរុត្តិបទកោវិទោ
អក្ខរានំ សន្និបាតំ ជញ្ញា បុព្វាបរានិ ច
ស វេ អន្តិមសារីរោ មហាបញ្ញោ មហាបុរិសោតិ វុច្ចតិ ។

សព្វាភិភូ សព្វវិទូហមស្មិ
សព្វេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ
សព្វញ្ជហោ តណ្ហក្ខយេ វិមុត្តោ
សយំ អភិញ្ញាយ កមុទ្ទិសេយ្យំ ។
សព្វទានំ ធម្មទានំ ជិនាតិ
សព្វរសំ ធម្មរសោ ជិនាតិ
សព្វរតឹ ធម្មរតិ ជិនាតិ
តណ្ហក្ខយោ សព្វទុក្ខំ ជិនាតិ ។

បុគ្គលណា ដល់សេចក្តីសម្រេចគឺអរហត្ត ជាអ្នកមិនតក់ស្លុត មិនមានតណ្ហា មិនមានកិលេសដូចធូលី បានកាត់ផ្តួលសរគឺកិលេស ជាហេតុញុំាងសត្វឲ្យទៅកាន់គតិភពហើយ កាយដែលផ្គុំ ៣០០ កំណាត់ឆ្អឹង ហើយនេះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះជាអាត្មានៅក្នុងទីបំផុត ។

បុគ្គលណា មិនមានតណ្ហា មិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងនិរុត្តិ (ពាក្យជាគ្រឿងសំដែងចេញ) និងបទដ៏សេស ដឹងច្បាស់ នូវប្រជុំនៃអក្ខរៈទាំងឡាយផង នូវបទដើមនិងបទចុង នៃអក្ខរៈទាំងឡាយផង បុគ្គលនោះឯង តថាគតហៅថា អ្នកមានសរីរៈឋិតនៅក្នុងទីបំផុត មានបញ្ញាច្រើន ជាមហាបុរស ។

តថាគតជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវធម៌ទាំងអស់ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងអស់ មានចិត្តមិនជាប់នៅ ក្នុងធម៌ទាំងអស់ លះបង់នូវធម៌ទាំងអស់ មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះអស់តណ្ហា បើតថាគតត្រាស់ដឹងធម៌ ដោយខ្លួនឯងហើយ តំបាច់យកអ្នកណាជាគ្រូអាចារ្យទៀត ។ ធម្មទានឈ្នះការឲ្យទានទាំងពួង ធម្មរសឈ្នះរសទាំងពួង សេចក្តីត្រេកអរក្នុងធម៌ ឈ្នះសេចក្តីត្រេកអរទាំងពួង ការអស់តណ្ហាឈ្នះទុក្ខទាំងពួង ។

ហនន្តិ ភោគា ទុម្មេធំ នោ ច បារគវេសិនោ
ភោគតណ្ហាយ ទុម្មេធោ ហន្តិ អញ្ញេវ អត្តនំ ។
តិណទោសានិ ខេត្តានិ រាគទោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតរាគេសុ ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ ។
តិណទោសានិ ខេត្តានិ ទោសទោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតទោសេសុ ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ ។
តិណទោសានិ ខេត្តានិ មោហទោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វីតមោហេសុ ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ ។
តិណទោសានិ ខេត្តានិ ឥច្ឆាទោសា អយំ បជា
តស្មា ហិ វិគតិច្ឆេសុ ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ ។

តណ្ហាវគ្គោ ចតុវីសតិមោ ។

ភោគៈទាំងឡាយ រមែងសម្លាប់បុគ្គលអប្បប្រាជ្ញ ប៉ុន្តែមិនសម្លាប់បុគ្គលអ្នកស្វែងរកត្រើយគឺព្រះនិព្វានទេ ឯបុគ្គលអប្បប្រាជ្ញ រមែងសម្លាប់ខ្លួនឯង ដូចជាសម្លាប់បុគ្គលដទៃ ព្រោះតែតណ្ហាក្នុងភោគៈ ។

ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះមានរាគៈជាទោស ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់អ្នកមានរាគៈអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។ ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះ មានទោសៈជាទោស ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយដល់អ្នកមានទោសៈអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។ ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះ មានមោហៈជាទោស ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់អ្នកមានមោហៈអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។ ស្រែទាំងឡាយមានស្មៅជាទោស ពួកសត្វលោកនេះ មានសេចក្ដីប្រាថ្នា ជាទោស ព្រោះហេតុនោះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ដល់អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាអស់ហើយ រមែងជាទានមានផលច្រើន ។

ចប់ តណ្ហាវគ្គ ទី ២៤ ។

ធម្មបទគាថាយ បញ្ចវីសតិមោ ភិក្ខុវគ្គោ

(៣៩) ចក្ខុនា សំវរោ សាធុ សាធុ សោតេន សំវរោ
ឃានេន សំវរោ សាធុ សាធុ ជិវ្ហាយ សំវរោ
កាយេន សំវរោ សាធុ សាធុ វាចាយ សំវរោ
មនសា សំវរោ សាធុ សាធុ សព្វត្ថ សំវរោ
សព្វត្ថ សំវុតោ ភិក្ខុ សព្វទុក្ខា បមុច្ចតិ ។
ហត្ថសញ្ញតោ[១] បាទសញ្ញតោ
វាចាយ សញ្ញតោ[២] សញ្ញតុត្តមោ[៣]
អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ
ឯកោ សន្តុសិតោ តមាហុ ភិក្ខុំ ។
យោ មុខសញ្ញតោ ភិក្ខុ មន្តភាណី អនុទ្ធតោ
អត្ថំ ធម្មញ្ច ទីបេតិ មធុរំ តស្ស ភាសិតំ ។
ធម្មារាមោ ធម្មរតោ ធម្មំ អនុវិចិន្តយំ
ធម្មំ អនុស្សរំ ភិក្ខុ សទ្ធម្មា ន បរិហាយតិ ។

១ ម. ហត្ថសំយតោ ។ ២ ម. វាចាសំយតោ ។ ៣ ម. សញ្ញតុត្តមោ ។ ម. សំយតុត្តមោ ។

ធម្មបទគាថា ភិក្ខុវគ្គ ទី ២៥

(៣៩) ការសង្រួមភ្នែកប្រពៃ ការសង្រួមត្រចៀកប្រពៃ ការសង្រួមច្រមុះប្រពៃ ការសង្រួមអណ្តាតប្រពៃ ការសង្រួមកាយប្រពៃ ការសង្រួមវាចាប្រពៃ ការសង្រួមចិត្តប្រពៃ ការសង្រួមទាំងអស់ប្រពៃ ភិក្ខុសង្រួមហើយក្នុងទ្វារទាំងអស់ រមែងរួចស្រឡះចាកទុក្ខទាំងពួងបាន ។

ជនណា សង្រួមដៃ សង្រួមជើង សង្រួមវាចា សង្រួមអត្តភាព ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការចំរើនកម្មដ្ឋានដែលមានក្នុងខ្លួន ជាអ្នកមានចិត្តតម្កល់មាំ ជាអ្នកនៅឯកឯង រមែងមានចិត្តត្រេកអរក្នុងធម៌ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ហៅជននោះថា ភិក្ខុ ។

ភិក្ខុណា សង្រួមមាត់ ជាអ្នកពោលដោយបញ្ញា មានចិត្តមិនរាយមាយ សំដែងអត្ថផង ធម៌ផងបាន ការនិយាយរបស់ភិក្ខុនោះរមែងឈ្មោះថាពីរោះ ។

ភិក្ខុមានធម៌ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរហើយក្នុងធម៌ ពិចារណាធម៌ រឭកធម៌រឿយ ៗ រមែងមិនសាបសូន្យចាកព្រះសទ្ធម្មឡើយ ។

សលាភំ នាតិមញ្ញេយ្យ នាញ្ញេសំ បិហយំ ចរេ
អញ្ញេសំ បិហយំ ភិក្ខុ សមាធឹ នាធិគច្ឆតិ ។
អប្បលាភោបិ ចេ ភិក្ខុ សលាភំ នាតិមញ្ញតិ
តំ វេ ទេវា បសំសន្តិ សុទ្ធាជីវឹ អតន្ទិតំ ។
សព្វសោ នាមរូបស្មឹ យស្ស នត្ថិ មមាយិតំ
អសតា ច ន សោចតិ ស វេ ភិក្ខូតិ វុច្ចតិ ។
មេត្តាវិហារី យោ ភិក្ខុ បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ
អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ សង្ខារូបសមំ សុខំ ។
សិញ្ច ភិក្ខុ ឥមំ នាវំ សិត្តា តេ លហុមេស្សតិ
ឆេត្វា រាគញ្ច ទោសញ្ច តតោ និព្វានមេហិសិ ។
បញ្ច ឆិន្ទេ បញ្ច ជហេ បញ្ច ឧត្តរិ[1] ភាវយេ
បញ្ចសង្គាតិគោ ភិក្ខុ ឱឃតិណ្ណោតិ វុច្ចតិ ។

១ ឱ. ម. បញ្ច ចុត្តរិ ។

ភិក្ខុមិនគប្បីមើលងាយលាភរបស់ខ្លួន (ដែលកើតឡើងដោយធម៌) មិនគប្បីប្រព្រឹត្តចង់បានលាភរបស់ភិក្ខុដទៃ ភិក្ខុចង់បានលាភរបស់ភិក្ខុដទៃ រមែងមិនបានសមាធិឡើយ ។ បើភិក្ខុសូម្បីមានលាភតិច មិនមើលងាយលាភរបស់ខ្លួន ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ តែងសរសើរភិក្ខុនោះឯង ដែលជាអ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងអាស្រ័យរស់នៅ ដោយបរិសុទ្ធ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងនាមនិងរូបថាជារបស់អញ ដោយប្រការទាំងពួង មួយទៀត បុគ្គលណា មិនសោកស្ដាយ ព្រោះនាមនិងរូបដែលមិនមាន បុគ្គលនោះឯងគេហៅថា ភិក្ខុ ។

ភិក្ខុណា នៅដោយអំណាចមេត្តា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភិក្ខុនោះ រមែងបានបទដ៏ស្ងប់ ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារ នាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ។

ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកស្ដារទូកគឺអត្តភាពនេះ ទូកដែលអ្នកស្ដារហើយ នឹងដល់ត្រើយឆាប់ អ្នកកាត់រាគៈនិងទោសៈបានហើយ អំពីនោះនឹងគាប់ដល់នូវព្រះនិព្វាន ។

ភិក្ខុគប្បីកាត់ ឱរម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ ផង គប្បីលះបង់ឧទ្ធម្ភាគិយសំយោជនៈ ៥ ផង គប្បីចំរើនឥន្ទ្រិយ ៥ ទៀត ភិក្ខុអ្នកកន្លងនូវកិលេសជាគ្រឿងជំពាក់ ៥ (រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ) បានហើយ តថាគតហៅថា អ្នកឆ្លងផុតឱឃ ។

ឈាយ ភិក្ខុ មា ច បមាទោ
មា តេ កាមគុណេ ភមស្សុ ចិត្តំ
មា លោហគុឡំ គិលី បមត្តោ
មា កន្ទិ ទុក្ខមិទន្តិ ឌយ្ហមានោ(១) ។

នត្ថិ ឈានំ អបញ្ញស្ស នត្ថិ បញ្ញា អឈាយតោ
យម្ហិ ឈានញ្ច បញ្ញា ច ស វេ និព្វានសន្តិកេ ។
សុញ្ញាគារំ បវិដ្ឋស្ស សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ
អមានុសី រតី ហោតិ សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ ។
យតោ យតោ សម្មសតិ ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ
លភតិ បីតិបាមោជ្ជំ អមតំ តំ វិជានតំ ។
តត្រាយមាទិ ភវតិ ឥធ បញ្ញស្ស ភិក្ខុនោ
ឥន្ទ្រិយគុត្តិ សន្តុដ្ឋី បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ
មិត្តេ ភជស្សុ កល្យាណេ សុទ្ធាជីវេ អតន្ទិតេ ។
បដិសន្ថារវុត្យស្ស អាចារកុសលោ សិយា
តតោ បាមោជ្ជពហុលោ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សសិ ។

---

(១) ឌហមានោតិបិ បាឋោ ។

ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកពិនិត្យផង ចូរកុំជាអ្នកប្រមាទឡើយ ចិត្តរបស់អ្នក ចូរកុំវិលទៅក្នុងកាមគុណឡើយ អ្នកចូរកុំប្រមាទ ទំពាស៊ីនូវដុំលោហៈ កុំឲ្យជាអ្នកកាលភ្លើងឆេះហើយ កន្ទក់កន្ទេញថា នេះទុក្ខ ដូច្នេះឡើយ ។ ការពិនិត្យមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមិនមានប្រាជ្ញា ប្រាជ្ញាមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមិនពិនិត្យ ការពិនិត្យនឹងប្រាជ្ញា មានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះឯង ឈ្មោះថា ឋិតនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

សេចក្តីត្រេកអរ ដែលមិនមែនជារបស់មនុស្ស រមែងមានដល់ភិក្ខុអ្នកចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ អ្នកមានចិត្តស្ងប់ អ្នកឃើញធម៌ដោយប្រពៃ ។ ភិក្ខុពិចារណាការកើតឡើងនិងវិនាសនៃខន្ធទាំងឡាយ ក្នុងកាលណា ក្នុងកាលនោះ ភិក្ខុនោះរមែងបាននូវបីតិនិងបាមោជ្ជៈ បីតិនិងបាមោជ្ជៈនោះ ឈ្មោះថា ជាអមតធម៌ របស់បណ្ឌិតអ្នកដឹងធម៌ទាំងឡាយ ។

គុណជាប្រធាននេះ គឺការគ្រប់គ្រងឥន្ទ្រិយ ១ សេចក្តីសន្តោស ១ ការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ១ ជាខាងដើមនៃព្រះនិព្វាននោះ កើតមានដល់ភិក្ខុអ្នកមានបញ្ញាក្នុងសាសនានេះ (ម្នាលភិក្ខុ) អ្នកចូរសេពគប់កល្យាណមិត្ត អ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងរស់នៅដោយបរិសុទ្ធិ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ។ ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវបដិសន្ថារៈ គប្បីជាអ្នកឈ្លាសក្នុងអាចារៈ ព្រោះហេតុទាំងពីរនោះ អ្នកនឹងមានបាមោជ្ជៈច្រើន នឹងធ្វើទីបំផុតទុក្ខបាន ។

វស្សិកា វិយ បុប្ផានិ មទ្ទវានិ(១) បមុញ្ចតិ
ឯវំ រាគញ្ច ទោសញ្ច វិប្បមុញ្ចេថ ភិក្ខវោ ។
សន្តកាយោ សន្តវាចោ សន្តមនោ សុសមាហិតោ(២)
វន្តលោកាមិសោ ភិក្ខុ ឧបសន្តោតិ វុច្ចតិ ។
អត្តនា ចោទយត្តានំ បដិមាសេតមត្តនា(៣)
សោ អត្តគុត្តោ សតិមា សុខំ ភិក្ខុ វិហាហិសិ ។
អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ អត្តា ហិ អត្តនោ គតិ
តស្មា សញ្ញម អត្តានំ(៤) អស្សំ ភទ្រំវ វាណិជោ ។
បាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ
អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ សង្ខារូបសមំ សុខំ ។
យោ ហវេ ទហរោ ភិក្ខុ យុញ្ជតិ ពុទ្ធសាសនេ
សោមំ លោកំ បភាសេតិ អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា ។
ភិក្ខុវគ្គោ បញ្ចវីសតិមោ ។

---

១ ម. មុទ្ទានិ ។ ២ ម. សមាហិតោ ។ ៣ ម. បដិមាសេ អត្តមត្តនា ។ ម. បដិមំសេថ អត្តនា ។ ៤ ម. សញ្ញម យត្តានំ ។ ម. សំយមមត្តានំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីជម្រុះរាគៈនិងទោសៈចេញ ដូចម្លិះជម្រុះផ្កាម្លិះទាំងឡាយ ដែលស្វិតហើយ ដូច្នោះ ។

ភិក្ខុអ្នកមានកាយស្ងប់ហើយ មានវាចាស្ងប់ហើយ មានចិត្តស្ងប់ហើយ មានចិត្តតម្កល់មាំហើយ មានអាមិសៈក្នុងលោក ខ្ជាក់ចោលហើយ ទើបអាចគេហៅថា អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ។

អ្នកចូរដាស់តឿនខ្លួនដោយខ្លួនឯង ចូរពិចារណាខ្លួនដោយខ្លួនឯង ម្នាលភិក្ខុ អ្នកនោះបើមានស្មារតី រក្សាខ្លួនបានហើយ នឹងនៅជាសុខ ។

មែនពិត ខ្លួនជាទីពឹងរបស់ខ្លួន ខ្លួនឯងជាគតិរបស់ខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកចូរទប់ខ្លួន ដូចពាណិជទប់សេះល្អ ។

ភិក្ខុអ្នកច្រើនដោយសេចក្ដីរីករាយ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា រមែងបាននូវបទដ៏ស្ងប់ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារ នាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ។

ភិក្ខុណានៅកម្លោះ ប្រឹងប្រែង ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភិក្ខុនោះរមែងញ៉ាំងលោកនេះឲ្យភ្លឺស្វាងបាន ដូចព្រះចន្ទដែលផុតអំពីពពក ។

ចប់ភិក្ខុវគ្គ ទី ២៥ ។

ធម្មបទគាថាយ ឆព្វីសតិមោ ព្រាហ្មណវគ្គោ

(៣៦) ឆិន្ទ សោតំ បរក្កម្ម កាមេ បនុទ(*) ព្រាហ្មណ
សង្ខារានំ ខយំ ញត្វា អកតញ្ញូសិ ព្រាហ្មណ ។
យទា ទ្វយេសុ ធម្មេសុ បារគូ ហោតិ ព្រាហ្មណោ
អថស្ស សព្វេ សំយោគា អត្ថំ គច្ឆន្តិ ជានតោ ។
យស្ស បារំ អបារំ វា បារាបារំ ន វិជ្ជតិ
វីតទ្ទរំ វិសញ្ញុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ឈាយឹ វិរជមាសីនំ កតកិច្ចំ អនាសវំ
ឧត្តមត្ថំ អនុប្បត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

* ម.ឆ. បនុទ ។

ធម្មបទគាថា ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦

(៣៦) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរខំប្រឹងកាត់កណ្ដាលខ្សែទឹក ចូរបន្ទោបង់កាមទាំងឡាយចេញ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកស្គាល់ច្បាស់នូវការអស់សង្ខារទាំងឡាយហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកដឹងព្រះនិព្វានដែលបច្ច័យតាក់តែងមិនបាន ។

កាលណា ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់ត្រើយ ក្នុងធម៌ពីរប្រការគឺសមថៈនិងវិបស្សនាធម៌ ក្នុងកាលនោះ កិលេស គ្រឿងប្រកបសត្វទុកទាំងអស់របស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកដឹងនោះ រមែងដល់នូវការតាំងនៅមិនបាន ។

ត្រើយក្ដី ទីមិនមែនត្រើយក្ដី ត្រើយនិងទីមិនមែនត្រើយក្ដី មិនមានដល់បុគ្គលណា (សេចក្ដីប្រកាន់ថាយើងៗមិនមានដល់បុគ្គលណា) តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកមានសេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយអស់ហើយ ជាអ្នកប្រាសចាកកិលេស ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គលអ្នកចំរើនឈាន មានធូលីគឺកិលេសអស់ហើយ អ្នកអង្គុយនៅឯកឯង អ្នកមានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មិនមានអាសវៈ ដល់នូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយលំដាប់ហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ទិវា តបតិ អាទិច្ចោ រត្តិមាភាតិ ចន្ទិមា
សន្នទ្ធោ ខត្តិយោ តបតិ ឈាយី តបតិ ព្រាហ្មណោ
អថ សព្វមហោរត្តឹ ពុទ្ធោ តបតិ តេជសា ។

ពាហិតបាបោ តិ[២] ព្រាហ្មណោ
សមចរិយា សមណោតិ វុច្ចតិ
បព្វាជយមត្តនោ មលំ
តស្មា បព្វជិតោតិ វុច្ចតិ ។

ន ព្រាហ្មណស្ស បហរេយ្យ នាស្ស មុញ្ចេថ ព្រាហ្មណោ
ធិ[១] ព្រាហ្មណស្ស ហន្តារំ តតោ ធិ[២] យស្ស មុញ្ចតិ ។

ន ព្រាហ្មណស្សេតទកិញ្ចិ សេយ្យោ
យទានិសេធោ មនសោ បិយេហិ
យតោ យតោ ហឹសមនោ និវត្តតិ
តតោ តតោ សម្មតិមេវ ទុក្ខំ ។

---

១ ម.ម. ធី ។ ២ គួរជា ហេ ។

ព្រះអាទិត្យរុងរឿង គឺវេលាថ្ងៃ ព្រះចន្ទរុងរឿង គឺវេលាយប់ ក្សត្រ ទ្រង់ប្រដាប់ពេញយសហើយ ក៏រុងរឿង សមណព្រាហ្មណ៍អ្នកមានឈាន ក៏រុងរឿង ចំព្រះសម្ពុទ្ធ ក៏រុងរឿងដោយតេជះរហូតថ្ងៃនិងយប់ទាំងអស់ ។

អ្នកដែលមានបាបបន្សាត់ហើយ ឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ អ្នកដែលគេថាគេហៅថាសមណៈ ព្រោះការប្រព្រឹត្តស្ងប់ អ្នកដែលបណ្តេញមន្ទិលនៃខ្លួន ហេតុនោះទើបគេហៅថា បព្វជិត ។

ព្រាហ្មណ៍ មិនគប្បីប្រហារព្រាហ្មណ៍ទេ (ចំណែក)ព្រាហ្មណ៍ (ដែលត្រូវគេប្រហារហើយ) មិនគប្បីចងពៀរចំពោះព្រាហ្មណ៍នោះ គេថាគួរតិះដៀលព្រាហ្មណ៍ ដែលប្រហារព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ណា ចងពៀរចំពោះព្រាហ្មណ៍នោះ គេថាគួរតិះដៀលព្រាហ្មណ៍នោះ ក្រៃលែងជាងនោះទៅទៀត ។

ការហាមឃាត់ចិត្ត ចាកអារម្មណ៍ជាទីស្រឡាញ់ របស់ព្រាហ្មណ៍នោះ មិនមែនប្រសើរបន្តិចបន្តួចទេ ចិត្តដែលគិតបៀតបៀនគេ ស៊ាកចេញចាកក្នុងណា ៗ សេចក្តីទុក្ខព្រោយផុតនោះ ៗ ក៏ស្ងប់ទៅម្តង ។

យស្ស កាយេន វាចាយ មនសា នត្ថិ ទុក្កដំ
សំវុតំ តីហិ ឋានេហិ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យម្ហា ធម្មំ វិជានេយ្យ សម្មាសម្ពុទ្ធទេសិតំ
សក្កច្ចំ តំ នមស្សេយ្យ អគ្គិហុត្តំវ ព្រាហ្មណោ ។
ន ជដាហិ ន គោត្តេន ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ
យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច សោ សុចី សោ ច ព្រាហ្មណោ ។
កិន្តេ ជដាហិ ទុម្មេធ កិន្តេ អជិនសាដិយា
អព្ភន្តរំ តេ គហនំ ពាហិរំ បរិមជ្ជសិ ។
បំសុកូលធរំ ជន្តុំ កិសំ ធមនិសន្ថតំ
ឯកំ វនស្មឹ ឈាយន្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អំពើអាក្រក់ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត របស់បុគ្គលណា មិនមានទេ តថាគតហៅបុគ្គល ដែលបានសង្រួមដោយហេតុទាំងបីនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលចេះធម៌ណាមួយ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងហើយ អំពីសំណាក់បុគ្គលណា គប្បីគោរពនូវបុគ្គលនោះ ដោយគោរព ដូចព្រាហ្មណ៍ ដែលគោរពការបូជាភ្លើងដូច្នោះដែរ ។

បុគ្គលដែលឈ្មោះជាព្រាហ្មណ៍ ព្រោះផ្នួងសក់ ក៏មិនមែន ព្រោះគោត្រ ក៏មិនមែន ព្រោះជាតិ ក៏មិនមែន សច្ចៈផង ធម៌ផង មានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះឈ្មោះថា អ្នកស្អាតផង បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ផង ។

នែអ្នកមិនប្រាជ្ញាអើយ អ្នកមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការទុកផ្នួងសក់ អ្នកមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការទ្រទ្រង់សំពត់ស្បែកខ្លា បើសន្ដានខាងក្នុងរបស់អ្នក សឹងសាំញ៉ាំដោយកាមកិលេស អ្នកឈ្មោះថាដុសខាត់តែកាយខាងក្រៅ ។

តថាគតហៅ បុគ្គលអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់បង្សុកូល មានកាយស្គម មានខ្លួនពេញដោយសរសៃ ជាបុគ្គលឯកឯង ចំរើនឈានក្នុងព្រៃនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ន ចាហំ ព្រាហ្មណំ ព្រូមិ យោនិជំ មត្តិសម្ភវំ[១]

ភោវាទិ នាម សោ ហោតិ ស វេ[២] ហោតិ សកិញ្ចនោ

អកិញ្ចនំ អនាទានំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

សព្វសំយោជនំ ឆេត្វា យោ វេ ន បរិតស្សតិ

សង្គាតិគំ វិសំយុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

ឆេត្វា នទ្ធឹ[៣] វរត្តញ្ច សន្ទានំ[៤] សហនុក្កមំ

ឧក្ខិត្តបលិឃំ[៥] ពុទ្ធំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អក្កោសំ វធពន្ធញ្ច អទុដ្ឋោ យោ តិតិក្ខតិ

ខន្តីពលំ ពលានីកំ[៦] តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

---

១ ម. មេត្តិសម្ភវំ ។ ២ ម. សចេ ។ ៣ ម. នទ្ធិំ ។ ៤ ម. សន្ទានំ ។
៥ ម. ឧក្ខិត្តបលិឃំ ។ ៦ ម. ពលានីកំ ។

តថាគតមិនហៅអ្នកកើត អំពីកំណើត អ្នកកើតក្នុងផ្ទៃនៃព្រាហ្មណីថា ជាព្រាហ្មណ៍ គឺថា បុគ្គលនោះគ្រាន់តែបានឈ្មោះថា ភោវាទី (អ្នកពោលថាចំរើន) ព្រោះបុគ្គលនោះឯង ជាអ្នកមានកិលេសគ្រឿងកង្វល់នៅឡើយ តថាគតហៅបុគ្គលអ្នកមិនមានកិលេសជាគ្រឿងកង្វល់ អ្នកមិនមានសេចក្ដីប្រកាន់មាំនោះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា កាត់សញ្ញោជនៈទាំងអស់បាន មិនតក់ស្លុត តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលឆ្លងកិលេសជាគ្រឿងជំពាក់ អ្នកប្រាសចាកកិលេស ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គលដែលកាត់សេចក្ដីក្រោធ ដូចខ្សែផង កាត់តណ្ហា ដូចព្រ័ត្រផង កាត់ទិដ្ឋិ ៦២ ដូចទាក់ ព្រមទាំងអនុស័យ ដូចអ្នកលើកយកផង អ្នកមានអវិជ្ជា ដូចសសរទ្វារដែលគាស់ចោលហើយ អ្នកត្រាស់ដឹងសច្ចៈ ៤ នោះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនប្រទូស្ត អត់សង្កត់ពាក្យជេរផង ការវាយការបៀតបៀននិងការចងផងបាន តថាគតហៅបុគ្គលដែលមានខន្តីជាកំលាំង មានខន្តិជាសេនាពលនោះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

អក្កោធនំ វតវន្តំ សីលវន្តំ អនុស្សទំ(១)

ទន្តំ អន្តិមសារីរំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

វារិ បោក្ខរបត្តេវ អារគ្គេរិវ សាសបោ

យោ ន លិម្បតិ(២) កាមេសុ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

យោ ទុក្ខស្ស បជានាតិ ឥធេវ ខយមត្តនោ

បន្នភារំ វិសញ្ញុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

គម្ភីរបញ្ញំ មេធាវឹ មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទំ

ឧត្តមត្ថំ អនុប្បត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អសំសដ្ឋំ គហដ្ឋេហិ អនាគារេហិ ចូភយំ

អនោកសារឹ អប្បិច្ឆំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

---

១ ម. អនុស្សុតំ ។ ២ ម. លិប្បតិ ។

តថាគតហៅបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្ដីក្រោធ មានធុតង្គវត្ត មានចតុប្បារិសុទ្ធិសីល មិនមានតណ្ហាគ្រឿងផូរផង់ចិត្ត មានឥន្ទ្រិយទូន្មានហើយ មានសរីរៈឋិតនៅ ក្នុងទីបំផុតនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មានចិត្តមិនបានជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដូចទឹកលើស្លឹកឈូក ឬដូចគ្រាប់ស្ពៃលើចុងដែកស្រួច តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ក្នុងសាសនានេះឯង ដឹងច្បាស់នូវការអស់ទុក្ខរបស់ខ្លួន តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលមានខន្ធភារៈ ដាក់ចុះហើយ ដែលរួចស្រឡះចាកកិលេសទាំងឡាយ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅ បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញាជ្រៅ មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងទំលាយកិលេស អ្នកឈ្លាស ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ បានសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅ បុគ្គលដែលមិនច្រឡំ ដោយជនទាំងឡាយ គឺពួក គឺគ្រហស្ថ ១ បព្វជិត ១ ជាអ្នកត្រាច់ទៅដោយមិនមានសេចក្ដីអាល័យ មានសេចក្ដីប្រាថ្នាតិចនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

និធាយ ទណ្ឌំ ភូតេសុ តសេសុ ថាវរេសុ ច
យោ ន ហន្តិ ន ឃាតេតិ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អវិរុទ្ធំ វិរុទ្ធេសុ អត្តទណ្ឌេសុ និព្វុតំ
សាទានេសុ អនាទានំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

យស្ស រាគោ ច ទោសោ ច មានោ មក្ខោ ច បាតិតោ
សាសបោរិវ អារគ្គា តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អក្កក្កសំ វិញ្ញាបនិំ[១] គិរំ សច្ចំ ឧទីរយេ
យាយ នាភិសជេ កញ្ចិ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

យោធ ទីឃំ វ រស្សំ វា អណុំ ថូលំ សុភាសុភំ
លោកេ អទិន្នំ នាទិយតិ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អាសា យស្ស ន វិជ្ជន្តិ អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច
និរាសយំ វិសំយុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ម. វិញ្ញាបណិំ ។ ម. វិញ្ញាបនំ ។

បុគ្គលណា ដាក់ចុះនូវអាជ្ញា ក្នុងសត្វទាំងឡាយ ដែលនៅតក់ស្លុត ដែលមាំមួន គឺមិនមានតក់ស្លុត មិនបៀតបៀនដោយខ្លួនឯង មិនប្រើគេឲ្យបៀតបៀន តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គលអ្នកដែលមិនទាស់ទែង ចំពោះពួកជនដែលទាស់ទែងហើយ អ្នករលត់ចំពោះពួកជនដែលមានអាជ្ញាក្នុងខ្លួន អ្នកមិនមានសេចក្ដីប្រកាន់ ចំពោះពួកជនដែលមានសេចក្ដីប្រកាន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

រាគៈ ទោសៈ មានៈ និងមក្ខៈ ដែលបុគ្គលណា បានជម្រុះចេញហើយ ដូចគ្រាប់ស្ពៃដែលជ្រុះចុះ អំពីចុងនៃដែកស្រួច តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ពោលពាក្យមិនគគ្រើម ពាក្យជាហេតុឲ្យដឹងសេចក្ដីបាន ជាពាក្យពិត ជាពាក្យដែលមិនធ្វើអ្នកណា ឲ្យទាស់ចិត្ត តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនកាន់យករបស់វែងខ្លី តូចធំ ល្អអាក្រក់ ដែលគេមិនបានឲ្យហើយក្នុងលោកនេះ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

អ្នកណា មិនមានសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងលោកនេះផង ក្នុងលោកខាងមុខផង តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលមិនមានសេចក្ដីប្រាថ្នា ដែលផុតស្រឡះចាកកិលេស ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

យស្សាលយា ន វិជ្ជន្តិ អញ្ញាយ អកថំកថី

អមតោគធំ អនុប្បត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

យោធ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច ឧភោ សង្គំ ឧបច្ចគា

អសោកំ វិរជំ សុទ្ធំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

ចន្ទំវ វិមលំ សុទ្ធំ វិប្បសន្នមនាវិលំ

នន្ទីភវបរិក្ខីណំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

យោមំ បលិបថំ ទុគ្គំ សំសារំ មោហមច្ចគា

តិណ្ណោ បារគតោ ឈាយី អនេជោ អកថំកថី

អនុបាទាយ និព្វុតោ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

អ្នកណា មិនមានសេចក្តីអាល័យគឺតណ្ហា មិនមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអ្វីសោះ ព្រោះដឹងច្បាស់ពិត តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលមានចិត្តចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន ដែលមានព្រះអមតគុណដល់ហើយ ដោយលំដាប់ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ លះបង់បុណ្យនិងបាបទាំង ២ និងកិលេសជាគ្រឿងជំពាក់(មានរាគៈជាដើម)ចេញហើយ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្តីសោក មានធូលីគឺកិលេសអស់ហើយ ជាអ្នកបរិសុទ្ធ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្តីសៅហ្មង ដូចព្រះចន្ទប្រាសចាកមន្ទិល ជាអ្នកបរិសុទ្ធ មានចិត្តជ្រះថ្លា មិនកករល្អក់ អស់សេចក្តីត្រេកអរក្នុងភពហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា កន្លងផុតផ្លូវភក់គឺរាគៈ ផ្លូវលំបាកដែលគេឆ្លងបានដោយកម្រ គឺកិលេស និងសង្សារវដ្ត និងមោហៈទាំងនេះបាន ជាអ្នកឆ្លងផុតទាំង៤ បានដល់ត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ជាអ្នកមានឈាន មិនញាប់ញ័រដោយតណ្ហា មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ មិនប្រកាន់មាំ ជាអ្នករលត់កិលេសហើយ តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

យោធ កាមេ បហត្វាន[១] អនាគារោ បរិព្វជេ
កាមភវបរិក្ខីណំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោធ តណ្ហំ បហត្វាន[១] អនាគារោ បរិព្វជេ
តណ្ហាភវបរិក្ខីណំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ[២] ។
ហិត្វា មានុសកំ យោគំ ទិព្វំ យោគំ ឧបច្ចគា
សព្វយោគវិសំយុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ហិត្វា រតឹ អរតិញ្ច សីតិភូតំ និរូបធឹ
សព្វលោកាភិភុំ វីរំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
ចុតឹ យោ វេទិ សត្តានំ ឧបបត្តិញ្ច សព្វសោ
អសត្តំ សុគតំ ពុទ្ធំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

---

១ ១. បហត្វាន ។ ២ [illegible]

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បានលះបង់កាមទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមានផ្ទះ ចេញបួសចាកកាមបាន តថាគតហៅបុគ្គលនោះ ដែលអស់កាមភពហើយ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បានលះបង់តណ្ហាហើយ ជាអ្នកមិនមានផ្ទះ ចេញបួសចាកតណ្ហាបាន តថាគតហៅបុគ្គល ដែលអស់តណ្ហានិងភពហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា លះកិលេសជាគ្រឿងប្រកប ដែលជារបស់មនុស្ស ក្នុងកិលេសជាគ្រឿងប្រកប ដែលជារបស់ទិព្វបានហើយ តថាគតហៅបុគ្គល ដែលផុតស្រឡះ ចាកកិលេសជាគ្រឿងប្រកបទាំងពួងនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅបុគ្គល ដែលលះបង់សេចក្ដីត្រេកអរ ក្នុងកាមគុណនិងមិនត្រេកអរក្នុងកិរិយានៅក្នុងព្រៃ ជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់មិនមានឧបក្កិលេស គ្របសង្កត់លោកទាំងពួង មានសេចក្ដីព្យាយាមនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់ចុតិនិងបដិសន្ធិរបស់ពួកសត្វ ដោយអាការទាំងពួងបាន តថាគតហៅបុគ្គលដែលជាអ្នកមិនជាប់នៅក្នុងកាម អ្នកមានដំណើរល្អ ដោយសេចក្ដីប្រតិបត្តិ អ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

យស្ស គតឹ ន ជានន្តិ　　ទេវា គន្ធព្វមានុសា
ខីណាសវំ អរហន្តំ　　តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

យស្ស បុរេ ច បច្ឆា ច　　មជ្ឈេ ច នត្ថិ កិញ្ចនំ
អកិញ្ចនំ អនាទានំ　　តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

ឧសភំ បវរំ វីរំ　　មហេសឹ វិជិតាវិនំ
អនេជំ ន្ហាតកំ[១] ពុទ្ធំ　　តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

បុព្វេនិវាសំ យោ វេទិ[២] សគ្គាបាយញ្ច បស្សតិ
អថោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ អភិញ្ញា វោសិតោ មុនិ
សព្វវោសិតវោសានំ　　តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

ព្រាហ្មណវគ្គោ ឆព្វីសតិមោ ។

---

១ ម. ន្ហាតកំ ។ ២ ម. វេទី ។

ទេវតា គន្ធព្វ និងពួកមនុស្សទាំងឡាយ មិនដឹងគតិ របស់បុគ្គលណា តថាគតហៅបុគ្គល ដែលជាអ្នកមានអាសវៈអស់ហើយ ជាព្រះអរហន្ត នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីកង្វល់ ក្នុងកាលមុនផង ក្នុងកាលជាខាងក្រោយផង ក្នុងកាលជាកណ្តាលផង តថាគតហៅបុគ្គល ដែលជាអ្នកមិនមានកង្វល់ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហៅវិញ្ញូជន អ្នកអង់អាច អ្នកប្រសើរ អ្នកស្វែងរកគុណធំ ឈ្នះមារ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ផ្ទូតលាងកិលេស ត្រាស់ដឹងសច្ចៈនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់ខន្ធបញ្ចកៈ ដែលខ្លួនធ្លាប់នៅអាស្រ័យ ក្នុងកាលមុនផង ឃើញច្បាស់ឋានសួគ៌ នឹងអបាយភូមិផង មួយទៀត បាន សម្រេចធម៌ជាគ្រឿងអស់ជាតិ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ស្រេចកិច្ចហើយ ព្រោះ អភិញ្ញា តថាគតហៅបុគ្គល ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ចប់ សព្វគ្រប់ហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ចប់ ព្រាហ្មណវគ្គ ទី ២៦ ។

ធម្មបទគាថាយ ឧទ្ទានំ

(១)

(៣៧) យមកំ អប្បមាទំ ចិត្តំ បុប្ផំ ពាលេន បណ្ឌិតំ
អរហន្តំ សហស្សេន បាបំ ទណ្ឌេន តេ ទស ។
ជរា អត្តា ច លោកោ ច ពុទ្ធំ សុខំ បិយេន ច
កោធំ មលញ(២) ធម្មដ្ឋំ មគ្គវគ្គេន វីសតិ ។
បកិណ្ណំ(៣) និរយំ នាគំ តណ្ហា ភិក្ខុ ច ព្រាហ្មណោ
ឯតេ ឆព្វីសតី វគ្គា ទេសិតាទិច្ចពន្ធុនា ។
យមកេ វីសតី គាថា អប្បមាទម្ហិ ទ្វាទស
ឯកាទស ចិត្តវគ្គេ បុប្ផវគ្គម្ហិ សោឡស
ពាលេ សត្តរសា គាថា បណ្ឌិតម្ហិ ចតុទ្ទស
អរហន្តេ ទសា គាថា សហស្សេ ហោន្តិ សោឡស
តេរសា បាបវគ្គម្ហិ ទណ្ឌម្ហិ ទស សត្ត ច
ឯកាទសា ជរាវគ្គេ អត្តវគ្គម្ហិ ទ្វាទស
ទ្វាទសា លោកវគ្គម្ហិ ពុទ្ធវគ្គម្ហិ សោឡស
សុខេ ច បិយវគ្គេ ច គាថាយោ ហោន្តិ ទ្វាទស
ចុទ្ទសា កោធវគ្គម្ហិ មលវគ្គេកវីសតិ
សត្តរសា ច ធម្មដ្ឋេ មគ្គវគ្គម្ហិ សោឡស

១ ឧ. អប្បមាទំ ។ ២ ឧ. មលញ្ញ ។ ៣ បកិណ្ណកំ ។

ឧទ្ទាននៃធម្មបទគាថា គឺ

(៣៧) សំដែងអំពីយមកវគ្គ ១ អប្បមាទវគ្គ ១ ចិត្តវគ្គ ១ បុប្ផវគ្គ ១ ពាលវគ្គ ១ បណ្ឌិតវគ្គ ១ អរហន្តវគ្គ ១ សហស្សវគ្គ ១ បាបវគ្គ ១ ទណ្ឌវគ្គ ១ ត្រូវជា ១០ វគ្គ ។

ជរាវគ្គ ១ អត្តវគ្គ ១ លោកវគ្គ ១ ពុទ្ធវគ្គ ១ សុខវគ្គ ១ បិយវគ្គ ១ កោធវគ្គ ១ មលវគ្គ ១ ធម្មដ្ឋវគ្គ ១ មគ្គវគ្គ ១ រួមទាំងវគ្គខាងដើមត្រូវជា ២០ វគ្គ ។

បកិណ្ណកវគ្គ ១ និរយវគ្គ ១ នាគវគ្គ ១ តណ្ហាវគ្គ ១ ភិក្ខុវគ្គ ១ ព្រាហ្មណវគ្គ ១ បូករួមត្រូវជា ២៦ វគ្គ ដែលព្រះអាទិច្ចពន្ធុទ្រង់សំដែងទុកហើយ ។

ក្នុងយមកវគ្គ មាន ២០ គាថា ក្នុងអប្បមាទវគ្គ មាន ១២ គាថា ក្នុងចិត្តវគ្គ មាន ១១ គាថា ក្នុងបុប្ផវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងពាលវគ្គ មាន ១៧ គាថា ក្នុងបណ្ឌិតវគ្គ មាន ១៤ គាថា ក្នុងអរហន្តវគ្គ មាន ១០ គាថា ក្នុងសហស្សវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងបាបវគ្គ មាន ១៣ គាថា ក្នុងទណ្ឌវគ្គ មាន ១៧ គាថា ក្នុងជរាវគ្គ មាន ១១ គាថា ក្នុងអត្តវគ្គ មាន ១២ គាថា ក្នុងលោកវគ្គ មាន ១ គាថា ក្នុងពុទ្ធវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងសុខវគ្គនិងបិយវគ្គ មាន ១ គាថា ម្ដងៗ ក្នុងកោធវគ្គ មាន ១៤ គាថា ក្នុងមលវគ្គ មាន ២១ គាថា ក្នុងធម្មដ្ឋវគ្គ មាន ១៧ គាថា ក្នុងមគ្គវគ្គ មាន ១៦ គាថា

បកិណ្ណេ សោឡស គាថា និរយេ នាគេ ចុទ្ទស
ទ្វាវីស តណ្ហាវគ្គម្ហិ តេវីសា ភិក្ខុវគ្គិកា
ចត្តាលីស ច គាថាយោ ព្រាហ្មណេ វគ្គមុត្តមេ ។
គាថាសតានិ ចត្តារិ តេវីសា ច បុនាបរេ
ធម្មបទេ និបាតម្ហិ ទេសិតាទិច្ចពន្ធុនា(១) ។

ធម្មបទំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ធម្មបទស្ស វគ្គយុត្តំ

យមកំ បមាទំ ចិត្តំ បុប្ផំ ពាលញ្ច បណ្ឌិតំ
អរហន្តំ សហស្សំ បាបំ ទណ្ឌំ ជរា អត្តលោកំ ។
ពុទ្ធំ សុខំ បិយំ កោធំ មលំ ធម្មដ្ឋមគ្គញ្ច
បកិណ្ណកំ និរយំ នាគំ តណ្ហា ភិក្ខុ ច ព្រាហ្មណោ ។

គាថាយុត្តំ

យមកេ វីស គាថាយោ អប្បមាទេសោឡសម្ហិ ច
បិយេ ទ្វាទស គាថាយោ ចិត្តេ ឯកាទស ។
បុប្ផពាលសហស្សម្ហិ ចតុទ្ទសបណ្ឌិតេ
សោឡស បណ្ឌិតេ តេរេ និរយេ គាថេ ចុទ្ទស ។
អរហន្តេ ទសគាថា បាបសុទ្ធម្ហិ តេរស
សត្តរស ទណ្ឌវគ្គម្ហិ មលម្ហិ ឯកវីសតិ ។
តណ្ហាវគ្គេ សត្តរស តេវីស ភិក្ខុវគ្គម្ហិ
ព្រាហ្មណេ ឯកតាលីស ចតុស្សតា សតេវីស ។

ធម្មបទំ សមត្តំ មមុលោជ្ជាភេ ទិស្សន្តិ ។

គាថាយុត្តំ បទ ទសេហិយោឌ្ឍកេ ឥទ្ធិ ។

ក្នុងបកិណ្ណកវគ្គ មាន ១៦ គាថា ក្នុងនិរយវគ្គនិងនាគវគ្គ មាន ១៤ គាថា ស្មើគ្នា ក្នុងតណ្ហាវគ្គ មាន ២៦ គាថា ក្នុងភិក្ខុវគ្គ មាន ២៣ គាថា ក្នុងព្រាហ្មណវគ្គដ៏ឧត្តម មាន ៤០ គាថា ។ ៤២៣ គាថាដទៃទៀត ព្រះពុទ្ធអាទិច្ចពង្សទ្រង់សំដែងទុកហើយ ក្នុងធម្មបទនិបាត ។

ចប់ ធម្មបទ ។

ឧទានំ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមោ ពោធិវគ្គោ

(៣៨) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ ពោធិរុក្ខមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។

តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។ អថខោ ភគវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា រត្តិយា បឋមំ យាមំ បដិច្ចសមុប្បាទំ អនុលោមំ សាធុកំ មនសាកាសិ ឥតិ ឥមស្មឹ សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ ផស្សបច្ចយា វេទនា

ឧទាន

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

ពោធិវគ្គ ទី ១

(៣៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទៀបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។

សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ១ សប្តាហ៍ (៧ ថ្ងៃ) ។ លុះកន្លងសប្តាហ៍នោះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យចំពោះបដិច្ចសមុប្បាទបាលី ជាអនុលោមនីតិ តាមលំដាប់ល្អ អស់បឋមយាម ដោយប្រៀបថា កាលបើបច្ច័យ (*) នេះមាន ផលនេះក៏មាន ផលនេះ រមែងកើតឡើង ព្រោះការកើតឡើងនៃបច្ច័យនេះ គឺសង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជា ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ ជាបច្ច័យ នាមរូប កើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ សឡាយតនៈ កើតមាន ព្រោះនាមរូប ជាបច្ច័យ ផស្សៈ កើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈ ជាបច្ច័យ វេទនា កើតមាន ព្រោះផស្សៈ ជាបច្ច័យ

* ពាក្យថា បច្ច័យគឺពាក្យដូចគ្នានឹងពាក្យថា ហេតុ ។

វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ ឧបាទានបច្ចយា ភវោ ភវបច្ចយា ជាតិ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស[១] ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ បាតុភវន្តិ ធម្មា
អាតាបិនោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
អថស្ស កង្ខា វបយន្តិ សព្វា
យតោ បជានាតិ សហេតុធម្មន្តិ ។ សុត្តំ បឋមំ[២] ។

(៣៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ ពោធិរុក្ខមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។ អថខោ ភគវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា រត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ បដិច្ចសមុប្បាទំ បដិលោមំ សាធុកំ មនសាកាសិ ឥតិ

១. ឥយំ គាថា នត្ថិ ។ ២. ម. សុត្តំ បឋមំ នត្ថិ ។

តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា ជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហា ជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទាន ជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏កើតព្រម ការកើតឡើងនៃគំនរទុក្ខទាំងអស់នោះ រមែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ៉ាំង
កិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបំផ្លាញកិលេស ក្នុងកាលណា សេចក្តីសង្ស័យ
ទាំងឡាយទាំងពួងរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងអស់ទៅ ក្នុងកាលនោះ
ព្រោះដឹងច្បាស់នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ។ សូត្រទី ១ ។

(៣៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទៀបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខ អស់ ៧ សប្តាហ៍ ។ លុះអំណោះ សប្តាហ៍នោះហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ហើយទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ជាបដិលោម គឺតាមលំដាប់ច្រាសឡើង អស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី ដោយប្រពៃផង

តស្មិំ អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិរោធោ សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធោ វិញ្ញាណនិរោធា នាមរូបនិរោធោ នាមរូបនិរោធា សឡាយតននិរោធោ សឡាយតននិរោធា ផស្សនិរោធោ ផស្សនិរោធា វេទនានិរោធោ វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធោ តណ្ហានិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស[១] ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតីតិ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ បាតុភវន្តិ ធម្មា
អាតាបិនោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
អថស្ស កង្ខា វបយន្តិ សព្វា
យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទីតិ ។ ទុតិយំ[២] ។

---

១ ម. ឥមំ នត្ថិ ។ ២ ម. ម. ទុតិយន្តិ នត្ថិ ។

កាលបើបច្ច័យនេះមិនមាន ផលនេះ ក៏មិនមាន ផលនេះ រមែងរលត់ទៅ ព្រោះរលត់ទៅនៃបច្ច័យនេះ គឺការរលត់ទៅនៃសង្ខារ ព្រោះរលត់អវិជ្ជា ការរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណ ព្រោះរលត់សង្ខារ ការរលត់ទៅនៃនាមរូប ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ ការរលត់ទៅនៃសឡាយតនៈ ព្រោះរលត់នាមរូប ការរលត់ទៅនៃផស្សៈ ព្រោះរលត់សឡាយតនៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃតណ្ហា ព្រោះរលត់វេទនា ការរលត់ទៅនៃឧបាទាន ព្រោះរលត់តណ្ហា ការរលត់ទៅនៃភព ព្រោះរលត់ឧបាទាន ការរលត់ទៅនៃជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរាមរណៈរលត់ទៅព្រម ព្រោះរលត់ជាតិ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏រមែងរលត់ សេចក្តីរលត់នៃគំនរទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ៉ាំងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង់កិលេស ក្នុងកាលណា សេចក្តីសង្ស័យទាំងឡាយ ទាំងពួងរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងអស់ទៅក្នុងកាលនោះ ព្រោះបានដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យទាំងឡាយ ។

សូត្រទី ២ ។

(៦០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុ-វេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ ពោធិរុក្ខមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិ-សំវេទី ។ អថ ខោ ភគវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា រត្តិយា បឋមំ យាមំ បដិច្ច-សមុប្បាទំ អនុលោមប្បដិលោមំ សាធុកំ មនសាកាសិ ឥតិ ឥមស្មឹ សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មឹ អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណប្បច្ចយា នាមរូបំ នាមរូបប្បច្ចយា សឡាយតនំ សឡាយតនប្បច្ចយា ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ ឧបាទា-នប្បច្ចយា ភវោ ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរ-ណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ ។

(៦០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹង ជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្ស ទៀបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ៧ សប្តាហ៍ ។ លុះកន្លង សប្តាហ៍នោះហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ហើយទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យចំពោះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ជាអនុលោមនឹងបដិលោមអស់បឋមយាម ដោយប្រពៃថា កាលបើបច្ច័យនេះមាន ផលនេះក៏មាន ផលនេះ ក៏កើតឡើង ព្រោះកើតឡើងនៃបច្ច័យនេះ កាលបើបច្ច័យនេះមិនមាន ផលនេះក៏មិនមាន ផលនេះរលត់ទៅ ព្រោះរលត់ទៅនៃបច្ច័យនេះ គឺសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ ជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូប ជាបច្ច័យ ផស្សៈ កើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈ ជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា ជាបច្ច័យ ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហា ជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទាន ជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភព ជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ កើតមានព្រម ព្រោះជាតិ ជាបច្ច័យ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏កើតមាន ។

ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា សង្ខារនិរោធោ សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធោ វិញ្ញាណនិរោធា នាមរូបនិរោធោ នាមរូបនិរោធា សឡាយតននិរោធោ សឡាយតននិរោធា ផស្សនិរោធោ ផស្សនិរោធា វេទនានិរោធោ វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធោ តណ្ហានិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតីតិ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ បាតុភវន្តិ ធម្មា
អាតាបិនោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
វិធូបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ
សុរិយោវ ឱភាសយមន្តលិក្ខន្តិ ។ តតិយំ(១) ។

---

១ ម. ឆ. តតិយន្តិ ៖ បត្តាយតិ ។

ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ ការរលត់ទៅនៃសង្ខារ ព្រោះរលត់ទៅនៃអវិជ្ជាដោយមិនមានសេសសល់ ការរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណ ព្រោះរលត់សង្ខារ ការរលត់ទៅនៃនាមរូប ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ ការរលត់ទៅនៃសឡាយតនៈ ព្រោះរលត់នាមរូប ការរលត់ទៅនៃផស្សៈ ព្រោះរលត់សឡាយតនៈ ការរលត់ទៅនៃវេទនា ព្រោះរលត់ផស្សៈ ការរលត់ទៅនៃតណ្ហា ព្រោះរលត់វេទនា ការរលត់ទៅនៃឧបាទាន ព្រោះរលត់តណ្ហា ការរលត់ទៅនៃភព ព្រោះរលត់ឧបាទាន ការរលត់ទៅនៃជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរាមរណៈរលត់ព្រម ព្រោះរលត់ជាតិ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ ក៏រមែងរលត់ទៅ ។ សេចក្តីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ធម៌ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដដល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញុំាងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង់នូវកិលេស ក្នុងកាលណា ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងកំចាត់បង់នូវមារ ព្រមទាំងសេនាមារ បាននៅ ក្នុងកាលនោះ ប្រៀបដូចព្រះអាទិត្យរះឡើង ធ្វើអាកាសឲ្យរុងរឿង ដោយរស្មីរបស់ខ្លួន កំចាត់បង់នូវងងឹត បាននៅ ដូច្នោះឯង ។ សូត្រទី ៣ ។

(៤១) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។ អថ ខោ ភគវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋាសិ ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ហុំហុំកជាតិកោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ ភោ គោតម ព្រាហ្មណោ ហោតិ កតមេ ច បន ព្រាហ្មណករណា[១] ធម្មាតិ ។

អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យោ ព្រាហ្មណោ ពាហិតបាបធម្មោ
និហុំហុំកោ[២] និក្កសាវោ យតត្តោ

១ ឱ. ម. ព្រាហ្មណករណា ។ ២ ឱ. និហុហុំកោ ។ ម. និហុំហុំកោ ។

(៤១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅក្រោមដើមអជបាលនិគ្រោធ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ១ សប្តាហ៍ ។ លុះកន្លងសប្តាហ៍នោះហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ។ គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ជាហុំហុំកជាតិកៈ (មានជាតិជាអ្នកឮសំឡេងគ្រោមថាហុំហុំ) ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍នោះ ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលដែលហៅថាព្រាហ្មណ៍ដោយហេតុដូចម្តេច មួយទៀត ធម៌អ្វីខ្លះ សម្រាប់ធ្វើបុគ្គល ឲ្យជាព្រាហ្មណ៍ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវបញ្ហានុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ព្រាហ្មណ៍ណា មានបាបធម៌ បណ្តេញចោលហើយ មាន
សំឡេងគ្រោមថា ហុំហុំ លះចោលហើយ មានទឹកចត់
គឺរាគាទិក្កិលេស លះចោលហើយ មានចិត្តសង្រួមហើយ

វេទន្តគូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ
ធម្មេន សោ [ព្រាហ្មណោ] ព្រហ្មវាទំ វទេយ្យ (១)
យស្សុស្សទា នត្ថិ កុហិញ្ចិ លោកេតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(៦៦) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ អាយស្មា ច មហាកស្សបោ អាយស្មា ច មហាកច្ចានោ[២] អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ[៣] អាយស្មា ច មហាកប្បិនោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ អាយស្មា ច រេវតោ[៤] អាយស្មា ច នន្ទោ[៥] យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ អាយស្មន្តេ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វាន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ឯតេ ភិក្ខវេ ព្រាហ្មណា អាគច្ឆន្តិ ឯតេ ភិក្ខវេ ព្រាហ្មណា អាគច្ឆន្តីតិ ។

---

១ ឱ. ម. ធម្មេន នត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. មហាកច្ចាយនោ ។ ៣ ឱ. មហាកោដ្ឋិកោ ។ ៤ ឱ. ឯត្តក អាយស្មា ច ទេវទត្តោតិ អត្ថិ ។ ៥ ឱ. អានន្ទោ ។

ព្រោះចប់នូវវេទ គឺមគ្គញាណទាំង ៤ មានមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ នៅរួចហើយ មួយទៀត ព្រាហ្មណ៍ណា មិនមានគ្រឿង កើតតាមចិត្តលើស ក្នុងអារម្មណ៍បន្តិចបន្តួច ក្នុងលោកសន្និវាស ព្រាហ្មណ៍នោះ ទើបគួរនឹងហៅខ្លួនថាជាព្រាហ្មណ៍ ដោយធម៌ពិត ។ សូត្រទី ៤ ។

(៦៦) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាកប្បិនៈដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាចុន្ទៈដ៏មានអាយុផង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុផង ព្រះរេវតៈដ៏មានអាយុផង ព្រះនន្ទៈដ៏មានអាយុផង ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានទតឃើញពួកលោក ដ៏មានអាយុ អម្បាលនោះ ដែលកំពុងដើរមក អំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ បានត្រាស់ប្រាប់ពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ កំពុងដើរមក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ កំពុងដើរមក ។

ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណជាតិកោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុខោ ភន្តេ ព្រាហ្មណោ ហោតិ កតមេ ច បន ព្រាហ្មណករណា ធម្មាតិ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ពាហិត្វា បាបកេ ធម្មេ យេ ចរន្តិ សទា សតា ខីណសញ្ញោជនា ពុទ្ធា តេ វេ លោកស្មិំ ព្រាហ្មណាតិ ។

បញ្ចមំ(១) ។

(៦៣) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាកស្សបោ បិប្ផលិគុហាយំ វិហរតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ អបរេន សមយេន តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មហា-កស្សបស្ស តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋិតស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បវិសេយ្យន្តិ ។

១ ម. ឧ. បញ្ចមន្តិ ទិស្សតិ ។

កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូបមានជាតិជាព្រាហ្មណ៍ បានទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលដែលឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ដោយហេតុដូចម្តេច មួយទៀត ធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ដែលធ្វើបុគ្គលឲ្យ ជាព្រាហ្មណ៍ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា បានបណ្តេញចោលនូវធម៌លាមក មានស្មារតីប្រព្រឹត្ត ទៅគ្រប់កាល ជាអ្នកអស់សញ្ញោជនៈ (ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌) បុគ្គលនោះឯង ឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សូត្រទី ៥ ។

(៦៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងបិប្ផលិគុហា ជាអ្នកមានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ លុះក្នុងសម័យជាខាងក្រោយមក ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ក៏ជាសះស្បើយចាកអាពាធនោះ ។ លុះព្រះមហា-កស្សបៈបានជាសះស្បើយចាកអាពាធនោះហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះចុះ ។

តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ ឧស្សុក្កំ អាបន្នានិ ហោន្តិ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ឌបាតបដិលាភាយ ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ តានិ បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ បដិក្ខិបិត្វា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ យេន ទលិទ្ទវិសិខា កបណវិសិខា បេសការវិសិខា ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ យេន ទលិទ្ទវិសិខា កបណវិសិខា បេសការវិសិខា ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អនញ្ញបោសិមញ្ញាតំ[១] ទន្តំ សារេ បតិដ្ឋិតំ
ខីណាសវំ វន្តទោសំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណន្តិ ។
ឆដ្ឋំ[២] ។

១ ឱ. អនញ្ញបោសឹ អញ្ញាតំ ។ ម. អនញ្ញបោសំ អញ្ញាតំ ។ ២ ម.ឱ. ឆដ្ឋំ ឆដ្ឋំ ។

សម័យនោះឯង ពួកទេវតាចំនួន ៥០០ ប្រឹងខ្នះខ្នែង បម្រុងថ្វាយព្រះមហា-កស្សបៈដ៏មានអាយុ បានបិណ្ឌបាត ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកស្សបៈដ៏មានអាយុ បានហាមឃាត់ពួកទេវតាទាំង ៥០០ នោះ ហើយស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ តាមច្រកថ្នល់របស់មនុស្សកំសត់ មនុស្សកំព្រា និងជាងតម្បាញ ក្នុងបុព្វណ្ហ-សម័យ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ កំពុងដើរបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ តាមច្រក របស់មនុស្សកំសត់ មនុស្សកំព្រា និងជាងតម្បាញ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាប ច្បាស់ នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គល ដែលជាអ្នកមិនចិញ្ចឹមអ្នកដទៃ អ្នកដឹងជាក់ច្បាស់ អ្នកទូន្មានខ្លួន
តាំងនៅ ក្នុងធម៌ជាខ្លឹម អ្នកអស់អាសវៈ អ្នកមានទោសៈខ្ជាក់ចោល
តថាគតហៅ បុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។ សូត្រទី៦ ។

[៦៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា បាវាយំ[១] វិហរតិ អជកលាបកេ ចេតិយេ អជកលាបកស្ស យក្ខស្ស ភវនេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តន្ធការតិមិសាយំ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ ទេវោ ច ឯកមេកំ ផុសាយតិ ។ អថខោ អជកលាបកោ យក្ខោ ភគវតោ ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ ឧប្បាទេតុកាមោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ អវិទូរេ តិក្ខត្តុំ អក្កុលោ បក្កុលោ[២] អក្កុលបក្កុលិកំ អកាសិ ឯសោ តេ សមណ បិសាចោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា សកេសុ ធម្មេសុ បារគូ ហោតិ ព្រាហ្មណោ
អថ ឯតំ[៣] បិសាចញ្ច បក្កុលញ្ចាតិវត្តតីតិ ។
សត្តមំ[៤] ។

---

១ ឧ. បាដលិយំ ។ ២ ឧ ម. បក្កុលោតិ [illegible] ។ ៣ ឧ-ម. ឯតំ ។ ៤ ឧ-ម. សត្តមំ សុត្តំ ។

(៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ ក្នុងអជកលាបកចេតិយ ជាលំនៅនៃអជកលាបកយក្ស ជិតក្រុងបាវា ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីវាល នៅវេលាយប់ងងឹតទឹប ទាំងភ្លៀង ក៏កំពុងរលឹមស្រិច ១ ។ លំដាប់នោះ អជកលាបកយក្ស មានបំណងនឹងធ្វើព្រះមានព្រះភាគឲ្យខ្លាច តក់ស្លុតព្រឺព្រួចរោមា បានចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានស្រែកឮគគ្រេង ធ្វើសំឡេងសន្ធាប់ខ្ទាំង ១ គសត់ៈ ៣ ដង ជិតព្រះមានព្រះភាគថា នែព្រះសមណៈ នុ៎ះនំ បិសាច (ឈ្មោះតាមខ្លួន) ចំពោះលោកហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា

កាលណា បុគ្គលណាដល់ត្រើយក្នុងសកធម៌[១]របស់ខ្លួន ក្នុងកាល
នោះ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ រមែងកន្លងសត្វតិរច្ឆានបិសាច
ផង នូវសំឡេងសន្ធាប់ផងយ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះ ។ សូត្រទី ៧ ។

---

១ កុសលធម៌ ជាគ្រឿងធ្វើ មានសីល សមាធិ បញ្ញា ជាដើម ដែលហៅថាប្រយោជន៍ ដល់ខ្លួនប្រតិបត្តិ ហៅថា សកធម៌ (ធម៌របស់ខ្លួន) ។ អកុសលធម៌ មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ជាដើម ដែលជាគ្រឿងប្រយោជន៍ដទៃ ហៅថា បរធម្ម (ធម៌ដទៃ) ។ អដ្ឋកថា ។

(៦៨) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សង្គាមជិ សាវត្ថឹ អនុប្បត្តោ ហោតិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ។ អស្សោសិ ខោ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា អយ្យោ កិរ សង្គាមជិ សាវត្ថឹ អនុប្បត្តោតិ ។ សា ទារកំ អាទាយ ជេតវនំ អគមាសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សង្គាមជិ អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារ[១] និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា យេនាយស្មា សង្គាមជិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សង្គាមជឹ ឯតទវោច ខុទ្ទបុត្តំ ហិ សមណ បោស មន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សង្គាមជិ តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្មន្តំ សង្គាមជឹ ឯតទវោច ខុទ្ទបុត្តំ ហិ សមណ បោស មន្តិ ។

១ ម. ឧ. ទិវាវិហារំ ។

(៦៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះ ព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ បានទៅនគរសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ឯបុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ បានឮដំណឹងថា អើហ្ន៎ថា ព្រះសង្គាមជិ មកដល់នគរសាវត្ថីហើយ ។ នាងនោះក៏បាននាំទារកទៅឯវត្តព្រះជេតពន ។ សម័យនោះ ព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ កំពុងអង្គុយនៅ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើមួយដើម ។ លំដាប់នោះ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ បានចូលទៅរកព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសង្គាមជិ ដ៏មានអាយុថា បពិត្រសមណៈ សូមលោកចិញ្ចឹមខ្ញុំទាំងកូនតូចផង ។ កាលបើបុរាណទុតិយិកានោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុនៅស្ងៀម ។ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ បានពោលនឹងព្រះសង្គាមជិដ៏មានអាយុ ជាគំរប់ពីរដង យ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រសមណៈ សូមលោកចិញ្ចឹមខ្ញុំ ទាំងកូនតូចផង ។

ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា សង្គាមជិ តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា អាយស្មន្តំ សង្គាមជិំ ឯតទវោច ខុទ្ទបុត្តំ ហិ សមណ បោស មន្តិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា សង្គាមជិ តុណ្ហី អហោសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា តំ ទារកំ អាទាយ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរតោ និក្ខិបិត្វា បក្កាមិ ឯសោ តេ សមណ បុត្តោ បោស នន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា សង្គាមជិ តំ ទារកំ នេវ ឱលោកេសិ នាបិ អាលបិ ។ អថខោ អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកា អវិទូរេ[១] គន្ត្វា អបលោកេន្តី អទ្ទសាយស្មន្តំ សង្គាមជិំ តំ ទារកំ នេវ ឱលោកេន្តំ នាបិ អាលបន្តំ ទិស្វានស្សា ឯតទហោសិ ន ចាយំ សមណោ បុត្តេនបិ អត្ថិកោតិ ។ តតោ បដិនិវត្តិត្វា ទារកំ អាទាយ បក្កាមិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន អាយស្មតោ សង្គាមជិស្ស បុរាណទុតិយិកាយ ឯវរូបំ វិប្បការំ ។

១ ម. អវិទូរំ ។

ព្រះសង្គាមជិមានអាយុ នៅស្ងៀមអស់វារៈពីរដង ។ បុរាណទុតិយិកា របស់សង្គាមជិមានអាយុ ក៏ទូលនិយាយនឹងព្រះសង្គាមជិមានអាយុ ជាគំរប់បីដងថា បពិត្រសមណៈ សូមលោកចិញ្ចឹមខ្ញុំទាំងកូនតូចផង ។ ព្រះសង្គាមជិមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀមអស់វារៈបីដង ។ លំដាប់នោះ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្គាមជិមានអាយុ ក៏យកទារកនោះ ទៅដាក់អំពីមុខព្រះសង្គាមជិមានអាយុ រួចនិយាយថា បពិត្រសមណៈ នេះជាកូនប្រុសរបស់លោក លោកចិញ្ចឹមវាផងចុះ រួចហើយក៏ដើរចេញទៅ ។ ឯព្រះសង្គាមជិមានអាយុមិនរមិលមើល មិនហៅរកកូនតូចនោះសោះ ។ លំដាប់នោះ បុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្គាមជិមានអាយុ កាលដើរចេញទៅមិនឆ្ងាយប៉ុន្មាន ក៏ងាកមើលមកឃើញព្រះសង្គាមជិមានអាយុ ដែលមិនរមិលមើល មិនហៅរកកូនតូចនោះសោះ ស្ត្រីនោះលុះឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សមណៈនេះមិនត្រូវការដោយកូនប្រុសទេតើ ។ បុរាណទុតិយិកានោះ ក៏ត្រឡប់អំពីនោះ មកយកកូនតូចនោះដើរចេញទៅ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញនូវការវិប្បការ បែបយ៉ាងនេះ នៃបុរាណទុតិយិកា របស់ព្រះសង្គាមជិ មានអាយុ ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អាយន្តិំ នាភិនន្ទតិ បក្កមន្តិំ[១] ន សោចតិ
សង្គា សង្គាមជឹ មុត្តំ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណន្តិ
អដ្ឋមំ[២] ។

[៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា គយាយំ វិហរតិ គយាសីសេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ជដិលា សីតាសុ ហេមន្តិកាសុ រត្តីសុ អន្តរដ្ឋកេ ហិមបាតសមយេ គយាយំ ឧម្មុជ្ជន្តិបិ និមុជ្ជន្តិបិ ឧម្មុជ្ជនិមុជ្ជម្បិ ករោន្តិ ឱសិញ្ចន្តិបិ អគ្គិម្បិ ជុហន្តិ ឥមិនា សុទ្ធីតិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ សម្ពហុលេ ជដិលេ សីតាសុ ហេមន្តិកាសុ រត្តីសុ អន្តរដ្ឋកេ ហិមបាតសមយេ គយាយំ ឧម្មុជ្ជន្តេបិ និមុជ្ជន្តេបិ ឧម្មុជ្ជនិមុជ្ជម្បិ ករោន្តេ ឱសិញ្ចន្តេបិ អគ្គិម្បិ ជុហន្តេ ឥមិនា សុទ្ធីតិ ។

---

១ ម. បក្កមន្តំ ។ ២ ឱ. ម. អដ្ឋមំ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុណា មិនត្រេកអរចំពោះរបស់ដែលមកកាន់ មិនស្តាយស្រណោះដែលចេញទៅ តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ដ៏រួចផុតកិច្ច ឈ្មោះសង្គាមជិ ដែលរួចស្រឡះហើយចាកគ្រឿងជាប់ គឺកិលេស ។

សូត្រទី៨ ។

[៤៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងគយាសីសៈប្រទេស ទៀបឆ្នេរគយា ។ សម័យនោះឯង ពួកជដិលច្រើនរូប នាំគ្នាងើបខ្លះ មុជខ្លះ ងើបមុជ ១ ខ្លះ ស្រោចខ្លួនខ្លះ បំពេញភ្លើងខ្លះ ទៀបកំពង់ឈ្មោះគយា ក្នុងសម័យជាទីធ្លាក់ចុះនៃទឹកសន្សើម រវាងចន្លោះថ្ងៃ[១] ក្នុងវេលារាត្រីដ៏ត្រជាក់ នៃហេមន្តរដូវ ដោយសេចក្តីគិតឃើញថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិរមែងមានដោយការធ្វើនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានឃើញពួកជដិល ជាច្រើនទាំងនោះ ដែលកំពុងងើបខ្លះ មុជខ្លះ ងើបមុជ ១ ខ្លះ ស្រោចខ្លួនខ្លះ បំពេញភ្លើងខ្លះ ទៀបកំពង់ឈ្មោះគយា ក្នុងសម័យជាទីធ្លាក់ចុះនៃទឹកសន្សើម រវាងចន្លោះថ្ងៃ ក្នុងវេលារាត្រី ដ៏ត្រជាក់នៃហេមន្តរដូវ ដោយសេចក្តីគិតឃើញថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិរមែងមានដោយការធ្វើនេះ ។

---

១ ពីថ្ងៃ៨កើតខែមាឃ ៤ ថ្ងៃ ទាល់តែដល់ថ្ងៃ១រោចខែផល្គុន ៤ ថ្ងៃ រួមជា ៨ ថ្ងៃ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ន ឧទកេន សុចិ ហោតិ ពហ្វេត្ថ ន្ហាយតី ជនោ យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច សោ សុចី សោ ច ព្រាហ្មណោតិ ។ នវមំ[១] ។

(៤៧) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ពាហិយោ ទារុចីរិយោ សុប្បារកេ[២] បដិវសតិ សមុទ្ទតីរេ សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ អថខោ ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យេ ខោ កេចិ លោកេ អរហន្តោ វា អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នា អហំ តេសំ អញ្ញតរោតិ ។

១ ឱ. ម. នវមំ ។ ២ ឱ. ម. សុប្បារកេ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុះហើយ ទើបបន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមិនមែនស្អាត ដោយទឹកទេ អ្នកផងច្រើនគ្នាតែងតែងូតទឹកក្នុងផែរ សច្ចៈ[១] ១ ធម្មៈ[២] ១ (មានដល់) ក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថាជាអ្នកស្អាតផង ឈ្មោះថាជាព្រាហ្មណ៍ផង ។ សូត្រទី ៩ ។

(៤៧) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ សម័យនោះឯង ពាហិយទារុចីរិយបុរស (អ្នកស្លៀកដណ្ដប់សំពត់សំបកឈើ ឈ្មោះពាហិយៈ) អាស្រ័យនៅទៀបឆ្នេរសមុទ្រ ឈ្មោះសុប្បារកៈ ជាអ្នកដែលគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បាននូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ។ គ្រាពាហិយទារុចីរិយបុរស ចូលសម្ងំក្នុងទីស្ងាត់ ស្រាប់តែមានសេចក្ដីត្រិះរិះកើតឡើងក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ពួកជនណាមួយក្នុងលោកជាព្រះអរហន្ត ឬសម្រេចអរហត្តមគ្គ បណ្ដាអរហន្តទាំងនោះ ខ្ញុំនេះជាអរហន្តមួយដែរ ។

១ បានដល់វចីសច្ចៈ និងវិរតិសច្ចៈ ញាណសច្ចៈ និងបរមត្ថសច្ចៈ ។

២ បានដល់អរិយមគ្គ៤ និងសាមញ្ញផល៤ ។ អដ្ឋកថា ។

អថខោ ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស បុរាណសាលោហិតា ទេវតា អនុកម្បិកា អត្ថកាមា ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ យេន ពាហិយោ ទារុចីរិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ពាហិយំ ទារុចីរិយំ ឯតទវោច នេវ ខោ ត្វំ ពាហិយ អរហា នាបិ អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នោ សាបិ តេ បដិបទា នត្ថិ យាយ ត្វំ អរហា វា អស្សសិ អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នោតិ ។ អថ(១)កោ ចរហិ សទេវកេ លោកេ អរហន្តោ វា អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នោតិ ។ អត្ថិ ពាហិយ ឧត្តរេសុ ជនបទេសុ សាវត្ថី នាម នគរំ តត្ថ សោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ សោ ហិ ពាហិយ ភគវា អរហា ចេវ អរហត្តាយ ច ធម្មំ ទេសេតីតិ ។ អថខោ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ តាយ ទេវតាយ សំវេជិតោ តាវទេវ សុប្បារកម្ហា(២) បក្កាមិ សព្វត្ថ ឯករត្តិបរិវាសេន យេន ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ(៣) តេនុបសង្កមិ ។

១ ឱ. អថ កោ ចេ ។ ម. អថ កោ ។ ២ ឱ. សុប្បារកម្ហា ។ ម. សុប្បារកម្ហា ។ ៣ ម. យេន សាវត្ថិ ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្សារាមោតិ ទិស្សន្តិ ។

លំដាប់នោះ ទេវតាដែលជាសាលោហិតពីដើម របស់ពាហិយទារុចិរិយបុរស ជាអ្នកអនុគ្រោះ ប្រាថ្នាប្រយោជន៍ បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត ដោយចិត្តរបស់ពាហិយទារុចិរិយបុរស បានចូលទៅរកពាហិយទារុចិរិយបុរស លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងពាហិយទារុចិរិយបុរសយ៉ាងនេះថា នែពាហិយៈ អ្នកមិនមែនជាព្រះអរហន្តទេ ទាំងមិនទាន់សម្រេចអរហត្តទេ ខ្លួនអ្នកមិនមានបដិបទាដែលនាំឲ្យបានជាព្រះអរហន្ត ឬសម្រេចអរហត្តមគ្គទេ ។ ពាហិយទារុចិរិយៈ សួរថា បើដូច្នោះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក តើជននណា ជាអរហន្ត ឬបានសម្រេចអរហត្តមគ្គ មានដែរឬ ។ ទេវតាឆ្លើយថា ម្នាលពាហិយៈ មាន ខាងជនបទខាងជើង មានក្រុងមួយឈ្មោះសាវត្ថី ឥឡូវនេះព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថីនោះ ។ ម្នាលពាហិយៈ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះឯង ជាព្រះអរហន្តផង ទ្រង់សំដែងធម៌ ដើម្បីអរហត្តផង ។ លំដាប់នោះ ពាហិយទារុចិរិយបុរស ដែលទេវតានោះធ្វើឲ្យតក់ស្លុត ក៏ប្រញាប់ចេញអំពីក្រុងសុប្បារកក្នុងខណៈនោះភ្លាម ដោយការនៅក្នុងទីផ្លូវទាំងពួងអស់ ១ យប់ ក៏បានទៅដល់ព្រះមានព្រះភាគ ដែលកំពុងគង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

(៤៨) តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ អព្ភោកាសេ ចង្កមន្តិ ។ អថខោ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច កហំ នុ ខោ ភន្តេ ឯតរហិ ភគវា វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ទស្សនកាមម្ហា មយំ តំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ អន្តរឃរំ បវិដ្ឋោ ខោ ពាហិយ ភគវា បិណ្ឌាយាតិ ។ អថខោ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ តរមានរូបោ ជេតវនា និក្ខមិត្វា សាវត្ថឹ បវិសិត្វា អទ្ទស ភគវន្តំ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ បាសាទិកំ បសាទនីយំ(១) សន្តិន្ទ្រិយំ សន្តមានសំ ឧត្តមទមថសមថំ អនុប្បត្តំ ទន្តំ គុត្តំ យតិន្ទ្រិយំ(២) នាគំ ទិស្វាន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ បាទេ សិរសា និបតិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ធម្មំ ទេសេតុ សុគតោ ធម្មំ យំ មមស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

---

១ ឱ ទស្សនីយំ ។ ២ ឱ. សន្តិន្ទ្រិយំ ។

(៤៨) សម័យនោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប កំពុងដើរចង្ក្រម ក្នុងទីវាល ។ លំដាប់នោះ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ក៏ចូលទៅរកពួកភិក្ខុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានសួរភិក្ខុទាំងនោះដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ឥឡូវនេះព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ គង់នៅទីណា យើងមានបំណងនឹងចូលទៅ ដើម្បីជួបព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ពួកភិក្ខុតបថា ម្នាលពាហិយៈ ព្រះមានព្រះភាគចូលកាន់ចន្លោះផ្ទះ ដើម្បីបិណ្ឌបាតទៅហើយ ។ លំដាប់នោះ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ក៏មានដំណើរប្រញាប់ចេញពីវត្តជេតពន ចូលទៅនគរសាវត្ថី បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងនិមន្តបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរជ្រះថ្លា មានឥន្ទ្រិយស្ងប់ មានព្រះទ័យស្ងប់ ទ្រង់បានដល់នូវការទូន្មាន និងការស្ងប់រម្ងាប់ដ៏ឧត្តម ទ្រង់បានទូន្មាន គ្រប់គ្រង សង្រួមឥន្ទ្រិយ ជាកុញ្ជរ គឺជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ឱនសិរ្សៈចុះទៀបព្រះបាទ នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះសុគតសំដែងធម៌ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់រាត្រីដ៏វែង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ។

(៤៨) ឯវំ វុត្តេ ភគវា ពាហិយំ ទារុចីរិយំ ឯតទវោច អកាលោ ខោ តាវ ពាហិយ អន្តរឃរំ បវិដ្ឋម្ហា បិណ្ឌាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទុជ្ជានំ ខោ បនេតំ ភន្តេ ភគវតោ វា ជីវិតន្តរាយានំ មយ្ហំ វា ជីវិតន្តរាយានំ ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ធម្មំ ទេសេតុ សុគតោ ធម្មំ យំ មមស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា ពាហិយំ ទារុចីរិយំ ឯតទវោច អកាលោ ខោ តាវ ពាហិយ អន្តរឃរំ បវិដ្ឋម្ហា បិណ្ឌាយាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទុជ្ជានំ ខោ បនេតំ ភន្តេ ភគវតោ វា ជីវិតន្តរាយានំ មយ្ហំ វា ជីវិតន្តរាយានំ ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ធម្មំ ទេសេតុ សុគតោ ធម្មំ យំ មមស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

(៤៨) កាលពាហិយទារុចីរិយបុរស អារាធនា យ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពាហិយទារុចីរិយបុរសដូច្នេះថា ម្នាលពាហិយៈ ឈប់សិន កាលនេះជាកាលមិនគួរ ព្រោះតថាគតចូលទៅកាន់ចន្លោះភូមិបិណ្ឌបាត ។ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់ពីរដងយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរប្រព្រឹត្តទៅនៃជីវិតន្តរាយ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឬជីវិតន្តរាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដឹងបានដោយក្រណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះសុគតសំដែងធម៌ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់កាលដ៏វែង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់នឹងទារុចីរិយបុរស អស់វារៈពីរដង យ៉ាងនេះថា ម្នាលពាហិយៈ ឈប់សិន កាលនេះ ជាកាលមិនគួរ ព្រោះតថាគតចូលទៅកាន់ចន្លោះភូមិ បិណ្ឌបាតសិន ។ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈបីដង យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរប្រព្រឹត្តទៅនៃជីវិតន្តរាយ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឬជីវិតន្តរាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដឹងបានដោយក្រណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះសុគតសំដែងធម៌ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ អស់កាលដ៏វែង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ។

តស្មាតិហ តេ ពាហិយ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ សុតេ សុតមត្តំ ភវិស្សតិ មុតេ មុតមត្តំ ភវិស្សតិ វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតីតិ ឯវញ្ហិ តេ ពាហិយ សិក្ខិតព្វំ ។ យតោ ខោ តេ ពាហិយ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ សុតេ សុតមត្តំ ភវិស្សតិ មុតេ មុតមត្តំ ភវិស្សតិ វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ តតោ ត្វំ ពាហិយ នត្ថ (១) យតោ ត្វំ ពាហិយ នេវត្ថ តតោ ត្វំ ពាហិយ នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយមន្តរេ (២) ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ អថខោ ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស ភគវតោ ឥមាយ សង្ខិត្តាយ ធម្មទេសនាយ តាវទេវ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចិ ។

ម ១. តតោ ត្វំ ពាហិយ ន តត្ថ យតោ ត្វំ ពាហិយ នេវត្ថាតិ ទិស្សតិ ។ ម. តតោ ត្វំ ពាហិយ ន តេន យតោ ត្វំ ពាហិយ ន តេន តតោ ត្វំ ពាហិយ ន តត្ថ យតោ ត្វំ ពាហិយ ន តត្ថាតិ ទិស្សតិ ។ ២. ម. ឧភយមន្តរេន ។

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលពាហិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកត្រូវសិក្សា យ៉ាងនេះថា រូបារម្មណ៍ ដែលអ្នកឃើញហើយ គ្រាន់តែជារូបារម្មណ៍ដែលឃើញហើយ សទ្ទារម្មណ៍ ដែលអ្នកឮហើយ គ្រាន់តែជាសទ្ទារម្មណ៍ដែលឮហើយ គន្ធៈរសៈ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលប៉ះពាល់ហើយ គ្រាន់តែជាអារម្មណ៍ ដែលប៉ះពាល់ហើយ ធម្មារម្មណ៍ដែលអ្នកដឹងហើយ គ្រាន់តែ ជាធម្មារម្មណ៍ ដែលដឹងហើយ ម្នាលពាហិយៈ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលពាហិយៈ រូបារម្មណ៍ដែលអ្នកឃើញហើយ គ្រាន់តែ ជារូបារម្មណ៍ ដែលឃើញហើយ សទ្ទារម្មណ៍ ដែលអ្នកឮហើយ គ្រាន់តែ ជាសទ្ទារម្មណ៍ ដែលឮហើយ គន្ធៈរសៈផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលអ្នកប៉ះពាល់ហើយ គ្រាន់តែជាអារម្មណ៍ដែលប៉ះពាល់ហើយ ធម្មារម្មណ៍ ដែលអ្នកដឹងហើយ គ្រាន់តែជាធម្មារម្មណ៍ ដែលដឹងហើយ ព្រោះហេតុណា ម្នាលពាហិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកនឹងលែងមាន ម្នាលពាហិយៈ អ្នកនឹងលែងមាន ព្រោះហេតុណា ម្នាលពាហិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកនឹងមិនមានក្នុងលោកនេះ នឹងលោកមុខ នឹងមិនមានក្នុងចន្លោះ នៃលោកទាំងពីរ នេះឯងជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ គ្រានោះ ចិត្តនៃពាហិយទារុចីរិយបុរស ផុតស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនមានឧបាទាន ក្នុងខណៈនោះឯង ដោយធម្មទេសនាសង្ខេប របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះ ។

អថ ខោ ភគវា ពាហិយំ ទារុចីរិយំ ឥមិនា សង្ខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិត្វា បក្កាមិ ។

[៩០] អថ ខោ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ពាហិយំ ទារុចីរិយំ គាវី តរុណវច្ឆា អធិបតិត្វា ជីវិតា វោរោបេសិ ។ អថ ខោ ភគវា សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ នគរម្ហា និក្ខមិត្វា អទ្ទស ពាហិយំ ទារុចីរិយំ កាលង្កតំ ទិស្វាន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ គណ្ហថ ភិក្ខវេ ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស សរីរកំ មញ្ចកំ អារោបេត្វា នីហរិត្វា ឈាបេថ ថូបញ្ចស្ស ករោថ សព្រហ្មចារី វោ ភិក្ខវេ កាលង្កតោតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស សរីរកំ មញ្ចកំ អារោបេត្វា នីហរិត្វា ឈាបេត្វា ថូបញ្ចស្ស ករិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា[១] ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ទឌ្ឍំ ភន្តេ ពាហិយស្ស ទារុចីរិយស្ស សរីរំ ថូបោ ចស្ស កតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។

១ ម. ឧ. ភគវន្តំ អភិវាទេត្វាតិ ទិស្សតិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មាន ពាហិយទារុចីរិយបុរស ដោយឱវាទសង្ខេបនេះហើយ ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

[៩០] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចេញផុតទៅមិនយូរប៉ុន្មាន មេគោមានកូនខ្ចី បុះផ្តួលពាហិយទារុចីរិយបុរស ឲ្យដាច់ជីវិតទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាច់បិណ្ឌបាតក្នុងនគរសាវត្ថី ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត វេលាខាងក្រោយភត្ត ចេញអំពីនគរជាមួយភិក្ខុច្រើនរូប ទ្រង់ទតឃើញពាហិយទារុចីរិយបុរសធ្វើមរណកាល លុះទតឃើញហើយ ទើបត្រាស់ប្រាប់ពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរយកសរីរៈពាហិយទារុចីរិយបុរស លើកដាក់លើគ្រែនាំទៅដុតចេញ ធ្វើស្តូបដល់សរីរៈនោះផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះថា) សព្រហ្មចារីរបស់អ្នកទាំងឡាយ ធ្វើមរណកាលហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយលើកសរីរៈពាហិយទារុចីរិយបុរស ដាក់លើគ្រែ នាំទៅដុត ហើយធ្វើស្តូបដល់សរីរៈនោះ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយបានទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សរីរៈពាហិយទារុចីរិយបុរស រលាយហើយ ទាំងស្តូបសម្រាប់តម្កល់សរីរៈនោះក៏ធ្វើហើយ គតិរបស់គាត់ តើដូចម្តេច ដំណើរក្នុងលោកខាងមុខ តើដូចម្តេច ។

បណ្ឌិតោ ភិក្ខវេ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ បច្ចបាទិ ធម្ម-
ស្សានុធម្មំ ន ច(១) មំ ធម្មាធិករណំ វិហេសេសិ បរិនិព្វុតោ
ភិក្ខវេ ពាហិយោ ទារុចីរិយោតិ ។ អថខោ ភគវា
ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យត្ថ អាបោ ច បឋវី តេជោ វាយោ ន គាធតិ
ន តត្ថ សុក្កា ជោតន្តិ អាទិច្ចោ នប្បកាសតិ
ន តត្ថ ចន្ទិមា ភាតិ តមោ តត្ថ ន វិជ្ជតិ ។
យទា ច អត្តនាវេទិ(២) មុនិ មោនេន ព្រាហ្មណោ
អថ រូបា អរូបា ច សុខទុក្ខា បមុច្ចតីតិ(៣) ។ ទសមំ ។

ពោធិវគ្គោ បឋមោ(៤) ។

តស្សុទ្ទានំ

តយោ ច ពោធិ និគ្រោធោ តេ ថេរា កស្សបេន ច
បាវាយ(៥) សង្គាមជិ ជដិលា ពាហិយេន ចាតិ ។

---

១ ម. ម. ធម្មស្ស ធម្មំ ។ ២ ម. អត្តនាវេទិ ។ ៣ ម. ម. បមុច្ចតិ ។ ៤ ម. ម. ពោធិវគ្គោ នាម បឋមោ ។ ៥ ម. បាវាយ ។

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាហិយទារុចីរិយ
បុរស ជាបណ្ឌិត បានប្រតិបត្តិធម៌តាមព្រះនិព្វានហើយ មិនបៀត
បៀនតថាគត ព្រោះហេតុតែធម៌ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាហិយ-
ទារុចីរិយបុរស បរិនិព្វានហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទឹក ដី ភ្លើង ខ្យល់ រមែងមិនតាំងនៅក្នុងនិព្វានណា ផ្កាយទាំង
ឡាយ សុក្កៈ (ផ្កាយព្រឹក) រមែងមិនភ្លឺ ព្រះអាទិត្យក៏មិនប្រាកដ ក្នុង
និព្វាននោះ ព្រះចន្ទ ក៏មិនរះក្នុងនិព្វាននោះ ងងឹត
ក៏មិនមាន ក្នុងនិព្វាននោះទេ ។ ព្រាហ្មណ៍មាននាមថាមុនី ព្រោះ
មោនេយ្យធម៌ ដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វានដោយខ្លួនឯង ក្នុងកាលណា រមែង
រួចចាករូបផង អរូបផង សុខទុក្ខផង ក្នុងកាលនោះ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ ពោធិវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃពោធិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះមានព្រះភាគ គង់ក្រោមពោធិព្រឹក្ស ៣ លើក ព្រះមាន
ព្រះភាគគង់ក្រោមដើមអជបាលនិគ្រោធ ១ ព្រះថេរៈច្រើនអង្គ ១ ព្រះ
មហាកស្សប ១ ព្រះមានព្រះភាគគង់នៅជិតក្រុងបាវា ១ ព្រះសង្គាមជិ
ត្ថេរ ១ ពួកជដិល ១ ពាហិយទារុចីរិយបុរស ១ រួមទាំងអស់ជា ១០ រឿង

ឧទានេ ទុតិយោ មុចលិន្ទវគ្គោ

[៥១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ មុចលិន្ទមូលេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី ។ តេន ខោ បន សមយេន មហាអកាលមេឃោ ឧទបាទិ ។ សត្តាហវទ្ទលិកា សីតវាតទុទ្ទិនី ។ អថ ខោ មុចលិន្ទោ នាគរាជា សកភវនា និក្ខមិត្វា ភគវតោ កាយំ សត្តក្ខត្តុំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា ឧបរិមុទ្ធនិ មហន្តំ ផណំ វិហច្ច អដ្ឋាសិ មា ភគវន្តំ សីតំ មា ភគវន្តំ ឧណ្ហំ មា ភគវន្តំ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សោតិ(១) ។ អថ ខោ ភគវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋាសិ ។ អថ ខោ មុចលិន្ទោ នាគរាជា វិទ្ធំ វិគតវលាហកំ ទេវំ វិទិត្វា ភគវតោ កាយំ

១ ម. ឧ. — សរីសបោតិ ។

ឧទាន មុចលិន្ទវគ្គ ទី២

[៥១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទើបបានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅទៀបមុចលិន្ទ (ដើមគ្រាក់) ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខ អស់ ៧ សប្តាហ៍ ។ សម័យនោះ មណ្ឌលមេឃធំ ក៏ខុសកាលកើតឡើង ។ ភ្លៀងរលឹម ៧ សប្តាហ៍ មានមេឃក្រាត់ក្រូចឈឹបស្រពាប់ ។ លំដាប់នោះ មុចលិន្ទនាគរាជ ចេញពីលំនៅរបស់ខ្លួនហើយ ពេនព័ទ្ធព្រះកាយ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយភោគៈ ៧ ជុំ ហើយបើកពពារដ៏ធំបាំងពីលើព្រះសិរ្ស ព្រះមានព្រះភាគ ដោយគិតថា រងាកុំបីពាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្តៅកុំបីពាល់ព្រះមានព្រះភាគ សម្ផស្ស របោម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ ពស់តូច ពស់ធំ ក៏កុំបីបៀតបៀនព្រះមានព្រះភាគឡើយ ។ លុះកន្លងសប្តាហ៍នោះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិនោះ ។ លំដាប់នោះ មុចលិន្ទនាគរាជ ដឹងថា ភ្លៀងរាំងហើយ មានពពកស្រឡះហើយ ក៏រលាយភោគៈ ចាកព្រះកាយ នៃព្រះមានព្រះភាគ

ភោគេហិ និវេឋេត្វា សកវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា[១] ភគវតោ បុរតោ អដ្ឋាសិ បញ្ជលិកោ ភគវន្តំ នមស្សមានោ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតធម្មស្ស បស្សតោ
អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ បាណភូតេសុ សញ្ញមោ[២]
សុខា វិរាគតា លោកេ កាមានំ សមតិក្កមោ
អស្មិមានស្ស វិនយោ ឯតំ វេ បរមំ សុខន្តិ ។
បឋមំ[៣] ។

(៤៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរា កថា ឧទបាទិ

---

១ ម· កាយា ភោគេ វិនិវេឋេត្វា សកវណ្ណំ បដិសំហរិត្វា មាណវកវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វាតិ ឥទំ [illegible] យុត្តតរំ ហោតិ [illegible] ។
២ ម· សំយមោ ។ ៣ ឱ· ម· បឋមន្តិ នត្ថិ ។

និម្មិតភេទរបស់ខ្លួន (ជាភេទមាណព) ឈរប្រណម្យអញ្ជលី នមស្ការព្រះមានព្រះភាគ ពីខាងមុខព្រះភក្ត្រព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

វិវេក[១]របស់បុគ្គល អ្នកត្រេកអរ (ដោយមគ្គញាណ) មាន
ធម៌ស្តាប់ហើយ បានឃើញច្បាស់ (ដោយញាណចក្ខុ) នាំ
មកនូវសុខ ការមិនបៀតបៀនគ្នា និងការសង្រួម ក្នុងសត្វទាំង
ឡាយ ជាសុខក្នុងលោក ការប្រាសចាកតម្រេក ការប្រព្រឹត្តកន្លង
កាមទាំងឡាយ ជាសុខក្នុងលោក គឺការកំចាត់បង់នូវអស្មិមានះ
អំពើនុ៎ះ ឈ្មោះថាជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ។ សូត្រទី១ ។

(៤៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា អន្តរកថា[២]នេះកើតឡើងថា

---

១ វិវេកមាន ៣ យ៉ាង វិវេកក្នុងទីនេះ សំដៅយកឧបធិវិវេក គឺព្រះនិព្វាន ។ អដ្ឋកថា ។
២ កថាដោយឡែក គឺពាក្យពោះពីការយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងកម្មដ្ឋាន រៀនបាលី និងអដ្ឋកថា ជាដើម ហៅថា អន្តរកថា ។ អដ្ឋកថា ។

កោ នុ ខោ អាវុសោ ឥមេសំ ទ្វិន្នំ រាជូនំ មហទ្ធនតរោ វា មហាភោគតរោ វា មហាកោសតរោ វា មហាវិជិតតរោ វា មហាវាហនតរោ វា មហព្វលតរោ វា មហិទ្ធិកតរោ វា មហានុភាវតរោ វា រាជា វា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ រាជា វា បសេនទិ កោសលោតិ ។ អយញ្ចរហិ តេសំ ភិក្ខូនំ អន្តរាកថា វិប្បកតា ។ អថ ខោ ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ថ ភិក្ខវេ ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា សន្និបតិតា កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។ ឥធ ភន្តេ អម្ហាកំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរា កថា ឧទបាទិ

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បណ្តាព្រះរាជាទាំងពីរព្រះអង្គនេះ តើព្រះរាជាព្រះនាមមាគធសេនិយពិម្ពិសារ នឹងព្រះរាជា ព្រះនាមបសេនទិកោសល ព្រះរាជាអង្គណាហ្ន៎ ដែលមានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានឃ្លាំងច្រើន មានដែនដ៏ធំច្រើន មានពាហនៈច្រើន មានពលច្រើន មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើនជាង ។ ឥឡូវនេះ អន្តរាកថា របស់ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ផ្អាកឈប់នៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ក៏យាងចូលទៅឯឧបដ្ឋានសាលា លុះទ្រង់ចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ហើយ ទើបត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយកថាដូចម្តេច ក្នុងកាលឥឡូវនេះ មួយទៀត អន្តរាកថាដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយផ្អាកទុក ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលពួកយើងខ្ញុំទាំងឡាយត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត វេលាខាងក្រោយភត្ត ក្នុងថ្ងៃសព្វថ្ងៃនេះ ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា មានអន្តរាកថានេះ កើតឡើងថា

កោ នុ ខោ អាវុសោ ឥមេសំ ទ្វិន្នំ រាជូនំ មហទ្ធន-តរោ វា មហាភោគតរោ វា មហាកោសតរោ វា មហាវិជិតតរោ វា មហាវាហនតរោ វា មហព្ពលតរោ វា មហិទ្ធិកតរោ វា មហានុភាវតរោ វា រាជា វា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ រាជា វា បសេនទិ កោសលោតិ ។ អយំ ខោ នោ ភន្តេ អន្តរាកថា វិប្បកតា អថ ភគវា អនុប្បត្តោតិ ។ ន ខ្វេតំ ភិក្ខវេ តុម្ហាកំ បតិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា អគារ-ស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតានំ យំ តុម្ហេ ឯវរូបិំ កថំ កថេយ្យាថ សន្និបតិតានំ វោ ភិក្ខវេ ទ្វយំ ករណីយំ ធម្មី វា កថា អរិយោ វា តុណ្ហីភាវោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យញ្ច កាមសុខំ លោកេ យញ្ចិទំ ទិវិយំ សុខំ
តណ្ហក្ខយសុខស្សេតេ កលំ នគ្ឃន្តិ សោឡសិន្តិ ។

ទុតិយំ(១) ។

---

១ ទី. ម. រាជសុត្តំ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បណ្ដាព្រះរាជាពីរព្រះអង្គនេះ គឺព្រះរាជាព្រះនាមមាគធសេនិយពិម្ពិសារ និងព្រះរាជាព្រះនាមបសេនទិកោសល ព្រះរាជាអង្គណាហ្ន៎ ដែលមានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានឃ្លាំងច្រើន មានដែនចំណុះច្រើន មានពាហនៈច្រើន មានពលច្រើន មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អន្តរាកថានេះឯង ដែលយើងខ្ញុំទាំងឡាយផ្អាកទុក ក៏ស្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ស្ដេចយាងមកដល់ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រង់ដែលអ្នកទាំងឡាយ និយាយពាក្យបែបនេះ ដំណើរនុ៎ះ មិនមែនជាការគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដែលជាកុលបុត្ត ចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កាលដែលប្រជុំគ្នា គប្បីធ្វើកិច្ចពីរយ៉ាង គឺការពោលជាធម៌ ១ ភាពស្ងប់ស្ងៀមដ៏ប្រសើរ(១) ១ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

កាមសុខណា ក្នុងលោកក្ដី ទិព្វសុខ(២)ណាក្ដី សេចក្ដីសុខទាំងនោះ មិនដល់នូវចំណិត ១ ក្នុងចំណែក ១៦ នៃសេចក្ដីសុខ(៣)
ព្រោះការអស់តណ្ហាទេ ។ សូត្រទី២ ។

---

១ សំដៅយកការសម្ងំស្ងៀមដោយឈានសមាបត្តិ ។ ២ សំដៅយកសេចក្ដីសុខក្នុងឋានព្រហ្ម ឥន្ទព្រហ្ម និងទេវលោក ។ ៣ សំដៅយកសេចក្ដីសុខ ក្នុងផលសមាបត្តិ ។ អដ្ឋកថា ។

(៥៣) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា កុមារកា អន្តរា ច សាវត្ថឹ អន្តរា ច ជេតវនំ អហឹ ទណ្ឌេន ហនន្តិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា សម្ពហុលេ កុមារកេ អន្តរា ច សាវត្ថឹ អន្តរា ច ជេតវនំ អហឹ ទណ្ឌេន ហនន្តេ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន វិហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ ។
សុខកាមានិ ភូតានិ យោ ទណ្ឌេន ន ហឹសតិ
អត្តនោ សុខមេសានោ បេច្ច សោ លភតេ សុខន្តិ ។
តតិយំ[១] ។

(៥៤) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា

១ ម.ឆ. តតិយំ សុត្តំ ។

(៥៣) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកកុមារច្រើននាក់ នាំគ្នាបៀតបៀនពស់នឹងដំបង ត្រង់ចន្លោះនៃក្រុងសាវត្ថី នឹងវត្តជេតពន ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញពួកកុមារ ច្រើននាក់ទាំងនោះ កំពុងតែបៀតបៀនពស់នឹងដំបង ត្រង់ចន្លោះនៃក្រុងសាវត្ថី នឹងវត្តជេតពន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា កាលស្វែងរកសេចក្ដីសុខ ដើម្បីខ្លួន ហើយបៀតបៀន
ពួកសត្វអ្នកប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខ ដោយដំបង បុគ្គលនោះ លុះលះ
លោកនេះទៅ រមែងមិនបានសេចក្ដីសុខឡើយ ។
បុគ្គលណា កាលស្វែងរកសេចក្ដីសុខ ដើម្បីខ្លួន មិនបៀតបៀន
ពួកសត្វ អ្នកប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខ ដោយដំបង បុគ្គលនោះ លុះ
លះលោកនេះទៅ តែងបានសេចក្ដីសុខ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

(៥៤) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ

សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ អញ្ញតិត្ថិយា បន បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អគរុកតា អមានិតា អបូជិតា ន អបចិតា ន លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ អថ ខោ[១] អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ភគវតោ សក្ការំ អសហមានា ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច គាមេ ច អរញ្ញេ ច ភិក្ខូ ទិស្វា អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ រោសេន្តិ វិហេសេន្តិ[២] ។ អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឯតរហិ ភន្តេ ភគវា

១ ឱ. ម. អថខោ តេ ។ ២ ឱ. ហេឋេន្តិ វិហេឋេន្តិ ។

ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ គេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតី ។ សូម្បីភិក្ខុសង្ឃ ក៏គេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារដែរ ។ ចំណែកពួកបរិព្វាជក អន្យតិរ្ថិយ គេមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា មិនកោតក្រែង មិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីឡើយ ។ គ្រានោះឯង ពួកបរិព្វាជក អន្យតិរ្ថិយ កាលមិនទ្រាំនឹងសក្ការៈ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ និងភិក្ខុសង្ឃ មិនបាន លុះឃើញពួកភិក្ខុ ក្នុងស្រុកក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ក៏ជេរប្រទេច ទិតៀន ដោយសំដីទ្រគោះ ជារបស់អសប្បុរស ។ លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ

សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ អញ្ញតិត្ថិយា បន បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អគរុកតា អមានិតា អបូជិតា អនបចិតា ន លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ អថខោ តេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ភគវតោ សក្ការំ អសហមានា ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច គាមេ ច អរញ្ញេ ច ភិក្ខុសង្ឃំ ទិស្វា[១] អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ រោសេន្តិ វិហេសេន្តិ[២] ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

គាមេ អរញ្ញេ សុខទុក្ខផុដ្ឋោ[៣]
នេវត្តតោ នោ បរតោ ទហេថ

១ ឱ. ម. ភិក្ខូ ទិស្វា ។ ២ ឱ. វិហេសន្តិ ។ ម. វិហេសេន្តីតិ ។ ៣ ឱ. ម. សុខទុក្ខផុដ្ឋោ ។

មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់កាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ។ ចំណែកភិក្ខុសង្ឃ ក៏គេធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់កាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីដែរ ។ ចំណែកខាងពួកបរិព្វាជក អន្យតិរ្ថិយ គេមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនកប់កាន មិនបូជា មិនកោតក្រែង មិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះឯង ពួកបរិព្វាជក អន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ កាលអត់ទ្រាំនឹងសក្ការៈ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគនិងភិក្ខុសង្ឃ មិនបាន លុះបានឃើញពួកភិក្ខុសង្ឃ ក្នុងស្រុកក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ក៏ជេរប្រទេច រិះគន់តាក់តែង ដោយពាក្យទ្រគោះ ជារបស់អសប្បុរស ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អ្នកទាំងឡាយ ដែលសុខនឹងទុក្ខ ប៉ះពាល់ហើយ ទោះនៅក្នុង
ស្រុកឬព្រៃ មិនត្រូវក្តៅក្រហាយ អំពីខ្លួន ឬអំពីអ្នកដទៃឡើយ

ផុសន្តិ ផស្សា ឧបធឹ បដិច្ច
និរូបធឹ កេន ផុសេយ្យុ(១) ផស្សាតិ ។ ចតុត្ថំ(២) ។

(៨៨) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឥច្ឆានង្គលកោ ឧបាសកោ សាវត្ថឹ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ សាវត្ថិយំ តំ ករណីយំ តីរេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ ឧបាសកំ ភគវា ឯតទវោច ចិរស្សំ ខោ ត្វំ ឧបាសក ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាគមនាយាតិ ។ ចិរបដិកាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុកាមោ អបិ ចាហំ កេហិចិ កេហិចិ កិច្ចករណីយេហិ ព្យាវដោ ឯវាហំ នាសក្ខឹ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុន្តិ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. ផុសេយ្យុំ ។ ម. ផុសេយ្យ ។ ២ ឱ.ម. ចតុត្ថំ ។ បញ្ចមក ។

ផស្សៈទាំងឡាយ រមែងប៉ះពាល់ត្រូវបាន ព្រោះអាស្រ័យ
ឧបធិ កាលបើឧបធិ មិនមាន ផស្សៈទាំងឡាយ ប៉ះពាល់
ត្រូវដូចម្តេចបាន ។ សូត្រ ទី ៤ ។

(៨៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ឧបាសកម្នាក់ នៅក្នុងស្រុកឥច្ឆានង្គលៈ បានទៅដល់នគរសាវត្ថី ដោយកិច្ចនីមួយ ។ លុះឧបាសកនោះ បានសំរេចកិច្ចនោះស្រេច ក្នុងនគរសាវត្ថីហើយ ក៏ទៀងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧបាសកនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលឧបាសក អ្នកធ្វើហេតុជាទំនង ដើម្បីមកទីនេះដោយយូរអង្វែងហើយ ។ ឧបាសកនោះទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាយូរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយមិនដាច់ ដោយកិច្ចការនីមួយ ទើបមិនអាចចៀសចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគបានសោះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុខំ វត តស្ស ន ហោតិ កិញ្ចិ
សង្ខាតធម្មស្ស[១] ពហុស្សុតស្ស
សកិញ្ចនំ បស្ស វិហញ្ញមានំ
ជនោ ជនម្ហិ[២] បដិពទ្ធរូបោតិ ។ បញ្ចមំ[៣] ។

(៩៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស បរិព្វាជកស្ស ទហរា មាណវិកា បជាបតី ហោតិ គព្ភិនី ឧបវិជញ្ញា ។ អថ ខោ សា បរិព្វាជិកា តំ បរិព្វាជកំ ឯតទវោច គច្ឆ ត្វំ ព្រាហ្មណ តេលំ អាហរ យំ មេ វិជាតាយ ភវិស្សតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សោ បរិព្វាជកោ តំ បរិព្វាជិកំ ឯតទវោច កុតោ បនាហំ ភោតិយា តេលំ អាហរាមីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សា បរិព្វាជិកា តំ បរិព្វាជកំ ឯតទវោច គច្ឆ ត្វំ ព្រាហ្មណ តេលំ អាហរ យំ មេ វិជាតាយ ភវិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ បរិព្វាជកោ តំ បរិព្វាជិកំ ឯតទវោច កុតោ បនាហំ ភោតិយា តេលំ អាហរាមីតិ ។

១ ម. សង្ខតធម្មស្ស ។ ២ ម. ជនស្មឹ ។ ៣ ឱ. ម. បញ្ចមំ ឧបាសកំ ។

កិលេសគ្រឿងកង្វល់ណាមួយ មិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមានធម៌ពិចារណាហើយ ជាពហុស្សូត នុ៎ះឯងជាសុខ អ្នកចូរមើលបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយកង្វល់ កំពុងតែលំបាកចំពោះអ្នកដទៃ ព្រោះតែមានសភាពជាប់ចំពាក់ចំពោះអ្នកដទៃ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

(៩៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង នាងមាណវិកានៅក្មេង ជាប្រពន្ធបរិព្វាជកម្នាក់ ជាស្ត្រីមានគភ៌ ជិតសម្រាលកូន ។ លំដាប់នោះ នាងបរិព្វាជិកានោះ បាននិយាយនឹងបរិព្វាជកនោះយ៉ាងនេះថា នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅនាំយកប្រេង ប្រេងដែលជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ សម្រាប់សម្រាលកូន ។ កាលបើនាងបរិព្វាជិកានិយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកនោះ ក៏និយាយនឹងនាងបរិព្វាជិកាវិញថា ចុះអញនាំយកប្រេងពីណាមកឲ្យនាង ។ នាងបរិព្វាជិកានោះ បាននិយាយនឹងបរិព្វាជកនោះ ជាគំរប់ ២ ដងយ៉ាងនេះថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅនាំប្រេង ដែលជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំសម្រាប់សម្រាលកូន ។ បរិព្វាជកនោះបាននិយាយនឹងនាងបរិព្វាជិកានោះជាគំរប់ ២ ដងយ៉ាងនេះថា ចុះអញនាំយកប្រេងពីណា មកឲ្យនាង ។

តតិយម្បិ ខោ សា បរិព្វាជិកា តំ បរិព្វាជកំ ឯតទវោច គច្ឆ ត្វំ ព្រាហ្មណ តេលំ អាហរ យំ មេ វិជាតាយ ភវិស្សតីតិ ។

(៨៧) តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស កោដ្ឋាគារេ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា យាវទត្ថំ បាតុំ ទីយតិ នោ នីហរិតុំ ។ អថខោ តស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯតទហោសិ រញ្ញោ ខោ បន បសេនទិស្ស កោសលស្ស កោដ្ឋាគារេ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា យាវទត្ថំ បាតុំ ទីយតិ នោ នីហរិតុំ យន្នូនាហំ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស កោដ្ឋាគារំ គន្ត្វា តេលស្ស យាវទត្ថំ បិវិត្វា ឃរំ អាគន្ត្វា ឧច្ឆទ្ទិត្វា ទទេយ្យំ យំ ឥមិស្សា វិជាតាយ ភវិស្សតីតិ ។ អថខោ សោ បរិព្វាជកោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស កោដ្ឋាគារំ គន្ត្វា តេលស្ស យាវទត្ថំ បិវិត្វា ឃរំ អាគន្ត្វា[១] នេវ សក្កោតិ ឧទ្ធំ កាតុំ ន អធោ ។

១ ម. គន្ត្វា ។

នាងបរិព្វាជិកានោះ បាននិយាយនឹងបរិព្វាជកនោះជាគំរប់ ៣ ដងយ៉ាងនេះថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅនាំយកប្រេង ដែលជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ សម្រាប់សម្រាលកូន ។

(៨៧) សម័យនោះឯង ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់ប្រទានឲ្យសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ ផឹកសប្បិ ឬ ប្រេង ក្នុងឃ្លាំងត្រឹម ១ ថ្អែក មិនទ្រង់ប្រទាន ឲ្យនាំចេញទៅទេ ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាជកនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ចំណាំតែព្រះរាជាព្រះនាមបសេនទិកោសល ទ្រង់ប្រទានឲ្យសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ផឹកសប្បិ ឬប្រេង ក្នុងឃ្លាំង ត្រឹម ១ ថ្អែក មិនទ្រង់ប្រទាន ឲ្យនាំចេញទៅទេ បើដូច្នោះ មានតែ អាត្មាអញ គឺទៅឯឃ្លាំង ព្រះរាជាព្រះនាមបសេនទិកោសល ក្រេបផឹកប្រេងដរាប ដល់ថ្អែក ហើយមកផ្ទះវិញ ស្តោះឲ្យ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រពន្ធនេះ សម្រាប់សម្រាលកូន ។ លំដាប់នោះ បរិព្វាជកនោះ ទៅឯឃ្លាំង ព្រះរាជា ព្រះនាមបសេនទិកោសលហើយ ក្រេបផឹកនូវប្រេង ដរាប ដល់ថ្អែកមកផ្ទះវិញ តែមិនអាចនឹងរំអើប្រេងឲ្យចេញមកខាងលើ ទាំងមិនអាច ធ្វើឲ្យធ្លាក់ចុះទៅខាងក្រោមបាន ។

(៧)

សោ ទុក្ខាហិ តិព្វាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋោ អាវដ្ដតិ បរិវដ្ដតិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តំ បរិព្វាជកំ ទុក្ខាហិ តិព្វាហិ[២] កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋំ អាវដ្ដមានំ បរិវដ្ដមានំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុខិនោ វត យេ អកិញ្ចនា
វេទគុនោ ហិ ជនា អកិញ្ចនា
សកិញ្ចនំ បស្ស វិហញ្ញមានំ
ជនោ ជនស្មឹ បដិពទ្ធចិត្តោតិ ។ ចតុត្ថំ[៣] ។

(៥៥) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ឧបាសកស្ស ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ កាលកតោ ហោតិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ឧបាសកា អល្លវត្ថា អល្លកេសា ទិវាទិវស្ស យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ

១-២ ម. ឆ. តិព្វាហិ ខរាហិ កដុកាហិ ។ ៣ ម. ឆ. ឆដ្ឋំ ។

បរិព្វាជកនោះ ត្រូវទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លៀវក្លា ក្តៅក្រហាយ ពាល់ត្រូវ ក៏បម្រះតម្រៀលទៅមក ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ស្តេចចូលទៅបិណ្ឌបាតឯក្រុងសាវត្ថី ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញបរិព្វាជកនោះ កំពុងត្រូវទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លៀវក្លា ក្តៅក្រហាយ ពាល់ត្រូវ កំពុងបម្រះតម្រៀលទៅមក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ជនទាំងឡាយណា មិនមានកិលេសជាគ្រឿងកង្វល់ ជនទាំងនោះ
រមែងមានសេចក្តីសុខ មួយទៀត ជនទាំងឡាយណា មិនមាន
កង្វល់ ជនទាំងនោះ ឈ្មោះថាដល់នូវវេទ គឺមគ្គញ្ញាណ អ្នក
ចូរមើលពួកជន ដែលប្រកបដោយកង្វល់កំពុងលំបាក (ដោយទុក្ខ)
ឯកជន (ប្រពន្ធ) មានចិត្តជាប់ចំពោះអ្នកដទៃ ។ សូត្រទី ៦ ។

[៥៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ឧបាសកម្នាក់ មានកូនប្រុសតូចមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត ធ្វើមរណកាល ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកច្រើននាក់មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងថ្ងៃ

ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នេ ខោ តេ ឧបាសកេ ភគវា ឯតទវោច កិន្នុ តុម្ហេ ឧបាសកា អល្លវត្ថា អល្លកេសា ឥធូបសង្កន្តា(១) ទិវា ទិវស្សាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សោ ឧបាសកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ភគវា(២) ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ កាលកតោ(៣) មយំ អល្លវត្ថា អល្លកេសា ឥធូបសង្កន្តា ទិវាទិវស្សាតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

បិយរូបស្សាទគធិតា សេ(៤)
ទេវកាយា បុថុ មនុស្សា ច
អឃាវិនោ បរិជុណ្ណា
មច្ចុរាជស្ស វសំ គច្ឆន្តិ ។
យេ វេ ទិវា ច រត្តោ ច
អប្បមត្តា ជហន្តិ បិយរូបំ
តេ វេ ខណន្តិ អឃមូលំ
មច្ចុនោ អាមិសំ ទុរតិវត្តន្តិ ។ សត្តមំ(៥) ។

១ ឱ. ម. ឥធូបសង្កន្តា ។ ២ ឱ. ម. ភន្តេ ។ ៣ ឱ. ម. កាលង្កតោ តេនាតិ ទិវស្សាតិ ។ ៤ ឱ.ម. បិយរូបាសាទគធិតាសេ ។ ៥ ឱ.ម. សត្តមំ ៖ បញ្ចមំ ។

ហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧបាសកទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលឧបាសកទាំងឡាយ ដូចម្ដេចហ្ន៎ បានជាអ្នកទាំងឡាយ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក ចូលមកក្នុងទីនេះទាំងថ្ងៃ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ ឧបាសកនោះ បានទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ កូនប្រុសតែមួយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត ធ្វើមរណកាលទៅ បានជាពួកខ្ញុំព្រះអង្គ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក ចូលមកក្នុងទីនេះទាំងថ្ងៃ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកទេវតានិងពួកមនុស្ស ជាច្រើន ជាប់ចំពាក់ដោយការត្រេកត្រអាលក្នុងរូប ជាទីស្រឡាញ់ ជាអ្នកមានសេចក្ដីទុក្ខ និងសេចក្ដីសាបសូន្យ លុះក្នុងអំណាចមច្ចុរាជ ។ ពួកជនណា មិនធ្វេសប្រហែសទាំងថ្ងៃទាំងយប់លះបង់រូប ជាទីស្រឡាញ់ ពួកជននោះឯង ឈ្មោះថាគាស់រំលើងឫសគល់នៃទុក្ខជាចំណីនៃមច្ចុ ដែលគេកន្លងបានដោយក្រ ។ សូត្រទី ៧ ។

(៥៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុណ្ឌិយាយំ វិហរតិ កុណ្ឌិដ្ឋានវនេ[១] ។ តេន ខោ បន សមយេន សុប្បវាសា កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេតិ សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា ។ សា ទុក្ខាហិ តិព្វាហិ ខរាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋា តីហិ វិតក្កេហិ អធិវាសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វត សោ ភគវា យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ ធម្មំ ទេសេតិ សុប្បដិបន្នោ វត តស្ស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ សុសុខំ វត និព្វានំ យត្ថិទំ[២] ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិជ្ជតីតិ ។

(៦០) អថខោ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សាមិកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អយ្យបុត្ត យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ

១ ម. ឧ. កុណ្ឌធានវនេ ។ ២ ម.ឧ. យទិទំ ។

(៥៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកុណ្ឌិដ្ឋានវ័ន ទៀបក្រុងកុណ្ឌិយា ។ សម័យនោះឯង កោលិយធីតាឈ្មោះសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគភ៌វិលច្រាសអស់ ៧ ថ្ងៃ ។ កោលិយធីតានោះ ត្រូវទុក្ខវេទនា ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា ប៉ះពាល់ក៏ទ្រាំដោយការត្រិះរិះ ៣ យ៉ាងថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ត្រាស់ដឹងញេយ្យធម៌ដោយព្រះអង្គឯង ដោយប្រពៃពេក ព្រោះទ្រង់សំដែងធម៌ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះសង្ឃសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ លោកប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រោះលោកប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះមិនមានទុក្ខបែបនេះឡើយ ១ ។

(៦០) គ្រានោះ កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា បានហៅស្វាមីមកប្រាប់ថា បពិត្រព្រះអយ្យបុត្ត សូមព្រះអង្គមក សូមព្រះអង្គចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ សូមព្រះអង្គ ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ មានកំឡាំងក្រោកឡើងរហ័ស មានការនៅសប្បាយ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតាឈ្មោះសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ

អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេតិ សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា សា ទុក្ខាហិ តិព្វាហិ ខរាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋា តីហិ វិតក្កេហិ អធិវាសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វត សោ ភគវា យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ ធម្មំ ទេសេតិ សុប្បដិបន្នោ វត តស្ស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ សុសុខំ វត តំ និព្វានំ យត្ថិទំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិជ្ជតីតិ ។ បរមន្តិ ខោ សោ កោលិយបុត្តោ សុប្បវាសាយ កោលិយធីតាយ បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ កោលិយបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច វទេតិ

ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ មានកំឡាំង ក្រោកឡើងរហ័ស នឹងការនៅសប្បាយ មួយទៀត សូមព្រះអង្គទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់៧ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាក អស់ ៧ថ្ងៃ ព្រោះនាងត្រូវទុក្ខវេទនាពិតខ្លាំង ក្តៅផ្សា ពាល់ត្រូវហើយ អត់ទ្រាំដោយការត្រិះរិះ ៣ យ៉ាងថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងញេយ្យធម៌ទាំងពួងព្រះអង្គឯង ដោយប្រពៃ ព្រោះទ្រង់សំដែងធម៌ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ឱហ្ន៎ ព្រះសង្ឃសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រោះលោកប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ឱហ្ន៎ ព្រះនិព្វាន ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះមិនមានទុក្ខបែបនេះឡើយ ។ កោលិយបុត្រ (ជាស្វាមី) បានទទួលស្តាប់ពាក្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាថា ប្រសើរហើយ រួចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកោលិយបុត្រ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្ស: ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ មានកំឡាំងក្រោកឡើងរហ័ស នឹងការនៅជាសុខសប្បាយ រួចនិយាយផ្តាំ យ៉ាងនេះថា

សុប្បវាសា កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេតិ សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា សា ទុក្ខាហិ តិព្វាហិ ខរាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋា តីហិ វិតក្កេហិ អធិវាសេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វត សោ ភគវា យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ ធម្មំ ទេសេតិ សុប្បដិបន្នោ វត តស្ស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ សុសុខំ វត និព្វានំ យត្ថិទំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិជ្ជតីតិ ។ សុខិនី ហោតុ សុប្បវាសា កោលិយធីតា អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយតូតិ ។ សហ វចនា ច បន ភគវតោ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ កោលិយបុត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន សកំ ឃរំ តេន បច្ចុយាសិ[១] ។ អទ្ទសា ខោ សោ កោលិយបុត្តោ សុប្បវាសំ កោលិយធីតរំ

១ ម. ឱ. បក្កាមិ ។

កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌ អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាក អស់ ៧ ថ្ងៃ នាងត្រូវទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ក្តៅផ្សា អត់ទ្រាំ ដោយការត្រិះរិះ ៣ យ៉ាងថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងញេយ្យធម៌ដោយព្រះអង្គឯង ដោយប្រពៃ ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់សំដែងធម៌ ដើម្បីលះបង់ទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះសង្ឃសាវករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះប្រតិបត្តិប្រពៃ ព្រោះលោកប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បីលះបង់នូវទុក្ខបែបនេះ ១ ឱហ្ន៎ ព្រះនិព្វានជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះមិនមានទុក្ខបែបនេះឡើយ ១ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា សូមឲ្យកោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា ជាអ្នកមានសេចក្តីសុខ សូមកុំឲ្យមានរោគ ប្រសូតបុត្រកុំឲ្យមានរោគ ។ ឯកោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា ក៏ជាអ្នកមានសេចក្តីសុខ ឥតមានរោគ ប្រសូតបុត្រក៏ឥតមានរោគ ដំណាលគ្នានឹងព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ ។ កោលិយកុលបុត្រនោះ ក្រេកអរអនុមោទនា ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ យាងសំដៅមកកាន់គេហដ្ឋានព្រះអង្គវិញ ។ កោលិយកុលបុត្រនោះបានឃើញ កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា

សុខិនី អរោគំ បុត្តំ វិជាតំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា យត្រ ហិ នាមាយំ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សហ វចនា ច បន ភគវតោ សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយិស្សតីតិ អត្តមនោ បមុទិតោ បីតិសោមនស្សជាតោ អហោសិ ។

(៦១) អថខោ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សាមិកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អយ្យបុត្ត យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេតិ សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា សា ឯតរហិ សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាតា សា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ [១] ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន និមន្តេតិ

១ ម. ឥយ សត្ថុ ចុំ ។

បានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្ត មិនមានរោគ លុះកោលិយបុត្តនោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ឱហ្ន៎ ចំឡែកណាស់តើ ព្រះតថាគតមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើនមែន មិនគួរបើកោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសានេះ បានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តមិនមានរោគ ដំណាលគ្នានឹងព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះសោះ កោលិយបុត្ត មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ។

(៦២) គ្រានោះ កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា ហៅស្វាមីមកថា បពិត្រព្រះអយ្យបុត្ត សូមព្រះអង្គមក សូមព្រះអង្គចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ ចូរសូមព្រះអង្គក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាក អស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះ នាងបានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តមិនមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ

អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ ភគវា សុប្បវាសាយ កោលិយធីតាយ សត្ត ភត្តានិ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ បរមន្តិ ខោ(១) សោ កោលិយបុត្តោ សុប្បវាសាយ កោលិយធីតាយ បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ កោលិយបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ ឯវញ្ច វទេតិ សុប្បវាសា ភន្តេ កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេសិ(២) សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា សា ឯតរហិ សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាតា សា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន និមន្តេតិ អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ ភគវា សុប្បវាសាយ កោលិយធីតាយ សត្ត ភត្តានិ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។

(៦៦) តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរេន ឧបាសកេន ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ ស្វាតនាយ និមន្តិតោ ហោតិ ។ សោ ច ឧបាសកោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ ភគវា

១ ម. ឆ. ភន្តេតិ ខោ ឥតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ធារេតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលភត្ត ៧ ថ្ងៃ របស់កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ។ កោលិយបុត្តនោះ ទទួលស្ដាប់ពាក្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាថា ប្រសើរហើយ រួចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកោលិយបុត្តនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ មួយទៀត នាងក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាទ្រទ្រង់គភ៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះនាងបានសេចក្ដីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្តមិនមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដើម្បីភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ សូមព្រះមានព្រះភាគ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់ទទួលភត្ត ៧ ថ្ងៃ របស់កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសាឡើង ។

[៦៦] សម័យនោះឯង ឧបាសកម្នាក់ និមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដើម្បីភត្តក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ឧបាសកនោះ ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ

អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ មោគ្គល្លាន យេន សោ ឧបាសកោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា តំ ឧបាសកំ ឯវំ វទេហិ សុប្បវាសា អាវុសោ កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេសិ សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា សា ឯតរហិ សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាតា សា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន និមន្តេតិ[១] ករោតុ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សត្ត ភត្តានិ បច្ឆា សោ ការិស្សតិ[២] តុយ្ហំ សោ[៣] ឧបាសកោតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យេន សោ ឧបាសកោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ឧបាសកំ ឯតទវោច សុប្បវាសា អាវុសោ កោលិយធីតា សត្ត វស្សានិ គព្ភំ ធារេសិ សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា សា ឯតរហិ សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាតា សា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ភត្តេន និមន្តេតិ ករោតុ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សត្ត ភត្តានិ

១ ឱ. និមន្តេសីតិ ។ ២ ម. បច្ឆា ត្វំ ករិស្សសីតិ សព្វត្ថបិ ។ ៣ ឱ. ម. តុយ្ហេសោ ។

ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុថា ម្នាលមោគ្គល្លាន អ្នកចូរមក អ្នកចូលទៅរកឧបាសកនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់៧ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះ នាងមានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្រឥតមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយភត្តអស់៧ថ្ងៃ សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត៧ថ្ងៃសិនចុះ ឧបាសកចាំធ្វើក្រោយ ព្រោះឧបាសកនោះជាឧបដ្ឋាកលោកស្រាប់ហើយ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ រួចចូលទៅរកឧបាសកនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងឧបាសកនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ទ្រទ្រង់គភ៌អស់ ៧ ឆ្នាំ មានគភ៌លំបាកអស់ ៧ ថ្ងៃ ឥឡូវនេះ នាងមានសេចក្តីសុខ មិនមានរោគ ប្រសូតបុត្រឥតមានរោគ នាងនិមន្តភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយភត្តអស់ ៧ ថ្ងៃ សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ឧបាសកនឹងធ្វើក្រោយ ។

បច្ឆា ត្វំ ករិស្សសីតិ ។ សចេ មេ ភន្តេ អយ្យោ មហា-
មោគ្គល្លានោ តិណ្ណំ ធម្មានំ បាដិភោគោ ភោគានញ្ច
ជីវិតស្ស ច សទ្ធាយ ច ការោតុ សុប្បវាសា កោលិយ-
ធីតា សត្ត ភត្តានិ បច្ឆា[១] ករិស្សាមីតិ ។ ទ្វិន្នំ ខោ តេ
អហំ អាវុសោ ធម្មានំ បាដិភោគោ ភោគានញ្ច ជីវិ-
តស្ស ច សទ្ធាយ បន ត្វំយេវ បាដិភោគោតិ ។
សចេ[២] ភន្តេ អយ្យោ មហាមោគ្គល្លានោ ទ្វិន្នំ ធម្មានំ
បាដិភោគោ ភោគានញ្ច ជីវិតស្ស ច ការោតុ សុប្បវាសា
កោលិយធីតា សត្ត ភត្តានិ បច្ឆា ករិស្សាមីតិ ។
អថ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ ឧបាសកំ
សញ្ញាបេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភគវន្តំ ឯតទវោច សញ្ញាតោ[៣] ភន្តេ សោ ឧបាសកោ
ការោតុ សុប្បវាសា កោលិយធីតា សត្ត ភត្តានិ
បច្ឆា សោ ករិស្សតីតិ ។ អថ ខោ សុប្បវាសា កោលិយ-
ធីតា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនី-
យេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ

១ ម. ប. បច្ឆា ។ ២ ម. ម. សចេ មេ ។ ៣ ម. ម. សញ្ញតោ ។

ឧបាសកនោះ និយាយថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើព្រះមហាមោគ្គល្លានៈ
ជាម្ចាស់ធានា ចំពោះធម៌ ៣ យ៉ាង គឺ ភោគៈ ១ ជីវិត ១ សទ្ធា ១
សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ខ្ញុំនឹងធ្វើ
ក្រោយ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានៈ ពោលថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំអាត្មា
ធានាឲ្យអ្នកតែធម៌ ២ យ៉ាង គឺភោគៈ ១ ជីវិត ១ ឯខ្លួនអ្នកត្រូវតែធានា
សទ្ធាខ្លួនឯងចុះ ។ ឧបាសកនោះនិយាយថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើ
ព្រះមហាមោគ្គល្លានៈមានអាយុ ធានាចំពោះតែធម៌ ២ យ៉ាងគឺភោគៈ ១
ជីវិត ១ សូមឲ្យកោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ
ខ្ញុំនឹងធ្វើក្រោយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានៈមានអាយុ
បានពន្យល់ឧបាសកនោះហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានពន្យល់ឧបាសកនោះហើយ សូមឲ្យកោលិយ-
ធីតា នាមសុប្បវាសា ធ្វើភត្ត ៧ ថ្ងៃសិនចុះ ឧបាសកនោះ នឹងធ្វើខាង
ក្រោយ ។ លំដាប់នោះ កោលិយធីតា នាមសុប្បវាសា អង្គាស
ភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន អស់ ៧ ថ្ងៃ ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយ
ខាទនីយភោជនីយាហារ ដ៏ឧត្តម ដោយដៃខ្លួនឯង គ្រាន់តែហាមឃាត់

តញ្ច ទារកំ ភគវន្តំ វន្ទាបេសិ ភិក្ខុសង្ឃំ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ តំ ទារកំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ(១) ទារក ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ន កិញ្ចិ ទុក្ខន្តិ ។ កុតោ មេ ភន្តេ សារីបុត្ត ខមនីយំ កុតោ យាបនីយំ សត្ត មេ វស្សានិ លោហិតកុម្ភិយា វុត្ថានីតិ ។ អថខោ សុប្បវាសា កោលិយធីតា បុត្តោ មេ ធម្មសេនា-បតិនា សទ្ធិំ មន្តេតីតិ អត្តមនា បមុទិតា បីតិសោម-នស្សជាតា អហោសិ ។ អថខោ ភគវា សុប្បវាសំ កោលិយធីតរំ អត្តមនំ បមុទិតំ បីតិសោមនស្ស-ជាតំ វិទិត្វា សុប្បវាសំ កោលិយធីតរំ ឯតទវោច ឥច្ឆេយ្យាសិ ត្វំ សុប្បវាសេ អញ្ញម្បិ ឯវរូបំ បុត្តន្តិ ។ ឥច្ឆេយ្យាមហំ ភគវា អញ្ញានិបិ ឯវរូបានិ សត្ត បុត្តានីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ប្រហើយ ឲ្យទារកនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគនិងភិក្ខុសង្ឃ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ បានសួរទារកនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលទារក កាលអ្នកនៅក្នុងផ្ទៃ ល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានដែរឬ មិនមានទុក្ខតិចតួចទេឬ ។ ទារកនោះទូលតបថា បពិត្រព្រះសារីបុត្តដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា ល្មមអត់ទ្រាំបាន មកពីណា ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន មកពីណា (ព្រោះ) ខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃ ប្រឡាក់ដោយឈាមអស់ ៧ ឆ្នាំមកហើយ ។ លំដាប់នោះ កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ដោយសេចក្តីគិតថា បុត្តរបស់អញ ចេះប្រឹក្សាជាមួយព្រះធម្មសេនាបតីបាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ បានជ្រាបថា កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សហើយ ទើបត្រាស់នឹងកោលិ-យធីតា ឈ្មោះសុប្បវាសា យ៉ាងនេះថា ម្នាលនាងសុប្បវាសា នាងចង់បានបុត្តដទៃបែបនេះ តទៅទៀតដែរឬ ។ កោលិយធីតា ឈ្មោះសុប្ប-វាសា ទូលថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចំរើន ខ្ញុំម្ចាស់ចង់បានបុត្តដទៃ បែបនេះ ៧ នាក់ទៀត ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អសាតំ សាតរូបេន បិយរូបេន អប្បិយំ ទុក្ខំ សុខស្ស រូបេន បមត្តមតិវត្តតីតិ ។ អដ្ឋមំ (១) ។

[៦៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ។ តេន ខោ បន សមយេន វិសាខាយ មិគារមាតុយា កោចិទេវ អត្ថោ រញ្ញេ បសេនទិម្ហិ កោសលេ បដិពទ្ធោ(២) ហោតិ ។ តំ រាជា បសេនទិ កោសលោ ន យថាធិប្បាយំ តីរេតិ ។ អថខោ វិសាខា មិគារមាតា ទិវា ទិវស្ស យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ វិសាខំ មិគារមាតរំ ភគវា ឯតទវោច ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ វិសាខេ អាគច្ឆសិ ទិវាទិវស្សាតិ ។ ឥធ មេ ភន្តេ កោចិទេវ អត្ថោ រញ្ញេ បសេនទិម្ហិ កោសលេ បដិពទ្ធោ ហោតិ តំ រាជា បសេនទិ កោសលោ ន យថាធិប្បាយំ តីរេតីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ឱ. ម. អដ្ឋមំ សុត្តំ ។ ២ ឱ. ម. បដិពន្ធោ ។

អារម្មណ៍ មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីស្រឡាញ់ អារម្មណ៍ ជាទុក្ខ រមែងគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលអ្នកប្រមាទ ដោយសភាពជាទីត្រេកអរ ដោយសភាពជាទីស្រឡាញ់ ដោយសភាពនៃសេចក្ដីសុខ ។ សូត្រទី ៨ ។

(៦៣) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងប្រាសាទនៃមិគារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ប្រយោជន៍ណាមួយ របស់នាងវិសាខាមិគារមាតា ជាប្រយោជន៍ជាប់ទាក់ទងនឹងព្រះបាទបសេនទិកោសល ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មិនពិចារណាប្រយោជន៍នោះ តាមបំណងឡើយ ។ គ្រានោះ នាងវិសាខាមិគារមាតា ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងថ្ងៃក្ដៅ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាងវិសាខាមិគារមាតា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្នាលនាងវិសាខា នាងមកអំពីណា ទាំងថ្ងៃក្ដៅម្ល៉េះ ។ នាងវិសាខាទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រយោជន៍មួយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងទីនេះ ជាប្រយោជន៍ជាប់ទាក់ទង នឹងព្រះបាទបសេនទិកោសល ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មិនពិចារណាប្រយោជន៍នោះតាមបំណងឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្ដីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សព្វំ បរវសំ ទុក្ខំ សព្វំ ឥស្សរិយំ សុខំ
សាធារណេ វិហញ្ញន្តិ យោគា ហិ ទុរតិក្កមាតិ ។
នវមំ(១) ។

(៦៦) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា អនុបិយាយំ វិហរតិ អម្ពវនេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ភទ្ទិយោ កាឡិគោធាយ បុត្តោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ អភិក្ខណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ អស្សោសុំ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ អាយស្មតោ ភទ្ទិយស្ស កាឡិគោធាយ បុត្តស្ស អរញ្ញគតស្សបិ រុក្ខមូលគតស្សបិ សុញ្ញាគារគតស្សបិ អភិក្ខណំ ឧទានំ ឧទានេន្តស្ស(២) អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ សុត្វាន តេសំ ឯតទហោសិ និស្សំសយំ ខោ អាវុសោ អាយស្មា ភទ្ទិយោ កាឡិគោធាយ បុត្តោ អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ យំស បុព្វេ អគារិកភូតស្ស រជ្ជសុខំ សោ តមនុស្សរមានោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ អភិក្ខណំ

១ ម. ម. នវមំ សុត្តំ ។ ២ ម. ឧទានេន្តំ ។

(ប្រយោគណាមួយ) ដែលនៅក្នុងអំណាចនៃជនដទៃទាំងអស់ នាំមកនូវទុក្ខ ឥស្សរភាពទាំងអស់ នាំមកនូវសុខ សត្វទាំងឡាយដែលជួបប្រទះ ក្នុងហេតុនៃទុក្ខទៅ រមែងវៀចព្រាយ ព្រោះតែលស់ជាគ្រឿងប្រកបទាំងឡាយ សត្វកន្លងបានដោយក្រ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

(៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពវ័ន ទៀបក្រុងអនុបិយា ។ សម័យនោះ ព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងកាឡិគោធា ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺឧទានរឿយៗថា ឱ! សុខណាស់ ឱ! សុខណាស់ ។ ភិក្ខុច្រើនរូបបានឮថា ព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្រនៃនាងកាឡិគោធា ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺឧទានរឿយៗថា ឱ! សុខណាស់ ឱ! សុខណាស់ ដូច្នេះ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះបានឮហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងកាឡិគោធា ប្រាកដជា អផ្សុកនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ជាមិនខាន ព្រោះព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុនោះ នឹកឃើញសេចក្តីសុខក្នុងរាជ្យរបស់លោក កាលនៅជាគ្រហស្ថកាលពីដើម ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺឧទានរឿយៗថា

ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អាយស្មា ភន្តេ ភទ្ទិយោ កាឡិគោធាយ បុត្តោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ អភិក្ខណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ និស្សំសយំ ខោ ភន្តេ អាយស្មា ភទ្ទិយោ កាឡិគោធាយ បុត្តោ អនភិរតោ ។ បេ ។ អហោ សុខន្តិ ។

(៦៤) អថខោ ភគវា អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ មម វចនេន ភទ្ទិយំ ភិក្ខុំ អាមន្តេហិ សត្ថា តំ អាវុសោ ភទ្ទិយ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា ភទ្ទិយោ កាឡិគោធាយ បុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ភទ្ទិយំ កាឡិគោធាយ បុត្តំ ឯតទវោច សត្ថា តំ អាវុសោ ភទ្ទិយ អាមន្តេតីតិ ។

ឱហ្ន៎ សុខ ពិតមែន ឱហ្ន៎ សុខ ពិតមែន ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺឧទានរឿយ ៗ ថា ឱហ្ន៎ សុខ ពិតមែន ឱហ្ន៎ សុខ ពិតមែន ព្រះភទ្ទិយៈជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា ប្រាកដជា អផ្សុកនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយពិត ។ បេ ។ ឱហ្ន៎ សុខ ពិតមែន ។

(៦៤) គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុមួយរូបហើយ បន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរមក ចូរហៅភទ្ទិយភិក្ខុ តាមពាក្យតថាគតថា នែអាវុសោភទ្ទិយៈ ព្រះសាស្តាទ្រង់ឲ្យហៅអ្នក ។ ភិក្ខុនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ រួចចូលទៅរកព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនាងសាកិយានីឈ្មោះកាឡិគោធាថា នែអាវុសោ ភទ្ទិយៈ ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅអ្នក

ឯវមាវុសោតិ ខោ អាយស្មា ភទ្ទិយោ កាឡិគោធាយ បុត្តោ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ ភទ្ទិយំ កាឡិគោធាយ បុត្តំ ភគវា ឯតទវោច សច្ចំ កិរ ត្វំ ភទ្ទិយ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ អភិក្ខណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ។ កិំ បន ត្វំ ភទ្ទិយ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ អភិក្ខណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ បុព្វេ មេ ភន្តេ អគារិយភូតស្ស រជ្ជំ ការេន្តស្ស អន្តោបិ អន្តេបុរេ រក្ខា សំវិហិតា[១] អហោសិ ពហិបិ អន្តេបុរេ រក្ខា សំវិហិតា អហោសិ អន្តោបិ នគរេ រក្ខា សំវិហិតា អហោសិ ពហិបិ នគរេ រក្ខា សំវិហិតា អហោសិ អន្តោបិ ជនបទេ រក្ខា សំវិហិតា អហោសិ ពហិបិ ជនបទេ រក្ខា សំវិហិតា អហោសិ ។

១ ម. សុសំវិហិតា ។

ព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុជាបុត្តនៃសាក្យានីឈ្មោះកាឡិគោធា បានទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអាវុសោ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុត្តនៃសាក្យានីឈ្មោះកាឡិគោធា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរនូវថា ម្នាលភទ្ទិយៈ បានឮថា អ្នកតែងនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺនូវឧទានរឿយ ៗ ថា ឱហ្ន៎ សុខ ម្ល៉េះ ឱហ្ន៎ សុខ ម្ល៉េះ ដូច្នេះមែនឬ ។ ព្រះភទ្ទិយៈក្រាបទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលភទ្ទិយៈ អ្នកពិចារណា ឃើញអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាចូលទៅនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺឧទានរឿយ ៗ ថា ឱហ្ន៎ សុខ ម្ល៉េះ ឱហ្ន៎ សុខ ម្ល៉េះ ដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គនៅជាគ្រហស្ថសោយសុខក្នុងរាជ្យ ការរក្សាខាងក្នុងព្រះរាជវាំង គេបានចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្រៅព្រះរាជវាំង គេក៏ចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្នុងនគរ គេចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្រៅនគរ គេចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាក្នុងជនបទ គេចាត់ចែងល្អហើយ ការរក្សាខាងក្រៅជនបទ គេចាត់ចែងល្អហើយ ។

សោ ខោ អហំ ភន្តេ ឯវំ រក្ខិតោ គោបិតោ[១] សន្តោ ភីតោ ឧព្វិគ្គោ ឧស្សង្កី ឧត្រាសី[២] វិហាសិំ ឯតរហិ ខោ បនាហំ ភន្តេ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ ឯកកោ អភីតោ អនុព្វិគ្គោ អនុស្សង្កី អនុត្រាសី អប្បោស្សុក្កោ បន្នលោមោ បរទត្តវុត្តោ[៣] មិគភូតេន ចេតសា វិហរាមិ ។ ឥមំ[៤] ខោ អហំ ភន្តេ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ អភិក្ខណំ ឧទានំ ឧទានេសិ អហោ សុខំ អហោ សុខន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្សន្តរតោ ន សន្តិ កោបា
ឥតិ ភវាភវតញ្ច វីតិវត្តោ
តំ វិគតភយំ សុខិំ អសោកំ
ទេវា នានុភវន្តិ ទស្សនាយាតិ ។ ទសមំ[៥] ។

មុចលិន្ទវគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១. ម. រក្ខិតគោបិតោ ។ ២ ឱ. ឧត្រស្តោ ។ ម. ឧត្រាសោ ។ ៣ ម. បរទត្តវុត្តោ ។ ៤ ម. ឥទំ ។ ៥ ឱ.ម. ទសមំ នត្ថិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯង ដែលគេរក្សាគ្រប់គ្រងយ៉ាងនេះហើយ គឺនៅតែភ័យភ្ញាក់ផ្អើលរន្ធត់ព្រឺសក់ស្លុត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះខ្ញុំព្រះអង្គតែម្នាក់ឯង ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ក៏លែងភ័យ លែងភ្ញាក់ផ្អើល លែងតក់ស្លុតហើយ ជាអ្នកមានការខ្វល់ខ្វាយតិច ដកព្រឺព្រួចចេញ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយបច្ច័យដែលអ្នកដទៃឲ្យ នៅដោយមានចិត្តដូចជាម្រឹគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណា ឃើញអំណាចប្រយោជន៍នេះហើយ ទោះនៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី តែងបន្លឺឧទានរឿយ ៗ ថា ឱហ្ន៎ សុខ ក្រៃពេក ឱហ្ន៎ សុខ ក្រៃពេក ដូច្នេះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនេះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្តីក្រោធ មិនមានក្នុងចិត្តរបស់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះឈ្មោះ
ថា កន្លងផុតនូវសេចក្តីចំរើននិងសេចក្តីវិនាស ទេវតាទាំងឡាយ
កម្រនឹងបានឃើញបុគ្គលដែលប្រាសចាកភ័យ បានប្រកបដោយ
សេចក្តីសុខ ឥតសោកនោះឡើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ មុចលិន្ទវគ្គ ទី ២ ។

តស្សុទ្ទានំ

មុចលិន្ទោ រាជា ទណ្ឌេន សក្ការោ ឧបាសកេន ច គព្ភិនី ឯកបុត្តោ ច សុប្បវាសា វិសាខា ច កាឡិគោធាយ ភទ្ទិយោតិ ។

ឧទ្ទាននៃមុចលិន្ទវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះមានព្រះភាគគង់នៅទៀបគល់ពោធិ៍ ១ អំពីព្រះរាជា ១ អំពីការវាយពស់ដោយដំបង ១ អំពីគ្រឿងសក្ការៈ ១ អំពីបព្វជិតសួរឧបាសក ១ អំពីប្រពន្ធព្រាហ្មណ៍មានគភ៌ ១ អំពីកូនតូច ១ អំពីកោលិយធីតាឈ្មោះសុប្បវាសា ១ អំពីនាងវិសាខា ១ អំពីព្រះភទ្ទិយត្ថេរ (ជាបុត្ត) នាងសាកិយានី ឈ្មោះកាឡិគោធា ១ ។

ឧទានេ តតិយោ វគ្គោ

(៦៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បុរាណកម្មវិបាកជំ ទុក្ខំ តិព្វំ(១) ខរកដុកំ វេទនំ អធិវាសេន្តោ សតោ សម្បជានោ អវិហញ្ញមានោ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បុរាណកម្មវិបាកជំ ទុក្ខំ តិព្វំ(១) ខរកដុកំ វេទនំ អធិវាសេន្តំ សតំ សម្បជានំ អវិហញ្ញមានំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សព្វកម្មជហស្ស ភិក្ខុនោ
ធុនមានស្ស(៣) បុរេកតំ រជំ
អមមស្ស ឋិតស្ស តាទិនោ
អត្ថោ នត្ថិ ជនំ លបេតវេតិ ។ សុត្តំ បឋមំ(២) ។

---

១ ម.ឆ. តិព្វំ ខរំ កដុកំ ។ អដ្ឋកថាយំ ពុន- [illegible] ។ ២ ម.ឆ. សុត្តំ បឋមំ ។

ឧទាន វគ្គទី ៣

(៥៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប អង្គុយពែនភ្នែនក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយតាំងកាយត្រង់ អត់ទ្រាំនូវវេទនា ដ៏ក្លាខ្លាំង ក្តៅក្រហាយ ដែលកើតអំពីផលនៃកម្មចាស់ មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មិនលំបាក ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញភិក្ខុនោះ អង្គុយពែនភ្នែនក្នុងទីជិតនៃព្រះអង្គ តាំងកាយត្រង់ អត់ទ្រាំនូវវេទនា ដ៏ក្លាខ្លាំង ក្តៅក្រហាយ ដែលកើតអំពីផលនៃកម្មចាស់ មានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មិនលំបាក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុអ្នកលះបង់កម្មទាំងពួង កំចាត់បង់នូវធូលីគឺកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់ធ្វើក្នុងកាលមុន មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ឋិតនៅនឹងនឹង សេចក្តីត្រូវការដើម្បីហៅរក(១) អ្នកដទៃឲ្យជួយមិនមានឡើយ ។ ចប់ សូត្រទី ១ ។

---

១ ប្រយោជន៍ដើម្បីហៅរកអ្នកដទៃ [illegible] ។ អដ្ឋកថា ។

(៦៧) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវ-
ត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា នន្ទោ ភគវតោ
ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ ឯវំ អារោ-
ចេសិ អនភិរតោ អហំ អាវុសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ
ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ
ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន
ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ
ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អាយស្មា ភន្តេ នន្ទោ ភគ-
វតោ ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ ឯវំ
អារោចេសិ អនភិរតោ អហំ អាវុសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ
ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ
ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ អថខោ ភគវា អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ
អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ មម វចនេន នន្ទំ ភិក្ខុំ
អាមន្តេហិ សត្ថា តំ អាវុសោ នន្ទ អាមន្តេតីតិ ។

(៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
សម័យនោះឯង ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជ ជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆា
នៃព្រះមានព្រះភាគ និយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុច្រើនរូបយ៉ាងនេះថា ម្នាល
អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនត្រេកអរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈទេ ខ្ញុំមិនអាច
នឹងទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយៈបានទេ ខ្ញុំមុខជានឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅ
កាន់ភេទជាគ្រហស្ថវិញ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាប
ទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ
ជាព្រះអនុជនឹងជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆា នៃព្រះមានព្រះភាគ បាននិយាយ
ប្រាប់ពួកភិក្ខុច្រើនរូបយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនត្រេក
អរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទេ ខ្ញុំមិនអាចទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយធម៌បាន
ទេ ខ្ញុំមុខជានឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទជាគ្រហស្ថវិញ ។
លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុ ១ រូបមកថា
ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរមក ចូរហៅនន្ទភិក្ខុ តាមពាក្យតថាគតថា ម្នាល
អាវុសោ នន្ទ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅអ្នក ។

ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យេនា-
យស្មា នន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
នន្ទំ ឯតទវោច សត្ថា តំ អាវុសោ នន្ទ អាមន្តេតីតិ ។
ឯវមាវុសោតិ ខោ អាយស្មា នន្ទោ តស្ស ភិក្ខុនោ
បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ
ខោ អាយស្មន្តំ នន្ទំ ភគវា ឯតទវោច សច្ចំ កិរ ត្វំ
នន្ទ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ ឯវំ អារោចេសិ អនភិរតោ
អហំ អាវុសោ ។បេ។ ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ ឯវំ
ភន្តេតិ ។ កិស្ស បន ត្វំ នន្ទ អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ
ចរសិ ន សក្កោសិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ សិក្ខំ
បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សសីតិ ។ សាកិយានី
មំ[១] ភន្តេ ជនបទកល្យាណី ឃរា និក្ខមន្តស្ស[២]
ឧបឌ្ឍុល្លិខិតេហិ កេសេហិ អបលោកេត្វា មំ
ឯតទវោច តុវដំ ខោ អយ្យបុត្ត អាគច្ឆេយ្យាសីតិ ។

១ ឱ, ម. មំ ។ ២ ម. និក្ខមន្តំ ។

ភិក្ខុនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ
ហើយចូលទៅរកព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
នឹងព្រះនន្ទ ដ៏មានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោនន្ទ ព្រះសាស្តាទ្រង់
ត្រាស់ហៅអ្នក ។ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអា-
វុសោ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាប
ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះនន្ទដ៏
មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា
ម្នាលនន្ទ បានឮថា អ្នកបាននិយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុច្រើនរូប យ៉ាងនេះថា
ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនត្រេកអរ ។បេ។ ខ្ញុំមុខជានឹងត្រឡប់ទៅ
កាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញដូច្នេះ ពិតមែនឬ ។ ព្រះនន្ទក្រាបទូលថា ព្រះ
ករុណាព្រះអង្គ ពិតមែន ។ ម្នាលនន្ទ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាអ្នកមិនត្រេក
អរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ មិនអាចទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយៈ នឹងពោលលា
សិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាល
ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចេញមកអំពីផ្ទះ នាងសាកិយានី ជនបទកល្យាណី ក៏ក្តៃ
ស្និតស្និតសក់បានតែពាក់កណ្តាល បានក្រឡេកភ្នាំខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះអយ្យបុត្ត សូមទ្រង់ត្រឡប់មកវិញឆាប់ៗ ណា៎ ។

សោ ខោ អហំ ភន្តេ តំ អនុស្សរមានោ អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សាមីតិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទំ ពាហាយ គហេត្វា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវំ ជេតវនេ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវតឹសេសុ បាតុរហោសិ ។

(៦៨) តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចមត្តានិ អច្ឆរាសតានិ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស ឧបដ្ឋានំ អាគតានិ ហោន្តិ កកុដបាទានិ[1] ។ អថខោ[2] ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទំ អាមន្តេសិ បស្សសិ នោ ត្វំ នន្ទ ឥមានិ បញ្ច អច្ឆរាសតានិ កកុដបាទានីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ នន្ទ កតមា នុ ខោ អភិរូបតរា វា ទស្សនីយតរា វា បាសាទិកតរា វា សាកិយានី វា ជនបទកល្យាណី ឥមានិ វា បញ្ច អច្ឆរាសតានិ កកុដបាទានីតិ ។

---

១ ម. កកុដបាទិនិ ។ ម. កកុដបាទិនី ។ ២ ម. [illegible] ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ រលឹកឃើញពាក្យនោះ បានជាមិនត្រេកអរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ មិនអាចទ្រទ្រង់ព្រហ្មចរិយៈបាន នឹងលាលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទជាគ្រហស្ថវិញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ត្រង់ដើមដៃ ហើយបាត់អំពីវត្តជេតពន ទៅប្រាកដក្នុងពួកទេវតាក្នុងឋានតាវត្តឹង្ស ដូចជាបុរសមានកំឡាំង លាដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលាដូច្នោះ ។

(៨៦) សម័យនោះឯង ពួកស្រីទេពអប្សរ ចំនួន ៥០០ រូប មានសម្បុរស្អុចសម្បុរជើងព្រាប បានមកគាល់បំរើព្រះឥន្ទ្រ ជាស្តេចទេវតា ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ហៅព្រះនន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលនន្ទ អ្នកឃើញពួកស្រីទេពអប្សរចំនួន ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរស្អុចជាសម្បុរជើងព្រាបនេះដែរឬ ។ ព្រះនន្ទក្រាបទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលនន្ទ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច នាងសាកិយានីជនបទកល្យាណី នឹងពួកស្រីទេពអប្សរ ចំនួន ៥០០ រូប ដែលមានសម្បុរស្អុចជាសម្បុរជើងព្រាបនេះ តើស្រីណាមានរូបល្អជាង គួរមើលជាង គួរជ្រះថ្លាជាង ។

សេយ្យថាបិ ភន្តេ បលុដ្ឋមក្កដី កណ្ណនាសច្ឆិន្នា ឯវមេវ ខោ ភន្តេ សាកិយានី ជនបទកល្យាណី ឥមេសំ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ ឧបនិធាយ សង្ខ្យម្បិ ន ឧបេតិ(១) កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធិម្បិ ន ឧបេតិ អថខោ ឥមានិ បញ្ច អច្ឆរាសតានិ អភិរូបតរានិ ចេវ ទស្សនីយតរានិ ច បាសាទិកតរានិ ចាតិ ។ អភិរម នន្ទ អភិរម នន្ទ អហន្តេ បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទានន្តិ ។ សចេ មេ ភន្តេ ភគវា បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទានំ(២) អភិរមិស្សាមហំ ភន្តេ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយេតិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទំ ពាហាយ គហេត្វា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ទេវេសុ តាវតឹសេសុ អន្តរហិតោ ជេតវនេ បាតុរហោសិ ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ អាយស្មា កិរ នន្ទោ ភគវតោ ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ

១ ម. គច្ឆតិ ។ ២ ម. កកុដបាទិនីនន្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មេស្វាមានរោមរោច កំបុតស្លឹកត្រចៀកនិងច្រមុះ យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាងសាកិយានីឈ្មោះជនបទកល្យាណី បើប្រៀបធៀបនឹងពួកស្រីទេពអប្សរទាំង ៥០០ រូបនេះ មិនដល់នូវការរាប់ មិនបានមួយចំណិត ទាំងមិនដល់នូវនឹងប្រៀបផ្ទឹមទេ ប្រៀបបានគ្នានឹងមេស្វានោះក៏យ៉ាងនោះដែរ ការពិតយ៉ាងនេះ ពួកស្រីទេពអប្សរទាំង៥០០រូបនេះ មានរូបល្អជាងផង គួរមើលជាងផង គួរជ្រះថ្លាជាងផង ។ ម្នាលនន្ទ អ្នកចូរត្រេកអរចុះ ម្នាលនន្ទ អ្នកចូរត្រេកអរចុះ តថាគតជាអ្នកធានាឲ្យអ្នកបានពួកស្រីទេពអប្សរទាំង៥០០រូប ដែលមានសម្បុរដូចជាសម្បុរជើងព្រាប ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះមានព្រះភាគ ធានាឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បានពួកស្រីទេពអប្សរ៥០០រូប ដែលមានសម្បុរដូចសម្បុរជើងព្រាប បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងត្រេកអរក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់នូវព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ត្រង់ដើមដៃ ហើយបាត់ក្នុងពួកទេវតាតាវត្តិង្សទេវលោក មកប្រាកដនៅវត្តជេតពន ដូចជាបុរសមានកំឡាំង លាដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលាដូច្នោះឯង ។ ពួកភិក្ខុបានឮថា ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជ ជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ព្រោះហេតុ (ចង់បាន) នូវពួកស្រីទេពអប្សរ

ភគវា កិរស្ស ទាយកោ បញ្ចន្នំ អដ្ឋកសតានំ បដិលាភាយ កញ្ចនាភានន្តិ ។

[៦៩] អថខោ អាយស្មតោ ឧត្តរស្ស សហាយកា ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ ឧត្តរំ ភតកវាទេន ច ឧបក្កីតកវាទេន ច សមុទាចរន្តិ ភតកោ កិរាយស្មា ឧត្តរោ ឧបក្កីតកោ កិរាយស្មា ឧត្តរោ អដ្ឋកនំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ភគវា កិរស្ស ទាយកោ បញ្ចន្នំ អដ្ឋកសតានំ បដិលាភាយ កញ្ចនាភានន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា ឧត្តរោ សហាយ-កានំ ភិក្ខូនំ ភតកវាទេន ច ឧបក្កីតកវាទេន ច អដ្ដិ-យមានោ ហរាយមានោ ជិគុច្ឆមានោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា[1] សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ[2] តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ

១ ម. កុលបុត្តា ។ ២ ម. បព្វជិតំ ។

បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកទាតា ឲ្យលោកបានពួកស្រីទេពអប្សរចំនួន ៨០០ រូប ដែលមានសម្បុរ ដូចជាសម្បុរមាសព្រោង ។

[៦៩] លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុជាសំឡាញ់ព្រះឧត្តរមានអាយុ តែងហៅព្រះឧត្តរមានអាយុ ដោយពាក្យថា ព្រះឧត្តរជាអ្នកស៊ីឈ្នួល ផង ដោយពាក្យថា ព្រះឧត្តរព្រះមានព្រះភាគជួលហើយផង បានឮថា ព្រះឧត្តរមានអាយុ ជាអ្នកស៊ីឈ្នួល បានឮថា ព្រះឧត្តរមានអាយុ ព្រះមានព្រះភាគជួលហើយ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះហេតុតែពួកស្ត្រីទេពអប្សរ បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាទាតាឲ្យលោកបានពួកស្ត្រីទេពអប្សរចំនួន ៨០០ រូប ដែលមានសម្បុរដូចជាសម្បុរមាសព្រោង ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧត្តរមានអាយុ នឿយណាយធុញទ្រាន់ ជិនឆ្អន់នឹងពាក្យរបស់ពួកភិក្ខុជាសំឡាញ់ ដែលនិយាយថា លោកជាអ្នកស៊ីឈ្នួល ផង នឹងពាក្យថា លោកព្រះមានព្រះភាគជួលហើយផង ក៏ចេញចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្ត ដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីអនុត្តរគុណណា មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចអនុត្តរគុណ នោះ មានព្រហ្មចរិយៈ ជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា នន្ទោ អរហតំ អហោសិ ។

(៧០) អថខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា ភគវន្តំ ឯតទវោច អាយស្មា ភន្តេ នន្ទោ ភគវតោ ភាតា មាតុច្ឆាបុត្តោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ ភគវតោបិ ញាណំ ឧទបាទិ នន្ទោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ អថខោ អាយស្មា នន្ទោ តស្សា រត្តិយា

ក៏បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ ចំណែកព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយរូបដែរ ។

(៧០) សម័យនោះឯង ទេវតាមួយអង្គ កាលរាត្រីបឋមយាមកន្លងទៅហើយ មានរស្មីរុងរឿងញុំាងវត្តជេតពនទាំងអស់ឲ្យភ្លឺស្វាងហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទេវតានោះ ឈរក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ ជាព្រះអនុជ ជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆា នៃព្រះមានព្រះភាគ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ។ ញាណក៏កើតដល់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា នន្ទភិក្ខុ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ។ លុះកន្លងរាត្រីនោះហើយ ព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ

អច្ចយេន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា នន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យំ មេ ភន្តេ ភគវា បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាស-តានំ បដិលាភាយ កកុដបាទានំ មុញ្ចាមហំ ភន្តេ ភគវន្តំ ឯតស្មា បដិស្សវាតិ ។ មយាបិ ខោ ត្វំ នន្ទ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ នន្ទោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ទេវតាបិ[១] មេ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ អាយស្មា ភន្តេ នន្ទោ ភគវតោ មាតុច្ឆាបុត្តោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ យទេវ ខោ តេ នន្ទ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ[២]

---

១ ម. ទេវតា ។ ២ ឱ. វិមុត្តំ ។

ក៏បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះនន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធានាឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គបានពួកស្រីទេពអប្សរចំនួន ៥០០ រូប មានសម្បុរដូចជាសម្បុរជើងព្រាប ដោយការប្ដេជ្ញាណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានរួចចាកការប្ដេជ្ញានុ៎ះនឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលនន្ទ តថាគតបានកំណត់ដឹងចិត្ត របស់អ្នកដោយចិត្តថា នន្ទភិក្ខុ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននៅវេលានោះ ទាំងទេវតា ក៏បានប្រាប់សេចក្ដីនុ៎ះដល់តថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះនន្ទជាព្រះអនុជ ជាបុត្រព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះមានព្រះភាគ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលនន្ទ ចិត្តរបស់អ្នកផុតស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនមានសេចក្ដីប្រកាន់ ក្នុងកាលណា

អថាហំ ពុទ្ធោ ឯតស្មា បដិស្សវាតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស តិណ្ណោ កាមបង្កោ(១) មទ្ទិតោ កាមកណ្ដកោ(២)
មោហក្ខយំ អនុប្បត្តោ សុខទុក្ខេសុ ន វេធតី
ស ភិក្ខូតិ ។ ទុតិយំ(៣) ។

(៤១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន យសោជប្បមុខានិ បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានិ សាវត្ថឹ អនុប្បត្តានិ ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ។ តេ ច(៤) អាគន្តុកា ភិក្ខូ នេវាសិកេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ បដិសម្មោទមានា សេនាសនានិ បញ្ញាបយមានា បត្តចីវរានិ បដិសាមយមានា ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា អហេសុំ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ កេ បនេតេ អានន្ទ ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា កេវដ្ដា មញ្ញេ មច្ឆវិលោបេតិ ។

១ ឱ. យស្ស និត្តិណ្ណោ បង្កោ ។ ម. យស្ស និត្តិណ្ណោ បង្កោ ។ ២ ម. កាមកណ្ដកោ ។ ៣ ឱ. ម. ទុតិយំ នត្ថិ ។ ៤ ម. ឧ តេ ។

ឯតថាគត ក៏រួចស្រឡះ ចាកការប្ដេជ្ញានុ៎ះ ក្នុងកាលនោះដែរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុណា បានឆ្លងភក់គឺកាម បានញាំញីបន្លាគឺកាម ភិក្ខុនោះ បាន
ដល់នូវការអស់មោហៈ រមែងមិនញាប់ញ័រព្រោះសុខនឹងទុក្ខឡើយ ។

សូត្រ ទី ៣ ។

(៤១) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុចំនួន ៥០០ រូប មានព្រះយសោជៈជាប្រធាន បានមកដល់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ពួកអាគន្តុកភិក្ខុទាំងនោះ កាលនិយាយសំណេះសំណាលជាមួយនឹងពួកនេវាសិកភិក្ខុ រៀបចំសេនាសនៈ ទុកដាក់បាត្រចីវរ ក៏មានសំឡេងខ្ពង់ខ្ពស់ មានសំឡេងខ្លាំង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុមកថា ម្នាលអានន្ទ ឮសំឡេងខ្ពង់ខ្ពស់ ឮសំឡេងខ្លាំង ដូចជាពួកអ្នកនេសាទចាប់ត្រី តើជាសំឡេងអ្វី ។

ឯតានិ ភន្តេ យសោជប្បមុខានិ បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុ-
សតានិ សាវត្ថិំ អនុប្បត្តានិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ តេ
ច អាយស្មន្តា ភិក្ខូ នេវាសិកេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ
បដិសម្មោទមានា សេនាសនានិ បញ្ញាបយមានា បត្ត
ចីវរានិ បដិសាមយមានា ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទាតិ ។
តេនហានន្ទ មម វចនេន តេ ភិក្ខូ អាមន្តេហិ សត្ថា
អាយស្មន្តេ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា
អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច សត្ថា
អាយស្មន្តេ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ
អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុ-
បសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នេ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវា
ឯតទវោច កិន្នុ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា
កេវដ្ដា មញ្ញេ មច្ឆវិលោបេតិ ។

ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកភិក្ខុ៥០០រូប មានព្រះយ-
សោជៈជាប្រធាននុ៎ះ បានមកដល់នគរសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះ
ភាគ ពួកអាគន្តុកភិក្ខុទាំងនោះ កាលនិយាយសំណេះសំណាលជាមួយនឹង
ពួកនេវាសិកភិក្ខុ រៀបចំសេនាសនៈ ទុកដាក់បាត្រនិងចីវរ ក៏មានសំឡេងខ្ពង់
ខ្ពស់ មានសំឡេងធំ ។ ម្នាលអានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទៅហៅពួកភិក្ខុ
ទាំងនោះតាមពាក្យតថាគតថា ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុ
ទាំងឡាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ បានទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរកពួកភិក្ខុទាំងនោះ
លុះចូលទៅដល់ហើយនិយាយនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះថា ព្រះសាស្តាត្រាស់
ហៅលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលពាក្យព្រះ
អានន្ទដ៏មានអាយុថា អើអាវុសោ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយ
មានសំឡេងខ្ពង់ខ្ពស់ មានសំឡេងធំ ចំណែកដូចជាពួកព្រានសំណាញ់
ក្នុងកាលចាប់ត្រី ។

(៥២) ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា យសោជោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥមានិ ភន្តេ បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានិ សាវត្ថឹ អនុប្បត្តានិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ តេមេ អាគន្តុកា ភិក្ខូ នេវាសិកេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ បដិសម្មោទមានា សេនាសនានិ បញ្ញាបយមានា បត្តចីវរានិ បដិសាមយមានា ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទាតិ ។ គច្ឆថ ភិក្ខវេ បណាមេមិ វោ ន វោ មម សន្តិកេ វត្ថព្វន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនាសនំ បដិសាមេត្វា(១) បត្តចីវរមាទាយ យេន វជ្ជី តេន ចារិកំ បក្កមឹសុ វជ្ជីសុ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានា យេន វគ្គុមុទានទី តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា វគ្គុមុទានទីតីរេ(២) បណ្ណកុដិយោ ករិត្វា វស្សំ ឧបគច្ឆឹសុ ។

(៥៣) អថ ខោ អាយស្មា យសោជោ វស្សូបគតោ(៣)

---

១ ម. សំសាមេត្វា ។ ២ ឱ. ម. វគ្គុមុទាយ នទិយា តីរេ ។ ៣ ម. វស្សូបគតោ ។

(៥២) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះយសោជៈដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកភិក្ខុ ៥០០ រូបនេះ មកកាន់នគរសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ពួកអាគន្តុកភិក្ខុទាំងនោះ កាលនិយាយសំណេះសំណាលជាមួយនឹងពួកនេវាសិកភិក្ខុ ឲ្យក្រាលសេនាសនៈ ទុកដាក់បាត្រចីវរ ក៏មានសំឡេងខ្ពស់ មានសំឡេងខ្លាំង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅ តថាគតបណ្ដេញអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវនៅក្នុងសំណាក់តថាគតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ រួចទុកដាក់សេនាសនៈ យកបាត្រចីវរ ហើយចៀសចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវជ្ជី កាលត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនវជ្ជីតាមលំដាប់ ក៏ចូលទៅជិតស្ទឹងវគ្គុមុទា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើខ្ទមស្លឹកនៅចាំវស្សា ក្បែរច្រាំងស្ទឹង ឈ្មោះវគ្គុមុទា ។

(៥៣) លំដាប់នោះ ព្រះយសោជៈដ៏មានអាយុ នៅចាំវស្សាហើយ

ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភគវតា មយំ អាវុសោ បណាមិតា អត្ថកាមេន ហិតេសិនា អនុកម្បកេន អនុកម្បំ ឧបាទាយ ហន្ទ មយំ អាវុសោ តថា វិហារំ កប្បេម យថា នោ វិហរតំ ភគវា(១) អត្តមនោ(២) អស្សាតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ យសោជស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខូ វូបកដ្ឋា អប្បមត្តា អាតាបិនោ បហិតត្តា វិហរន្តា តេនេវន្តរវស្សេន សព្វេយេវ តិស្សោ វិជ្ជា សច្ឆាកំសុ ។

(៧៦) អថខោ ភគវា សាវត្ថិយំ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន វេសាលី តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន វេសាលី តទវសរិ ។ តត្រ សុទំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ អថខោ ភគវា វគ្គុមុទាតីរិយានំ ភិក្ខូនំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច មនសិការិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ

១ ម. ភគវតោ ។ ២ ឱ. ម. អត្តមនោ ។

ក៏បានហៅភិក្ខុមកថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយត្រូវព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចំរើន ស្វែងរកប្រយោជន៍ ព្រះអង្គអនុគ្រោះ អាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ទ្រង់បណ្តេញហើយ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ចំពោះពួកយើងការនៅដោយការប្រព្រឹត្តយ៉ាងណា ពួកយើង គួរសម្រេចការនៅដោយការប្រព្រឹត្តយ៉ាងនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលពាក្យព្រះយសោជៈដ៏មានអាយុថា អើអាវុសោ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន លុះដល់កាលក្នុងវស្សានោះ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវវិជ្ជាបីទាំងអស់គ្នា ។

(៧៦) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី តាមសមគួរដល់អធ្យាស្រ័យហើយ ស្តេចចៀសចេញទៅកាន់ចារិក ក្នុងក្រុងវេសាលី កាលស្រាប់ទៅកាន់ចារិក តាមលំដាប់ ក៏បានទៅដល់ក្រុងវេសាលី ។ បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារ-សាលា ក្នុងមហាវ័ន ជិតក្រុងវេសាលីនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ កំណត់ចិត្តពួកភិក្ខុ អ្នកនៅច្រាំងស្ទឹងវគ្គុមុទា ដោយព្រះទ័យ ហើយធ្វើទុក ក្នុងព្រះទ័យ ត្រាស់ហៅ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុមកថា

អាលោកជាតា វិយ មេ អានន្ទ ឯសា ទិសា ឱភាស-
ជាតា វិយ មេ អានន្ទ ឯសា ទិសា យស្សំ ទិសាយំ
វគ្គុមុទាតីរិយា ភិក្ខូ វិហរន្តិ គន្តុំ អប្បដិក្កូលាសិ មេ
មនសិកាតុំ បហិណេយ្យាសិ ត្វំ អានន្ទ វគ្គុមុទាតី-
រិយានំ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ទូតំ សត្ថា អាយស្មន្តេ អាម-
ន្តេតិ សត្ថា អាយស្មន្តានំ ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវំ
ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា
យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ
ភិក្ខុំ ឯតទវោច ឯហិ ត្វំ អាវុសោ យេន វគ្គុមុទាតី-
រិយា ភិក្ខូ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា វគ្គុមុទាតីរិយេ
ភិក្ខូ ឯវំ វទេហិ សត្ថា អាយស្មន្តេ អាមន្តេតិ សត្ថា
អាយស្មន្តានំ ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ
សោ ភិក្ខុ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បដិស្សុត្វា សេយ្យ-
ថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសា-
រេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវំ មហាវនេ
កូដាគារសាលាយំ អន្តរហិតោ វគ្គុមុទាយ នទិយា តីរេ
តេសំ ភិក្ខូនំ បុរតោ បាតុរហោសិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ

ពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្រចាំច្រាំងស្ទឹងវគ្គុមុទា នៅក្នុងទិសណា ម្នាលអានន្ទ ទិសនុ៎ះ
ឯង ដូចជាមានពន្លឺដល់តថាគត ម្នាលអានន្ទ ទិសនុ៎ះឯង ដូចជាមានរស្មី
ដល់តថាគត ភិក្ខុទាំងនោះ តថាគតមិនមែនស្អប់ខ្ពើមនឹងទៅរកទេ តថា-
គតមិនមែនស្អប់ខ្ពើមនឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្តទេ ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរបញ្ជូនទូត
ទៅក្នុងសំណាក់ពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្រចាំច្រាំងស្ទឹងវគ្គុមុទា ដោយពាក្យថា ព្រះ
សាស្តាត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ព្រះសាស្តាចង់ជួបលោក
ដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលព្រះ
ពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរក
ភិក្ខុមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះថា
ម្នាលអាវុសោ អ្នកចូរមក អ្នកចូរទៅរកពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្រចាំច្រាំងស្ទឹង
វគ្គុមុទា លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុអ្នកនៅប្រចាំច្រាំង
ស្ទឹងវគ្គុមុទាយ៉ាងនេះថា ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុ
ទាំងឡាយ ព្រះសាស្តា ចង់ជួបនឹងលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។
ភិក្ខុនោះ បានទទួលពាក្យព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា អើអាវុសោ ហើយ
ក៏ស្រាប់តែបាត់អំពីកូដាគារសាលា នាមហាវន ទៅប្រាកដ ក្នុងទី
ចំពោះមុខពួកភិក្ខុទាំងនោះ ប្រចាំច្រាំងស្ទឹងវគ្គុមុទា ដូចជាបុរសមានកំឡាំង
លាតដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលាតចេញ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះ

វគ្គុមុទាតីរិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោច សត្ថា អាយស្មន្តេ អាមន្តេតិ សត្ថា អាយស្មន្តានំ ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សុត្វា សេនាសនំ បដិសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវំ វគ្គុមុទាយ នទិយា តីរេ អន្តរហិតា មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ភគវតោ សម្មុខេ បាតុរហេសុំ ។

(៧៥) តេន ខោ បន សមយេន ភគវា អានេញ្ជេន សមាធិនា និសិន្នោ ហោតិ ។ អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ កតមេន នុ ខោ ភគវា វិហារេន ឯតរហិ វិហរតីតិ ។ អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ អានេញ្ជេន ខោ ភគវា វិហារេន ឯតរហិ វិហរតីតិ ។ សព្វេវ អានេញ្ជេន សមាធិនា និសីទឹសុ ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បឋមេ យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ[1] ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលឹ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច

១ ម. ចីវរំ ករិត្វា ។

ចាត់និយាយប្រាប់ពួកភិក្ខុ អ្នកនៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងវគ្គុមុទាថា ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ហៅលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ព្រះសាស្តាចង់ជួបនឹងលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើ អាវុសោ ហើយក៏ទុកដាក់សេនាសនៈ កាន់យកបាត្រចីវរ រួចស្រាប់តែបាត់អំពីឆ្នេរស្ទឹងវគ្គុមុទា មកប្រាកដ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវ័ន ដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលាដូច្នោះ ។

(៧៥) សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយសមាធិ មិនកំរើក ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅដោយវិហារធម៌ ដូចម្តេចហ្ន៎ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅដោយវិហារធម៌ ដ៏មិនកំរើក ។ ភិក្ខុទាំងអស់ ក៏អង្គុយនៅដោយសមាធិដ៏មិនកំរើកដែរ ។ គ្រាកាលដែលរាត្រីកន្លងទៅ បឋមយាមកន្លងហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើឧត្តរាសង្គៈឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា

អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ បឋមោ យាមោ ចិរនិសិន្នា អាគន្តុកា ភិក្ខូ បដិសម្មោទតុ ភន្តេ ភគវា អាគន្តុកេហិ ភិក្ខូហីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ មជ្ឈិមេ យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលឹ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ មជ្ឈិមោ យាមោ ចិរនិសិន្នា អាគន្តុកា ភិក្ខូ បដិសម្មោទតុ ភន្តេ ភគវា អាគន្តុកេហិ ភិក្ខូហីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បច្ឆិមេ យាមេ ឧទ្ធស្តេ[១] អរុណេ នន្ទិមុខិយា រត្តិយា ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលឹ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ បច្ឆិមោ យាមោ ឧទ្ធស្តោ អរុណោ នន្ទិមុខី រត្តិ ចិរនិសិន្នា អាគន្តុកា ភិក្ខូ

១ ឱ. ម. ឧទ្ធេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រាត្រីកន្លងហើយ បឋមយាម កន្លងហើយ ពួកអាគន្តុកភិក្ខុ អង្គុយយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះទ័យ សំណេះសំណាលនឹងពួកអាគន្តុកភិក្ខុ ។ កាលដែលព្រះអានន្ទ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់នៅស្ងៀម ។ លុះរាត្រីអស់ទៅ មជ្ឈិមយាម កន្លងហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើឧត្តរាសង្គៈឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈ ជាគំរប់ពីរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រាត្រីអស់ទៅ មជ្ឈិមយាម កន្លងហើយ ពួកអាគន្តុកភិក្ខុ អង្គុយចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះទ័យ សំណេះសំណាលនឹងពួកអាគន្តុកភិក្ខុ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្ងៀម អស់វារៈ ជាគំរប់ពីរ ។ កាលដែលរាត្រីអស់ទៅ បច្ឆិមយាម កន្លងទៅ អរុណក៏រះឡើង រាត្រីក៏ប្រាកដដូចជាមានមុខស្រស់ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើឧត្តរាសង្គៈឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈ ជាគំរប់បីថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រាត្រីអស់ទៅ បច្ឆិមយាម កន្លងទៅ អរុណក៏រះហើយ រាត្រីក៏ប្រាកដដូចជាមានមុខស្រស់ ពួកអាគន្តុកភិក្ខុ អង្គុយចាំយូរហើយ

បដិសម្មោទតុ ភន្តេ ភគវា អាគន្តុកេហិ ភិក្ខូហីតិ ។ អថខោ ភគវា តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ សចេ ខោ ត្វំ អានន្ទ ជានេយ្យាសិ ឯត្តកម្បិ តេ ន បដិភាសេយ្យ(១) អហញ្ច អានន្ទ ឥមានិ ច បញ្ចភិក្ខុសតានិ សព្វេវ អានេញ្ជសមាធិនា និសិន្នាតិ(២) ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស ជិតោ កាមកណ្ដកោ
អក្កោសោ ច វធោ ច ពន្ធនញ្ច
បព្វតោ វិយ សោ ឋិតោ អនេជោ
សុខទុក្ខេសុ ន វេធតី ស ភិក្ខូតិ ។ តតិយំ(៣) ។

(៨៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា ។

១ ម. ឧបដ្ឋហេយ្យ ។ ២ ឱ. និសិន្នាតិ ។ ៣ ឱ. ម. យសោជសុត្តំ ។

បរិត្រេកត្រអាលនឹងចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលរាក់-ទាក់សំណេះសំណាលនឹងពួកអាគន្តុកភិក្ខុ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញចាកសមាធិនោះហើយ ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទ ដ៏មានអាយុមកថា ម្នាលអានន្ទ ប្រសិនបើអ្នកដឹង អ្នកមិននិយាយពាក្យត្រឹមប៉ុណ្ណេះទេ ម្នាលអានន្ទ (ព្រោះថា) តថាគតផង ភិក្ខុ ៥០០ រូបនេះផង ទាំងអស់គ្នា សុទ្ធតែអង្គុយនៅដោយសមាធិមិនកំរើក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បន្លានឹកាម គឺការជេរ ការសម្លាប់ និងការចង ដែលបុគ្គលណា
ឈ្នះហើយ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនញាប់ញ័របីដូចភ្នំ បុគ្គល
នោះឈ្មោះថា ភិក្ខុ រមែងមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសុខនឹងទុក្ខឡើយ ។

សូត្រទី ៣ ។

(៨៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ ផ្ចង់ស្មារតីឲ្យមុខទៅរកកម្មដ្ឋាន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យថាបិ បព្វតោ សេលោ អចលោ សុប្បតិដ្ឋិតោ
ឯវំ មោហក្ខយា(១) ភិក្ខុ បព្វតោវ ន វេធតីតិ ។
ចតុត្ថំ(២) ។

(៤៥) បញ្ចមំ សុត្តំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ កាយគតាយ សតិយា អជ្ឈត្តំ សូបដ្ឋិតាយ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ កាយគតាយ សតិយា អជ្ឈត្តំ សូបដ្ឋិតាយ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

---

១ ម. មោហក្ខយោ ។ ២ ឱ. ម. ចតុត្ថំ សុត្តំ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែនតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ស្មារតី ឲ្យមុខទៅរកកម្មដ្ឋាន ក្នុងទីជិតនៃព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភ្នំជាវិការៈនៃថ្ម មិនកំរើកញាប់ញ័រ តាំងនៅស៊ប់យ៉ាងណា ភិក្ខុ
ដែលអស់មោហៈហើយ រមែងមិនញាប់ញ័រ ដូចភ្នំយ៉ាងនោះដែរ ។
សូត្រ ទី ៤ ។

(៤៥) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែនក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយតម្រង់កាយ មានកាយគតាសតិដំកល់ស៊ប់ក្នុងសន្តាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែនតម្រង់កាយ មានកាយគតាសតិដំកល់ស៊ប់ក្នុងសន្តាន ក្នុងទីជិតនៃព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សតិ កាយគតា ឧបដ្ឋិតា
ឆសុ ផស្សាយតនេសុ សំវុតោ
សតតំ ភិក្ខុ សមាហិតោ
ជញ្ញា និព្វានមត្តនោតិ ។ បញ្ចមំ (១) ។

(៣៨) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ ភិក្ខូ វសលវាទេន សមុទាចរតិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អាយស្មា ភន្តេ បិលិន្ទវច្ឆោ ភិក្ខូ វសលវាទេន សមុទាចរតីតិ ។ អថខោ ភគវា អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ មម វចនេន បិលិន្ទវច្ឆំ ភិក្ខុំ អាមន្តេហិ សត្ថា តំ អាវុសោ វច្ឆ(២) អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ បិលិន្ទវច្ឆំ ឯតទវោច សត្ថា តំ អាវុសោ អាមន្តេតីតិ ។

---

១ ម. ឆ. បញ្ចមំ សុត្តំ ។

ភិក្ខុតាំងសតិទុកក្នុងកាយគតាសតិ ហើយបានសង្រួម ក្នុងទ្វារទាំង ៦ ដែលជាហេតុនៃផស្សៈ មានចិត្តតាំងមាំជានិច្ច គប្បីដឹងព្រះនិព្វាន ចំពោះខ្លួន ។ សូត្រទី ៥ ។

(៣៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបិលិន្ទវច្ឆៈដ៏មានអាយុ តែងហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយពាក្យអសុរោះ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប បានចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបិលិន្ទវច្ឆៈដ៏មានអាយុ ហៅពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអសុរោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុមួយរូបមកថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរមក អ្នកចូរហៅបិលិន្ទវច្ឆភិក្ខុមក តាមពាក្យតថាគតថា នែអាវុសោ វច្ឆៈ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ហៅលោក ។ ភិក្ខុនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយចូលទៅរកបិលិន្ទវច្ឆភិក្ខុដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយប្រាប់បិលិន្ទវច្ឆៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា នែអាវុសោ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅលោក ។

ឯវមាវុសោតិ ខោ អាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ បិលិន្ទវច្ឆំ ភគវា ឯតទវោច សច្ចំ កិរ ត្វំ វច្ឆ ភិក្ខូ វសលវាទេន សមុទាចរសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មតោ បិលិន្ទវច្ឆស្ស បុព្វេនិវាសំ មនសិករិត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ មា ខោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ វច្ឆស្ស ភិក្ខុនោ ឧជ្ឈាយិត្ថ ន ភិក្ខវេ វច្ឆោ ទោសន្តរោ ភិក្ខូ វសលវាទេន សមុទាចរតិ វច្ឆស្ស ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ បញ្ច ជាតិសតានិ អព្វោកិណ្ណានិ ព្រាហ្មណកុលេ បច្ចាជាតានិ សោ តស្ស វសលវាទោ ទីឃរត្តំ សមុទាចិណ្ណោ តេនាយំ វច្ឆោ ភិក្ខូ វសលវាទេន សមុទាចរតីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

បិលិន្ទវច្ឆៈដ៏មានអាយុ ទទួលពាក្យភិក្ខុនោះថា អើអាវុសោ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបិលិន្ទវច្ឆៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបិលិន្ទវច្ឆៈ បានឮថា អ្នកហៅពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអស្រពេះ ពិតមែនឬ ។ បិលិន្ទវច្ឆៈបានក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពិតមែន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះទ័យនូវបុព្វេនិវាសៈ របស់បិលិន្ទវច្ឆៈដ៏មានអាយុ ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំពោលទោសវច្ឆភិក្ខុឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វច្ឆភិក្ខុ មិនមែនជាអ្នកមានទោសចិត្ត ហើយហៅពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអស្រពេះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វច្ឆភិក្ខុធ្លាប់កើត ក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ច្រឡំបល់គ្នាអស់ ៥០០ ជាតិមកហើយ វច្ឆភិក្ខុនោះ ធ្លាប់សន្សំពាក្យអស្រពេះអស់កាលជាអង្វែងមកហើយ ហេតុនោះ ទើបវច្ឆភិក្ខុនេះ តែងហៅពួកភិក្ខុ ដោយពាក្យអស្រពេះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

យម្ហិ ន មាយោ វត្តតិ(១) ន មានោ

យោ វីតលោភោ អមមោ និរាសោ

បនុណ្ណកោធោ អភិនិព្វុតត្តោ

សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខូតិ ។

ឆដ្ឋំ(២) ។

(៧៨) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាកស្សបោ បិប្ផលិគុហាយំ វិហរតិ សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ(៣) អញ្ញតរំ សមាធឹ សមាបជ្ជិត្វា ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋាសិ ។ អថ ខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បវិសេយ្យន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ ឧស្សុក្កំ អាបន្នានិ ហោន្តិ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ឌបាតបដិលាភាយ ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ

១ ម. វសតិ ។ ២ ឧ. ម. ឆដ្ឋំ សុត្តំ ។ ៣ ម. និសិន្នោ ហោតិ អត្ថិ ។

មាយា (ការបិទបាំងនូវទោសខ្លួន) និងមានះ (សេចក្តីប្រកាន់) មិនប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបុគ្គលណា ឬក៏បុគ្គលណា អស់សេចក្តីលោភ មិនប្រកាន់ថា របស់អញ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា បន្ទោបង់សេចក្តីក្រោធ មានចិត្តត្រជាក់ បុគ្គលនោះ ហៅថា ព្រាហ្មណ៍ ក៏បាន ថា សមណៈ ក៏បាន ថា ភិក្ខុ ក៏បាន ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(៧៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ នៅក្នុងបិប្ផលិគូហា អង្គុយដោយភ្នែនតែមួយ ចូលសមាធិ (១) ណាមួយ អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃនោះហើយ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ក៏ចេញអំពីសមាធិនោះ ។ កាលដែលព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ចេញអំពីសមាធិនោះហើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះចុះ ។ សម័យនោះឯង ពួកទេវតាចំនួន ៥០០ អង្គ ដល់នូវការខ្វល់ខ្វាយ ដើម្បីប្រគេនបិណ្ឌបាតចំពោះព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ

១ សំដៅយកអរហត្តផលសមាបត្តិ ។

តានិ បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ បដិក្ខិបិត្វា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។

(៤០) តេន ខោ បន សមយេន សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ឌបាតំ ទាតុកាមោ ហោតិ បេសការវណ្ណំ[១] អភិនិម្មិនិត្វា តន្តំ វិនាតិ ។ សុជា អសុរកញ្ញា តសរំ[២] បូរេតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ រាជគហេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ យេន សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន ឃរា និក្ខមិត្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា ឃរំ បវិសិត្វា ឃដិយា ឱទនំ ឧទ្ធរិត្វា បត្តំ បូរេត្វា អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស អទាសិ ។

---

១ ឱ. បេសការិវណ្ណំ ។ ម. បេសការវណ្ណំ ។ ២ ឱ. តសរំ ។ ម. តសំ ។

ចាកអោយអស់ពួកទេវតាចំនួន ៥០០ អង្គនោះហើយ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។

(៤០) សម័យនោះឯង សក្កៈ ជាធំជាងពួកទេវតា មានប្រាថ្នាដើម្បីប្រគេនបិណ្ឌបាត ចំពោះព្រះមហាកស្សប ដ៏មានអាយុ បាននិម្មិតភេទខ្លួន ជាជាងតម្បាញ កំពុងតម្បាញសំពត់តម្បាញ ។ ឯអសុរកញ្ញាឈ្មោះសុជាតា ក៏ការពោះម្បូរឲ្យពេញក្ដារ ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ កំពុងត្រាច់បិណ្ឌបាតតាមលំដាប់ ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ បានចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ ជាធំជាងពួកទេវតា ។ សក្កៈជាធំជាងពួកទេវតា បានឃើញព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ កំពុងតែនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះបានឃើញហើយ ក៏ចេញអំពីផ្ទះទៅទទួលយកបាត្រអំពីព្រះហស្ត ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដួសបាយអំពីឆ្នាំង ដាក់ឲ្យពេញបាត្រ ថ្វាយប្រគេន ចំពោះព្រះមហាកស្សប ដ៏មានអាយុ ។

សោ អហោសិ បិណ្ឌបាតោ អនេកសូបោ អនេក-ព្យញ្ជនោ[១] ។ អថខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ អយំ សត្តោ យស្សាយំ ឯវរូបោ ឥទ្ធានុភាវោតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស ឯតទហោសិ សក្កោ ខោ អយំ ទេវានមិន្ទោតិ ។ ឥតិ វិទិត្វា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច កតំ ខោ[២] តេ ឥទំ កោសិយ មា បុនបិ ឯវរូបមកាសីតិ ។ អម្ហាកម្បិ ភន្តេ កស្សប បុញ្ញេន អត្ថោ អម្ហាកម្បិ បុញ្ញេន ករណីយន្តិ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ តិក្ខត្តុំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិតំ
អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិតន្តិ ។

[៨១] អស្សោសិ ខោ ភគវា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស

១ ម. ពេលា ឯវ អនេកសូបរសព្យញ្ជនោតិ អត្ថិ ។ ឱ. អនេកសូបព្យញ្ជនោតិ អត្ថិ ។ ២ ឱ. កតំ នុ ខោ ។

បិណ្ឌបាតនោះ មានសម្លច្រើនមុខ មានម្ហូបគ្រឿងច្រើនមុខ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកស្សបមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សត្វនេះជា អ្វីហ្ន៎ ដែលមានឫទ្ធានុភាព មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកស្សបមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះទៀតថា ឱហ្ន៎ សក្កៈជាធំជាងទេវតា នេះតើ ។ លុះព្រះមហាកស្សបមានអាយុ ជ្រាបច្បាស់ដូច្នេះហើយ និយាយនឹងសក្កៈជាធំជាងទេវតាថា បពិត្រកោសិយៈ ព្រះអង្គបានធ្វើកិច្ចនេះហើយ ក្រោយទៅ ព្រះអង្គកុំធ្វើកិច្ចយ៉ាងនេះទៀតឡើយ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំក៏មានសេចក្តីត្រូវការដោយបុណ្យដែរ យើងខ្ញុំគួរធ្វើបុណ្យបានដែរ ។ លំដាប់នោះ សក្កៈ ជាធំជាងទេវតា ថ្វាយបង្គំព្រះមហាកស្សបមានអាយុ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយហោះទៅឯអាកាស បន្លឺឧទាន ក្នុងអាកាសជាទីវាលអស់វារៈ ៣ ដងថា

ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បានដំកល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហា-កស្សប ហៅពេញជាទានឧត្តម ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បានដំកល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហាកស្សប ហៅពេញជាទានឧត្តម ។

(៨១) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បានឮ ដោយទិព្វសោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងនូវសោតធាតុរបស់មនុស្សធម្មតា ដែលសក្កៈ ជាធំជាងទេវតា

វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ តិក្ខត្តុំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុបតិដ្ឋិតំ

អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុបតិដ្ឋិតន្តិ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

បិណ្ឌបាតិកស្ស ភិក្ខុនោ អត្តភរស្ស អនញ្ញបោសិនោ ទេវា បិហយន្តិ តាទិនោ ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោតិ ។ សត្តមំ[១] ។

(៨៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ករេរិមណ្ឌលមាឡេ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ បិណ្ឌបាតិកោ អាវុសោ ភិក្ខុ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ

១ ម. ម. សតីមតោ ។

កំពុងហោះទៅកាន់វេហាស៍ ហើយបន្លឺឧទានៈ ៣ ដង ក្នុងអាកាស ជាទីវាលថា

ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បានតំកល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហា-កស្សប ហៅថាជាទានដ៏ឧត្តម ឱហ្ន៎ ទានដែលអាត្មាអញ បានតំកល់ទុកល្អហើយ ក្នុងព្រះមហាកស្សប ហៅថាជាទានដ៏ឧត្តម ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទេវតាទាំងឡាយ រមែងស្រឡាញ់ភិក្ខុ អ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតជាវត្ត អ្នកចិញ្ចឹមតែខ្លួន មិនចិញ្ចឹមបុគ្គលដទៃ ជាអ្នកនឹងនួន ស្ងប់រម្ងាប់ មានស្មារតី គ្រប់កាល ។ សូត្រ ទី ៧ ។

(៨៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាជាខាងក្រោយភត្ត ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងឈើក្រេរិមណ្ឌល (១) ក៏កើតអន្តរាកថា (២) នេះឡើងថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតកាលត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត

១ រោងសម្រាប់អង្គុយដែលគេធ្វើនឹងឈើក្រេរិ ។ អដ្ឋកថា ។

២ ពាក្យដែលចន្លោះកិច្ចផ្សេង ៗ ហៅថា អន្តរាកថា ។

លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្ខុនា រូបេ បស្សិតុំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ សោតេន សទ្ទេ សោតុំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ ឃានេន គន្ធេ ឃាយិតុំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ ជិវ្ហាយ រសេ សាយិតុំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ កាយេន ផោដ្ឋព្វេ ផុសិតុំ ។ បិណ្ឌបាតិកោ អាវុសោ ភិក្ខុ សក្កតោ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ បិណ្ឌាយ ចរតិ ហន្ទ មយំ អាវុសោ បិណ្ឌបាតិកា ហោម មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្ខុនា រូបេ បស្សិតុំ មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ សោតេន សទ្ទេ សោតុំ មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ឃានេន គន្ធេ ឃាយិតុំ មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ជិវ្ហាយ រសេ សាយិតុំ មយម្បិ លច្ឆាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ កាយេន ផោដ្ឋព្វេ ផុសិតុំ មយម្បិ សក្កតា គរុកតា មានិតា បូជិតា អបចិតា បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមាតិ ។

តែងបានឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយភ្នែក មួយដង មួយកាល បានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយត្រចៀក មួយដង មួយកាល បានធុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាល បានទទួលរសទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយអណ្តាត មួយដង មួយកាល បានប៉ះពាល់ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយកាយ មួយដង មួយកាល ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ក្រាបទៅបិណ្ឌបាត ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ណ្ហើយចុះពួកយើង ចូរជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ពួកយើងនឹងបានឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយភ្នែក មួយដងមួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយត្រចៀក មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានធុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានទទួលរសទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយអណ្តាត មួយដងមួយកាលផង ពួកយើងនឹងបានប៉ះពាល់ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយកាយ មួយដង មួយកាលផង ពួកយើងនឹងមានគេធ្វើសក្ការៈគោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ក្រាបទៅបិណ្ឌបាតផង ។

អយញ្ចរហិ តេសំ ភិក្ខូនំ អន្តរាកថា ហោតិ វិប្បក-
តា ។ អថខោ ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា
វុដ្ឋិតោ យេន ការេរិមណ្ឌលមាឡោ តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា
ភិក្ខូ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ថ ភិក្ខវេ ឯតរហិ កថាយ
សន្និសិន្នា កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។
ឥធ ភន្តេ អម្ហាកំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ កា-
រេរិមណ្ឌលមាឡេ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរា-
កថា ឧទបាទិ បិណ្ឌបាតិកោ អាវុសោ ភិក្ខុ បិណ្ឌាយ
ចរន្តោ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្ខុនា
រូបេ បស្សិតុំ លភតិ កាលេន កាលំ មនាបិកេ
សោតេន សទ្ទេ សោតុំ លភតិ កាលេន កាលំ
មនាបិកេ ឃានេន គន្ធេ ឃាយិតុំ លភតិ កាលេន
កាលំ មនាបិកេ ជិវ្ហាយ រសេ សាយិតុំ លភតិ
កាលេន កាលំ មនាបិកេ កាយេន ផោដ្ឋព្វេ ផុសិតុំ

អន្តរកថានេះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពុំទាន់ធ្វើឲ្យរលាស់ស្រឡះនៅឡើយ ។
គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកការសម្ងំ ក្នុងពេលសាយណ្ហ
សម័យ ហើយទ្រង់ចូលទៅកាន់រោង ឈ្មោះការេរិមណ្ឌល
លុះទ្រង់ចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ស្រួលហើយ ទើបត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមកថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយ
កថាដូចម្តេច អន្តរកថា ដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយ ធ្វើមិនទាន់ចប់ ។
ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ
ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយអង្គុយ
ប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងឈ្មោះការេរិមណ្ឌលនេះ អន្តរកថានេះ កើតឡើងថា
ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត កាលត្រាច់ទៅបិណ្ឌ-
បាត តែងបានឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយភ្នែក មួយ
ដង មួយកាល បានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយ
ត្រចៀក មួយដង មួយកាល បានធុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់
ចិត្ត ដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាល បានទទួលរសទាំងឡាយ
ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយអណ្តាត មួយដង មួយកាល បានប៉ះពាល់
ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយកាយ មួយដង មួយកាល

បិណ្ឌបាតិកោ អាវុសោ ភិក្ខុ សក្កតោ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ បិណ្ឌាយ ចរតិ ហន្ទ អាវុសោ មយម្បិ បិណ្ឌបាតិកា ហោម មយម្បិ លភាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ចក្ខុនា រូបេ បស្សិតុំ មយម្បិ លភាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ សោតេន សទ្ទេ សោតុំ មយម្បិ លភាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ឃានេន គន្ធេ ឃាយិតុំ មយម្បិ លភាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ ជិវ្ហាយ រសេ សាយិតុំ មយម្បិ លភាម កាលេន កាលំ មនាបិកេ កាយេន ផោដ្ឋព្វេ ផុសិតុំ មយម្បិ សក្កតា គរុកតា មានិតា បូជិតា អបចិតា បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមាតិ អយំ ខោ នោ ភន្តេ អន្តរាកថា វិប្បកតា អថ ភគវា អនុប្បត្តោតិ ។ ន ខ្វេតំ ភិក្ខវេ តុម្ហាកំ បតិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា(១) អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតានំ យំ តុម្ហេ ឯវរូបិំ កថំ កថេយ្យាថ(២) សន្និបតិតានំ ភិក្ខវេ ទ្វយំ ករណីយំ ធម្មី វា កថា អរិយោ វា តុណ្ហីភាវោតិ ។

១ ម. សទ្ធាយ ។

ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ព្រោះទៅបិណ្ឌបាត ម្នាលអាវុសោភិក្ខុទាំងឡាយ ណ្ហើយចុះ ពួកយើងត្រូវជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតដែរ ពួកយើងនឹងបានឃើញរូបទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយភ្នែក មួយដងមួយកាលដង ពួកយើង នឹងបានឮសំឡេងទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តដោយត្រចៀក មួយដងមួយកាលដង ពួកយើងនឹងបានធុំក្លិនទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយច្រមុះ មួយដង មួយកាលដង ពួកយើងនឹងបានទទួលរសទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយអណ្តាត មួយដង មួយកាលដង ពួកយើងនឹងបានប៉ះពាល់ផ្សព្វទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្ត ដោយកាយ មួយដង មួយកាលដង ពួកយើងនឹងមានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ព្រោះទៅបិណ្ឌបាតដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អន្តរាកថានេះហើយ ដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើមិនទាន់ចប់ស្រេចនៅឡើយ ស្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចមកដល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពោលកថា មានសភាពយ៉ាងនេះ មិនសមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដែលជាកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសៈដោយសទ្ធាឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កាលបើបានប្រជុំគ្នា គួរធ្វើនូវកិច្ច ២ យ៉ាង គឺធម្មីកថា ១ អរិយតុណ្ហីភាព ១ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

បិណ្ឌបាតិកស្ស ភិក្ខុនោ អត្តភរស្ស អនញ្ញបោសិនោ ទេវា បិហយន្តិ តាទិនោ នោ ចេ សទ្ទសិលោកនិស្សិតោតិ ។ អដ្ឋមំ[១] ។

(៨៣) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ករេរិមណ្ឌលមាឡេ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ កោ នុ ខោ អាវុសោ សិប្បំ ជានាតិ កោ កឹ សិប្បំ សិក្ខិ កតរំ សិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ តត្ថេកច្ចេ ឯវមាហំសុ ហត្ថិសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ អស្សសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ រថសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។

១ ម.ម. អដ្ឋមំ សុត្តំ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទេវតាទាំងឡាយ តែងស្រឡាញ់ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត អ្នកចិញ្ចឹមនូវខ្លួន មិនចិញ្ចឹមបុគ្គលដទៃ ជាអ្នកនឹងធឹង ប្រសិនបើ (ភិក្ខុនោះ) មិនអាស្រ័យនូវកេរ្តិ៍សព្ទ គឺកិត្តិសព្ទ (សេចក្តីសរសើរ ដែលមាន ក្នុងទីចំពោះមុខ ក្តីកំបាំងមុខក្តី) ។

សូត្រទី ៨ ។

(៨៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប កាលត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងសម្រាប់អង្គុយ អន្តរកថានេះកើតឡើងថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកណាខ្លះ ដឹងនូវសិល្បៈ អ្នកណា បានសិក្សាសិល្បៈអ្វី បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈណា ប្រសើរជាង ។ បណ្តាភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុពួក១ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងដំរីប្រសើរជាង ។ ភិក្ខុពួក១ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងសេះប្រសើរជាង ។ ភិក្ខុពួក១ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្តាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងរថប្រសើរជាង ។

ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ធនុសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ថរុសិប្បំ(១) សិប្បានំ អគ្គន្តិ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ មុទ្ទាសិប្បំ(២) សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ គណនាសិប្បំ(៣) សិប្បានំ អគ្គន្តិ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ សង្ខានសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ លេខាសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ កាព្យសិប្បំ(៤) សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ លោកាយតសិប្បំ(៥) សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ខេត្តវិជ្ជាសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ អយញ្ចរហិ តេសំ ភិក្ខូនំ អន្តរាកថា ហោតិ វិប្បកតា ។ អថខោ ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន មណ្ឌលមាឡោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។

១ ម. ថរុសិប្បំ ។ ២ ឱ.ម. មុទ្ទាសិប្បំ ។ ៣ ឱ.ម. គណនសិប្បំ ។ ៤ ឱ.ម. កាវេយ្យសិប្បំ ។ ៥ ឱ.ម. លោកាយតសិប្បំ ។

ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺធ្នូប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺការត្រែប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺវៃចរប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺការរាប់ប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺការរាប់បូកប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺការសរសេរប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺកាព្យប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺគម្ពីរលោកាយតៈ(១) ប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺវិជ្ជាខាងស្រែប្រសើរជាង ។ ឯអន្តរាកថានេះរបស់ភិក្ខុទាំងនោះមិនទាន់ចប់ស្រេចនៅឡើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកការសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយស្ដេចចូលទៅកាន់រោងជាទីអង្គុយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។

១ សំដៅយកគាថានិងនិរុត្តិដែលមានមកនៅក្នុងគម្ពីរនោះ មានពាក្យថា សត្វស្លាប ស ព្រោះឆ្អឹងវា ស ក្អែកខ្មៅ ព្រោះឈាមវាក្រហមជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ថ ភិក្ខវេ ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។ ឥធ ភន្តេ អម្ហាកំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ មណ្ឌលមាឡេ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អន្តរាកថា ឧទបាទិ កោ នុ ខោ អាវុសោ សិប្បំ ជានាតិ កោ កឹ សិប្បំ សិក្ខិ កតរំ សិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ តត្ថេកច្ចេ ឯវមាហំសុ ហត្ថិសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ អស្សសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ រថសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ធនុសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ ថរុសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ មុទ្ទាសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ គណនាសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ស្រេចហើយ ទើបត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នា ដោយកថាដូចម្ដេច អន្តរាកថាដូចម្ដេច ដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើមិនទាន់ចប់ស្រេចនៅឡើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គត្រឡប់មក អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងសម្រាប់អង្គុយនេះ អន្តរាកថាកើតឡើងថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកណាហ្ន៎ ដឹងសិល្បៈ អ្នកណាសិក្សាសិល្បៈអ្វី បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈណា ប្រសើរជាង ។ បណ្ដាភិក្ខុទាំងនោះ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈដំរីប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងសេះប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងរថប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងធ្នូប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងដាវប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងដៃទទេប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈក្នុងការរាប់ចាំលំដាប់ប្រសើរជាង ។

ឯកោ ចេ ឯវមាហំសុ សង្ខានសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកោ ចេ ឯវមាហំសុ លេខាសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកោ ចេ ឯវមាហំសុ កាព្យសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកោ ចេ ឯវមាហំសុ លោកាយតសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ ឯកោ ចេ ឯវមាហំសុ ខេត្តវិជ្ជាសិប្បំ សិប្បានំ អគ្គន្តិ ។ អយំ នោ ភន្តេ អន្តរាកថា វិប្បកតា អថ ភគវា អនុប្បត្តោតិ ។ ន ខេតំ ភិក្ខវេ តុម្ហាកំ បដិរូបំ កុលបុត្តានំ សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិ-តានំ យំ តុម្ហេ ឯវរូបំ កថំ កថេយ្យាថ ។ សន្និ-បតិតានំ វោ ភិក្ខវេ ទ្វយំ ករណីយំ ធម្មី វា កថា អរិយោ វា តុណ្ហីភាវោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អសិប្បជីវី លហុ អត្ថកាមោ
យតិន្ទ្រិយោ សព្វធិ វិប្បមុត្តោ

ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺការរាប់ចុងប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺការសរសេរប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺកាព្យប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺទស្សនៈលោកាយតនៈប្រសើរជាង ។ ពួកភិក្ខុខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា បណ្ដាសិល្បៈទាំងឡាយ សិល្បៈគឺវិជ្ជាខាងស្រែ ប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អន្តរកថានេះហើយ ដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើក៏មិនទាន់ចប់ស្រេចនៅឡើយ ស្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ដេចមកដល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពោលកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ មិនសមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដែលជាកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះ បួសទៅកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធាទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលអ្នកទាំងឡាយប្រជុំគ្នាគួរធ្វើកិច្ច ២ យ៉ាង គឺ ធម្មីកថា ឬ អរិយតុណ្ហីភាព ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា ជាអ្នកមិនចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសិល្បៈ ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តស្រាល ប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ដល់ជនដទៃ សង្រួម
ឥន្ទ្រិយ មានចិត្តផុតស្រឡះ ចាកអាសវៈទាំងពួង

អនោកសារី អមមោ និរាសោ
ហិត្វា មានំ(១) ឯកចរោ ស ភិក្ខូតិ ។ នវមំ(២) ។

[៨៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ ពោធិរុក្ខមូលេ បឋមា-ភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សត្តា-ហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ វិមុត្តិសុខបដិសំវេទី ។ អថខោ ភគវា តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា ស-មាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេសិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា ពុទ្ធចក្ខុនា(៣) លោកំ វោលោកេន្តោ សត្តេ អនេកេហិ សន្តាបេហិ សន្តប្បមានេ អនេកេហិ ច បរិឡាហេហិ បរិឌយ្ហមានេ រាគជេហិបិ ទោសជេហិបិ មោហជេហិបិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អយំ លោកោ សន្តាបជាតោ ផស្សបរេតោ រោគំ វទតិ អត្តតោ
យេន ហិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា

១ ឱ. ហិត្វា មានំ ។ ម. ហិត្វា មានំ ។ ២ ឱ. ម. នវមំ សុត្តំ ។ ៣ ឱ. [illegible] សោណត្ថេរ សុត្តំ ។

មិនមានទីនៅនៃតណ្ហា មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា លះបង់មានះហើយ ជាអ្នកត្រាច់ទៅម្នាក់ឯង បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

[៨៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទើបនឹងត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅ ទៀបគល់ពោធិព្រឹក្ស ប្រែបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ដោយព្រះបល្ល័ង្កតែមួយ សោយវិមុត្តិសុខអស់ ៧ ថ្ងៃ ។ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃនោះទៅហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកសមាធិនោះហើយប្រមើលមើលសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រមើលមើលដោយពុទ្ធចក្ខុ ទ្រង់បានឃើញពួកសត្វដែលកំពុងក្តៅអន្ទះសា ដោយសេចក្តីក្តៅជាអនេកប្រការ កំពុងតែរោលរាល ដោយសេចក្តីរោលរាលជាអនេកប្រការ ដែលកើតអំពីរាគៈខ្លះ កើតអំពីទោសៈខ្លះ កើតអំពីមោហៈខ្លះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សត្វលោកនេះមានសេចក្តីក្តៅអន្ទះសា ត្រូវផស្សៈគ្របសង្កត់ហើយ រមែងពោលនូវខន្ធបញ្ចកៈ ដែលមានរោគថាជាខ្លួន ព្រោះថាសំគាល់ឃើញ ដោយអាការណា ខន្ធបញ្ចកៈនោះ រមែងប្រែក្លាយទៅ

អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ[១] លោកោ ភវបរេតោ ភវមេវាភិនន្ទតិ ។

យទភិនន្ទតិ[២] តំ ភយំ យស្ស ភាយតិ តំ ទុក្ខំ

ភវវិប្បហានាយ ខោ បនិទំ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ[៣] ។

យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភវេន ភវស្ស វិប្បមោក្ខមាហំសុ

សព្វេតេ អវិប្បមុត្តា ភវស្មាតិ វទាមិ ។

យេ វា បន កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វិភវេន ភវស្ស និស្សរណមាហំសុ

សព្វេតេ អនិស្សដា[៤] ភវស្មាតិ វទាមិ ។

ឧបធិំ ហិ[៥] បដិច្ច ទុក្ខមិទំ សម្ភោតិ

សព្វុបាទានក្ខយា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោ ។

លោកមិមំ បស្ស បុថូ អវិជ្ជាយ បរេតា ភូតា ភូតរតា ភវា អបរិមុត្តា ។

---

១ ឱ. ភវសត្តោ ។ ២ ម. យទភិនន្ទតិ ។ ៣ ឱ. វុស្សតីតិ ។ ៤ ម. អនិស្ស-ដាតិ ។ ៥ ឱ. ឧបធីហិ ។ ម. ឧបធិំ ហិ ។

តាមការពិតនោះ សត្វលោក ជាប់ចំពាក់ក្នុងភព គ្រាំគ្រាគ្របសង្កត់ មានភាពប្រែប្រួលជាធម្មតា រមែងត្រេកត្រអាលនឹងភព ។ សត្វត្រេកអរនឹងរបស់ណា របស់នោះជាភ័យ ខ្លាចចំពោះរបស់ណា របស់នោះជាទុក្ខ តថាគតតែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈនេះ ដើម្បីលះបង់ភពបាន ។ ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ពោលនូវការរួចចាកភពដោយភព (សស្សតទិដ្ឋិ) ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តថាគតពោលថា មិនផុតស្រឡះចាកភពឡើយ ។ មួយទៀត ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ពោលនូវការរលាស់ចាកភពដោយវិភព (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តថាគតពោលថា មិនរលាស់ចេញចាកភពបានឡើយ ។ ព្រោះថាទុក្ខនេះ កើតមានព្រោះអាស្រ័យឧបធិទាំងពួង ការកើតនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះអស់ឧបាទានទាំងពួង ។ អ្នកចូរមើលលោកនេះចុះ ពួកសត្វ ច្រើនក្រៃកាត់ក្នុងពួកសត្វ ដែលអវិជ្ជាគ្របសង្កត់ហើយ មិនរួចស្រឡះ (ចាកទុក្ខ) បានឡើយ ។

យេ ហិ កេចិ ភវា សព្វធិ សព្វត្ថតាយ
សព្វេ តេ ភវា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា[១] ។
ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ
ភវតណ្ហា បហីយតិ វិភវំ នាភិនន្ទតិ[២] ។
សព្វសោ[៣] តណ្ហានំ ខយា អសេសវិរាគនិរោធោ និព្វានំ
តស្ស និព្វុតស្ស ភិក្ខុនោ អនុបាទា បុនព្ភវោ ន ហោតិ ។
អភិភូតោ មារោ វិជិតសង្គាមោ ឧបច្ចគា សព្វភវានិ តា-
ទីតិ ។ ទសមំ[៤] ។

នន្ទវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

កម្មំ នន្ទោ យសោជោ ច សារីបុត្តោ ច កោលិតោ
បិលិន្ទោ កស្សបោ បិណ្ឌោ សិប្បំ លោកេន តេ ទសាតិ ។

---

១ ម. ឱ. ធម្មាតិ ។ ២ ម. ភវំ នាភិនន្ទតិ ។ ៣ ម. សព្វតោ ។
៤ ម. ឱ. លោកសុត្តំ ទសមំ ។

ព្រោះថា ភពណាមួយ ក្នុងទីទាំងពួង គ្រប់ទិសទាំងអស់ ភពទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែមិនទៀង ជាទុក្ខ មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ កាលបើបុគ្គលឃើញហេតុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះហើយ រមែងលះបង់ ភវតណ្ហា មិនត្រេកត្រអាលចំពោះវិភវតណ្ហាឡើយ ។ ការប្រាសចាកតម្រេក និងការរលត់មិនសល់ ព្រោះអស់តណ្ហាទាំងឡាយ ដោយសព្វគ្រប់ ឈ្មោះថា និព្វាន ភពថ្មី ក៏មិនមានដល់ភិក្ខុនោះ អ្នករលត់ហើយ ព្រោះមិនមានឧបាទាន ។ ភិក្ខុនោះបានគ្របសង្កត់មារ ទាំងឈ្នះសង្គ្រាម ជាអ្នកនឹងធឹង កន្លងកាត់ភពទាំងអស់បាន ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ វគ្គទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីផលនៃកម្មចាស់ ១ ព្រះនន្ទ ១ ព្រះយសោជៈ ១ ព្រះសារីបុត្ត ១ ព្រះកោលិត(មោគ្គល្លាន) ១ ព្រះបិលិន្ទវច្ឆៈ ១ ព្រះកស្សប ១ ពួកភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ១ សិប្បៈ ១ សត្វលោក ១ រួមទាំងអស់ត្រូវជា ១០ ។

ឧទានេ ចតុត្ថោ មេឃិយវគ្គោ

(៨៥) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ចាលិកាយំ វិហរតិ ចាលិកេ បព្វតេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មេឃិយោ ភគវតោ ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥច្ឆាមហំ ភន្តេ ជន្តុគាមេ (១) បិណ្ឌាយ បវិសិតុន្តិ ។ យស្សទានិ ត្វំ មេឃិយ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ជន្តុគាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ ជន្តុគាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន កិមិកាឡាយ នទិយា តីរំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កិមិកាឡាយ នទិយា តីរេ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ អទ្ទសា ខោ អម្ពវនំ បាសាទិកំ រមណីយំ

១ ម. ជន្តុគាមំ ។

ឧទាន មេឃិយវគ្គ ទី ៤

(៨៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅទៀបចាលិកបព៌ត ជិតក្រុងចាលិកា ។ សម័យនោះឯង ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ជាអ្នកបំរើព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជន្តុគ្រាម ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមេឃិយៈ អ្នកចូរសំគាល់នូវកាលដែលគួរគប្បីទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅបិណ្ឌបាតឯជន្តុគ្រាម ។ លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជន្តុគ្រាម រួចត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្តវិញ ហើយចូលទៅឯឆ្នេរស្ទឹងកិមិកាឡា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើរទៅដើរមក សព្រោកស្មង ប្រមខ្នេរស្ទឹងកិមិកាឡា បានឃើញព្រៃស្វាយគួរជាទីជ្រះថ្លា គួរពេញ

ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ បាសាទិកំ វតិទំ អម្ពវនំ រមណីយំ អលំ វតិទំ កុលបុត្តស្ស បធានត្ថិកស្ស បធានាយ សចេ មំ ភគវា អនុជានេយ្យ អាគច្ឆេយ្យាហំ ឥមំ អម្ពវនំ បធានាយាតិ ។ អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ជន្តុគាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសឹ ជន្តុគាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ យេន កិមិកាឡាយ នទិយា តីរំ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា កិមិកាឡាយ នទិយា តីរេ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ អទ្ទសំ អម្ពវនំ បាសាទិកំ[១] រមណីយំ ទិស្វាន មេ ឯតទហោសិ បាសាទិកំ វតិទំ អម្ពវនំ រមណីយំ អលំ វតិទំ កុលបុត្តស្ស បធានត្ថិកស្ស បធានាយ សចេ មំ ភគវា អនុជានេយ្យ

១ ម. អម្ពវនំ មនុញ្ញំ អត្ថិ ។

លុះព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្ដីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លា គួររីករាយ ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ សមគួរដល់ការព្យាយាម របស់កុលបុត្តអ្នកត្រូវការដោយព្យាយាម ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតដល់អាត្មាអញ គួរអាត្មាអញមកឯព្រៃស្វាយនេះ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យហើយ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជន្តុគ្រាម លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងជន្តុគ្រាម រួចត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយចូលទៅ ឯច្រាំងស្ទឹងកិមិកាឡា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើរទៅដើរមក សង្រោគស្ទឹង ប្រមាត់ស្ទឹងកិមិកាឡា បានឃើញព្រៃស្វាយ គួរជាទីជ្រះថ្លា គួររីករាយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្ដីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លា គួរជាទីរីករាយ ឱហ្ន៎ ព្រៃស្វាយនេះ សមគួរដល់ការព្យាយាម របស់កុលបុត្ត អ្នកត្រូវការដោយព្យាយាម ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតដល់អាត្មាអញ

គច្ឆេយ្យាហំ តំ(១) អម្ពវនំ បធានាយាតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ភគវា អនុជានាតិ គច្ឆេយ្យាហំ(២) អម្ពវនំ បធានាយាតិ ។

(៨៦) ឯវំ វុត្តេ ភគវា អាយស្មន្តំ មេឃិយំ ឯតទ-វោច អាគមេហិ តាវ មេឃិយ ឯកកោម្ហិ(៣) តាវ យាវ អញ្ញោបិ កោចិ ភិក្ខុ អាគច្ឆតីតិ ។ ទុតិ-យម្បិ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ភគវតោ ភន្តេ នត្ថិ កិញ្ចិ ឧត្តរិ ករណីយំ នត្ថិ កតស្ស ក បតិចយោ មយ្ហំ ខោ បន ភន្តេ អត្ថិ ឧត្តរិ ករណីយំ អត្ថិ កតស្ស បតិចយោ សចេ មំ ភន្តេ ភគវា អនុជានាតិ គច្ឆេយ្យាហំ តំ អម្ពវនំ បធានាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ មេឃិយំ ឯតទវោច អាគមេហិ តាវ មេឃិយ ឯក-កោម្ហិ តាវ យាវ អញ្ញោបិ កោចិ ភិក្ខុ អាគច្ឆតីតិ ។

១ ម. ឥទំ ។ ២ ឱ.ម. គន្តុំ អន្តុំ ។ ៣ ឱ. ឯកកម្ហិ ។ ម. ឯកកម្ហិ ។

[illegible] ចូលទៅព្រៃស្វាយនោះ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅកាន់ព្រៃស្វាយ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។

(៨៦) កាលព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុថា ម្នាលមេឃិយៈ អ្នកចូររង់ចាំសិន គឺថាទាល់តែមានភិក្ខុឯទៀតណាមួយមកសិន ។ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ នៅតែក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគមិនមានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀតឡើយ ទាំងមិនមានការសន្សំកិច្ចដែលទ្រង់ធ្វើស្រេច ហើយឲ្យចំរើនឡើងទៀតទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គ នៅមានកិច្ច ដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀត ទាំងនៅមានការសន្សំកិច្ច ដែលខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើហើយឲ្យចំរើនឡើងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅកាន់ព្រៃស្វាយនោះ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា ម្នាលមេឃិយៈ អ្នកចូររង់ចាំសិន គឺថាទាល់តែមានភិក្ខុឯទៀតណាមួយ មកសិន ។

តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ភគវតោ ភន្តេ នត្ថិ កិញ្ចិ ឧត្តរិ ករណីយំ នត្ថិ កតស្ស វា បតិចយោ មយ្ហំ ខោ បន ភន្តេ អត្ថិ ឧត្តរិ ករណីយំ អត្ថិ កតស្ស វា បតិចយោ សចេ មំ ភគវា អនុជានាតិ គច្ឆេយ្យាហំ តំ អម្ពវនំ បធានាយាតិ ។ បធានន្តិ ខោ មេឃិយ វទមានំ កិន្តិ វទេយ្យាម យស្សទានិ ត្វំ មេឃិយ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

[៨៧] អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន តំ អម្ពវនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ អម្ពវនំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មេឃិយស្ស តស្មឹ អម្ពវនេ វិហរន្តស្ស យេភុយ្យេន តយោ បាបកា អកុសលា វិតក្កា សមុទាចរន្តិ សេយ្យថីទំ កាមវិតក្កោ ព្យាបាទវិតក្កោ វិហឹសាវិតក្កោ ។ អថខោ

ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ នៅតែក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់បីដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគមិនមានកិច្ចគួរធ្វើ ដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀតឡើយ ទាំងមិនមានការសន្សំកិច្ច ដែលទ្រង់ធ្វើស្រេចហើយឲ្យចំរើនឡើងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គនៅមានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើតទៅទៀត ទាំងនៅមានការសន្សំកិច្ច ដែលខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើហើយឲ្យច្រើនឡើងទៀត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គទៅឯព្រៃស្វាយនោះ ដើម្បីប្រកបព្យាយាម ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមេឃិយៈ តថាគតគប្បីនិយាយនឹងអ្នកកាលនិយាយថា ព្យាយាមដូច្នេះ ដូចម្ដេចបាន ម្នាលមេឃិយៈ អ្នកចូរសំគាល់នូវកាលដែលគួរនឹងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

[៨៧] លំដាប់នោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ បានក្រោកចាកអាសនៈក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយចូលទៅកាន់ព្រៃស្វាយនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏លុកចូលទៅក្នុងព្រៃស្វាយនោះ រួចអង្គុយសំរាកនៅវេលាថ្ងៃ ត្រង់គល់ឈើមួយដើម ។ កាលដែលព្រះមេឃិយៈ ដ៏មានអាយុ នៅសម្រាក ក្នុងព្រៃស្វាយនោះ អកុសលវិតក្កៈដ៏លាមក ៣ យ៉ាង គឺកាមវិតក្កៈ ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ ១ វិហឹសាវិតក្កៈ ១ ផុសផុលឡើងរឿយ ៗ ។ លំដាប់នោះ

អាយស្មតោ មេឃិយស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ សទ្ធា[១] ច វតម្ហា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា អថខោ បនិមេហិ តីហិ បាបកេហិ អកុសលេហិ វិតក្កេហិ អន្វាសត្តា[២] សេយ្យថីទំ កាមវិតក្កេន ព្យាបាទវិតក្កេន វិហឹសាវិតក្កេនាតិ ។ អថខោ អាយស្មា មេឃិយោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មេឃិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធ[៣] ភន្តេ មយ្ហំ អម្ពវនេ វិហរន្តស្ស យេភុយ្យេន តយោ បាបកា អកុសលា វិតក្កា សមុទាចរន្តិ សេយ្យថីទំ កាមវិតក្កោ ព្យាបាទវិតក្កោ វិហឹសាវិតក្កោ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ សទ្ធា ច វតម្ហា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា

---

១ ឱ.ម. សទ្ធាយ ។ ២ ឱ. អន្វាសត្តា ។ ម. អន្វាសត្តា ។ ៣ ឱ.ម. ឥធសទ្ទោ នត្ថិ ។

ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ឱហ្ន៎ ចំឡែកណាស់ អាត្មាអញ ជាអ្នកចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធា តែនៅមានអកុសលវិតក្កៈដ៏លាមកទាំង៣នេះ គឺកាមវិតក្កៈ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ១ វិហឹសាវិតក្កៈ១ គ្របសង្កត់បាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះមេឃិយៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅ ក្នុងព្រៃស្វាយនោះ អកុសលវិតក្កៈដ៏លាមក ៣ យ៉ាង គឺ កាមវិតក្កៈ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ១ វិហឹសាវិតក្កៈ១ ផុសផុលឡើងរឿយៗ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ឱហ្ន៎ ចំឡែកណាស់ អាត្មាអញ ជាអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្នួសដោយសទ្ធា

អថ ច បនិមេហិ តីហិ បាបកេហិ អកុសលេហិ វិតក្កេហិ អន្វាសត្តោ សេយ្យថីទំ កាមវិតក្កេន ព្យាបាទវិតក្កេន វិហឹសាវិតក្កេនាតិ ។

[៨៨] អបរិបក្កាយ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា បញ្ច ធម្មា បរិបាកាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធ មេឃិយ ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្ប-វង្កោ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា អយំ បឋមោ ធម្មោ បរិបាកាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា អយំ ទុតិយោ ធម្មោ បរិបាកាយ សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ ភិក្ខុ យាយំ កថា អភិសល្លេខិកា ចេតោវិវរណស-ប្បាយា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧប-សមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ សេយ្យថីទំ អប្បិច្ឆកថា សន្តុដ្ឋិកថា បវិវេកកថា

ទៅតែមានអកុសលវិតក្កៈដ៏លាមកបីយ៉ាង គឺកាមវិតក្កៈ១ ព្យាបាទវិតក្កៈ១ វិហឹសាវិតក្កៈ១ គ្របសង្កត់បាន ។

[៨៨] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមេឃិយៈ ធម៌ ៥ យ៉ាង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ធម៌ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលមេឃិយៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានមិត្តល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ ។ ម្នាលមេឃិយៈ នេះជាធម៌ទី ១ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាលមេឃិយៈ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមហើយដោយការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលមេឃិយៈ នេះជាធម៌ទីពីរ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឲ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាលមេឃិយៈ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺអប្បិច្ឆកថា ១ សន្តុដ្ឋិកថា ១ បវិវេកកថា ១

អសំសគ្គកថា វីរិយារម្ភកថា សីលកថា សមាធិ-
កថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញាណទស្សន-
កថា ឯវរូបិយា កថាយ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆ-
លាភី អកសិរលាភី ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ
ចេតោវិមុត្តិយា អយំ តតិយោ ធម្មោ បរិបាកាយ
សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ
វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ
ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្ត-
ធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ
ចេតោវិមុត្តិយា អយំ ចតុត្ថោ ធម្មោ បរិបាកាយ
សំវត្តតិ ។ បុន ចបរំ មេឃិយ ភិក្ខុ បញ្ញវា ហោតិ
ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ
និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ អបរិបក្កា-
យ មេឃិយ ចេតោវិមុត្តិយា អយំ បញ្ចមោ ធម្មោ
បរិបាកាយ សំវត្តតិ ។ អបរិបក្កាយ មេឃិយ
ចេតោវិមុត្តិយា ឥមេ បញ្ច ធម្មា បរិបាកាយ សំវត្តន្តិ ។

អសំសគ្គកថា ១ វីរិយារម្ភកថា ១ សីលកថា ១ សមាធិកថា ១ បញ្ញា-
កថា ១ វិមុត្តិកថា ១ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ១ ដែលជាកថាផ្លូវដ៏ជាទី
សប្បាយនូវការចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយតែម្យ៉ាង ដើម្បី
ប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បី
ត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលមេឃិយៈ នេះជាធម៌ទី ៣ ប្រព្រឹត្ត
ទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឱ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាល
មេឃិយៈ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះអកុសលធម៌ទាំង
ឡាយ ដើម្បីញុំាងកុសលធម៌ទាំងឡាយឱ្យកើតឡើង ជាអ្នកមានកំឡាំង
មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
ម្នាលមេឃិយៈ នេះជាធម៌ទី ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិដែលមិន
ទាន់ចាស់ក្លាឱ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាលមេឃិយៈ មួយទៀត ភិក្ខុមានបញ្ញា
ប្រកបដោយបញ្ញា ជាគ្រឿងដឹងនូវការកើតឡើង នឹងសូន្យទៅ ជាប្រាជ្ញាដ៏
ប្រសើរ ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទុក្ខដោយ
ប្រពៃ ។ ម្នាលមេឃិយៈ នេះជាធម៌ទី ៥ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ
ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឱ្យចាស់ក្លាបាន ។ ម្នាលមេឃិយៈ ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ចាស់ក្លាឱ្យចាស់ក្លាបាន ។

កល្យាណមិត្តស្សេតំ មេឃិយ ភិក្ខុនោ បាដិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវង្កស្ស យំ សីលវា ភវិស្សតិ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរិស្សតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយ-ទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខិស្សតិ[១] សិក្ខាបទេសុ ។ កល្យាណមិត្តស្សេតំ មេឃិយ ភិក្ខុនោ បាដិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្បវង្កស្ស យាយំ កថា អភិសល្លេខិកា ចេតោវិវរណសប្បាយា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ[២] សេយ្យ-ថីទំ អប្បិច្ឆកថា សន្តុដ្ឋិកថា បវិវេកកថា អសំសគ្គ-កថា វីរិយារម្ភកថា សីលកថា សមាធិកថា បញ្ញា-កថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញាណទស្សនកថា ឯវរូបា-កថាយ និកាមលាភី ភវិស្សតិ[៣] អកិច្ឆលាភី អក-សិរលាភី ។ កល្យាណមិត្តស្សេតំ មេឃិយ ភិក្ខុនោ

១ ឧ. សិក្ខតិ ។ ២ ឧ. សំវត្តតិ ។ ៣ ឧ. ហោតិ ។

ម្នាលមេឃិយៈ គុណជាតនុ៎ះ រមែងកើតប្រាកដ ដល់ភិក្ខុដែលមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកមានសីល សង្រួម ហើយដោយការសង្រួម ក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិង គោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលមេឃិយៈ គុណជាតនុ៎ះ រមែងកើតប្រាកដ ដល់ភិក្ខុដែលមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកបានតាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ នូវកថាមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺ អប្បិច្ឆកថា ១ សន្តុដ្ឋិកថា ១ បវិវេកកថា ១ អសំសគ្គកថា ១ វីរិយារម្ភកថា ១ សីលកថា ១ សមាធិ-កថា ១ បញ្ញាកថា ១ វិមុត្តិកថា ១ វិមុត្តិញាណទស្សនកថា ១ ដែលជាកថាជូតផង់ ជាទីសប្បាយទូលាយចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីនឿយណាយតែម្យ៉ាង ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្នាលមេឃិយៈ គុណជាតនុ៎ះ រមែងកើតប្រាកដ ដល់ភិក្ខុដែលមានមិត្តល្អ

បាដិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណ-សម្បវង្កស្ស យំ អារទ្ធវីរិយោ វិហរិស្សតិ[១] អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កល្យាណមិត្តស្សេតំ មេឃិយ ភិក្ខុនោ បាដិកង្ខំ កល្យាណសហាយស្ស កល្យាណសម្ប-វង្កស្ស យំ បញ្ញវា ភវិស្សតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញា-យ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខ-ក្ខយគាមិនិយា ។

(៨៩) តេន ច បន មេឃិយ ភិក្ខុនា ឥមេសុ បញ្ចសុ[២] បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ ធម្មា ឧត្តរឹ ភាវេតព្វា អសុភា ភាវេតព្វា រាគស្ស បហានាយ មេត្តា ភាវេតព្វា ព្យាបាទស្ស បហានាយ អានាបានស្សតិ ភាវេតព្វា វិតក្កុបច្ឆេទាយ អនិច្ចសញ្ញា ភាវេតព្វា អស្មិមានសមុគ្ឃាតាយ ។ អនិច្ចសញ្ញិនោ ហិ មេឃិយ អនត្តសញ្ញា សណ្ឋាតិ អនត្តសញ្ញី អស្មិមាន-សមុគ្ឃាតំ បាបុណាតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និព្វានន្តិ ។

១ ម. ភវិស្សតិ ។ ២ ម. ឆ. បញ្ចសុ ធម្មេសុ អត្ថិ ។

មានសំឡាញ់ល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីញុំាងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ឲ្យកើតឡើង មានកំឡាំង មានសេចក្ដីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលមេឃិយៈ គុណជាតនុ៎ះ រមែងមានប្រាកដដល់ភិក្ខុ ដែលមានមិត្តល្អ មានសំឡាញ់ល្អ បែរទៅរកមិត្តល្អ ព្រោះភិក្ខុនោះជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹង នូវការកើតឡើងនិងសូន្យទៅ ជាប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ អាចចាក់ធ្លុះនូវកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។

(៨៩) ម្នាលមេឃិយៈ មួយទៀត ភិក្ខុនោះ តាំងនៅក្នុងធម៌ ៥ យ៉ាងនេះហើយ ត្រូវចំរើនធម៌ ៤ យ៉ាងទៀត គឺចំរើនអសុភ ដើម្បីលះរាគៈ ១ ចំរើនមេត្តា ដើម្បីលះព្យាបាទ ១ ចំរើនអានាបានស្សតិ ដើម្បីផ្ដាច់បង់វិតក្កៈ ១ ចំរើនអនិច្ចសញ្ញា ដើម្បីផ្ដាច់អស្មិមានៈ ១ ។ ម្នាលមេឃិយៈ ព្រោះថា កាលភិក្ខុមានសេចក្ដីសំគាល់ថា មិនទៀងហើយ សេចក្ដីសំគាល់ថា មិនមែនខ្លួន រមែងតាំងនៅ (ក្នុងចិត្ត) ភិក្ខុដែលមានសេចក្ដីសំគាល់ថា មិនមែនខ្លួន រមែងដល់នូវការផ្ដាច់អស្មិមានៈ ឈ្មោះថាដល់និព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ខុទ្ទា វិតក្កា សុខុមា វិតក្កា
អនុគតា មនសោ ឧព្ពិលាវា[១]
ឯតេ អវិទ្វា មនសោ វិតក្កេ
ហុរាហុរំ ធាវតិ ភន្តចិត្តោ ។
ឯតេ ច វិទ្វា មនសោ វិតក្កេ
អាតាបិយោ សំវរតិ សតិមា
អនុគ្គតេ មនសោ ឧព្ពិលាវេ[២]

អសេសមេតេ[៣] បជហាតិ ពុទ្ធោតិ ។ សុត្តំ បឋមំ[៤] ។

[៩០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុសិនា-រាយំ វិហរតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវតោ អវិទូរេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហរន្តិ ឧទ្ធតា[៥] ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្ប-ជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា បាកតិន្ទ្រិយា ។

១ ម. ឧព្ពិលាវា ។ ២ ម. ឧព្ពិលាវេ ។ ៣ ម. អសេសមេតាន ។ ៤ ឱ. ម. សុត្តំ បឋមំ នត្ថិ ។ ៥ ម. ឧទ្ធតា [illegible] អត្ថិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

វិតក្កៈតាំងឡាយ ដ៏ថោកទាប វិតក្កៈតាំងឡាយ ដ៏ល្អិត ដែលចិត្តប្រព្រឹត្តទៅតាមហើយ ធ្វើចិត្តឲ្យផ្ទើនកម្រើក បុគ្គលមិនដឹងច្បាស់សេចក្តីត្រិះរិះនៃចិត្តតាំងនុ៎ះទេ ជាអ្នកមានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល ស្ទុះទៅស្ទុះមក កាន់អារម្មណ៍ផ្សេង ៗ ឯអ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់សេចក្តីត្រិះរិះ នៃចិត្តតាំងនុ៎ះហើយ ជាអ្នកមានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានស្មារតី បិទខ្ទប់វិតក្កៈតាំងឡាយ ដែលចិត្តប្រព្រឹត្តទៅតាម ហើយធ្វើចិត្តឲ្យផ្ទើនកម្រើក លះបង់វិតក្កៈតាំងនុ៎ះ មិនឲ្យសេសសល់ ។ សូត្រទី ១ ។

[៩០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសាលវ័នឧបវត្តន របស់មល្លក្សត្រិយ៍ ជាទីប្រព្រឹត្តិទូលទៅ ជិតក្រុងកុសិនារា ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នៅក្នុងខ្ទមដែលនៅក្នុងព្រៃ ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង លើកកំពស់ មានចិត្តរយេករយោក មានមាត់រឹង មានសំដីផ្តេសផ្តាស ភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន មិនតាំងចិត្តមាំមួន មានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើល មានឥន្ទ្រិយដ៏ប្រាកដ (មិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ) ។

អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ សម្ពហុលេ ភិក្ខូ អវិទូរេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហរន្តេ ឧទ្ធតេ ឧន្នឡេ ចបលេ មុខរេ វិកិណ្ណវាចេ មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្បជានេ អសមាហិតេ វិព្ភន្តចិត្តេ បាកតិន្ទ្រិយេ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អរក្ខិតេន កាយេន មិច្ឆាទិដ្ឋិគតេន ច
ថីនមិទ្ធាភិភូតេន វសំ មារស្ស គច្ឆតិ ។
តស្មា រក្ខិតចិត្តស្ស សម្មាសង្កប្បគោចរោ
សម្មាទិដ្ឋិំ បុរេក្ខត្វា ញត្វាន ឧទយព្វយំ
ថីនមិទ្ធាភិភូ ភិក្ខុ សព្វា ទុគ្គតិយោ ជហេតិ ។

ទុតិយំ[១] ។

(៤០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ ចារិកំ ចរតិ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ ។ អថខោ ភគវា មគ្គា ឱក្កម្ម យេន អញ្ញតរំ រុក្ខមូលំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ អញ្ញតរោ គោបាលកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ

១ ម.ឆ. ទុតិយសុត្តំ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានទតឃើញភិក្ខុច្រើនរូបនោះ នៅក្នុងខ្ទម ដែលនៅជិតទីព្រៃ ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ មានចិត្តរវើរវាយ ជាអ្នកលើកកំពស់ មានចិត្តឃ្លេងឃ្លោង មានមាត់រឹង មានសំដីរាត់រាយ ភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន មិនបានតាំងចិត្តមាំមួន មានចិត្តភាន់ច្រឡំ មានឥន្ទ្រិយដ៏ព្រាកឥ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមានវិញ្ញាណកាយទាំង ៦ មិនរក្សាហើយ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិផង
ដែលថីនមិទ្ធៈ គ្របសង្កត់ផង រមែងដល់នូវអំណាចនៃមារ ។
ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តរក្សាហើយ មានសេចក្តីត្រិះ
រិះត្រូវ ជាគោចរ មានសម្មាទិដ្ឋិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ដឹងការ
កើតឡើងនិងសូន្យទៅបាន គ្របសង្កត់នូវថីនៈនិងមិទ្ធៈហើយ
គប្បីលះបង់នូវទុគ្គតិទាំងពួង ។ សូត្រទី ២ ។

(៤០) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចទៅកាន់ចារិក ក្នុងកោសលជនបទ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ច្រើនរូប ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកផ្លូវ ហើយចូលទៅកាន់គល់ឈើមួយដើម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ គោបាលម្នាក់ បានចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ

ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ គោបាលកំ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថ ខោ សោ គោបាលកោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អធិវាសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។ អថ ខោ សោ គោបាលកោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថ ខោ សោ គោបាលកោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន សកេ និវេសនេ បហុតំ អប្បោទកបាយាសំ បដិយាទាបេត្វា នវញ្ច សប្បឹ ភគវតោ កាលំ អារោចេសិ កាលោ ភន្តេ និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថ ខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន គោបាលកស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាយគោបាលនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ។ គ្រានោះ នាយគោបាលនោះ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងថ្ងៃស្អែក ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ លុះនាយគោបាលនោះ ដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលហើយ ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ រួចចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ នាយគោបាលនោះ លុះកន្លងរាត្រីនោះហើយ បានឲ្យមនុស្សតាក់តែង អប្បោទកបាយាស (បាយាសមានទឹកតិច) នឹងទឹកដោះថ្លាថ្មី ជាច្រើន ក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ហើយឲ្យមនុស្សទៅក្រាបទូលភត្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលល្មមហើយ ទាំងភត្តសោត ក៏ស្រេចហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយយាងចូលទៅកាន់លំនៅ របស់នាយគោបាលនោះ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃ

ទុបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ សោ កោតាលវកោ កុម្ភបុមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ អប្បោទកបាយា-សេន ច នវេន ច សប្បិនា សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។ អថខោ សោ កោតាលវកោ ភគវន្តំ ភុត្តាវឹ ឱនីតបត្តបាណឹ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯក-មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ កោតាលវកំ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

(៤៦) អថខោ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ តំ កោតា-លវកំ អញ្ញតរោ បុរិសោ សីសន្តរិកាយ ដីរិកា ភាសេសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ យេន ភន្តេ កោតាលវកោ អជ្ជ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ អប្បោទកបាយាសេន ច នវេន ច សប្បិនា សហត្ថា សន្តប្បេន្តោ សម្បវារេន្តោ

លុះយាត្រាទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ នាយកោតុលនោះ អង្គាសភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយអប្បោទកបាយាសនិងទឹកដោះថ្លាថ្មី ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ក្រៃពេកហាមឃាត់ដោយដៃខ្លួនឯង ។ លំដាប់នោះ នាយកោតុលនោះ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សោយស្រេចហើយ ទ្រង់លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រទៀតហើយ ក៏កាន់យកអាសនៈទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាយកោតុលនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម្មីកថាឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ហើយទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈយាត្រាចេញទៅ ។

(៤៦) គ្រាកាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ស្រាប់តែមានបុរសម្នាក់ ផ្តាច់ពិតនាយកោតុលនោះ ត្រង់ចន្លោះក្បាលស្រុក ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាយកោតុលណា ដែលបានអង្គាសភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយអប្បោទកបាយាសនិងទឹកដោះថ្លាថ្មី ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ក្រៃពេកហាមឃាត់ដោយដៃខ្លួនឯង ក្នុងថ្ងៃនេះ

សោ កិរ ភន្តេ គោបាលកោ អញ្ញតរេន បុរិសេន សីមន្តរិកាយ ជីវិតា វោរោបិតោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ទិសោ ទិសំ យន្តំ កយិរា វេរី វា បន វេរិនំ
មិច្ឆាបណិហិតំ ចិត្តំ បាបិយោ នំ តតោ ករេតិ ។

តតិយំ(១) ។

(៤៣) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហា-មោគ្គល្លានោ កបោតកន្ទរាយំ វិហរន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ជុណ្ហាយ រត្តិយា នវោរោបិតេហិ កេសេហិ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ អញ្ញតរំ សមាធឹ សមាបជ្ជិត្វា ។

(៤៤) តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ យក្ខា សហាយកា ឧត្តរាយ ទិសាយ ទក្ខិណំ ទិសំ គច្ឆន្តិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អទ្ទសំសុ ខោ តេ យក្ខា

១ ឱ. ម. [illegible] ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បានឮថា នាយគោបាលនោះ មានបុរសម្នាក់ផ្តាច់ជីវិត ត្រង់ចន្លោះព្រំប្រទល់ស្រុកទាំងពីរហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ចោរបានឃើញចោរដទៃ ឬក៏ បុគ្គលមានពៀរ ឃើញបុគ្គល
មានពៀរដទៃ គប្បីធ្វើសេចក្តីវិនាសណា ចិត្តដែលបុគ្គល
ដំកល់ខុសហើយ រមែងធ្វើបុគ្គលនោះ ឲ្យលាមកលើសជាង
សេចក្តីវិនាសនោះទៅទៀត ។ សូត្រ ទី ៣ ។

(៤៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ និងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវិហារកបោតកន្ទរ ។ សម័យនោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានសក់ទើបកោរថ្មី ។ អង្គុយក្នុងទីវាល ចូលកាន់សមាធិណាមួយ ក្នុងរាត្រីមានខែភ្លឺ ។

(៤៤) សម័យនោះ មានយក្សពីរនាក់ជាសំឡាញ់នឹងគ្នា មកអំពីទិសខាងជើង ទៅទិសខាងត្បូង ដោយកិច្ចណាមួយ ។ យក្សទាំងនោះ បានឃើញ

អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ជុណ្ហាយ រត្តិយា នវោរោបិតេហិ កេសេហិ អព្ភោកាសេ និសិន្នំ ទិស្វាន ឯកោ យក្ខោ ទុតិយំ យក្ខំ ឯតទវោច បដិភាតិ មំ សម្ម ឥមស្ស សមណស្ស សីសេ បហារំ ទាតុន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទវោច អលំ សម្ម មា សមណំ អាសាទេសិ(១) ឧឡារោ សោ សម្ម សមណោ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទវោច បដិភាតិ មំ សម្ម ឥមស្ស សមណស្ស សីសេ បហារំ ទាតុន្តិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទវោច អលំ សម្ម មា សមណំ អាសាទេសិ ឧឡារោ សោ សម្ម សមណោ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទវោច បដិភាតិ មំ សម្ម ឥមស្ស សមណស្ស សីសេ បហារំ ទាតុន្តិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ ឯតទវោច អលំ សម្ម មា សមណំ អាសាទេសិ ឧឡារោ សោ សម្ម សមណោ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោតិ ។

១ ម. អាឃាតេសិ ។

ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានសក់ទើបកោរថ្មី ៗ អង្គុយក្នុងទីវាល ក្នុងរាត្រីមានខែភ្លឺ លុះយក្សម្នាក់ បានឃើញហើយ ក៏និយាយប្រាប់យក្សម្នាក់ទៀតថា ម្នាលសំឡាញ់ ចិត្តរបស់ខ្ញុំកើតត្រេកអរ ដើម្បីប្រហារក្បាលសមណៈនេះ ។ កាលបើយក្សម្នាក់ និយាយយ៉ាងនេះហើយ យក្សនោះក៏និយាយទៅនឹងយក្សម្នាក់ទៀតនោះថា កុំសំឡាញ់ អ្នកកុំប្រហារសមណៈឡើយ ម្នាលសំឡាញ់ សមណៈនោះ មានគុណដ៏លើសលុប មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ យក្សម្នាក់នោះ បាននិយាយនឹងយក្សនោះ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា ម្នាលសំឡាញ់ ចិត្តរបស់ខ្ញុំកើតត្រេកអរ ដើម្បីប្រហារក្បាលសមណៈនេះ ។ យក្សនោះ និយាយទៅនឹងយក្សម្នាក់ទៀតនោះ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា កុំសំឡាញ់ អ្នកកុំប្រហារសមណៈឡើយ ម្នាលសំឡាញ់ សមណៈនោះ មានគុណដ៏លើសលុប មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ យក្សម្នាក់នោះ និយាយទៅនឹងយក្សនោះ ជាគំរប់បីដងទៀតថា ម្នាលសំឡាញ់ ចិត្តរបស់ខ្ញុំកើតត្រេកអរ ដើម្បីប្រហារក្បាលសមណៈនេះ ។ យក្សនោះ និយាយទៅនឹងយក្សម្នាក់ទៀតនោះ ជាគំរប់បីដងទៀតថា កុំសំឡាញ់ អ្នកកុំប្រហារសមណៈឡើយ ម្នាលសំឡាញ់ សមណៈនោះមានគុណដ៏លើសលុប មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។

អថខោ សោ យក្ខោ តំ យក្ខំ អនាទិយិត្វា អាយស្មតោ សារីបុត្តត្ថេរស្ស សីសេ បហារំ អទាសិ ។ អបិ តេន បហារេន សត្តរតនំ វា អឌ្ឍរតនំ[១] វា នាគំ ឱសាទេយ្យ[២] មហន្តំ វា បព្វតកូដំ បទាលេយ្យ ។ អថ ច បន សោ យក្ខោ ឌយ្ហាមីតិ[៣] វត្វា តត្ថេវ មហានិរយំ អបតាសិ ។

(៤៤) អទ្ទសា ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន តេន យក្ខេន អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស សីសេ បហារំ ទិយមានំ ទិស្វាន យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ អាវុសោ ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ន កិញ្ចិ ទុក្ខន្តិ ។ ខមនីយំ មេ អាវុសោ មោគ្គល្លាន យាបនីយំ មេ អាវុសោ មោគ្គល្លាន អបិ ច មេ សីសេ ថោកំ ទុក្ខន្តិ ។ អច្ឆរិយំ អាវុសោ សារីបុត្ត អព្ភុតំ អាវុសោ សារីបុត្ត យាវ មហិទ្ធិកោ អាយស្មា សារីបុត្តោ មហានុភាវោ ។ ឥធ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត អញ្ញតរោ យក្ខោ

១ ម.ច. អឌ្ឍុដ្ឋរតនំ ។ ២ ម. ឱសារេយ្យ ។ ៣ ម.ច. ឌយ្ហាមិ ឌយ្ហាមិ ។

លំដាប់នោះ យក្ខម្នាក់នោះ មិនអើពើនឹងយក្ខនោះឡើយ ហើយប្រហារចំព្រះសិរ្សៈ ព្រះសារីបុត្តត្ថេរដ៏មានអាយុ ។ មានសេចក្ដីដំណាលថា យក្ខនោះគប្បីពន្លិចដំរីមានកំពស់ ៧ ហត្ថ ឬ ៨ ហត្ថ (ឲ្យស្រុតទៅក្នុងផែនដី) ក៏បាន គប្បីទំលាយកំពូលភ្នំធំ ឲ្យបែកខ្ទេចខ្ទីក៏បាន ដោយការប្រហារនោះ ។ លំដាប់នោះ ស្រាប់តែយក្ខនោះពោលថា ខ្ញុំក្ដៅណាស់ ផ្ទុះ ហើយធ្លាក់ទៅកាន់មហានរក ត្រង់ទីនោះឯង ។

(៤៤) ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បានឃើញយក្ខនោះ កំពុងប្រហារចំព្រះសិរ្សៈព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយទិព្វចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងវិស័យចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្នាលអាវុសោ លោកល្មមអត់ធន់បានដែរឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានដែរឬ មិនមានសេចក្ដីទុក្ខតិចតួចទេឬ ។ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោមោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមអត់ធន់បាន ម្នាលអាវុសោមោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន តែថា មានសេចក្ដីទុក្ខបន្តិច ត្រង់ក្បាលរបស់ខ្ញុំ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អស្ចារ្យណាស់ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចំឡែកណាស់ ព្រោះថា សារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ ម្នាលអាវុសោ សារីបុត្ត ក្នុងទីនេះ មានយក្ខមួយ

សីសេ បហារំ អទាសិ តាវ មហា សោ បហារោ អហោសិ អបិ តេន បហារេន សត្តរតនំ វា អឌ្ឍដ្ឋមរតនំ វា នាគំ ឱសាទេយ្យ មហន្តំ វា បព្វតកូដំ វា បទាលេយ្យាតិ ។ អថ បនាយស្មា សារីបុត្តោ ឯវមាហ ខមនីយំ មេ អាវុសោ មោគ្គល្លាន យាបនីយំ មេ អាវុសោ មោគ្គល្លាន អបិ ច មេ សីសេ ថោកំ ទុក្ខន្តិ ។ អច្ឆរិយំ អាវុសោ មោគ្គល្លាន អព្ភុតំ អាវុសោ មោគ្គល្លាន យំ(១) មហិទ្ធិកោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ មហានុភាវោ យត្រ ហិ នាម យក្ខម្បិ បស្សតិ មយំ បនេតរហិ បំសុបិសាចកម្បិ ន បស្សាមាតិ ។

(៩២) អស្សោសិ ខោ ភគវា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ តេសំ ឧភិន្នំ មហានាគានំ ឥមំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស សេលុបមំ(២) ចិត្តំ ឋិតំ នានុកម្បតិ

១ ម.ឆ. យាវ ។

ប្រហារចំព្រះសិរ្សៈនៃលោក (ការប្រហារនោះ) ពេញដំការប្រហារខ្លាំង ដែលគួរនោះអាចពន្លិចដំរីមានកំពស់ ៧ ហត្ថ ឬ ៨ ហត្ថ (ឲ្យស្រុតទៅក្នុងផែនដីបាន) ឬអាចធ្វើកំពូលភ្នំធំឲ្យបែកខ្ទេចខ្ទីបាន ដោយការប្រហារនោះ ។ លោកសារីបុត្តក៏ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោមោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមអត់ធន់បាន ម្នាលអាវុសោមោគ្គល្លាន ខ្ញុំល្មមប្រព្រឹត្តទៅបាន តែថា មានសេចក្តីទុក្ខបន្តិច ត្រង់ក្បាលរបស់ខ្ញុំ ។ ម្នាលអាវុសោមោគ្គល្លាន អស្ចារ្យណាស់ ម្នាលអាវុសោមោគ្គល្លាន ចំឡែកណាស់ ព្រោះថា មហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន មើលឃើញយក្សបាន ចំណែកខាងយើងមិនឃើញ សូម្បីបិសាច ដែលកស្រួយនឹងកាចដី(១)សោះឡើយ ។

(៩២) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យពោល មានសភាពយ៉ាងនេះ របស់ព្រះមហានាគទាំងពីរអង្គនោះ ដោយទិព្វសោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងសោតធាតុ របស់មនុស្សធម្មតា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបបន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មានឧបមាដោយភ្នំថ្មតាន់ នៅនឹង មិនញាប់ញ័រ

១ សំដៅយកបុព្វប្រេត ។ ដែលត្រាច់ត្រាច ក្នុងទីកាក់ស្មោយ មានគំនរសម្រាម ជាដើម ។

វិរត្តំ រជនីយេសុ កោបនេយ្យេ ន កុប្បតិ
យស្សេវំ ភាវិតំ ចិត្តំ កុតោ តំ ទុក្ខមេស្សតីតិ ។

ចតុត្ថំ ។

(៩៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា អាកិណ្ណោ វិហរតិ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីហិ ឧបាសកេហិ ឧបាសិកាហិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អាកិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរតិ ។ អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ អហំ ខោ ឯតរហិ អាកិណ្ណោ វិហរាមិ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីហិ ឧបាសកេហិ ឧបាសិកាហិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អាកិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរាមិ យន្នូនាហំ ឯកោ គណស្មា វូបកដ្ឋោ វិហរេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កោសម្ពឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ កោសម្ពិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ សាមំ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ

ប្រាសចាកតម្រេក ក្នុងហេតុគួរតម្រេកទាំងឡាយ មិនក្រោធក្នុងវត្ថុគួរក្រោធ ចិត្តដែលបុគ្គលណា បានចំរើនយ៉ាងនេះហើយ សេចក្ដីទុក្ខនឹងមានមក ដល់បុគ្គលនោះអំពីណាបាន ។ សូត្រ ទី ៤ ។

(៩៧) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះឯងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្ដេច អាមាត្យធំរបស់ស្ដេច តិរ្ថិយ និងពួកសាវ័ករបស់តិរ្ថិយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅច្រឡូកច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសេចក្ដីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ តថាគតនៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្ដេច អាមាត្យធំរបស់ស្ដេច តិរ្ថិយ និងពួកសាវ័ករបស់តិរ្ថិយ តថាគតនៅច្រឡូកច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគត គេចចេញអំពីពួកហើយ នៅតែម្នាក់ឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងកោសម្ពី ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយភត្ត ហើយទុកដាក់សេនាសនៈដោយព្រះអង្គឯង ហើយប្រដាប់បាត្រចីវរ

អនាមន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកំ អនបលោកេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ ឯកោ អទុតិយោ យេន បាលិលេយ្យកំ តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកញ្ចរមានោ យេន បាលិលេយ្យកំ តទវសរិ ។

(៩៨) តត្រ សុទំ ភគវា បាលិលេយ្យកេ វិហរតិ រក្ខិតវនសណ្ឌេ ភទ្ទសាលមូលេ ។ អញ្ញតរោបិ ខោ ហត្ថិនាគោ អាកិណ្ណោ វិហរតិ ហត្ថីហិ ហត្ថិនីហិ ហត្ថិកលភេហិ[១] ហត្ថិច្ឆាបេហិ[២] ឆិន្នគ្គានិ ចេវ តិណានិ ខាទតិ ឱភគ្គោភគ្គញ្ចស្ស សាខាភង្គំ ខាទន្តិ អាវិលានិ ច បានីយានិ បិវតិ ឱគាហា ចស្ស ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិនិយោ កាយំ ឧបនិឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ អាកិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរតិ ។ អថខោ តស្ស ហត្ថិនាគស្ស ឯតទហោសិ អហំ ខោ ឯតរហិ អាកិណ្ណោ វិហរាមិ ហត្ថីហិ ហត្ថិនីហិ ហត្ថិកលភេហិ ហត្ថិច្ឆាបេហិ ឆិន្នគ្គានិ ចេវ តិណានិ ខាទាមិ

១ ឱ. ហត្ថិកឡភកេហិ ។ ម. ហត្ថិកឡាភេហិ ។ ២ ម. ហត្ថិច្ឆាបកេហិ ។

មិនបានលាឧបដ្ឋាក មិនបានប្រាប់ពពួកសង្ឃ តែមួយអង្គឯង ឥតមានភិក្ខុជាគំរប់ពីរ ទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិក តែបាលិលេយ្យកប្រទេស កាលទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិក ដោយលំដាប់ បានដល់បាលិលេយ្យកប្រទេស ។

(៩៨) បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្រោមម្លប់ភទ្ទសាលព្រឹក្ស ក្នុងដងព្រៃឈ្មោះរក្ខិតៈ ជិតបាលិលេយ្យកប្រទេសនោះ ។ មានដំរីប្រសើរមួយ នៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី ដំរីស្ទាវ និងកូនដំរី ហើយស៊ីស្មៅ ដែលពួកដំរីទាំងនោះ ស៊ីចុងហើយផង ពួកដំរីទាំងនោះស៊ីមែកឈើបាក់ ដែលដំរីប្រសើរនោះបំបាក់ចុះហើយផង ឯដំរីប្រសើរ ក៏ផឹកទឹកដែលល្អក់ហើយផង កាលបើដំរីប្រសើរនោះចុះឡើងពីកំពង់ទឹក ពួកមេដំរីក៏ដើរត្រដុសកាយផង ដំរីប្រសើរ នៅច្រឡូកច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។ លំដាប់នោះ ដំរីប្រសើរនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ អញនៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី ដំរីស្ទាវ និងកូនដំរី ហើយស៊ីស្មៅដែលដំរីទាំងនោះស៊ីចុងហើយផង

ឱភគ្គោភគ្គញ្ច មេ សាខាភង្គំ ខាទន្តិ អាវិលានិ ច បានីយានិ បិវាមិ ឱគាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិនិយោ កាយំ ឧបនិឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ អាកិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរាមិ យន្នូនាហំ ឯកោ គណម្ហា វូបកដ្ឋោ វិហរេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ ហត្ថិនាគោ យូថា អបក្កម្ម យេន បាលិលេយ្យកំ រក្ខិតវនសណ្ឌោ ភទ្ទសាលមូលំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តត្រ សុទំ សោ ហត្ថិនាគោ យស្មឹ បទេសេ ភគវា វិហរតិ តំ បទេសំ អបហរិតញ្ច(១) ករោតិ សោណ្ឌាយ ភគវតោ បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេតិ(២) ។

(៤៤) អថខោ ភគវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លី-នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ អហំ ខោ បុព្វេ អាកិណ្ណោ វិហាសឹ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីហិ ឧបា-សកេហិ ឧបាសិកាហិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អាកិណ្ណោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហាសឹ ។ សោម្ហិ ឯតរហិ អនាកិណ្ណោ វិហរាមិ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីហិ ឧបាសកេហិ ឧបាសិកាហិ រាជូហិ

១ ម. អបហារិតញ្ច ។ ២ ម. ឱ. បដ្ឋបេតិ ។

ដំរីទាំងនោះស៊ីមែកឈើបាក់ ដែលអញកាច់បាក់ហើយផង អញផឹកទឹកល្អក់ខ្ចាយដីល្អក់ផង កាលបើអញ ងើបចុះឡើងកំពង់ទឹក ពួកមេដំរី តែងត្រដុសកាយផង អញនៅប្រឡូកប្រឡំ ជាទុក្ខមិនសប្បាយ បើដូច្នោះ គួរអញគេចចេញពីហ្វូងទៅនៅម្នាក់ឯងវិញចុះ ។ លំដាប់នោះ ដំរីប្រសើរនោះ ដើរគេចចេញពីហ្វូង ហើយចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ដែលទ្រង់គង់នៅក្រោមម្លប់ភទ្ទសាលព្រឹក្ស ក្នុងដងព្រៃឈ្មោះរក្ខិតៈ ជិតបាលិលេយ្យកប្រ-ទេស លុះចូលទៅដល់ហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រទេសណាមួយ ដំរីប្រសើរនោះ តែងធ្វើប្រទេសនោះ មិនឲ្យមានស្មៅស្រស់ ទាំងផ្តល់ទឹកឆាន់ ទឹកប្រើ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រមោយ ។

(៤៤) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងទៅសម្ងំ ក្នុងទីស្ងាត់ ទ្រង់មានព្រះទ័យបរិវិតក្កៈ កើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាលមុន តថាគតបាននៅប្រឡូកប្រឡំ ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច អាមាត្យធំ របស់ស្តេច តិរ្ថិយ នឹងពួកសាវ័ក របស់តិរ្ថិយ តថាគតនៅប្រឡូកប្រឡំ ជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។ ឥឡូវនេះ តថាគត មិនបាននៅប្រឡូកប្រឡំដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច

រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អនា-
កិណ្ណោ សុខំ ផាសុ វិហរាមីតិ ។ តស្ស ខោ
ហត្ថិនាគស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ អហំ
ខោ បុព្វេ អាកិណ្ណោ វិហាសឹ ហត្ថីហិ ហត្ថិនីហិ
ហត្ថិកលភេហិ ហត្ថិច្ឆាបេហិ ឆិន្នគ្គានិ ចេវ តិណានិ
ខាទឹ ឱភគ្គោភគ្គញ្ច មេ សាខាភង្គំ ខាទឹសុ អាវិលានិ
ច បានីយានិ បិវឹ[1] ឱគាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិ-
និយោ កាយំ ឧបនិឃំសន្តិយោ អគមំសុ អាកិណ្ណោ
ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហាសឹ ។ សោម្ហិ ឯតរហិ អនាកិណ្ណោ
វិហរាមិ ហត្ថីហិ ហត្ថិនីហិ ហត្ថិកលភេហិ ហត្ថិច្ឆា-
បេហិ អច្ឆិន្នគ្គានិ ចេវ តិណានិ ខាទាមិ ឱភគ្គោភគ្គញ្ច
មេ សាខាភង្គំ ន ខាទន្តិ អនាវិលានិ ច បានីយានិ
បិវាមិ ឱគាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ន ហត្ថិនិយោ កាយំ
ឧបនិឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ អនាកិណ្ណោ សុខំ ផាសុ
វិហរាមីតិ ។ អថខោ ភគវា អត្តនោ ច បវិវេកំ
វិទិត្វា តស្ស ច ហត្ថិនាគស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិត-
ក្កមញ្ញាយ តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

[1] ឱ. បិវាសឹ ។ ម. បិវិំ ។

អមាត្យរបស់ស្ដេច តិរ្ថិយ និងពួកសាវ័ក របស់តិរ្ថិយឡើយ ឥឡូវនេះ
មិនបានទៅច្រឡូកច្រឡំ ក៏បានសេចក្ដីសុខសប្បាយ ។ ដំរីប្រសើរនោះ
មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាលមុន អញបានទៅច្រឡូកច្រឡំ
ដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី ដំរីស្ទាវ និងកូនដំរីតូច ៗ ហើយអញបាន
ស៊ីស្មៅចុងទាំងឡាយ ដែលពួកដំរីទាំងនោះ ច្រើបចុងហើយផង ពួកដំរីទាំង
នោះស៊ីមែកឈើបាក់ ដែលអញកាច់បាក់ហើយផង អញបានផឹកទឹក
ទាំងឡាយ ដ៏ល្អក់ផង កាលបើអញ ងើបចុះឡើងក្នុងទឹក ពួកមេដំរី
ដើរត្រដុសកាយផង អញទៅច្រឡូកច្រឡំជាទុក្ខ មិនសប្បាយឡើយ ។
ឥឡូវនេះ អញនោះមិនទៅច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកដំរីឈ្មោល ដំរីញី
ដំរីស្ទាវ និង កូនដំរី ហើយស៊ីស្មៅចុងទាំងឡាយ ដែលពួកដំរីទាំង
នោះ មិនបានច្រើបចុងហើយផង ពួកដំរីទាំងនោះ ក៏មិនស៊ីមែកឈើបាក់
ដែលអញកាច់បាក់ផង អញផឹកទឹកទាំងឡាយមិនល្អក់ផង កាលបើអញ
ងើបចុះឡើងក្នុងទឹក ពួកមេដំរី ក៏មិនដើរត្រដុសកាយផង អញមិនទៅ
ច្រឡូកច្រឡំ ក៏បានសេចក្ដីសុខសប្បាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់របស់ព្រះអង្គ និងបានជ្រាបច្បាស់
បរិវិតក្កៈ គឺចិត្តរបស់ដំរីប្រសើរនោះ ដោយព្រះទ័យនៃព្រះអង្គហើយ
ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឯតំ(១) នាគស្ស នាគេន ឦសាទន្តស្ស ហត្ថិនោ សមេតិ ចិត្តំ ចិត្តេន យំ ឯកោ រមតី វនេ(២) ។ បញ្ចមំ(៣) ។

(១០០) ឯវមេ្ម សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា បិណ្ឌោលភារទ្វាជោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អារញ្ញកោ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុកូលិកោ តេចីវរិកោ អប្បិច្ឆោ សន្តុដ្ឋោ បវិវិត្តោ អសំសដ្ឋោ អារទ្ធវីរិយោ ធុតវាទោ អធិចិត្តមនុយុត្តោ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ បិណ្ឌោលភារទ្វាជំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អារញ្ញកំ បិណ្ឌបាតិកំ បំសុកូលិកំ តេចីវរិកំ អប្បិច្ឆំ សន្តុដ្ឋំ បវិវិត្តំ អសំសដ្ឋំ អារទ្ធវីរិយំ ធុតវាទំ អធិចិត្តមនុយុត្តំ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

---

១ ម. អំ ។ ២ ម. រមតិ ។ ៣ ឱ.ម. បញ្ចមំ សុត្តំ ។

ចិត្តរបស់ហត្ថីនាគ មានភ្លុកដូចនង្គ័ល ស្មើនឹងចិត្តរបស់ពុទ្ធនាគនេះ ព្រោះហត្ថីនាគតែម្នាក់ឯង ត្រេកអរក្នុងព្រៃ ។ សូត្រ ទី ៥ ។

(១០០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ បិណ្ឌបាតិកធុតង្គ បំសុកូលិកធុតង្គ និង តេចីវរិកធុតង្គ ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅលាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ជាអ្នកពោលពាក្យជាគ្រឿងកំចាត់បង់កិលេស ប្រកបរឿយៗនូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ បិណ្ឌបាតិកធុតង្គ បំសុកូលិកធុតង្គ និងតេចីវរិកធុតង្គ ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅលាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ជាអ្នកពោលពាក្យជាគ្រឿងកំចាត់បង់កិលេស ប្រកបរឿយៗនូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អនូបវាទោ អនូបឃាតោ បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ
មត្តញ្ញុតា ច ភត្តស្មិំ បន្តញ្ច[១] សយនាសនំ
អធិចិត្តេ ច អាយោគោ ឯតំ ពុទ្ធានសាសនន្តិ ។
ឆដ្ឋំ[២] ។

(១០១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អប្បិច្ឆោ សន្តុដ្ឋោ បវិវិត្តោ អសំសដ្ឋោ អារទ្ធវីរិយោ អធិចិត្តមនុយុត្តោ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អប្បិច្ឆំ សន្តុដ្ឋំ បវិវិត្តំ អសំសដ្ឋំ អារទ្ធវីរិយំ អធិចិត្តមនុយុត្តំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. បន្តញ្ច ។ បន្តញ្ចាតិបិ បាឋោ ។ ២ ម. ម. ឆដ្ឋំ សុត្តំ ។

កិរិយាមិនតិះដៀល ១ កិរិយាមិនបៀតបៀនគេ ១ កិរិយាសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ១ ការដឹងប្រមាណក្នុងភត្តាហារ ១ ទីដេកទីអង្គុយដ៏ស្ងាត់ ១ កិរិយាប្រកបព្យាយាមក្នុងអធិចិត្ត ១ នុ៎ះជាពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។ សូត្រ ទី ៦ ។

(១០១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅលាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ប្រកបរឿយ ៗ នូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មិននៅលាយឡំដោយពួក ប្រារព្ធព្យាយាម ប្រកបរឿយៗនូវអធិចិត្ត អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អធិចេតសោ អប្បមជ្ជតោ មុនិនោ មោនបថេសុ សិក្ខតោ សោកា ន ភវន្តិ តាទិនោ ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោតិ។

សត្តមំ[១] ។

(១០៦) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។ អញ្ញតិត្ថិយា បន បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អគរុកតា អមានិតា អបូជិតា អនបចិតា ន លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ។

(១០៧) អថ ខោ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ភគវតោ សក្ការំ អសហមានា ភិក្ខុសង្ឃស្ស

១ ឧ. ម. សត្តមំ [illegible] ។

សេចក្ដីសោកទាំងឡាយ រមែងមិនកើតមាន ដល់បុគ្គលមានអធិចិត្ត មិនប្រមាទ ជាអ្នកមុនី ជាអ្នកសិក្សា ក្នុងផ្លូវនៃការដឹងទាំងឡាយ គឺអរហត្តផលញាណ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ជាអ្នកនឹងធឹង ជាអ្នកស្ងប់ មានស្មារតីគ្រប់កាល ។ សូត្រទី ៧ ។

(១០៦) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ទ្រង់បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតី ។ សូម្បីភិក្ខុសង្ឃ ក៏មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីដែរ ។ ឯពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយ មិនមានគេធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា មិនកោតក្រែង មិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាប្រក្រតីឡើយ ។

(១០៧) គ្រានោះ ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយ អត់ធ្មត់មិនបាននូវសក្ការៈ របស់ព្រះមានព្រះភាគ និងភិក្ខុសង្ឃ ក្បួរទៅរកនាង

ច យេន សុន្ទរី បរិព្វាជិកា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្ក-មិត្វា សុន្ទរឹ បរិព្វាជិកំ ឯតទវោចុំ ឧស្សហសិ(១) ភគិនិ ញាតីនំ អត្ថំ កាតុន្តិ ។ ក្យាហំ អយ្យា ករោមិ កឹ មយា សក្កា កាតុំ ជីវិតម្បិ មេ បរិច្ចត្តំ ញាតីនំ អត្ថាយាតិ ។ តេនហិ ភគិនិ អភិក្ខណំ ជេតវនំ គច្ឆាហីតិ ។ ឯវំ អយ្យាតិ ខោ សុន្ទរី បរិព្វាជិកា តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ បដិស្សុត្វា អភិក្ខណំ ជេតវនំ អគមាសិ ។ យទា អញ្ញាសុំ តេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា តេ(២) ទិដ្ឋា ខោ សុន្ទរី បរិព្វាជិកា ពហុជនេន អភិក្ខណំ ជេតវនំ គច្ឆតីតិ អថ នំ ជីវិតា វោរោបេត្វា តត្ថេវ ជេតវនស្ស បរិខាកូបេ និក្ខិ-បិត្វា យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ តេនុប-សង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ឯតទវោចុំ យា សា មហារាជ សុន្ទរី បរិព្វាជិកា សា នោ ន ទិស្សតីតិ ។ កត្ថ បន តុម្ហេ អាសង្កថាតិ ។ ជេតវនេ មហារាជាតិ ។ តេនហិ ជេតវនំ វិចិនថាតិ ។

---

១ ម. ឧស្សហសិ ត្វំ ភគិនិ ។ ២ ម. វោ ។

បរិព្វាជិកាឈ្មោះសុន្ទរី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងនាងបរិព្វា-ជិកាឈ្មោះសុន្ទរីថា នែប្អូនស្រី នាងអាចធ្វើប្រយោជន៍ដល់ពួកញាតិបាន ឬទេ ។ នាងបរិព្វាជិកាឈ្មោះសុន្ទរីសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រះករុណាត្រូវធ្វើដូចម្តេច អំពើដូចម្តេច ដែលខ្ញុំអាចធ្វើបាន សូម្បីជីវិត ក៏ខ្ញុំហ៊ានលះបង់ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ពួកញាតិដែរ ។ ម្នាលប្អូនស្រី បើដូច្នោះ នាងចូរទៅកាន់វត្តជេតពន ឲ្យញយៗ ។ នាងបរិព្វាជិកាឈ្មោះ សុន្ទរី បានទទួលពាក្យបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះថា ព្រះករុណា លោកម្ចាស់ ហើយទៅកាន់វត្តជេតពនញយៗ ។ កាលណាបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ បានដឹងថា ជនច្រើនបានឃើញនាងបរិព្វាជិកា ឈ្មោះសុន្ទរី ទៅកាន់វត្តជេតពនញយៗហើយ ក៏សំឡាប់នាងនោះផ្តាច់ ចាកជីវិត ហើយកប់ក្នុងរណ្តៅស្នាមភ្លោះ នៃវត្តជេតពននោះឯង ក្នុងកាល នោះ រួចចូលទៅគាល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះបាទបសេនទិកោសលថា បពិត្រមហារាជ នាងបរិព្វា-ជិកាណាឈ្មោះសុន្ទរី នាងបរិព្វាជិកានោះ មិនប្រាកដដល់ពួកអាត្មាភាព សោះ ។ ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរថា ចុះលោកទាំងឡាយ មាន សង្ស័យក្នុងទីណាខ្លះ ។ បពិត្រមហារាជ ពួកអាត្មាភាពមានសង្ស័យ ក្នុង វត្តជេតពន ។ បើដូច្នោះ ចូរលោកទាំងឡាយ ស្វែងរកក្នុងវត្តជេតពនចុះ ។

អថខោ តេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ជេតវនំ វិចិនិត្វា យថានិក្ខិត្តំ បរិខាកូបា ឧទ្ធរិត្វា មញ្ចកំ អារោបេត្វា សាវត្ថិំ បវេសេត្វា រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ ឧបសង្កមិត្វា មនុស្សេ ឧជ្ឈាបេសុំ បស្សថយ្យា សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ កម្មំ អលជ្ជិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា បាបធម្មា មុសាវាទិនោ អព្រហ្មចារិនោ ។ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ(១) នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា

១ ម. ព្រហ្មញ្ញំ ។

លំដាប់នោះ បរិព្វាជកជាអន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ ស្វែងរកសពក្នុងជេតពន ហើយក៏គាស់ឡើង (នូវសាកសព) ដែលបានកប់ទុកហើយ អំពីរណ្ដៅស្នាមភ្លោះ ហើយលើកដាក់លើគ្រែស្នែង នាំចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ហើយចេញពីច្រកមួយ ចូលទៅកាន់ច្រកមួយ ចេញពីផ្លូវក្រៅឡើងកែងមួយ ចូលទៅកាន់ផ្លូវក្រៅឡើងកែងមួយ ហើយប្រើពួកមនុស្សឲ្យលើកទោសថា នែញាតិទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលអំពើរបស់ពួកសមណៈ ជាសក្យបុត្តិយ៍ចុះ ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ ជាបុគ្គលមិនអៀនខ្មាស ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ជាអ្នកនិយាយពាក្យកុហក ប្រព្រឹត្តមិនប្រសើរ ។ មិនគួរបើ ពួកសមណៈ ជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ មកប្ដេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ពោលពាក្យពិត មានសីល មានកល្យាណធម៌សោះ ភាពជាសមណៈគឺជាអ្នករម្ងាប់បាប មិនមានដល់ពួកសមណៈនេះឡើយ ភាពជាអ្នកប្រសើរ គឺជាអ្នកបន្សាត់បាប មិនមានដល់ពួកសមណៈនេះឡើយ ភាពជាសមណៈ របស់ពួកសមណៈនេះ សាបសូន្យហើយ ភាពជាអ្នកប្រសើររបស់ពួកសមណៈនេះ សាបសូន្យហើយ ភាពជាសមណៈ នឹងមានដល់ពួកសមណៈនេះ អំពីហេតុដូចម្ដេច ភាពជាអ្នកប្រសើរ នឹងមានដល់ពួកសមណៈ អំពីហេតុដូចម្ដេច ពួកសមណៈនេះ ប្រាសចាកភាពជាសមណៈ ពួកសមណៈនេះ

ឥមេ ព្រាហ្មញ្ញា ។ កថញ្ហិ នាម បុរិសោ បុរិសកិច្ចំ ការិត្វា ឥត្ថឹ ជីវិតា វោរោបេស្សតីតិ ។

(១០៤) តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ មនុស្សា ភិក្ខូ ទិស្វា អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ រោសេន្តិ វិហេសេន្តិ អលជ្ជិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា បាបធម្មា មុសាវាទិនោ អព្រហ្មចារិនោ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា ។ កថញ្ហិ នាម បុរិសោ បុរិសកិច្ចំ ការិត្វា ឥត្ថឹ ជីវិតា វោរោបេស្សតីតិ ។

ប្រាសចាកភាពជាអ្នកប្រសើរហើយ ។ មិនគួរបើ បុរសនឹងធ្វើកិច្ចរបស់បុរស (មេថុនកិច្ច) ហើយមកញុំាងស្រីឲ្យផុតចាកជីវិតសោះ ។

(១០៤) សម័យនោះឯង ពួកមនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានឃើញពួកភិក្ខុ ហើយតាំងជេរ ប្រទេចផ្តាសា បៀតបៀនដោយសំដីទ្រគោះ ជារបស់អសប្បុរសថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ ជាអ្នកមិនអៀនខ្មាស ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ជាអ្នកនិយាយពាក្យកុហក ប្រព្រឹត្តធម៌មិនប្រសើរ មិនគួរបើ សមណៈទាំងនោះ មកប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរ ពោលពាក្យពិត មានសីល មានកល្យាណធម៌សោះ ភាពជាសមណៈ គឺជាអ្នកឈ្លប់បាប មិនមានដល់សមណៈទាំងនេះឡើយ ភាពជាអ្នកប្រសើរ គឺជាអ្នកបន្សាត់បាប មិនមានដល់សមណៈទាំងនេះឡើយ ភាពជាសមណៈ របស់សមណៈនេះ សាបសូន្យហើយ ភាពជាអ្នកប្រសើររបស់សមណៈទាំងនេះសាបសូន្យហើយ ភាពជាសមណៈ នឹងមានដល់សមណៈទាំងនេះ អំពីហេតុដូចម្តេច ភាពជាអ្នកប្រសើរនឹងមានដល់ពួកសមណៈនេះ អំពីហេតុដូចម្តេច សមណៈទាំងនេះ ប្រាសចាកភាពជាសមណៈហើយ សមណៈទាំងនេះប្រាសចាកភាព ជាអ្នកប្រសើរហើយ ។ មិនគួរបើបុរស នឹងធ្វើកិច្ចរបស់បុរស (មេថុនកិច្ច) ហើយមកញុំាងស្រីឲ្យផុតចាកជីវិតសោះ ។

(១០៨) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសឹសុ ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឯតរហិ ភន្តេ សាវត្ថិយំ មនុស្សា ភិក្ខូ ទិស្វា អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ រោសេន្តិ វិហេសេន្តិ អលជ្ជិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ទុស្សីលា បាបធម្មា មុសាវាទិនោ អព្រហ្មចារិនោ ឥមេ ហិ នាម ធម្មចារិនោ សមចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា បដិជានិស្សន្តិ នត្ថិ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នត្ថិ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ សាមញ្ញំ នដ្ឋំ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ កុតោ ឥមេសំ សាមញ្ញំ

(១០៨) គ្រានោះ ពួកភិក្ខុជាច្រើនរូប បានស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ហើយត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយភត្ត រួចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ពួកមនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានឃើញពួកភិក្ខុ ហើយ (តែង) ជេរប្រទេច ផ្តាសា បៀតបៀនដោយសំដីទ្រគោះដោយពាក្យអសប្បុរសថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍នេះ ជាបុគ្គលមិនអៀនខ្មាស ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក ពោលពាក្យកុហក ប្រព្រឹត្តធម៌មិនប្រសើរ ពួកសមណៈទាំងនេះ មិនគួរបើមកប្ដេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរ ពោលពាក្យពិត មានសីល មានកល្យាណធម៌សោះ ភាពជាសមណៈ គឺជាអ្នករម្ងាប់បាប មិនមានដល់សមណៈទាំងនេះ ភាពជាអ្នកប្រសើរគឺជាអ្នកបន្សាត់បាប មិនមានដល់សមណៈទាំងនេះ ភាពជាសមណៈ របស់សមណៈទាំងនេះ សាបសូន្យហើយ ភាពជាអ្នកប្រសើររបស់សមណៈទាំងនេះ សាបសូន្យហើយ ភាពជាសមណៈនឹងមានដល់សមណៈទាំងនេះ អំពីហេតុដូចម្ដេច

កុតោ ឥមេសំ ព្រហ្មញ្ញំ អបគតា ឥមេ សាមញ្ញា អបគតា ឥមេ ព្រហ្មញ្ញា ។ កថញ្ហិ នាម បុរិសោ បុរិសកិច្ចំ ករិត្វា ឥត្ថឹ ជីវិតា វោរោបេស្សតីតិ ។ នេសោ ភិក្ខវេ សទ្ទោ ចិរំ ភវិស្សតិ សត្តាហមេវ ភវិស្សតិ សត្តាហស្ស អច្ចយេន អន្តរធាយិស្សតិ ។ តេនហិ ភិក្ខវេ យេ មនុស្សា ភិក្ខូ ទិស្វា អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ រោសេន្តិ វិហេសេន្តិ តេ ឥមាយ គាថាយ បដិចោទេថ

អភូតវាទី និរយំ ឧបេតិ
យោ វាបិ កត្វា ន ករោមីតិ ចាហ
ឧភោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ
និហីនកម្មា មនុជា បរត្ថ ។

(១០៦) អថខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ បរិយាបុណិត្វា យេ មនុស្សា ភិក្ខូ ទិស្វា អសព្ភាហិ ផរុសាហិ វាចាហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ រោសេន្តិ វិហេសេន្តិ តេ ឥមាយ គាថាយ បដិចោទេន្តិ

ភាពជាអ្នកប្រសើរនឹងមានដល់សមណៈទាំងនេះ អំពីណាកើតឡើង សម-ណៈទាំងនេះ ប្រាសចាកភាពជាសមណៈហើយ សមណៈទាំងនេះប្រាសចាកភាព ជាអ្នកប្រសើរហើយ ។ ម្តេចក៏ បុរសនឹងធ្វើកិច្ចរបស់បុរស (មេថុនកិច្ច) ហើយមកធ្វើស្រីឲ្យឃ្លាតចាកជីវិតសោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំឡេង (ពោលទោស) នុ៎ះ នឹងមិនឋិតនៅយូរឡើយ ឋិតនៅបានតែត្រឹម ៧ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ លុះកន្លងហួស ៧ ថ្ងៃហើយ ក៏នឹងបាត់ទៅវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ពួកមនុស្សណា បានឃើញពួកភិក្ខុហើយ ជេរប្រទេច ផ្ចាស បៀតបៀនដោយសំដីទ្រគោះ ជាពាក្យអសប្បុរស អ្នកទាំងឡាយ ចូរចោទពួកមនុស្សទាំងនោះ ដោយគាថានេះថា

អ្នកនិយាយកុហក ឬអ្នកណាធ្វើហើយ និយាយថា ខ្ញុំមិនបានធ្វើ រមែង
ចូលទៅកាន់នរក បុគ្គលទាំងពីរនោះ ជាអ្នកកើតអំពីមនុស្សមានកម្ម
ថោកទាប លុះលះលោកនេះទៅហើយ ជាអ្នកស្មើគ្នា ក្នុងលោកខាងមុខ ។

(១០៦) លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ បានរៀនគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ពួកមនុស្សណា ដែលបានឃើញពួកភិក្ខុហើយ ជេរប្រទេច ផ្ចាស បៀតបៀនដោយសំដីទ្រគោះ ជាពាក្យអសប្បុរស ក៏ចោទមនុស្សទាំងនោះ ដោយគាថានេះថា

អភូតវាទី និរយំ ឧបេតិ
យោ វាបិ កត្វា ន ករោមីតិ ចាហ
ឧភោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ
និហីនកម្មា មនុជា បរត្ថ ។

(១០៧) មនុស្សានំ ឯតទហោសិ អការកា(១) ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ន ឥមេហិ កតំ បាបន្តិមេ(២) សមណា សក្យបុត្តិយានន្តិ ។ នេវ សោ សទ្ទោ ចិរំ អហោសិ សត្តាហមេវ សទ្ទោ អហោសិ សត្តាហស្ស អច្ចយេន អន្តរធាយិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ ភន្តេ ភគវតា នេសោ ភិក្ខវេ សទ្ទោ ចិរំ ភវិស្សតិ សត្តាហមេវ ភវិស្សតិ សត្តាហស្ស អច្ចយេន អន្តរធាយិស្សតីតិ អន្តរហិតោ ភន្តេ សោ សទ្ទោតិ ។

១ ម. អការកា ។ ២ ឱ. ម. (ឥមេហិ កតំ បាបកំ) ។

បុគ្គលអ្នកនិយាយកុហក បុគ្គលណាធ្វើហើយ និយាយថា ខ្ញុំមិនធ្វើទេ រមែងចូលទៅកាន់នរក បុគ្គលទាំងពីរពួកនោះ ជាអ្នកកើតអំពីមនុស្ស អ្នកមានកម្មដ៏ថោកទាប លុះលះលោកនេះទៅហើយ ជាអ្នកស្មើគ្នា ក្នុងលោកខាងមុខ ។

(១០៧) មនុស្សទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍ទាំងនេះ ជាអ្នកមិនធ្វើទេ អំពើអាក្រក់ សមណៈទាំងនេះ មិនបានធ្វើទេ ពួកសមណៈនេះ ជាសក្យបុត្តិយ៍ ។ សំឡេងនោះ មិនបានឮនៅយូរឡើយ សំឡេងនុ៎ះ ឮតែនៅបានតែត្រឹម ៧ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃហើយ ក៏សាបសូន្យទៅ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីកានេះល្អប្រាកដមែនថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំឡេងនុ៎ះ នឹងមិនឮនៅយូរឡើយ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃ ហើយ នឹងសាបសូន្យទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សំឡេងនោះ សូន្យបាត់ទៅហើយ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុទន្តិ វាចាយ ជនា អសញ្ញតា
ឥរេហិ[១] សង្គាមគតំ កុញ្ជរំ
សុត្វាន វាក្យំ ផរុសំ ឧទីរិតំ
អធិវាសយេ ភិក្ខុ អទុដ្ឋចិត្តោតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(១០៨) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស វង្គន្តបុត្តស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ លាភា វត មេ សុលទ្ធំ វត មេ សត្ថា ច មេ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ស្វាក្ខាតេ ចម្ហិ ធម្មវិនយេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ សព្រហ្មចារិនោ ច មេ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា សីលេសុ ចម្ហិ បរិបូរការី សុសមាហិតោ ចម្ហិ ឯកគ្គចិត្តោ អរហា ចម្ហិ ខីណាសវោ មហិទ្ធិកោ

១ ឥន្ទ្រកាយំ សរេហីតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកជនអ្នកមិនសង្រួម តែងចាក់ដោតគេដោយពាក្យ ដូចជា (ទាហានតទល់) ចាក់ដំរី ដែលទៅកាន់សង្គ្រាម ដោយសរទាំងឡាយ ភិក្ខុបានឮពាក្យអាក្រក់ ដែលពួកជនពោលហើយ ជាអ្នកមានចិត្តមិនប្រទូស្ត ហើយគប្បីអត់ទ្រាំបាន ។ សូត្រទី ៨ ។

(១០៨) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវេឡុវ័ន កលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ ឯង ព្រះឧបសេនវង្គន្តបុត្តមានអាយុ ទៅក្នុងទីស្ងាត់ ហើយសម្ងំនៅ មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎ អញពេញជាមានលាភ ឱហ្ន៎ អញពេញជាបានល្អ (ព្រោះ) ព្រះមានព្រះភាគ ជាគ្រូអញ ព្រះអង្គជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធផង អញក៏បានចេញចាកផ្ទះបួសទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងធម្មវិន័យដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយប្រពៃផង ពួកសព្រហ្មចារី របស់អញ ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ផង អញជាអ្នកធ្វើឲ្យពេញលេញ ក្នុងសីលទាំងឡាយផង អ្នកមានចិត្តតាំងមាំល្អ មានចិត្តមូលនឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយផង ជាអរហន្តខីណាស្រពផង អ្នកមានឫទ្ធិច្រើន

ចម្ហិ មហានុភាវោ ភទ្ទកំ មេ ជីវិតំ ភទ្ទកំ មរណន្តិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស វង្គន្តបុត្តស្ស ចេតសា[១] ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យំ ជីវិតំ ន តបតិ មរណន្តេ ន សោចតិ
ស វេ ទិដ្ឋបទោ ធីរោ សោកមជ្ឈេ ន សោចតិ ។
ឧច្ឆិន្នភវតណ្ហស្ស សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ
វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ នត្ថិ តស្ស បុនព្ភវោតិ ។

នវមំ ។

(១០៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អត្តនោ ឧបសមំ បច្ចវេក្ខមានោ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អត្តនោ ឧបសមំ បច្ចវេក្ខមានំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

មានអានុភាពច្រើនផង រស់នៅក៏បាន ស្លាប់ក៏បាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តរបស់ព្រះឧបសេន វង្គន្តបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ជីវិតរបស់បុគ្គលណា មិនក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ រមែងមិនសោក
ក្នុងកាលជិតស្លាប់ ប្រសិនបើ អ្នកប្រាជ្ញនោះឯង បានឃើញបទគឺ
ព្រះនិព្វាន រមែងមិនសោក ក្នុងកណ្តាលពួកអ្នកសោកឡើយ ។
ភិក្ខុបានគាស់រំលើងតណ្ហា ក្នុងភព មានចិត្តស្ងប់ មានជាតិសំសារ
អស់ហើយ ភពថ្មីទៀត មិនមានដល់ភិក្ខុហើយ ។ សូត្រទី ៩ ។

(១០៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ពិចារណាការស្ងប់រម្ងាប់របស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទតឃើញ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ពិចារណាការស្ងប់រម្ងាប់របស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧបសន្តសន្តចិត្តស្ស[១] នេត្តិច្ឆិន្នស្ស ភិក្ខុនោ វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ មុត្តោ សោ មារពន្ធនាតិ ។

ទសមំ ។

មេឃិយវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

មេឃិយោ ឧទ្ធតា គោបាលោ ជុណ្ហា[២] នាគេន បញ្ចមំ បិណ្ឌោលោ[៣] សារីបុត្តោ ច សុន្ទរី ភវតិ អដ្ឋមំ ឧបសេនោ វង្គន្តបុត្តោ សារីបុត្តោ ច តេ ទសាតិ[៤] ។

១ ម. ឧបសន្តស្ស ចិត្តស្ស ។ ២ ឱ. មេឃិយំ ឧទ្ធតាគោបាលំ ជុណ្ហំ ។ ៣ ម. បិណ្ឌោលោ ។ ៤ ឱ.ម. ទសាតិ ។

ភិក្ខុនោះមានចិត្តស្ងប់ស្ងាប់ បានកាត់ផ្តាច់តណ្ហាសម្រាប់នាំទៅ (កាន់ភព) មានជាតិសំសារអស់ហើយ ភិក្ខុនោះបានផុតហើយចាកចំណងនៃមារ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ មេឃិយវគ្គទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃមេឃិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីរឿងព្រះមេឃិយៈ ១ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង ១ នាយគោបាល ១ ព្រះសារីបុត្តអង្គុយក្នុងទីវាលក្នុងរាត្រីមានខែភ្លឺ ១ ពួកនាគនិងហត្ថីនាគ ១ ជាគំរប់ប្រាំ ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈ ១ ព្រះសារីបុត្ត ១ នាងបរិព្វាជិកាឈ្មោះសុន្ទរី ១ ជាគំរប់ប្រាំបី ព្រះឧបសេនវង្គន្តបុត្ត ១ ព្រះសារីបុត្ត ១ រួមរឿងទាំងអស់នោះត្រូវជា ១០ ។

ឧទានេ បញ្ចមោ សោណត្ថេរវគ្គោ

(១១០) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ មល្លិកាយ ទេវិយា សទ្ធឹ ឧបរិបាសាទវរគតោ ហោតិ ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ មល្លិកំ ទេវឹ ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ តេ មល្លិកេ កោចញ្ញោ អត្តនា បិយតរោតិ ។ នត្ថិ ខោ មេ មហារាជ កោចញ្ញោ អត្តនា បិយតរោ តុយ្ហំ បន មហារាជ អត្ថញ្ញោ កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ។ មយ្ហម្បិ[១] មល្លិកេ នត្ថញ្ញោ កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ បាសាទា ឱរោហិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ មល្លិកាយ ទេវិយា សទ្ធឹ ឧបរិបាសាទវរគតោ

១ ម. ម. មយ្ហម្បិ ខោ អត្ថិ ។

ឧទាន សោណត្ថេរវគ្គ ទី ៥

(១១០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់នៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ជាមួយនឹងព្រះនាងមល្លិកាទេវី ។ គ្រានោះ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់សួរព្រះនាងមល្លិកាទេវីថា ម្នាលនាងមល្លិកា បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួននៃនាងមានដែរឬ ។ បពិត្រមហារាជ បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួនរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ មិនមានទេ បពិត្រមហារាជ ចុះបុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួនព្រះអង្គ មានដែរឬ ។ ម្នាលនាងមល្លិកា បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ ជាងខ្លួននៃយើង មិនមានទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាបសេនទិកោសល ទ្រង់យាងចុះអំពីប្រាសាទហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះរាជាបសេនទិកោសល គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ដំណាលសេចក្តីនេះទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញ ខ្ញុំព្រះអង្គ នៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ជាមួយនឹងនាងមល្លិកាទេវី

មល្លិកំ ទេវឹ ឯតទវោចំ អត្ថិ នុ ខោ តេ មល្លិកេ កោចញ្ញោ អត្តនា បិយតរោតិ ឯវំ វុត្តេ មល្លិកា ទេវី[1] ឯតទវោច នត្ថិ ខោ មេ មហារាជ កោចញ្ញោ អត្តនា បិយតរោ តុយ្ហំ បន មហារាជ អត្ថញ្ញោ កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ឯវំ វុត្តេហំ[2] ភន្តេ មល្លិកំ ទេវឹ ឯតទវោចំ មយ្ហម្បិ ខោ មល្លិកេ នត្ថញ្ញោ កោចិ អត្តនា បិយតរោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សព្វា ទិសា អនុបរិគម្ម ចេតសា
នេវជ្ឈគា បិយតរមត្តនា ក្វចិ
ឯវំ បិយោ[3] បុថុ អត្តា បរេសំ
តស្មា ន ហឹសេ បរំ អត្តកាមោតិ ។ សុត្តំ បឋមំ ។[4]

(១១១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

១ ឱ.ម. ទិន្នកុសុម មត្ថិ អត្ថិ ។ ២ ឱ.ម. វុត្តាហំ ។ ៣ ម. ឯវំ បិយោ ។ ឯវំ បិយោ អត្តកាមា ។ ៤ ឱ.ម. សុត្តំ បឋមំ ៤ បញ្ចមកំ ។

ហើយសួរនាងមល្លិកាទេវីថា ម្នាលនាងមល្លិកា បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួនរបស់នាង មានដែរឬ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ សួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបនាងមល្លិកាទេវីតបថា បពិត្រមហារាជ បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួនខ្ញុំម្ចាស់ មិនមានទេ បពិត្រមហារាជ បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួនព្រះអង្គ មានដែរឬ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះនាងមល្លិកាទេវី សួរយ៉ាងនេះមកហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ឆ្លើយនឹងនាងមល្លិកាទេវីថា ម្នាលនាងមល្លិកា បុគ្គលដទៃណាមួយ ជាទីស្រឡាញ់ជាងខ្លួនរបស់យើង មិនមានទេ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមានចិត្តគិតរក គ្រប់ទិស ក៏មិនបានបុគ្គលជាទីស្រឡាញ់
ជាងខ្លួន ក្នុងទីណាមួយឡើយ ចំណែកខ្លួននោះ ទើបជាទីស្រឡាញ់
ច្រើនជាងបុគ្គលដទៃ យ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលអ្នក
ស្រឡាញ់ខ្លួន មិនគួរបៀតបៀនបុគ្គលដទៃឡើយ ។ សូត្រទី ១ ។

(១១១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ

ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ យាវ អប្បាយុកា ហិ ភន្តេ ភគវតោ មាតា អហោសិ សត្តាហជាតេ ភគវតិ ភគវតោ មាតា កាលមកាសិ តុសិតំ កាយំ(១) ឧបបជ្ជីតិ ។ ឯវមេតំ អានន្ទ ឯវមេតំ អានន្ទ អប្បាយុកា ហិ អានន្ទ ពោធិសត្តមាតរោ ហោន្តិ សត្តាហជាតេសុ ពោធិសត្តេសុ ពោធិសត្តមាតរោ កាលំ ករោន្តិ តុសិតំ កាយំ ឧបបជ្ជន្តីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យេ កេចិ ភូតា ភវិស្សន្តិ យេ វាបិ
សព្វេ គមិស្សន្តិ បហាយ ទេហំ
តំ សព្វជានិំ កុសលោ វិទិត្វា
អាតាបិយោ ព្រហ្មចរិយំ ចរេយ្យាតិ ។ ទុតិយំ ។

ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះមាតារបស់ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះជន្មាយុតិចណាស់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ប្រសូតបាន ៧ ថ្ងៃ ព្រះមាតារបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់សោយព្រះពិរាល័យ ទៅកើតក្នុងទេវនិកាយ ឯស្ថានតុសិត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនុ៎ះមែនហើយ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនុ៎ះមែនហើយ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថា ព្រះមាតារបស់ពោធិសត្វទាំងឡាយ តែងមានព្រះជន្មាយុតិច កាលព្រះពោធិសត្វទាំងឡាយ ទ្រង់ប្រសូតបាន ៧ ថ្ងៃ ព្រះមាតារបស់ពោធិសត្វទាំងឡាយ គឺសោយព្រះពិរាល័យ ហើយទៅកើត ក្នុងទេវនិកាយ ឯស្ថានតុសិត (ជាធម្មតា) ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកសត្វណាមួយ ដែលកើតហើយក្តី នឹងកើត(ក្នុងអនាគត)ក្តី ពួកសត្វទាំងអស់នោះ នឹងលះបង់នូវរាងកាយ ទៅកាន់(បរលោក)ដូចគ្នា បណ្ឌិតអ្នកឈ្លាស ដឹងច្បាស់សេចក្តីសាបសូន្យ ទាំងអស់នោះហើយ គួរជាអ្នកមានព្យាយាម ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ។ សូត្រទី ២ ។

(១១២) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ សុប្បពុទ្ធោ នាម កុដ្ឋី មនុស្សទលិទ្ទោ អហោសិ មនុស្សកបណោ មនុស្សវរាកោ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា មហតិយា បរិសាយ បរិវុតោ ធម្មំ ទេសេន្តោ និសិន្នោ ហោតិ ។ អទ្ទសា ខោ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី(១) មហាជនកាយំ ទូរតោវ សន្និបតិតំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ និស្សំសយំ ខោ ឯត្ថ កិញ្ចិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ភាជីយតិ(២) យន្នូនាហំ យេន សោ មហាជនកាយោ តេនុបសង្កមេយ្យំ អប្បេវ នាមេត្ថ កិញ្ចិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា លភេយ្យន្តិ ។ អថខោ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី យេន សោ មហាជនកាយោ តេនុបសង្កមិ អទ្ទសា ខោ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី ភគវន្តំ មហតិយា បរិសាយ បរិវុតំ ធម្មំ ទេសេន្តំ និសិន្នំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ន ខោ ឯត្ថ កិញ្ចិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ភាជីយតិ

១. ម. [illegible] កុដ្ឋី ។ ២. ម. ភាជិយតិ ។

(១០២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង មនុស្សឃ្លង់ម្នាក់ ជាមនុស្សកំសត់ មនុស្សកំព្រា មនុស្សវេទនា មានឈ្មោះសុប្បពុទ្ធ នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគមានបរិស័ទច្រើនគាល់ជុំវិញ កំពុងគង់សំដែងធម៌ ។ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ បានឃើញអំពីចម្ងាយ នូវពួកមហាជនប្រជុំគ្នា លុះឃើញហើយ គាត់មានសេចក្តីត្រិះរិះថា គេនឹងចែកខាទនីយៈឬភោជនីយាហារណាមួយ ក្នុងទីនេះជាយ៉ាងឥតសង្ស័យ បើដូច្នោះ គួរអញនឹងចូលទៅរកពួកមហាជននោះ ដោយគិតថា ធ្វើម្តេចទៅហ្ន៎ អញនឹងបានខាទនីយៈឬភោជនីយាហារណាមួយ ក្នុងទីនុ៎ះ ។ លំដាប់នោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ចូលសំដៅទៅរកពួកមហាជន សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ដែលបរិស័ទជាច្រើន គាល់ជុំវិញ កំពុងគង់សំដែងធម៌ លុះឃើញហើយ គាត់ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា ទេហ្ន៎ គេមិនចែកខាទនីយៈ ឬភោជនីយាហារណាមួយ ក្នុងទីនេះទេ

សមណោ អយំ គោតមោ បរិសតិ(១) ធម្មំ ទេសេតិ យន្នូនាហម្បិ ធម្មំ សុណេយ្យន្តិ តត្ថេវ ឯកមន្តំ និសីទិ អហម្បិ ធម្មំ សោស្សាមីតិ ។ អថខោ ភគវា សព្វាវន្តំ បរិសំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច មនសាកាសិ កោ នុ ខោ ឥធ ភព្វោ ធម្មំ វិញ្ញាតុន្តិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា សុប្បពុទ្ធំ កុដ្ឋឹ តស្សំ បរិសាយំ និសិន្នំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ អយំ ខោ ឥធ ភព្វោ ធម្មំ វិញ្ញាតុន្តិ សុប្បពុទ្ធំ កុដ្ឋឹ អារព្ភ អនុបុព្វិកថំ កថេសិ សេយ្យថីទំ ទានកថំ សីលកថំ សគ្គកថំ កាមានំ អាទីនវំ ឱការំ សង្កិលេសំ នេក្ខម្មេ ច(២) អានិសំសំ បកាសេសិ(៣) ។ យទា ភគវា អញ្ញាសិ សុប្បពុទ្ធំ កុដ្ឋឹ កល្លចិត្តំ មុទុចិត្តំ វិនីវរណចិត្តំ ឧទគ្គចិត្តំ បសន្នចិត្តំ អថ យា ពុទ្ធានំ សាមុក្កំសិកា ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ មគ្គំ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធំ វត្ថំ អបគតកាឡកំ សម្មទេវ រជនំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ ឯវមេវ សុប្បពុទ្ធស្ស កុដ្ឋិស្ស តស្មិំយេវ អាសនេ វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុ(៤) ឧទបាទិ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។

១ ម. បរិសតិ ។ ២ ម. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៣ ម. បកាសេតិ ។ ៤ ម. ធម្មចក្ខុំ ។

ព្រះសមណគោតមនេះ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញស្តាប់ធម៌ផង ញុំក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ក្នុងទីនោះឯងថា អាត្មាអញនឹងស្តាប់ធម៌ផង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះទ័យនូវចិត្តនៃបរិស័ទទាំងអស់ ដោយព្រះហឫទ័យថា អ្នកណាហ្ន៎ គួរត្រាស់ដឹងនូវធម៌ក្នុងទីនេះបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលអង្គុយក្នុងបរិស័ទនោះ លុះទ្រង់ឃើញហើយ ព្រះមានព្រះភាគត្រិះរិះថា សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនេះឯង គួរដើម្បីដឹងនូវធម៌បានក្នុងទីនេះ ទើបទ្រង់សំដែងអនុបុព្វីកថា ប្រារព្ធសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ គឺទ្រង់ប្រកាសទានកថា សីលកថា សគ្គកថា ទោសដ៏លាមកសៅហ្មងនៃកាមគុណទាំងឡាយ និងអានិសង្សក្នុងការចេញបួស ។ ព្រះមានព្រះភាគបានជ្រាបថា សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ មានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាសចាកនីវរណៈ មានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណាហើយ ទ្រង់ប្រកាសធម្មទេសនា ដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់លើកឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯង គឺសំដែងទុក្ខ សមុទ័យ និរោធ និងមគ្គ ក្នុងកាលនោះ ។ ធម្មចក្ខុប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងដល់សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិក្នុងទីអង្គុយនោះថា ធម្មជាតណាមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតាដូច្នោះ ដូចសំពត់ស្អាតប្រាសចាកកាឡកៈ គួរទទួលគ្រឿងជ្រលក់បានដោយប្រពៃ យ៉ាងដូច្នោះឯង ។

(១១៣) អថខោ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី ទិដ្ឋធម្មោ បត្ត-
ធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោគាឡ្ហធម្មោ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ
វិគតកថំកថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរប្បច្ចយោ សត្ថុ
សាសនេ ឧដ្ឋាយាសនា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី ភគវន្តំ ឯតទ-
វោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ សេយ្យថាបិ ភន្តេ
និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា
មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ
ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវំ ភគវតា អនេក-
បរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ
សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ
ភគវា ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ
គតន្តិ ។ អថខោ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី ភគវតា ធម្មិយា
កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ
សម្បហំសិតោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា
អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា

(១១៣) គ្រានោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ឃើញធម៌ហើយ បានធម៌ហើយ ដឹងធម៌ហើយ ចុះកាន់ធម៌ស៊ប់ហើយ ឆ្លងសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ដល់នូវភាពក្លៀវក្លា មិនជឿបុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនា នៃព្រះសាស្តា ហើយក្រោកចាកទីអង្គុយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ សរសើរព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទេសនាដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ដូចបុរសផ្ងារ របស់ដែលផ្កាប់ឬបើករបស់ដែលបិទបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេង ពុំនោះដូចគេទ្រោលប្រទីបប្រេងក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា ពួកអ្នកមានភ្នែកឃើញរូបទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនុ៎ះ សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹង សូមព្រះមានព្រះភាគ ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក ដល់សរណៈស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។ គ្រានោះ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាហើយ ក៏ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ទើបក្រោកចាកទីអង្គុយ ក្រាបបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ

បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អចិរប្បក្កន្តំ សុប្បពុទ្ធំ កុដ្ឋឹ គាវី តរុណវច្ឆា អធិបាតេត្វា ជីវិតា វោរោបេសិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ យោ សោ ភន្តេ សុប្បពុទ្ធោ នាម កុដ្ឋី ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ សោ កាលង្កតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ បណ្ឌិតោ ភិក្ខវេ សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី បច្ចាបាទិ ធម្មស្សានុធម្មំ ន ច មំ ធម្មាធិករណំ វិហេសេសិ សុប្បពុទ្ធោ ភិក្ខវេ កុដ្ឋី តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

(១១៤) ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី មនុស្សទលិទ្ទោ អហោសិ មនុស្សកបណោ មនុស្សវរាកោតិ ។ ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ

ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ គ្រានោះ មេគោមានកូនខ្ចី មកប៉ុះសុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលទើបនឹងចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ឲ្យដាច់ចាកជីវិត ។ គ្រានោះ ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា (ឥឡូវនេះ) សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះស្លាប់ហើយ គតិរបស់គាត់ តើដូចម្ដេច បរលោករបស់គាត់ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ជាបណ្ឌិត បានដើរតាមសមគួរតាមធម៌ហើយ មិនបៀតបៀនតថាគត ព្រោះហេតុនៃការសំដែងធម៌ទៀតទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសណ្ដាប់ធ្នាប់មិនធ្លាក់ចុះ មានគតិទៀងទាត់ មានសម្ពោធិធម៌ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនធម៌ ៣ ប្រការ ។

(១១៤) កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុ ១ រូប ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ជាមនុស្សកំសត់ ជាមនុស្សកំព្រា ជាមនុស្សថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីព្រេងនាយ

សុប្បពុទ្ធោ កុដ្ឋី ឥមស្មឹយេវ រាជគហេ សេដ្ឋិបុត្តោ អហោសិ សោ ឧយ្យានភូមឹ និយ្យន្តោ អទ្ទស[១] តគរសិខឹ បច្ចេកពុទ្ធំ នគរេ[២] បិណ្ឌាយ ចរន្តំ[៣] ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ក្វាយំ កុដ្ឋី វិចរតីតិ និដ្ឋុភិត្វា អបព្យាមតោ[៤] ករិត្វា បក្កាមិ ។ សោ តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន ពហូនិ វស្សានិ ពហូនិ វស្សសតានិ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្ថ តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេន ឥមស្មឹយេវ រាជគហេ មនុស្សទលិទ្ទោ អហោសិ មនុស្សកបណោ មនុស្សវរាកោ សោ តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ អាគម្ម សទ្ធំ សមាទិយិ សីលំ សមាទិយិ សុតំ សមាទិយិ ចាគំ សមាទិយិ បញ្ញំ សមាទិយិ សោ តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ អាគម្ម សទ្ធំ សមាទិយិត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា សុតំ សមាទិយិត្វា ចាគំ សមាទិយិត្វា បញ្ញំ សមាទិយិត្វា

---

១ ម. អទ្ទសា ។ ២ ម. ម. នគរំ ។ ៣ ម. ម. បវិសន្តំ ។ ៤ ម. និដ្ឋុភិត្វា អបសព្យាមតោ ។ ម. និដ្ឋុហិត្វា អបសព្យតោ ។

សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ កើតជាសេដ្ឋីបុត្រ ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះឯង សេដ្ឋីបុត្រនោះ ចេញទៅកាន់ឧទ្យានភូមិ បានឃើញព្រះតគរសិខីបច្ចេកពុទ្ធ ដែលកំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុង លុះឃើញហើយ ទើបសេដ្ឋីបុត្រនោះគិតថា សមណៈកំលង់នេះ ដើរទៅអ្វី ហើយស្តោះទឹកមាត់ ធ្វើដោយការគេចជ្រាយ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ដោយផលនៃកម្មនោះ សេដ្ឋីបុត្រនោះ ក៏ទៅឆេះនៅក្នុងនរក អស់ឆ្នាំជាច្រើន គឺអស់រយនៃឆ្នាំជាច្រើន អស់ពាន់នៃឆ្នាំនឹងសែននៃឆ្នាំជាច្រើន ដោយសំណល់នៃផលកម្មនោះ ទើបគាត់កើតមកជាមនុស្សកំសត់ មនុស្សកំព្រា មនុស្សថោកទាប ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះឯង សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះ បានអាស្រ័យធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតសំដែងហើយ កាន់យកសទ្ធាដោយប្រពៃ កាន់យកសីលដោយប្រពៃ កាន់យកសុតៈដោយប្រពៃ កាន់យកចាគៈដោយប្រពៃ កាន់យកបញ្ញាដោយប្រពៃ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិនោះ លុះអាស្រ័យធម្មវិន័យ ដែលតថាគតសំដែងហើយ ក៏កាន់យកសទ្ធាដោយប្រពៃ កាន់យកសីលដោយប្រពៃ កាន់យកសុតៈដោយប្រពៃ កាន់យកចាគៈដោយប្រពៃ កាន់យកបញ្ញាដោយប្រពៃ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបប- ន្នោ ទេវានំ តាវតឹសានំ សហព្យតំ សោ តត្ថ អញ្ញេ ទេវេ អតិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ចាតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ចក្ខុមា វិសមានីវ វិជ្ជមានេ បរក្កមេ
បណ្ឌិតោ ជីវលោកស្មឹ បាបានិ បរិវជ្ជយេតិ ។

តតិយំ[១] ។

[១១៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា កុមារកា អន្តរា ច សាវត្ថឹ អន្តរា ច ជេតវនំ មច្ឆកេ ពាធេន្តិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ សម្ពហុលេ កុមារកេ អន្តរា ច សាវត្ថឹ អន្តរា ច ជេតវនំ មច្ឆកេ ពាធេន្តេ ទិស្វាន យេន[២] កុមារកា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ កុមារកេ ឯតទវោច ភាយថ វោ តុម្ហេ កុមារកា ទុក្ខស្ស អប្បិយំ វោ ទុក្ខន្តិ ។

---

១ ឱ. ប. តតិយសុត្តំ ។ ២ ឱ. ម. ទិស្វាន យេន តេ ។

លុះបែកធ្លាយកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតឯសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ទេវបុត្តនោះ គ្របសង្កត់នូវពួកទេវតាដទៃទៀត ក្នុងទីនោះ ដោយពណ៌សម្បុរផង ដោយយសបរិវារផង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បណ្ឌិតគប្បីវៀរស្រឡះនូវបាបក្នុងជីវលោក ដូចបុរសមានចក្ខុ វៀរស្រឡះទីមិនស្មើ ក្នុងកាលដែលដើរទៅ ។ សូត្រ ទី ៣ ។

(១១៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកកុមារច្រើនគ្នាចាប់ត្រី ក្នុងចន្លោះក្រុងសាវត្ថីនឹងវត្តជេតពន ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងវេលាព្រឹក ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ នូវពួកកុមារច្រើននាក់ទាំងនោះ កំពុងចាប់ត្រី ក្នុងចន្លោះក្រុងសាវត្ថីនឹងវត្តជេតពន លុះឃើញហើយ ទើបទ្រង់ចូលទៅរក ពួកកុមារទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់សួរពួកកុមារទាំងនោះថា ម្នាលកុមារទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ខ្លាចសេចក្តីទុក្ខឬ សេចក្តីទុក្ខ មិនជាទីស្រឡាញ់ របស់អ្នកទាំងឡាយទេឬ ។

ឯវំ ភន្តេ ភាយាម មយំ ភន្តេ ទុក្ខស្ស អប្បិយំ នោ ទុក្ខន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សចេ ភាយថ ទុក្ខស្ស សចេ វោ ទុក្ខមប្បិយំ
មាកត្ថ បាបកំ កម្មំ អាវី វា យទិ វា រហោ
សចេ ច បាបកំ កម្មំ ករិស្សថ ករោថ វា
ន វោ[១] ទុក្ខា បមុត្យត្ថិ ឧបេច្ចាបិ បលាយតន្តិ ។

ចតុត្ថំ[២] ។

[១១៦] ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បឋមេ យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិម្បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ បឋមោ យាមោ ចិរនិសិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃោ ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភគវា ភិក្ខូនំ បាតិមោក្ខន្តិ ។

១ ម. ឆ ។ ២ ឱ. ម. ចតុត្ថំ ឆដ្ឋំ ។

ព្រះករុណាព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ខ្លាចសេចក្តីទុក្ខណាស់ សេចក្តីទុក្ខ មិនជាទីស្រឡាញ់ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បើ អ្នកទាំងឡាយ ខ្លាចសេចក្តីទុក្ខ បើសេចក្តីទុក្ខ មិនជាទីស្រឡាញ់ របស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយ កុំធ្វើបាបកម្ម ក្នុងទីចំពោះមុខក្តី ទីកំបាំងក្តីឡើយ ប្រសិនបើ អ្នកទាំងឡាយនឹងធ្វើ ឬ កំពុងធ្វើបាបកម្ម សូម្បីអ្នកទាំងឡាយគេចទៅ ក៏មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។ សូត្រទី ៤ ។

[១១៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងប្រាសាទមិគារមាតា ក្នុងបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង នាថ្ងៃឧបោសថនោះ ព្រះមានព្រះភាគ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់គង់ក្នុងវេលាថ្ងៃឧបោសថនោះ ។ លុះវេលាកន្លងបឋមយាម កន្លងទៅហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលី ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វេលាកន្លងបឋមយាម កន្លងហើយ ភិក្ខុសង្ឃអង្គុយយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងបាតិមោក្ខ ដល់ពួកភិក្ខុ ។

ឯវំ វុត្តេ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ មជ្ឈិមេ យាមេ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ មជ្ឈិមោ យាមោ ចិរនិសិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃោ ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភគវា ភិក្ខូនំ បាតិមោក្ខន្តិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា និក្ខន្តេ បច្ឆិមេ យាមេ ឧទ្ធស្តេ អរុណេ នន្ទិមុខិយា រត្តិយា ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំប្បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តា ភន្តេ រត្តិ និក្ខន្តោ បច្ឆិមោ យាមោ ឧទ្ធស្តោ អរុណោ នន្ទិមុខី រត្តិ ចិរនិសិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃោ ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភគវា ភិក្ខូនំ បាតិមោក្ខន្តិ ។ អបរិសុទ្ធា អានន្ទ បរិសាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ឯតទហោសិ កំ នុ[២] ខោ ភគវា បុគ្គលំ សន្ធាយ

២ ឱ. ម. [illegible] កំ នុ ។ ម. កឹ នុ ។

កាលព្រះអានន្ទ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគក៏គង់ស្ងៀម ។ កាលបើមជ្ឈិមយាម កន្លងហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វេលាមជ្ឈិមយាម កន្លងហើយ ភិក្ខុសង្ឃអង្គុយចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងបាតិមោក្ខដល់ពួកភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់គង់ស្ងៀម អស់វារៈពីរដង ។ លុះវេលាបច្ឆិមយាម កន្លងហើយ រាត្រីប្រាកដដូចជាមានមុខស្រស់ ក្នុងវេលាដែលអរុណរះឡើង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់បីដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រាត្រីជ្រៅណាស់ បច្ឆិមយាមកន្លងហើយ អរុណរះហើយ រាត្រីប្រាកដដូចមានមុខស្រស់ហើយ ភិក្ខុសង្ឃអង្គុយរង់ចាំយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងបាតិមោក្ខដល់ពួកភិក្ខុ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ បរិសទ្យមិនបរិសុទ្ធទេ ។ គ្រានោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុត្រិះរិះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដៅបុគ្គលណាហ្ន៎

ឯវមាហ អបរិសុទ្ធា អានន្ទ បរិសាតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ សព្វាវន្តំ ភិក្ខុសង្ឃំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច មនសាកាសិ ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ បុគ្គលំ ទុស្សីលំ បាបធម្មំ អសុចិសង្កស្សរសមាចារំ បដិច្ឆន្នកម្មន្តំ អស្សមណំ សមណបដិញ្ញំ អព្រហ្មចារឹ ព្រហ្មចារិបដិញ្ញំ អន្តោបូតឹ អវស្សុតំ កសម្ពុកជាតំ(១) មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នំ ទិស្វាន ឧដ្ឋាយាសនា យេន សោ បុគ្គលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ បុគ្គលំ ឯតទវោច ឧដ្ឋេហាវុសោ ទិដ្ឋោសិ ភគវតា នត្ថិ តេ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ សំវាសោតិ ។ អថខោ សោ បុគ្គលោ តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ បុគ្គលំ ឯតទវោច ឧដ្ឋេហាវុសោ ទិដ្ឋោសិ ភគវតា នត្ថិ តេ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ សំវាសោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ បុគ្គលោ តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ បុគ្គលំ ឯតទវោច ឧដ្ឋេហាវុសោ ទិដ្ឋោសិ ភគវតា

១. ម. កសម្ពុជាតំ ។

បានជាទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ បរិស័ទមិនបរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ ៗ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ស្ទង់មើលចិត្ត ដោយចិត្តរបស់លោក ហើយធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះភិក្ខុសង្ឃទាំងអស់ ។ លុះព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បានឃើញបុគ្គលទ្រុស្តសីលនោះ មានធម៌លាមក មានមារយាទមិនស្អាតគួរខ្ពើមរអើម មានអំពើការងារបិទបាំងទុក មិនមែនជាសមណៈ តែប្តេជ្ញាថា ខ្លួនជាសមណៈ មិនប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ តែប្តេជ្ញាថា ខ្លួនជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្អុយរលួយខាងក្នុង មានចិត្តជោគជាំដោយរាគៈ កខ្វក់ដូចសម្រាមកំទេចកំទីក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ។ លុះឃើញហើយ ក្រោកចាកអាសនៈ ចូលទៅរកបុគ្គលនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងបុគ្គលនោះថា នែអាវុសោ អ្នកចូរក្រោកចេញ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញអ្នកហើយ អ្នកលែងបាននៅរួមជាមួយនឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ លំដាប់នោះ បុគ្គលនោះក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុនោះ បាននិយាយនឹងបុគ្គលនោះ ជាគំរប់ពីរដងថា នែអាវុសោ អ្នកចូរក្រោកចេញ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញអ្នកហើយ អ្នកលែងបាននៅរួមជាមួយនឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ បុគ្គលនោះ នៅស្ងៀមអស់វារៈពីរដងទៀត ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បាននិយាយនឹងបុគ្គលនោះ ជាគំរប់បីដងថា នែអាវុសោ អ្នកចូរក្រោកចេញ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឃើញអ្នកហើយ

នត្ថិ តេ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ សំវាសោតិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ បុគ្គលោ តុណ្ហី អហោសិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ បុគ្គលំ ពាហាយំ គហេត្វា ពហិ-ទ្វារកោដ្ឋកា និក្ខាមេត្វា(១) សូចិឃដិកំ ទត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច និក្ខាមិតោ ភន្តេ សោ បុគ្គលោ មយា បរិសុទ្ធា បរិសា ឧទ្ទិសតុ ភន្តេ ភគវា ភិក្ខូនំ បាតិមោក្ខន្តិ ។ អច្ឆរិយំ មោគ្គល្លាន អព្ភុតំ មោគ្គល្លាន យាវ ពាហាគហណាបិ នាម សោ មោឃបុរិសោ អាគមិស្សតីតិ ។ អថខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ នទានាហំ ភិក្ខវេ ឥតោ បរំ ឧបោសថំ ករិស្សាមិ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិស្សាមិ តុម្ហេ-វេទានិ(២) ភិក្ខវេ ឥតោ បរំ ឧបោសថំ ករេយ្យាថ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ ។ អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខវេ អនវកាសោ យំ តថាគតោ អបរិសុទ្ធាយ បរិសាយ ឧបោសថំ ករេយ្យ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសេយ្យាតិ ។

១ ម. និក្ខមិត្វា ។ ២ ឧ. ម. តុម្ហេវទានិ ។

អ្នកលែងបាននៅរួមជាមួយនឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ បុគ្គលនោះក៏នៅស្ងៀមអស់វារៈជាគំរប់បីដង ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដ៏មានអាយុ ចាប់ដើមដៃបុគ្គលនោះ ទាញចេញទៅខាងក្រៅស៊ុំទ្វារ ហើយស៊កខ្នាស់ គន្លឹះនឹងទ្វារ រួចចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគវិញ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានបណ្តេញ ឲ្យចេញទៅហើយ ឥឡូវនេះ បរិស័ទបរិសុទ្ធហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងបាតិមោក្ខ ដល់ពួកភិក្ខុឲ្យបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលមោគ្គល្លាន គួរអស្ចារ្យណាស់ ម្នាលមោគ្គល្លាន ចំឡែកណាស់ មោឃបុរសនោះ មិនសមបើនឹងក្រញាញនៅចាំដល់ ទាល់តែគេចាប់ទាញដៃសោះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ តថាគតនឹងលែងធ្វើឧបោសថសំដែងបាតិមោក្ខ តទៅកាលនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់អំពីនេះអ្នកទាំងឡាយ ធ្វើឧបោសថសំដែងបាតិមោក្ខចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខ ដល់បរិស័ទដែលមិនបរិសុទ្ធហើយនោះណា ដំណើរនុ៎ះ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាឱកាសទេ ។

[១១៧] អដ្ឋិមេ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មា(១) យេ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។ កតមេ អដ្ឋ ។

មហាសមុទ្ទោ ភិក្ខវេ អនុបុព្វនិន្នោ អនុបុព្វបោណោ អនុបុព្វបព្ភារោ នាយតកេនេវ បបាតោ យំ(២) ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ អនុបុព្វនិន្នោ អនុបុព្វបោណោ អនុបុព្វបព្ភារោ នាយតកេនេវ បបាតោ អយំ(៣) ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ បឋមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឋិតធម្មោ វេលំ នាតិវត្តតិ(៤) យំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឋិតធម្មោ វេលំ នាតិវត្តតិ អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ ទុតិយោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

---

១ ម. អព្ភុតា ធម្មា ។ ២ ម. យម្បិ ។ ៣ ម. អយម្បិ ។ ៤ ម. នាតិវត្តតិ ។

(១១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ មានធម្មតាដែលអស្ចារ្យ កើតចំឡែក ៨ យ៉ាងនេះ ដែលពួកអសុរឃើញហើយៗ រីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ធម្មតាអស្ចារ្យ ៨ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រមានទំនាបដោយលំដាប់ មានទីជម្រាលដោយលំដាប់ មានទីទេរដោយលំដាប់ មិនមែនជាអន្លង់ជ្រៅស្រឡូន ទៅតែម្តង ដូចជាអន្លង់ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯមហាសមុទ្រ ដែលមានទំនាបដោយលំដាប់ មានទីជម្រាលដោយលំដាប់ មានទីទេរដោយលំដាប់ មិនមែនជាអន្លង់ជ្រៅស្រឡូន ទៅតែម្តង ដូចជាអន្លង់ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ កើតចំឡែកទី១ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រមានទឹកតាំងនៅនឹងជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ជោរហួសច្រាំងទៅផុតទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ ដែលមានទឹកតាំងនៅនឹងជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬជោរហួសច្រាំងទៅផុត ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុ ទាំងនេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ កើតចំឡែក ទី ២ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ន មតេន កុណបេន សំវសតិ យំ ហោតិ មហាសមុទ្ទេ មតំ កុណបំ តំ ខិប្បមេវ តីរំ វាហេតិ ថលំ ឧស្សារេតិ(១) យម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ន មតេន កុណបេន សំវសតិ យំ មហាសមុទ្ទេ មតំ កុណបំ តំ ខិប្បមេវ តីរំ វាហេតិ ថលំ ឧស្សារេតិ អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ ចតុត្ថោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ យា កាចិ មហានទិយោ សេយ្យថីទំ គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី តា មហាសមុទ្ទំ បត្វា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមគោត្តានិ មហាសមុទ្ទោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆន្តិ ។ យំ ភិក្ខវេ យា កាចិ មហានទិយោ សេយ្យថីទំ គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី តា មហាសមុទ្ទំ បត្វា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមគោត្តានិ មហាសមុទ្ទោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆន្តិ អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ

១ ម.ម. ថលេ ឧស្សារេតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រមិនដែលមានសាកសព ស្លាប់នៅរួមផងទេ បើសាកសពស្លាប់ណា មានក្នុងមហាសមុទ្រ រលកតែងបណ្តែតសាកសពស្លាប់នោះ ទៅកាន់ត្រើយ ដាក់ឡើងទៅ លើគោកមួយរំពេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯមហាសមុទ្រមិនដែលមានសាកសព ស្លាប់នៅរួមផង បើសាកសពស្លាប់ណា មានក្នុងមហាសមុទ្រ រលកតែងបណ្តែតសាកសពស្លាប់នោះ ទៅកាន់ត្រើយ ដាក់ឡើងទៅលើគោកមួយរំពេច ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ កើតចំឡែកទី ៤ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ទន្លេធំ ៗ ទាំងឡាយណាមួយ ដូចទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ទន្លេទាំងនោះ កាលហូរចូលទៅដល់មហាសមុទ្រហើយ តែងលះបង់នាមនិងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ដល់នូវការរាប់បញ្ញត្តថា មហាសមុទ្រតែម្យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេធំ ៗ ទាំងឡាយណាមួយ ដូចជាទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ទន្លេទាំងនោះ កាលហូរទៅដល់មហាសមុទ្រហើយ តែងលះបង់នាមនិងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ដល់នូវការរាប់បញ្ញត្តថា មហាសមុទ្រតែម្យ៉ាងដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ

ចតុត្ថោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ យា[*] លោកេ សវន្តិយោ មហាសមុទ្ទំ អប្បេន្តិ យា ច អន្តលិក្ខា ធារា បបតន្តិ ន តេន មហាសមុទ្ទស្ស ឩនត្តំ វា បូរត្តំ វា បញ្ញាយតិ យម្បិ ភិក្ខវេ យា ច លោកេ សវន្តិយោ មហាសមុទ្ទំ អប្បេន្តិ យា ច អន្តលិក្ខា ធារា បបតន្តិ ន តេន មហាសមុទ្ទស្ស ឩនត្តំ វា បូរត្តំ វា បញ្ញាយតិ អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ បញ្ចមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឯករសោ លោណរសោ យម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឯករសោ លោណរសោ អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ ឆដ្ឋោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

* ម.ឆ. យា ច ។ ក្នុងឱ យា កាចិ ក លោកេ ទិស្សតិ ។

កើតមាំឡើង ទី ៤ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ទឹកទន្លេទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងលោក ដែលហូរទៅ ទៅកាន់មហាសមុទ្រក្តី ធារទឹកភ្លៀងទាំងឡាយណា ដែលធ្លាក់ចុះមកពីអាកាសក្តី មហាសមុទ្រ ក៏មិនប្រាកដជាស្រកឬពេញ ដោយទឹកទន្លេនិងធារទឹកភ្លៀងនោះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកទន្លេទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងលោក ដែលហូរទៅកាន់មហាសមុទ្រក្តី ធារទឹកភ្លៀងទាំងឡាយណា ដែលហូរធ្លាក់ចុះមកពីអាកាសក្តី មហាសមុទ្រក៏មិនប្រាកដជាស្រកឬពេញ ដោយទឹកទន្លេនិងធារទឹកភ្លៀងទាំងនោះ ដោយហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មជាតិ អស្ចារ្យ កើតមាំឡើងទី ៥ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រមានរសតែមួយ គឺរសប្រៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រមានរសតែមួយគឺរសប្រៃ ដោយហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មជាតិ អស្ចារ្យ កើតមាំឡើងទី ៦ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមានិ រតនានិ សេយ្យថីទំ មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាឡំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្គោ មសារគល្លំ[១] យំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមានិ រតនានិ សេយ្យថីទំ មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាឡំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្គោ មសារគល្លំ អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ សត្តមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ មហតំ ភូតានំ អាវាសោ តត្រិមេ ភូតា តិមិ តិមិង្គលោ តិមិតិមិង្គលោ[២] អសុរា នាគា គន្ធព្វា សន្តិ មហាសមុទ្ទេ យោជនសតិកាបិ អត្តភាវា ទ្វិយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា តិយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា ចតុយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា

១ ឱ. មសារគល្លំ ។ ២ តិមិរបិង្គលោ ។ តែលោបំនេះ ចុល្លវគ្គ តិមិតិមិង្គលោ ម-ហាវិនិច្ឆ័យ សាមិ បាឋ ទំលោវ្ញ ។ ...

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានរតនៈតែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ឯរតនៈទាំងនេះដែលមាន ក្នុងមហាសមុទ្រនោះ គឺកែវមុក្តា កែវមណី កែវពៃទូរ្យ ស័ង្ខ សិលា កែវប្រពាឡ ប្រាក់ មាស កែវក្រហម (ត្បូងទទឹម) និងកែវមាសារគល្ល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានរតនៈតែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ឯរតនៈទាំងនេះ ដែលមាននៅ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ កែវមុក្តា កែវមណី កែវពៃទូរ្យ ស័ង្ខ សិលា កែវប្រពាឡ ប្រាក់ មាស កែវក្រហម និងកែវមាសារគល្ល ដោយហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មជាត អស្ចារ្យ ដែលនាំកើតចំឡែក ទី ៧ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មហាសមុទ្រជាទីនៅអាស្រ័យនៃពួកសត្វធំ ៗ ជាច្រើន ពួកសត្វធំ ៗ ទាំងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ ត្រីឈ្មោះតិមិ ឈ្មោះតិមិង្គល ឈ្មោះតិមិតិមិង្គល និងពួកអសុរ នាគ គន្ធព្វ ដែលមានអត្តភាព ១ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ២ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៣ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៤ រយយោជន៍ខ្លះ

បញ្ចយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា យម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ មហតំ ភូតានំ អាវាសោ តត្រិមេ ភូតា តិមិ តិមិង្គលោ តិមិតិមិង្គលោ អសុរា នាគា គន្ធព្វា សន្តិ មហាសមុទ្ទេ យោជនសតិកាបិ អត្តភាវា ទ្វិយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា តិយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា ចតុយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា បញ្ចយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា អយម្បិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ អដ្ឋមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទេ អដ្ឋ អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មា យេ ទិស្វា ទិស្វា អសុរា មហាសមុទ្ទេ អភិរមន្តិ ។

[១១៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អដ្ឋ អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មា យេ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។ កតមេ អដ្ឋ ។

មានអត្តភាព ៥ រយយោជន៍ខ្លះ តែងនៅ ក្នុងមហាសមុទ្រ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រជាទីនៅអាស្រ័យ នៃពួកសត្វធំ ៗ ជាច្រើន ពួកសត្វធំទាំងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះ គឺត្រីឈ្មោះតិមិ ឈ្មោះតិមិង្គល ឈ្មោះតិមិតិមិង្គល ពួកអសុរ នាគ គន្ធព្វ ដែលមានអត្តភាព ១ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ២ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៣ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៤ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៥ រយយោជន៍ខ្លះ តែងនៅ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដោយធម្មតាណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មតា អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ទី ៨ ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មតា អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទាំង៨ ប្រការនេះ តែងមាន ក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលពួកអសុរឃើញហើយ តែងរីករាយ ក្នុងមហាសមុទ្រ ។

[១១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានសភាវធម៌អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ៨ ប្រការ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ រីករាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដូចមហាសមុទ្រដែរ ។ សភាវអស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ៨ ប្រការ តើដូចម្តេច ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ អនុបុព្វនិន្នោ អនុបុព្វពោណោ អនុបុព្វបព្ភារោ នាយតកេនេវ បបាតោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វបដិបទា នាយតកេនេវ អញ្ញាបដិវេធោ យំ(១) ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វបដិបទា នាយតកេនេវ អញ្ញាបដិវេធោ អយំ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ បឋមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឋិតធម្មោ វេលំ នាតិវត្តតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យំ មយា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមន្តិ យម្បិ ភិក្ខវេ មម សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមន្តិ

១ ម. យម្បិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានការសិក្សាដោយលំដាប់ មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយលំដាប់ មិនមែនបានត្រាស់ដឹងអរហត្តផល តែម្ដងទេ ដូចជាមហាសមុទ្រ ដែលមានទីទំនាបដោយលំដាប់ មានទីជ្រាលដោយលំដាប់ មានទីជ្រៅដោយលំដាប់ មិនមែនជាកាត់ជ្រោះស្រឡូន តែម្ដង ដូចអណ្ដូងទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ តែងមានការសិក្សាដោយលំដាប់ មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយលំដាប់ មិនមែនបានត្រាស់ដឹងអរហត្តផល តែម្ដង- ដោយសារហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ១ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ ពួកសាវ័កនៃតថាគត សូម្បីមានហេតុដល់ជីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខាបទឡើយ ដូចមហាសមុទ្រ ដែលមានទឹកនៅនឹង ជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ជោរហួសច្រាំងទៅបាន ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគត បានបញ្ញត្តដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ ពួកសាវ័កនៃតថាគត សូម្បីមានហេតុដល់ជីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខាបទនោះ ដោយសារហេតុណា

អយម្បិ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ តតិយោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ន មតេន កុណបេន សំវសតិ យំ ហោតិ មហាសមុទ្ទេ មតំ កុណបំ តំ ខិប្បមេវ តីរំ វាហេតិ ថលំ ឧស្សារេតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យោ សោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ អសុចិសង្កស្សរសមាចារោ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោ អស្សមណោ សមណបដិញ្ញោ អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារិបដិញ្ញោ អន្តោបូតិ អវស្សុតោ កសម្ពុជាតោ ន តេន សង្ឃោ សំវសតិ អថខោ[១] ខិប្បមេវ សន្និបតិត្វា ឧក្ខិបតិ កិញ្ចាបិ សោ ហោតិ មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នោ អថខោ សោ អារកា ច សង្ឃម្ហា សង្ឃោ ច តេន យម្បិ ភិក្ខវេ យោ សោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ អសុចិសង្កស្សរសមាចារោ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោ អស្សមណោ សមណបដិញ្ញោ អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារិបដិញ្ញោ អន្តោបូតិ អវស្សុតោ កសម្ពុជាតោ

១ ឱ. ម. ខិប្បមេវ នំ ។

នេះជាសភាវៈ អស្ចារ្យ ដែលមិនធ្លាប់មានគឺទី ៣ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ មានមារយាទមិនស្អាតគួរឲ្យរង្កៀស មានអំពើអាក្រក់បិទបាំងទុក មិនមែនជាសមណៈ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាសមណៈ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្អុយខាងក្នុង មានចិត្តជោកជាំដោយរាគៈ កខ្វក់ដូចសម្រាម សង្ឃមិននៅរួមជាមួយបុគ្គលនោះទេ សង្ឃប្រជុំគ្នាដកយកបុគ្គលនោះចេញមួយរំពេច បុគ្គលនោះបើទុកជាអង្គុយនៅក្នុងកណ្ដាលភិក្ខុសង្ឃក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីសង្ឃ ចំណែកសង្ឃក៏ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីបុគ្គលនោះ ដូចមហាសមុទ្រមិននៅរួមជាមួយសាកសពស្លាប់ ។ បើសាកសពស្លាប់ណាមួយ ដែលមានក្នុងមហាសមុទ្រ មហាសមុទ្រតែងបក់ខ្ទាត់សាកសពនោះ ទៅកាន់ត្រើយ ផាត់ឡើងលើគោកមួយរំពេច ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ មានមារយាទមិនស្អាត គួរឲ្យរង្កៀស បិទបាំងអំពើអាក្រក់ទុក មិនមែនជាសមណៈ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាសមណៈ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ដ៏ប្រសើរ តែប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្អុយខាងក្នុង មានចិត្តជោកជាំដោយរាគៈ កខ្វក់ដូចសម្រាម

ន តេន សង្ឃោ សំវសតិ អថខោ ខិប្បមេវ សន្និបតិត្វា ឧក្ខិបតិ កិញ្ចាបិ សោ ហោតិ មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នោ អថខោ សោ អារកា ច សង្ឃម្ហា សង្ឃោ ច តេន អយម្បិ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ តតិយោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យា កាចិ មហានទិយោ សេយ្យថីទំ គង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី តា មហាសមុទ្ទំ បត្តា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមគោត្តានិ មហាសមុទ្ទោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆន្តិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា តេ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិត្វា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមគោត្តានិ សមណា សក្យបុត្តិយាត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆន្តិ យម្បិ ភិក្ខវេ ចត្តារោ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា តេ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិត្វា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមគោត្តានិ សមណា សក្យបុត្តិយាត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆន្តិ

សង្ឃមិននៅរួមជាមួយបុគ្គលនោះ សង្ឃរួតប្រជុំគ្នា នាំយកបុគ្គលនោះចេញមួយរំពេច បុគ្គលនោះ បើទុកជាអង្គុយនៅ ក្នុងកណ្ដាលភិក្ខុសង្ឃក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីសង្ឃ ចំណែកខាងសង្ឃក៏ឈ្មោះថា នៅឆ្ងាយអំពីបុគ្គលនោះ ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៣ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វណ្ណៈ៤ពួកនេះ គឺខត្តិយៈ ព្រាហ្មណ៍ វេស្សៈ សុទ្ទៈ វណ្ណៈទាំងនោះ ចេញចាកផ្ទះមកបួស ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលតថាគតសំដែងហើយ រមែងលះបង់នាមនឹងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ហើយដល់នូវការរាប់ថាសមណសក្យបុត្តិយ៍ តែម្យ៉ាង ដូចទន្លេធំ ៗ ទាំងឡាយគឺ ទន្លេគង្គា យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី ទន្លេទាំងនោះ កាលបើហូរទៅ ដល់មហាសមុទ្រហើយ តែងលះបង់នាមនឹងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន)ហើយដល់នូវការរាប់ថាជាមហាសមុទ្រតែម្យ៉ាង ដូច្នោះ ឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វណ្ណៈទាំង ៤ ពួកគឺ ខត្តិយៈ ព្រាហ្មណ៍ វេស្សៈ សុទ្ទៈ វណ្ណៈទាំងនោះ ចេញចាកផ្ទះមកបួស ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលតថាគតសំដែងហើយ ក៏រមែងលះបង់នាមនឹងគោត្រដើម (របស់ខ្លួន) ហើយដល់នូវការរាប់ថាជាសមណសក្យបុត្តិយ៍តែម្យ៉ាង ដោយសភាពណា

អយម្បិ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ ចតុត្ថោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យា ច លោកេ សវន្តិយោ មហាសមុទ្ទំ អប្បេន្តិ យា ច អន្តលិក្ខា ធារា បបតន្តិ ន តេន មហាសមុទ្ទស្ស ឩនត្តំ វា បូរត្តំ វា បញ្ញាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ពហូចេ(១) ភិក្ខូ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយន្តិ ន តេន និព្ពានធាតុយា ឩនត្តំ វា បូរត្តំ វា បញ្ញាយតិ យម្បិ ភិក្ខវេ ពហូបិ ភិក្ខូ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយន្តិ ន តេន និព្ពានធាតុយា ឩនត្តំ វា បូរត្តំ វា បញ្ញាយតិ អយម្បិ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ បញ្ចមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឯករសោ លោណរសោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អយំ ធម្មវិនយោ ឯករសោ វិមុត្តិរសោ យម្បិ ភិក្ខវេ អយំ ធម្មវិនយោ ឯករសោ វិមុត្តិរសោ អយម្បិ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ ឆដ្ឋោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ

១. ម.ឆ. ពហូ ចេបិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាវៈ អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៤ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោះបីពួកភិក្ខុច្រើនរូប បរិនិព្វានដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ និព្វានធាតុក៏មិនប្រាកដជា ខ្វះ ឬពេញ ដោយភិក្ខុទាំងនោះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទឹកទន្លេទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងលោក ហូរស្រោចទុះទៅកាន់មហាសមុទ្រក្ដី ធារទឹកភ្លៀងទាំងឡាយណា ដែលធ្លាក់ចុះមកពីអាកាសក្ដី មហាសមុទ្រក៏មិនប្រាកដជាស្រក ឬពេញដោយទឹកនោះ ដូច្នេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាពួកភិក្ខុច្រើនរូបបរិនិព្វាន ដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ និព្វានធាតុក៏មិនប្រាកដជា ខ្វះ ឬពេញ ដោយភិក្ខុទាំងនោះ ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាវៈ អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៥ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ ៗ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរសតែមួយគឺវិមុត្តិរស ដូចមហាសមុទ្រ មានរសតែមួយគឺរសប្រៃ ដូច្នេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរសតែមួយគឺវិមុត្តិរស ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសភាវៈ អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៦ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមានិ រតនានិ សេយ្យថីទំ មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាឡំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្កោ មសារគល្លំ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អយំ ធម្មវិនយោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមានិ រតនានិ សេយ្យថីទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចត្តារោ សម្មប្បធានា ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បញ្ច ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ យម្បិ ភិក្ខវេ អយំ ធម្មវិនយោ ពហុរតនោ អនេករតនោ តត្រិមានិ រតនានិ សេយ្យថីទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចត្តារោ សម្មប្បធានា ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បញ្ច ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ អយម្បិ ភិក្ខវេ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ សត្តមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ មហតំ ភូតានំ អាវាសោ តត្រិមេ ភូតា តិមិ តិមិង្គលោ តិមិតិមិង្គលោ

ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ ៗ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានត្រឹមតែមួយប៉ុណ្ណោះទេ រតនៈនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនោះគឺ សតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ និងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ដូចមហាសមុទ្រ ដែលមានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានតែមួយទេ រតនៈទាំងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ កែវមុក្តា កែវមណី កែវពិទូរ្យ ស័ង្ខ សិលា កែវប្រពាឡ ប្រាក់ មាស កែវក្រហមនិងកែវមរកត ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ មានរតនៈច្រើនយ៉ាង មិនមែនមានត្រឹមតែមួយទេ រតនៈទាំងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនោះគឺ សតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ និងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ដោយសភាពណា នេះជាសភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៧ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ ៗ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះជាទីនៅនៃពួកបុគ្គលធំៗ ជាច្រើន បុគ្គលទាំងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនោះគឺ សោតាបន្នបុគ្គល និងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់សោតាបត្តិផល សកទាគាមិបុគ្គលនិងបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់សកទាគាមិផល អនាគាមិបុគ្គល

អសុរា នាគា គន្ធព្វា សន្តិ មហាសមុទ្ទេ យោជន-
សតិកាបិ អត្តភាវា ទ្វិយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា
តិយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា ចតុយោជនសតិកាបិ
អត្តភាវា បញ្ចយោជនសតិកាបិ អត្តភាវា ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខវេ អយំ ធម្មវិនយោ មហតំ ភូតានំ អាវាសោ
តត្រិមេ ភូតា សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ សកទាគាមី សកទាគាមិផល-
សច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ អនាគាមី អនាគាមិផលសច្ឆិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ អរហា អរហត្តាយ បដិបន្នោ យម្បិ
ភិក្ខវេ អយំ ធម្មវិនយោ មហតំ ភូតានំ អាវាសោ
តត្រិមេ ភូតា សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ សកទាគាមី សកទាគាមិផលសច្ឆិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ អនាគាមី អនាគាមិផលសច្ឆិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ អរហា អរហត្តាយ បដិបន្នោ អយម្បិ
ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អដ្ឋមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតធម្មោ
យំ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តិ ។

គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់អនាគាមិផល ព្រះអរហ
គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់អរហត្តផល ដូចជាមហា
សមុទ្រ ជាទីនៅអាស្រ័យ នៃពួកសត្វធំៗ ជាច្រើន ឯពួកសត្វទាំ
ងនេះ ក្នុងមហាសមុទ្រនោះគឺ ត្រីឈ្មោះតិមិ ឈ្មោះតិមិង្គល ឈ្មោះ តិមិតិ
មិង្គល គឺពួកអសុរ នាគ គន្ធព្វ ដែលមានអត្តភាព ១ រយយោជន៍ខ្លះ
មានអត្តភាព ២ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៣ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្ត-
ភាព ៤ រយយោជន៍ខ្លះ មានអត្តភាព ៥ រយយោជន៍ខ្លះ ដែលមាននៅ
ក្នុងមហាសមុទ្រនោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យនេះ ជាទីនៅ
អាស្រ័យនៃពួកបុគ្គលធំៗ ជាច្រើន បុគ្គលទាំងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យនោះគឺ
សោតាបន្នបុគ្គល គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សោតាបត្តិ-
ផល សកទាគាមិបុគ្គល គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សកទាគាមិផល អនាគាមិបុគ្គល គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់អនាគាមិផល ព្រះអរហន្ត គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់អរហត្តផល ដោយសភាពណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា
សភាព អស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែកទី ៨ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុ
ឃើញហើយ តែងត្រេកអរ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អដ្ឋ អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មា យេ ទិស្វា ទិស្វា ភិក្ខូ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អភិរមន្តីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឆន្នមតិវស្សតិ[១] វិវដំ នាតិវស្សតិ
តស្មា ឆន្នំ វិវរេថ ឯវន្តំ នាតិវស្សតីតិ ។

បញ្ចមំ[២] ។

(១១៩) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាកច្ចានោ អវន្តីសុ វិហរតិ កុររឃរេ[៣] បវត្តេ បព្វតេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ[៤] អាយស្មតោ មហាកច្ចានស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ សោណស្ស ឧបាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស រហោគតស្ស

១ ម. ឆន្នមតិវស្សតិ ។ ២ ឧ.ម. បញ្ចមំ ។ ៣ ម. កុររឃរេ ។ ៤ ម. កុដិកណ្ណោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហើយដែលហៅថា សភាពអស្ចារ្យ ដែលកើតចំឡែក ៨ ប្រការ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដែលពួកភិក្ខុឃើញហើយ រីករាយក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្ដីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយបិទបាំងអាបត្តិទុក រមែងត្រូវអាបត្តិថ្មីដទៃទៀត
ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយ បើកអាបត្តិ មិនត្រូវអាបត្តិដទៃទៀត ព្រោះ
ហេតុនោះ ភិក្ខុ (ណាមួយ) ត្រូវអាបត្តិ ដែលបិទបាំងហើយ ភិក្ខុ
(នោះ) ត្រូវតែបើកអាបត្តិចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបមិនត្រូវ
អាបត្តិតទៅទៀត ។ សូត្រទី ៥ ។

(១១៩) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ គង់នៅលើភ្នំឈ្មោះបវត្តៈ ទៀបក្រុងឈ្មោះកុររឃរៈ ក្នុងអវន្តីជនបទ ។ សម័យនោះ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ[១] ជាឧបដ្ឋាក របស់ព្រះមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ។ វេលានោះ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ នៅក្នុងទីស្ងាត់

១ ឧបាសកនេះពាក់គ្រឿងប្រដាប់ត្រចៀកមានតម្លៃមួយកោដិ បានជាគេហៅថា កុដិកណ្ណៈ ។ អដ្ឋកថា ។

បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុប-សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច ឥធ មយ្ហំ ភន្តេ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អគារំ[១] អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វ-ជេយ្យន្តិ បព្វាជេតុ មំ ភន្តេ អយ្យោ មហាកច្ចានោតិ ។

១ ម. អគារេ ។

ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សំដែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ គ្រានោះ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយពាក្យនេះ នឹងព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះករុណានៅ ក្នុងទីស្ងាត់ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ តែងសំដែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខ ដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ បំបួសខ្ញុំឲ្យបាន ។

(១៦០) ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សោណំ ឧបាសកំ កោដិកណ្ណំ ឯតទវោច ទុក្ករំ ខោ សោណ យាវជីវំ ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយំ ឥង្ឃ ត្វំ សោណ តត្ថេវ អគារិកភូតោ សមានោ ពុទ្ធានំ សាសនំ អនុយុញ្ជ កាលយុត្តំ ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ។ អថខោ សោណស្ស ឧបាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស យោ អហោសិ បព្វជ្ជាភិសង្ខារោ សោ បដិប្បស្សម្ភិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោណស្ស ឧបាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។

(១៦០) លុះឧបាសក និយាយយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ពោលតបនឹងឧបាសក ឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈដូច្នេះថា ម្នាលសោណៈ ព្រហ្មចរិយៈ មានការបរិភោគភត្ត តែមួយពេល មានការដេកនៅតែម្នាក់ឯង ដរាបដល់អស់មួយជីវិត កម្របុគ្គលនឹងធ្វើបាន ម្នាលសោណៈ ល្អហើយចុះ អ្នកនៅជាគ្រហស្ថ ក្នុងទីនោះឯងហើយចុះ ចូរប្រកបតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ក៏ព្រហ្មចរិយៈ មានការបរិភោគភត្ត តែមួយពេល មានការដេកនៅ តែម្នាក់ឯង សមគួរតាមកាលចុះ ។ លំដាប់នោះ ការប្រុងប្រៀបនឹងបួសរបស់ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ក៏ស្ងប់ទៅ ។ ឧបាសកសោណកុដិកណ្ណៈ នៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្ដីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តអស់វារៈពីរដងថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សំដែងធម៌ ដោយហេតុណាៗ បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខ ដែលដុសខាត់ហើយ (ដោយហេតុនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់នឹងពុកមាត់ ហើយស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាវៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ទុតិយម្បិ ខោ សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច ឥធ មយ្ហំ ភន្តេ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ បព្វាជេតុ មំ ភន្តេ អយ្យោ មហាកច្ចានោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សោណំ ឧបាសកំ កោដិកណ្ណំ ឯតទវោច ទុក្ករំ ខោ សោណ យាវជីវំ ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយំ តង្ឃ ត្វំ សោណ តត្ថេវ អាគារិកភូតោ សមានោ ពុទ្ធានំ សាសនំ អនុយុញ្ជ កាលយុត្តំ ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ។

ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ចូលទៅរកមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ អស់វារៈពីរដង ។ លុះឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ពិតបទៅនឹងមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំនៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សំដែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ ឲ្យបរិសុទ្ធពេញលេញ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែខ្ញុំ កោរសក់នឹងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ហើយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ បំបួសខ្ញុំឲ្យបាន ។ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ និយាយប្រាប់ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ទោះអស់វារៈពីរដង ថា នែសោណៈ ព្រហ្មចរិយៈមានការបរិភោគភត្ត តែមួយពេល មានការដេកនៅ តែម្នាក់ឯង ដរាបដល់អស់ជីវិត ក្រែងបុគ្គលធ្វើបាន នែសោណៈ ណ្ហើយចុះ អ្នកនៅជាគ្រហស្ថក្នុងទីនោះឯណោះសិនចុះ ចូរប្រកបតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គឺព្រហ្មចរិយៈមានការបរិភោគភត្តតែមួយពេល មានការដេកនៅតែម្នាក់ឯង សមគួរដល់កាលចុះ ។

ទុតិយម្បិ ខោ សោណស្ស ឧបាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស យោ អហោសិ បព្វជ្ជាភិសង្ខារោ សោ បដិប្បស្សម្ភិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោណស្ស ឧបាសកស្ស កោដិកណ្ណស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ ធម្មំ ទេសេតិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោណោ ឧបាសកោ កោដិកណ្ណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច ឥធ មយ្ហំ ភន្តេ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យថា យថា ខោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ ធម្មំ ទេសេតិ

ការប្រុងប្រៀបដើម្បីបួសរបស់ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ក៏ស្ងប់ខាន ទៅអស់វារៈពីរដង ។ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ នៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះ អស់វារៈ ៣ ដងថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សំដែងធម៌ ដោយអាការណា បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាសង្ខដែលខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ ចូលទៅរកមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ជាគំរប់ ៣ ដង ។ លុះឧបាសកឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំនៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្ត យ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ សំដែងធម៌ ដោយអាការណា

នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ បព្វាជេតុ មំ ភន្តេ អយ្យោ មហាកច្ចានោតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សោណំ ឧបាសកំ កោដិកណ្ណំ បព្វាជេសិ ។

(១៦១) តេន ខោ បន សមយេន អវន្តិទក្ខិណាបថោ អប្បភិក្ខុកោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ តិណ្ណំ វស្សានំ អច្ចយេន កិច្ឆេន កសិរេន តតោ តតោ ទសវគ្គំ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតេត្វា អាយស្មន្តំ សោណំ ឧបសម្បាទេសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ សោណស្ស វស្សំ វុដ្ឋស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ ន ខោ មេ សោ ភគវា សម្មុខា ទិដ្ឋោ អបិ ច សុតោយេវ មេ សោ ភគវា ឦទិសោ ច ឦទិសោ ចាតិ សចេ មំ ឧបជ្ឈាយោ អនុជានេយ្យ គច្ឆេយ្យាហំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។

បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធពេញលេញ ដូចជាស័ង្ខដែលខាត់ហើយ (ដោយអាការនោះ) បានឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាវៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់មហាកច្ចានៈ បំបួសខ្ញុំឲ្យបាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ក៏បំបួសឧបាសក ឈ្មោះសោណកុដិកណ្ណៈ (ក្នុងកាលនោះ) ។

(១៦១) សម័យនោះឯង អវន្តិទក្ខិណាបថជនបទ មានភិក្ខុតិច ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ក៏ប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ទសវគ្គ អំពីទីនោះ ៗ ដោយកាលកន្លងទៅ ៣ ឆ្នាំ ដោយក្រលំបាក ហើយឲ្យសោណៈដ៏មានអាយុបានឧបសម្បទា ។ គ្រានោះ ព្រះសោណៈដ៏មានអាយុ នៅចាំវស្សារួចហើយ នៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អញមិនដែលឃើញព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ក្នុងទីចំពោះមុខសោះ អញគ្រាន់តែឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះប្រកបដោយសភាពដូច្នេះៗ ប្រសិនបើ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍អនុញ្ញាតអញ ។ គួរតែទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

អថខោ អាយស្មា សោណោ សាយណ្ហសមយំ បដិស-
ល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេ-
ត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយ-
ស្មា សោណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច
ឥធ មយ្ហំ ភន្តេ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ
ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ ន ខោ មេ សោ
ភគវា សម្មុខា ទិដ្ឋោ អបិ ច សុតោយេវ មេ
សោ ភគវា ឦទិសោ ច ឦទិសោ ចាតិ សចេ មំ
ឧបជ្ឈាយោ អនុជានេយ្យ គច្ឆេយ្យាហំ តំ ភគវន្តំ
ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ សាធុ សាធុ
សោណ គច្ឆ ត្វំ សោណ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ
អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទក្ខិស្សសិ ត្វំ សោណ តំ
ភគវន្តំ បាសាទិកំ បសាទនីយំ សន្តិន្ទ្រិយំ សន្តមា-
នសំ ឧត្តមទមថសមថមនុប្បត្តំ ទន្តំ គុត្តំ យតិន្ទ្រិយំ
នាគំ ទិស្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ

លំដាប់នោះ ព្រះសោណៈដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ហសម័យ
ចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសោ-
ណៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ និយាយពាក្យនេះនឹងព្រះមហា-
កច្ចានៈដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះ
ករុណាទៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្ងំ កើតសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អញ
មិនដែលឃើញព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះក្នុងទីចំពោះមុខសោះ អញ
គ្រាន់តែឮថា ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ មានសភាពដូច្នេះៗ ប្រសិន
បើ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍អនុញ្ញាត អញគួរទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុតបថា ម្នាលសោ-
ណៈ ប្រពៃណាស់ ប្រពៃណាស់ ម្នាលសោណៈ លោកចូរទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះចុះ ម្នាលសោណៈ លោកនឹង
ឃើញព្រះមានព្រះភាគនោះជាទីជ្រះថ្លា គួរឲ្យជ្រះថ្លា មានឥន្ទ្រិយស្ងប់មាន
ព្រះទ័យស្ងប់ ដល់នូវការស្ងប់នឹងការទូន្មានដ៏ឧត្តម ទាន្តទូន្មាន គ្រប់គ្រង
មានឥន្ទ្រិយសង្រួមហើយ ជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះឃើញហើយ ចូរថ្វាយ
បង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង តាមពាក្យបណ្តាំរបស់ខ្ញុំ

អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតិ[១] ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា សោណោ អាយស្មតោ មហាកច្ចានស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សាវត្ថី តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកញ្ចរមានោ យេន សាវត្ថី ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សោណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឧបជ្ឈាយោ មេ ភន្តេ អាយស្មា មហាកច្ចានោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ។ កច្ចិ ភិក្ខុ ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិសិ អប្បកិលមថេន អទ្ធានំ អាគតោ ន ច បិណ្ឌកេន កិលន្តោសីតិ ។

១ ម. ផាសុវិហារំ បុច្ឆ ឧបជ្ឈាយោ មេ ភន្តេ អាយស្មា មហាកច្ចានោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ ។ បេ ។ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឥតិ ពាហិ ទិស្សតិ ។ ម. ឆ. ក. យុត្តតរោ ។

លោកសួរសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ការក្រោកឡើងដោយរហ័សរហួន កម្លាំងកាយនឹងការនៅជាសុខសប្បាយផង ។ សោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ទទួលថា ព្រះករុណាលោកម្ចាស់ ហើយត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិតរបស់មហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមហាកច្ចានៈ ដ៏មានអាយុ ធ្វើប្រទក្សិណ ទុកដាក់សេនាសនៈ កាន់យកបាត្រចីវរហើយ ចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងក្រុងសាវត្ថី កាលត្រាច់ទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ សំដៅទៅឯក្រុងសាវត្ថី វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ ជាឧបជ្ឈាយ៍នៃខ្ញុំព្រះអង្គ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង សួរសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ការក្រោកឡើងរហ័សរហួន កម្លាំងកាយនឹងការនៅជាសុខសប្បាយផង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកគួរអត់ធន់បានដែរឬ គួរឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ដែរឬ អ្នកមកតាមផ្លូវ ឆ្ងាយ មិនលំបាកទេឬ ចាំងមិនលំបាក ដោយបិណ្ឌបាតទេឬ ។

ខមនីយំ ភគវា យាបនីយំ ភគវា អប្បកិលមថេន ចាហំ ភន្តេ អទ្ធានំ អាគតោ ន ច បិណ្ឌកេន កិលន្តោម្ហីតិ ។

(២៦៦) អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឯតស្សានន្ទ អាគន្តុកស្ស ភិក្ខុនោ សេនាសនំ បញ្ញាបេហីតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ យស្ស ខោ មំ ភគវា អាណាបេតិ ឯតស្ស អានន្ទ អាគន្តុកស្ស ភិក្ខុនោ សេនាសនំ បញ្ញាបេហីតិ ឥច្ឆតិ ភគវា តេន ភិក្ខុនា សទ្ធឹ ឯកវិហារេ វត្ថុំ ឥច្ឆតិ ភគវា អាយស្មតា សោណេន សទ្ធឹ ឯកវិហារេ វត្ថុន្តិ ។ យស្មឹ វិហារេ ភគវា វិហរតិ តស្មឹ វិហារេ អាយស្មតោ សោណស្ស សេនាសនំ បញ្ញាបេសិ ។ អថខោ ភគវា ពហុទេវ រត្តឹ អព្ភោកាសេ និសជ្ជាយ(១) វីតិនាមេត្វា វិហារំ បាវិសិ ។ អាយស្មាបិ ខោ សោណោ ពហុទេវ រត្តឹ អព្ភោកាសេ និសជ្ជាយ វីតិនាមេត្វា វិហារំ បាវិសិ ។

១ ម.ឆ. និសជ្ជាយ ។

បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ល្មមអត់ធន់បាន បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមកតាមផ្លូវឆ្ងាយ មិនលំបាកទេ ទាំងមិនលំបាកដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាតឡើយ ។

(២៦៦) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មកថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរក្រាលសេនាសនៈ សម្រាប់អាគន្តុកភិក្ខុនេះផងចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បង្គាប់អញ ឲ្យក្រាលសេនាសនៈសម្រាប់ភិក្ខុណា ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា អ្នកចូរក្រាលសេនាសនៈ សម្រាប់អាគន្តុកភិក្ខុនេះផងចុះ ព្រះមានព្រះភាគ ប្រាថ្នានឹងគង់នៅក្នុងវិហារមួយ ជាមួយនឹងភិក្ខុនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រាថ្នានឹងគង់នៅក្នុងវិហារមួយ ជាមួយនឹងសោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រថាប់ក្នុងវិហារណា ក៏ព្រះអានន្ទក្រាលសេនាសនៈ សម្រាប់សោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក្នុងវិហារនោះដែរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីវាល អស់វេលាយប់ជ្រៅ លុះកន្លងវេលាហើយ ក៏លាងព្រះបាទហើយចូលទៅកាន់វិហារ ។ ចំណែកសោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក៏អង្គុយក្នុងទីវាល អស់វេលាយប់ជ្រៅ លុះកន្លងវេលាហើយ ក៏លាងជើង ហើយចូលទៅកាន់វិហារដែរ ។ លំដាប់នោះ

អថខោ ភគវា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ អាយស្មន្តំ មហាសោណំ អជ្ឈេសិ បដិភាតុ តំ ភិក្ខុ ធម្មោ[1] ភាសិតុន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា សោណោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា សោឡស អដ្ឋកវគ្គិកានិ សព្ពានេវ សរេន អភណិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មតោ សោណស្ស សរភញ្ញបរិយោសានេ អព្ភានុមោទិ សាធុ សាធុ ភិក្ខុ សុគ្គហិតានិ ភិក្ខុ អដ្ឋកវគ្គិកានិ[2] សុមនសិកតានិ សូបធារិតានិ កល្យាណិយាសិ វាចាយ សមន្នាគតោ វិស្សដ្ឋាយ អនេឡាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា កតិវស្សោសិ ត្វំ ភិក្ខូតិ ។ ឯកវស្សោ អហំ ភគវាតិ ។ កិស្ស បន ត្វំ ភិក្ខុ ឯវំ ចិរំ អកាសីតិ ។ ចិរំ ទិដ្ឋោ មេ ភន្តេ កាមេសុ អាទីនវោ អបិច សម្ពាធោ ឃរាវាសោ ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. ឆប្ឃោ ។ បដិភាតុ តំ ភិក្ខុ ធម្មោតិ ឯវមេវ អដ្ឋកំ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. សោឡស អដ្ឋកវគ្គិកានីតិ បាឋោ អត្ថិ ។

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់តើនឡើងក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ត្រាស់បង្គាប់ព្រះសោណៈដ៏មានអាយុថា ម្នាលភិក្ខុ ការសំដែងធម៌ចូរប្រាកដដល់លោក ។ ព្រះសោណៈដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយសំដែងព្រះសូត្រ ១៦ ក្នុងអដ្ឋកវគ្គទាំងអស់ ដោយសំឡេង (បទសរភញ្ញ) ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សរសើរព្រះសោណភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក្នុងទីបំផុតនៃការសំដែង ដោយសំឡេងថា ម្នាលភិក្ខុ ពីរោះណាស់ ម្នាលភិក្ខុ សូត្រដែលមានក្នុងអដ្ឋកវគ្គ អ្នករៀនល្អហើយ យកចិត្តទុកដាក់ល្អហើយ ចាំស្ទាត់ហើយ អ្នកជាភិក្ខុប្រកបដោយវាចាដ៏ពីរោះ ស្បោះស្បាយ ជាវាចាមិនមានទោស អាចញុំាងបុគ្គលដទៃ ឲ្យដឹងច្បាស់សេចក្តីបាន ម្នាលភិក្ខុ អ្នកមានវស្សាប៉ុន្មាន ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គទើបមានវស្សាមួយវស្សា ។ ម្នាលភិក្ខុ ហេតុអ្វីក៏អ្នកធ្វើឲ្យយូរយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទោសក្នុងកាមគុណ ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញយូរហើយដែរ តែថា ផ្ទះ ឃរាវាស ជាទីចង្អៀត មានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ទិស្វា អាទីនវំ លោកេ ញត្វា ធម្មំ និរូបធិំ

អរិយោ ន រមតិ បាបេ បាបេ ន រមតី សុចីតិ ។

ឆដ្ឋំ(១) ។

(១៦៣) ឯវមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា កង្ខារេវតោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អត្តនោ កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិំ បច្ចវេក្ខមានោ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ កង្ខារេវតំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អត្តនោ កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិំ បច្ចវេក្ខមានំ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យា កាចិ កង្ខា ឥធ វា ហុរំ វា

សកវេទិយា វា បរវេទិយា វា

យេ ឈាយិនោ តា បជហន្តិ សព្វា

អាតាបិនោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តាតិ ។ សត្តមំ(២) ។

១.ឱ.ម. ឆដ្ឋំ ឆដ្ឋំ ។ ២ ឱ.ម. សត្តមំ ៥ បញ្ចមំ ។

អរិយៈឃើញទោស ក្នុងសត្វលោក ដឹងនូវនិព្វានធម៌ដែលគ្មានឧបធិហើយ រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងបាប (ខ្លួន) បុគ្គលស្អាត មិនត្រេកអរ ក្នុងបាបក្រក់ ។ សូត្រទី ៦ ។

[១៦៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះកង្ខារេវតៈដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ហើយ ពិចារណាកង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិ (សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះឆ្លងនូវសេចក្តីសង្ស័យ) របស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទតឃើញព្រះកង្ខារេវតៈដ៏មានអាយុ កំពុងអង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ហើយ ពិចារណាកង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្តីសង្ស័យទាំងឡាយណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោកខាងមុខក្តី ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង ក្នុងអត្តភាពរបស់ខ្លួនឬ គប្បីដឹង ក្នុងអត្តភាពរបស់បុគ្គលដទៃ បុគ្គលអ្នកមានឈាន មានព្យាយាម កាលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ រមែងលះបង់ នូវសេចក្តីសង្ស័យទាំងអស់នោះបាន ។ សូត្រទី ៧ ។

[១៦៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អានន្ទោ តទហុបោសថេ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ ទេវទត្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វាន យេន អាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច អជ្ជតគ្គេទានាហំ អាវុសោ អានន្ទ អញ្ញត្រេវ ភគវតា អញ្ញត្រ ភិក្ខុសង្ឃា ឧបោសថំ ករិស្សាមិ សង្ឃកម្មានិ ចាតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសឹ អទ្ទសា ខោ មំ ភន្តេ ទេវទត្តោ

(១៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត្រ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ហសម័យ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ។ ទេវទត្តបានឃើញនូវព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត្រ ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ លុះឃើញហើយ ចូលសំដៅមករកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា នែអាវុសោ អានន្ទ តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ខ្ញុំវៀរព្រះមានព្រះភាគ វៀរភិក្ខុសង្ឃហើយ នឹងធ្វើឧបោសថនឹងសង្ឃកម្មទាំងឡាយ (ដាច់ដោយឡែក) ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត្រ ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ លុះត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត្រក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត្រ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទេវទត្ត ក៏បានឃើញខ្ញុំព្រះអង្គ

រាជគហំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វាន យេនាហំ តេនុប-សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មំ ឯតទវោច អជ្ជតគ្គេទានាហំ អាវុសោ អានន្ទ អញ្ញត្រេវ ភគវតា អញ្ញត្រ ភិក្ខុសង្ឃា ឧបោសថំ ករិស្សាមិ សង្ឃកម្មានិ ចាតិ អជ្ជ ភន្តេ ទេវទត្តោ សង្ឃំ ភិន្ទិស្សតិ ឧបោសថញ្ច ករិស្សតិ សង្ឃកម្មានិ ចាតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុករំ សាធុនា សាធុ សាធុ បាបេន ទុក្ករំ (១)
បាបំ បាបេន សុករំ បាបមរិយេហិ ទុក្ករន្តិ ។ អដ្ឋមំ ។

(១៦៨) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោស-លេសុ ចារិកំ ចរតិ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា មាណវកា ភគវតោ អវិទូរេ សទ្ធាយមានរូបា(២) អតិក្កមន្តិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា សម្ពហុលេ មាណវកេ អវិទូរេ សទ្ធាយមានរូបេ(៣) អតិក្កមន្តេ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម.ម. អត្ថន្តិ ឧទញ្ញាយតិ ។ ២ ម. បជ្ជាយមានរូបា ។ ៣ ម. អតិក្កន្តេ ។

កំពុងត្រាច់ទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត្រ លុះឃើញហើយក៏ចៀសចូលមកកាន់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកហើយ និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា នែអាវុសោអានន្ទ តាំងពីថ្ងៃនេះតទៅ ខ្ញុំវៀរព្រះមានព្រះភាគ វៀរភិក្ខុសង្ឃហើយ នឹងធ្វើឧបោសថធ្វើសង្ឃកម្មទាំងឡាយ (ដាច់ដោយខ្លួន) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទេវទត្តនឹងបំបែកសង្ឃក្នុងថ្ងៃនេះ នឹងធ្វើឧបោសថធ្វើសង្ឃកម្មទាំងឡាយ (ដាច់ដោយខ្លួន) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អំពើល្អ មនុស្សល្អ ធ្វើបានដោយងាយ អំពើល្អ មនុស្សអាក្រក់ ធ្វើ
បានដោយក្រ អំពើអាក្រក់ មនុស្សអាក្រក់ ធ្វើបានដោយងាយ
អំពើអាក្រក់ ពួកព្រះអរិយៈធ្វើបានដោយក្រ ។ សូត្រទី ៨ ។

(១៦៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរ ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ជាមួយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ។ សម័យនោះ មាណពច្រើននាក់ (ក្មេង ។) មានសភាពជាអ្នកនិយាយលេងកាក ដើរកន្លងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគបានឃើញពួកមាណព ច្រើននាក់ដែលកំពុងនិយាយលេងកាក ដើរកន្លងព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បរិមុដ្ឋា បណ្ឌិតាភាសា វាចាគោចរភាណិនោ
យាវិច្ឆន្តិ មុខាយាមំ យេន នីតា ន តំ វិទូតិ ។ នវមំ ។

(១៦៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ចូឡបន្ថកោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ចូឡបន្ថកំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឋិតេន កាយេន ឋិតេន ចេតសា
តិដ្ឋំ និសិន្នោ ឧទ វា សយានោ
ឯតំ សតឹ ភិក្ខុ អធិដ្ឋហានោ
លភេថ បុព្វាបរិយំ វិសេសំ
លទ្ធាន បុព្វាបរិយំ វិសេសំ
អទស្សនំ មច្ចុរាជស្ស គច្ឆេតិ ។ ទសមំ ។

សោណវគ្គោ បញ្ចមោ ។

បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅ មានសំដីធ្វើហាក់ដូចជាសំដីបណ្ឌិត ពោលពាក្យ ជាវិស័យ (នៃពាក្យព្រោះរំពឹះ) ប្រាថ្នានូវការហើបមាត់និយាយ តាមប្រាថ្នា ដកបណា (ពាក្យហាមាត់និយាយ ដកយ៉ាងនោះ) ពាក្យ ដែលបុគ្គលល្ងង់ខ្លៅណា នាំមកនិយាយ បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅនោះ មិន ដឹងច្បាស់ពាក្យនោះទេ ។ សូត្រ ទី ៩ ។

(១៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះ ព្រះចូឡបន្ថកៈដ៏មានអាយុ អង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់ តាំងសតិ (ចំពោះកម្មដ្ឋាន) ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញចូឡបន្ថកៈដ៏មានអាយុ កំពុងអង្គុយផ្គត់ភ្នែន តម្រង់កាយឲ្យត្រង់តាំងសតិ ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះព្រះមាន ព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ភិក្ខុមានកាយឋិតថេរ មានចិត្តឋិតថេរ ទោះឈរ អង្គុយ ឬ ដេក ក៏គង់ដម្កល់សតិនុ៎ះ ភិក្ខុនោះគប្បីបាននូវគុណវិសេសមានទីបំផុត ខាងដើម លុះបាននូវគុណវិសេសមានទីបំផុតខាងដើមហើយ ក៏ដល់ នូវការមិនជួបប្រទះមច្ចុរាជ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ សោណវគ្គទី ៥ ។

តស្សុទ្ទានំ

រាជា អប្បាយុកា កុដ្ឋី កុមារកា ច ឧបោសថោ
សោណោ ច រេវតោ ភេទោ សទ្ធាយមានា បន្ថកេន ទសាតិ។

ឧទ្ទាន នៃសោណត្ថេរវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះបាទបសេនទិកោសល ១ ពួកមាតាមានព្រះជន្មាយុតិច ១ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ ១ ពួកកុមារ ១ ឧបោសថ ១ សោណកុដិកណ្ណៈ ១ កង្ខារេវតៈ ១ ព្រះអានន្ទ ១ មាណពច្រើននាក់ មានកិរិយាគោរព[illegible] ១ ចូឡបន្ថកត្ថេរ ១ ។

ឧទានេ ឆដ្ឋោ ជច្ចន្ធវគ្គោ

(១៦៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ វេសាលិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ គណ្ហាហិ អានន្ទ និសីទនំ យេន ចាបាលំ ចេតិយំ តេនុបសង្កមិស្សាម[១] ទិវាវិហារាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា និសីទនំ អាទាយ ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ ។ អថខោ ភគវា យេន ចាបាលំ ចេតិយំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ និសជ្ជ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ទ វេសាលី រមណីយំ ឧទេនំ ចេតិយំ[២]

១ ម.ម. ចាបាលំ ចេតិយំ តេនុបសង្កមិស្សាមិ ។ ២ ម. ឧទេនចេតិយំ ។

ឧទាន ជច្ចន្ធវគ្គ ទី ៦

(១៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា ក្នុងមហាវន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ព្រះអង្គកាលត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងវេសាលី ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយភត្ត ក៏ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរយកនិសីទនៈ យើងនឹងចូលទៅឯចាបាលចេតិយ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយកាន់យកនិសីទនៈទៅតាមក្រោយ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងចូលទៅឯចាបាលចេតិយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលព្រះអានន្ទក្រាល លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ស្រេចហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីត្រេកអរ ឧទេនចេតិយ[១] គួរជាទីត្រេកអរ

១ ទីនោះជាទីនៅ របស់យក្សឈ្មោះឧទេន លុះគេសាងវិហារថ្វាយ ព្រះអង្គទ្រង់គង់នៅ ទើបហៅថា ឧទេនចេតិយ ដដែល ។

រមណីយំ គោតមកំ ចេតិយំ(១) រមណីយំ សត្តម្ពំ ចេតិយំ(២) រមណីយំ ពហុបុត្តំ ចេតិយំ(៣) រមណីយំ សារន្ទទំ(៤) ចេតិយំ រមណីយំ ចាបាលំ(៥) ចេតិយំ យស្ស កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ(៦) កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វា(៧) តថាគតស្ស ខោ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ អានន្ទ តថាគតោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វាតិ ។

១ ម. គោតមកចេតិយំ ។ ២ ម. សត្តម្ពចេតិយំ ។ ៣ ម. ពហុបុត្តចេតិយំ ។ ៤ ម. សារន្ទទំ ។ ម. អានន្ទ ។ ៥ ម. ចាបាលំ ។ ម. ចាបាល- ។ ៦ ម. ឥច្ឆមានោ អាកង្ខន្តោ ។ ៧ ម. វាតិ ។

គោតមកចេតិយ(១) ជាទីត្រេកអរ សត្តម្ពចេតិយ(២) ជាទីត្រេកអរ ពហុបុត្តចេតិយ(៣) ជាទីត្រេកអរ សារន្ទទចេតិយ(៤) ជាទីត្រេកអរ ចាបាលចេតិយ(៥) ជាទីត្រេកអរ ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាង ដែលបុគ្គលណាមួយ ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលបើប្រាថ្នា គង់នឹងឋិតនៅអស់កាយុកប្ប(៦) ឬលើសពីអាយុកប្បទៅក៏បាន ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នៃតថាគត ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ អធិដ្ឋានហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគតនោះ កាលប្រាថ្នានឹងឋិតនៅអស់កាយុកប្ប ឬលើសអំពីអាយុកប្បទៅក៏បាន ។

១ ហៅតាមឈ្មោះយក្សនោះ ។ ២ ហៅតាមព្រះអង្គទាំង ៧ អង្គ ការសាងស្តូប ក្នុងផែនដី ព្រះតថាគតកស្សបៈ ... ទើបចេញពីក្រុងកបិលវត្ថុ ទៅ តាំង ... ទីនោះ ទើបហៅថា សត្តម្ពចេតិយ តមក ។ ៣ ត្រង់ទីនោះមាន ដើមជ្រៃធំមួយដើម មានមែកច្រើនសាខា មានទេវតាស្ថិតនៅដើមជ្រៃនោះ មនុស្សជាច្រើន ... ប្រុសស្រី ... ស្លងគ្រង់ដើមជ្រៃនោះ ទើបហៅថា ពហុបុត្តចេតិយ ។ ៤-៥ ហៅតាមឈ្មោះយក្សនោះ ។ អដ្ឋកថា ។ ៦ ពាក្យថា អាយុកប្បនេះ សំដៅយកកំណត់ អាយុរបស់មនុស្ស តាមចំនួនដែលមានអាយុច្រើនតិច ។ អដ្ឋកថា ។

(១៦៨) ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតា ឱឡារិកេ និមិត្តេ កយិរមានេ ឱឡារិកេ ឱភាសេ កយិរមានេ នាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភគវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភគវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុគតោ កប្បំ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថាតំ មារេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ទ វេសាលី រមណីយំ ឧទេនំ ចេតិយំ រមណីយំ គោតមកំ ចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ពំ ចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តំ ចេតិយំ រមណីយំ សារន្ទទំ ចេតិយំ រមណីយំ ចាបាលំ ចេតិយំ យស្ស កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វា តថាគតស្ស ខោ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ អានន្ទ តថាគតោ

(១៦៨) កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនិមិត្តដ៏ឧឡារិក ធ្វើឱភាសដ៏ឧឡារិកយ៉ាងនេះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុមិនអាចនឹងយល់បាន ទាំងមិនបានអារាធនា នូវព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ ឋិតនៅគង់អាយុកប្ប សូមព្រះសុគតឋិតនៅគង់អាយុកប្ប ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្ដីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្ដីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្ដីសុខដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ដូច្នេះឡើយ ព្រោះត្រូវមារគ្របសង្កត់ចិត្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគំរប់ពីរដងថា ម្នាលអានន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីត្រេកអរ ឧទេនចេតិយ ជាទីត្រេកអរ គោតមកចេតិយ ជាទីត្រេកអរ សត្តម្ពចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ពហុបុត្តចេតិយ ជាទីត្រេកអរ សារន្ទទចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ចាបាលចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលបុគ្គលណា ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ តាំងខ្ជាប់ហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាថ្នានឹងឋិតនៅគង់អាយុកប្បក្ដី ឬលើសអំពីអាយុកប្បក៏បាន ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលព្រះតថាគត ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ តាំងខ្ជាប់ហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគតនោះ

កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតា ឱឡារិកេ និមិត្តេ កយិរមានេ ឱឡារិកេ ឱភាសេ កយិរមានេ នាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភគវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភគវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុគតោ កប្បំ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថាតំ មារេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ទ វេសាលី រមណីយំ ឧទេនំ ចេតិយំ រមណីយំ គោតមកំ ចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ពំ ចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តំ ចេតិយំ រមណីយំ សារន្ទទំ ចេតិយំ រមណីយំ ចាបាលំ ចេតិយំ យស្ស កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វា តថាគតស្ស ខោ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា

កាលប្រាថ្នាគប្បីឋិតនៅ អស់កាលកប្ប ឬលើសពីកាលកប្បទៅក៏បាន ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនិមិត្តដ៏ឧឡារិក ធ្វើឱភាសដ៏ឧឡារិកយ៉ាងនេះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មិនអាចយល់បាន ក៏មិនបានអារាធនា ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គឋិតនៅ អស់កាលកប្ប សូមព្រះសុគតឋិតនៅ អស់កាលកប្ប ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ និងសេចក្តីសុខដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ឲ្យតាមដូចគួរឡើយ ព្រោះត្រូវមារគ្របសង្កត់ចិត្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគំរប់ ២ ដងថា ម្នាលអានន្ទ ក្រុងវេសាលីគួរជាទីត្រេកអរ ឧទេនចេតិយ ជាទីត្រេកអរ គោតមកចេតិយ ជាទីត្រេកអរ សត្តម្ពចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ពហុបុត្តកចេតិយ ជាទីត្រេកអរ សារន្ទទចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ចាបាលចេតិយ ជាទីត្រេកអរ ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ ដែលបុគ្គលណា ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ តាំងផ្ចង់ហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាថ្នាគប្បីឋិតនៅអស់កាលកប្ប ឬ លើសពីកាលកប្បទៅក៏បាន ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ ដែលព្រះតថាគត ចំរើនហើយធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានហើយ ធ្វើឲ្យជាទីតាំងហើយ

អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ អានន្ទ តថាគតោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតា ឱឡារិកេ និមិត្តេ កយិរមានេ ឱឡារិកេ ឱភាសេ កយិរមានេ នាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភគវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភគវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុគតោ កប្បំ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថាតំ មារេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។

(១៦៨) អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ គច្ឆ ត្វំ អានន្ទ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា ភគវតោ អវិទូរេ អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ និសីទិ ។

តាំងមាំហើយ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគត នោះ កាលប្រាថ្នានឹងឋិតនៅ អស់អាយុកប្បក្តី លើសអំពីអាយុកប្បទៅក៏បាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនិមិត្តដ៏ធំក្រៃលែង ធ្វើឱភាសដ៏ធំក្រៃលែង យ៉ាងនេះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មិនអាចយល់បាន ក៏មិនបានអារាធនា ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ ឋិតនៅអស់អាយុកប្ប សូមព្រះសុគត ឋិតនៅអស់អាយុកប្ប ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ដូចជាបុគ្គលឡើយ ព្រោះត្រូវមារគ្របសង្កត់ចិត្ត ។

(១៦៨) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរទៅ អ្នកចូរសំគាល់កាលដែលគួរទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ អង្គុយទៀបគល់ឈើ ១ ដើមជិតព្រះមានព្រះភាគ ។

(១៣០) អថខោ មារោ បាបិមា អចិរបក្កន្តេ អាយស្មន្តេ អានន្ទេ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ មារោ បាបិមា ភគវន្តំ ឯតទវោច បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ ភន្តេ ភគវតោ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខូ ន សាវកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមា[១] ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនោ[២] សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញាបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ[៣] ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តីតិ ។ ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ[៤] ភិក្ខូ ភគវតោ សាវកា វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមា ពហុស្សុតា ធម្មធរា

១ ឱ.ម. យោគក្ខេមា ។ ២ ម. ឥទំ បទំ នត្ថិ ។ ៣ ឱ. ឧត្តានីករិស្សន្តិ ។ ម. ឧត្តានឹ ករិស្សន្តិ ។ ៤ ឱ. [illegible] ។

(១៣០) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន មារចិត្តបាប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមារចិត្តបាប ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបពោលពាក្យនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វាន របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ពាក្យនេះហើយថា នែ មារចិត្តបាប ពួកភិក្ខុជាសាវ័ករបស់តថាគត ដែលឈ្លាសវៃ បានទូន្មាន ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាការក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើកបែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាការដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនដោយល្អ សំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ (គ្រឿងនាំ) ទៅមិនបាន ដរាបណាទេ តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឈ្លាសវៃ បានទូន្មាន ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌

ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិនិព្វាតុ ទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោ ទានិ ភន្តេ ភគវតោ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខុនិយោ ន សាវិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមិនិយោ ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសិស្សន្តិ បញ្ញបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសិស្សន្តីតិ ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ[១] ភិក្ខុនិយោ ភគវតោ សាវិកា វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា

១ ម. សន្តិ ខោ បន ភន្តេ ឯតរហិ ទិស្សន្តិ ។

ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកពាក្យនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួនហើយ ប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ ផ្ចាញ់សេចក្តីប្រកាន់លទ្ធិនៃបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ច ដែលខ្លួនផ្ចាញ់សេចក្តីប្រកាន់លទ្ធិដោយល្អ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាលនេះជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់វាចានេះហើយថា ម្នាលមារមានចិត្តបាប ពួកភិក្ខុនីជាសាវិការបស់តថាគត ឈ្លាសវៃ មានបទ ក្លៀវក្លា ប្រាជ្ញសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិ ដោយសេចក្តីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកពាក្យនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួនហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ ផ្ចាញ់សេចក្តីប្រកាន់លទ្ធិនៃបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួន ផ្ចាញ់សេចក្តីប្រកាន់លទ្ធិដោយល្អ សំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ នៅមិនទាន់មាន ដរាបណា តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុនី ជាសាវិកា របស់ព្រះមានព្រះភាគ ឈ្លាសវៃ មានបទ ក្លៀវក្លា

យោគក្ខេមកាមិនិយោ ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិនិព្វាតុ ទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោ ទានិ ភន្តេ ភគវតោ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ឧបាសកា ន សាវកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទា យោគក្ខេមកាមា ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសិស្សន្តិ បញ្ញបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសិស្សន្តីតិ ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ ឧបាសកា ភគវតោ សាវកា

ប្រាជ្ញា សេចក្ដីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្ដីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួនហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ថែក ធ្វើឲ្យរាក់ ជួនសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ហើយសំដែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាលនេះជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់វាចានេះហើយថា នែមារមានចិត្តបាប ពួកឧបាសកជាសាវ័ក របស់តថាគត ណាសៅ ជាអ្នកក្លៀវក្លា ប្រាជ្ញាសេចក្ដីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្ដីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ បានរៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ថែក ធ្វើឲ្យរាក់ ជួនសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនបានដោយល្អ សំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ នៅមិនទាន់មានដរាបណា តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន ដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ពួកឧបាសកជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគ

វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមា ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិនិព្វាតុ ទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោ ទានិ ភន្តេ ភគវតោ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ឧបាសិកា ន សាវិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមិនិយោ ធម្មធរា ពហុស្សុតា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសិស្សន្តិ បញ្ញបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តិ

ឈ្លាសវៃ ទាន់បទ ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្ដីក្សេមចាកយោគៈ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្ដីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ បានរៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ច ដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនបានដោយល្អ សំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ បរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាលនេះជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់វាចានេះហើយថា ម្នាលមារមានបាប ពួកឧបាសិកា ជាសាវិការបស់តថាគត ឈ្លាសវៃ ទាន់បទ ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្ដីក្សេមចាកយោគៈ ទ្រទ្រង់ធម៌ ជាពហុស្សូត ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្ដីគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ដ៏សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ច ដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនបានដោយល្អ សំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ ដរាបណា តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន ដរាបនោះ

ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ ឧបាសិកា ភគវតោ សាវិកា វិយត្តា វិនីតា វិសារទប្បត្តា យោគក្ខេមកាមិនិយោ ធម្មធរា ពហុស្សុតា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ ភន្តេ ភគវតោ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ឥទំ ព្រហ្មចរិយំ ន ឥទ្ធញ្ចេវ ភវិស្សតិ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញំ បុថុភូតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតន្តិ ឯតរហិ ខោ បន ភន្តេ ភគវតោ ព្រហ្មចរិយំ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញំ បុថុភូតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ(១) បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភគវា

១ ម. សុប្បកាសិតន្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះឧបាសិកាជាសាវិការបស់ព្រះមានព្រះភាគ ឈ្លាសវៃ បានទូន្មាន ក្លៀវក្លា ប្រាថ្នាសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ទ្រទ្រង់ធម៌ ជាពហុស្សូត ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយសេចក្តីគោរពក្រែង ប្រតិបត្តិតាមធម៌សមគួរ រៀនយកវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យរាក់ បានសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួន សង្កត់សង្កិនបានដោយល្អ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វានរបស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះហើយថា ម្នាលមារមានបាប ព្រហ្មចរិយធម៌ របស់តថាគតនេះនៅមិនទាន់ខ្ជាប់ខ្ជួន ផ្សព្វផ្សាយ ទូលាយ ដឹងច្រើនគ្នា ក្រាស់ក្រៃដរាបណា តាំងពីពួកទេវតានិងមនុស្ស សំដែងបានដោយប្រពៃ ដរាបណា តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វាន ដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ខ្ជាប់ខ្ជួន ផ្សព្វផ្សាយ ទូលាយ ដឹងច្រើនគ្នា ក្រាស់ក្រៃហើយ តាំងពីពួកទេវតានិងមនុស្សក៏សំដែងបានដោយប្រពៃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះមានព្រះភាគ បរិនិព្វាន

បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោ ទានិ ភន្តេ ភគវតោតិ ។

(១៣១) ឯវំ វុត្តេ ភគវា មារំ បាបិមន្តំ ឯតទវោច អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ បាបិម ហោហិ ន ចិរំ តថាគតស្ស បរិនិព្វានំ ភវិស្សតិ ឥតោ តិណ្ណំ មាសានំ អច្ចយេន តថាគតោ បរិនិព្វាយិស្សតីតិ ។ អថ ខោ ភគវា ចាបាលេ ចេតិយេ(១) សតោ សម្បជានោ អាយុសង្ខារំ ឱស្សជ្ជិ ។ ឱស្សដ្ឋេ ច ភគវតា អាយុសង្ខារេ មហាភូមិចាលោ អហោសិ ភឹសនកោ លោមហំសនោ ទេវទុន្ទុភិយោ(២) ច ផលឹសុ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុលមតុលញ្ច សម្ភវំ
ភវសង្ខារមវស្សជិ មុនិ
អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ
អភិន្ទិ កវចមិវត្តសម្ភវន្តិ ។ សុត្តំ បឋមំ ។ (៣)

(១៣២) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា

១ ម.ម. ចាបាលេ ចេតិយេ ។ ២ ម. ទេវទុន្ទុភិយោ ។ ៣ ម.ម. សុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

សូមព្រះសុគត បរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វាន របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ។

(១៣១) កាលបើមារ ទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបនឹងមារមានចិត្តបាបថា ម្នាលមារមានចិត្តបាប ចូរអ្នកកុំមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយចុះ ការបរិនិព្វាន របស់តថាគតមិនយូរប៉ុន្មានទេ អំពីនេះទៅ ៣ ខែទៀតកន្លងទៅនេះ តថាគតនឹងបរិនិព្វាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសតិសម្បជញ្ញៈ ដាក់អាយុសង្ខារ នាចាបាលចេតិយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារហើយ មហាប្រថពី កក្រើក គួរឲ្យខ្លាច ព្រឺព្រួចរោម ទាំងស្គរទេវតាក៏លាន់ឮឡើង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បានលះបង់កុសលចិត្តដែលគួរថ្លឹងបាននិងថ្លឹង
មិនបានផង កិលេស ជាដែនកើតផង សង្ខារប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងភពផង
ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងភាពក្នុង មានព្រះហឫទ័យតាំងមាំហើយ បានទំលាយ
បណ្តាញ គឺកិលេសដែលមានខ្លួន ជាដែនកើត ដូចជាគ្រឿងក្រោះ
(របស់ទាហាន) ។ សូត្រទី ១ ។

(១៣២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ

សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុ បាសាទេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ ពហិទ្វារកោដ្ឋកេ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សត្ត ច ជដិលា សត្ត ច និគណ្ឋា សត្ត ច អចេលា សត្ត ច ឯកសាដកា សត្ត ច បរិព្វាជកា បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមា ខារិវិធមាទាយ(១) ភគវតោ អវិទូរេ អតិក្កមន្តិ(២) ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ តេ សត្ត ច ជដិលេ សត្ត ច និគណ្ឋេ សត្ត ច អចេលេ សត្ត ច ឯកសាដកេ សត្ត ច បរិព្វាជកេ បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមេ ខារិវិធមាទាយ ភគវតោ អវិទូរេ អតិក្កមន្តេ ទិស្វាន ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទក្ខិណជាណុមណ្ឌលំ បឋវិយំ និហន្ត្វា

១ ម. ខារិវិវិធមាទាយ ។ ២ ឱ.ម. អតិក្កមន្តិ ។

គង់ ក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទ នាវត្តបុព្វារាម ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយទ្រង់គង់ក្នុងទីខាងក្រៅក្លោងទ្វារ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅ ក្នុងទីសមគួរ ។ សម័យនោះឯង ពួកជដិល(១) ៧ នាក់ ពួកនិគ្រន្ថ ៧ នាក់(២) ពួកអចេលក ៧ នាក់(៣) ពួកឯកសាដក ៧ នាក់(៤) ពួកបរិព្វាជក ៧ នាក់(៥)សុទ្ធតែមានរោម ក្លៀក ព្រោចព្រោលនិងក្រចកវែងៗ នាំយកគ្រឿងបរិក្ខារផ្សេងៗ ដើរចូលមកក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ទតឃើញពួកអ្នកបួសទាំងនោះគឺ ជដិល ៧ នាក់ និគ្រន្ថ ៧ នាក់ អចេល ៧ នាក់ ឯកសាដក ៧ នាក់ បរិព្វាជក ៧នាក់ សុទ្ធតែមានរោម ក្លៀក ព្រោចព្រោល និងក្រចកវែងៗ នាំយកគ្រឿង បរិក្ខារផ្សេងៗ ហើយដើរចូលមកក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ លុះទ្រង់ទតឃើញហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ធ្វើសំពត់ឆៀងស្មាម្ខាង ហើយលុតមណ្ឌលជង្គង់ខាងស្ដាំចុះ លើប្រថពី

១ អ្នកបួសក្រៅពុទ្ធសាសនា ធ្វើជាតាបស ។ ២ សាសនាជាតិនិគ្រន្ថប្រើប្រាស់សំលៀកបំពាក់ពណ៌ស ។ ៣ អាក្រាតកាយគ្មានសំលៀកបំពាក់ឡើយ ។ ៤ ពួកអ្នកបួសដែលគង់ត្រង់ណែ ហើយនឹងបិទបាំង (ខ្ទឹម) តាមខ្លួនសាកៈ ប្រើសំពត់តែមួយ ។ ៥ ឈ្មោះអ្នកបួសក្រៅពុទ្ធសាសនាតែម្យ៉ាង ។ បរិព្វាជក ។

យេន តេ សត្ត ច ជដិលា សត្ត ច និគ្គណ្ឋា សត្ត ច អចេលា សត្ត ច ឯកសាដា សត្ត ច បរិព្វាជកា តេន-ញ្ជលឹ បណាមេត្វា តិក្ខត្តុំ នាមំ សាវេសិ រាជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ រាជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោស-លោតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អចិរ-បក្កន្តេសុ តេសុ សត្តសុ ច ជដិលេសុ សត្តសុ ច និគ្គ-ណ្ឋេសុ សត្តសុ ច អចេលេសុ សត្តសុ ច ឯកសាដេសុ សត្តសុ ច បរិព្វាជកេសុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យេ ច តេ ភន្តេ[១] លោកេ អរហន្តោ វា អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នា ឯតេសំ អញ្ញតរេតិ ។

[១៣៣] ទុជ្ជានំ ខោ ឯតំ មហារាជ តយា គិហិនា កាមភោគិនា បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវស-ន្តេន កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តេន មាលាគន្ធវិលេប-នំ ធារយន្តេន ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តេន ឥមេ វា អរហន្តោ ឥមេ វា អរហត្តមគ្គំ សមាបន្នាតិ ។

១ ម. យេនុ ខោ ចិ ភន្តេ ។ ឧ. យេ តេ ភន្តេ ។

ប្រណមអញ្ជលី ចំពោះពួកអ្នកបួសទាំងនោះគឺជដិល ៧ នាក់ និគ្រន្ថ ៧ នាក់ អចេល ៧ នាក់ ឯកសាដក ៧ នាក់ បរិព្វាជក ៧ នាក់ នោះ ហើយប្រកាសនាម (របស់ព្រះអង្គ) អស់វារៈ ៣ ដងថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិកោសល បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិកោសល ។ គ្រានោះ កាលពួកអ្នកបួសទាំងនោះគឺជដិល ៧ នាក់ និគ្រន្ថ ៧ នាក់ អចេល ៧ នាក់ ឯកសាដក ៧ នាក់ បរិព្វាជក ៧ នាក់ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចគង់នៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបបង្គំទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកអ្នកបួសណា ជាព្រះអរហន្ត ឬបានសម្រេចអរហត្តមគ្គក្នុងលោក បណ្តាអ្នកបួសទាំងនោះ ជាព្រះអរហន្តមួយដែរឬ ។

(១៣៣) បពិត្រមហារាជ ដំណើរនេះថា បុគ្គលនេះជាព្រះអរហន្ត ឬបុគ្គលនេះ បានសម្រេចអរហត្តមគ្គនោះ ព្រះអង្គជាគ្រហស្ថ ជាអ្នកបរិភោគកាម គ្រប់គ្រងសយនៈដែលចង្អៀតដោយបុត្រ ប្រើប្រាស់កា-សិកព័ស្ត្រ និងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់កម្រងផ្កានិងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ត្រេកអរចំពោះមាសប្រាក់ ដឹងបាន ដោយក្រលំបាក ។

សំវាសេន ខោ មហារាជ សីលំ វេទិតព្វំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន[១] មនសិការោតា នោ អមនសិការោតា[២] បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ សំវោហារេន ខោ[៣] មហារាជ សោចេយ្យំ វេទិតព្វំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិការោតា នោ អមនសិការោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ អាបទាសុ ខោ មហារាជ ថាមោ វេទិតព្វោ សោ ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិការោតា នោ អមនសិការោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ សាកច្ឆាយ ខោ មហារាជ បញ្ញា វេទិតព្វា សា ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិការោតា នោ អមនសិការោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេនាតិ ។

១ ម.ម. ឥត្តរំ ។ ២ ម.ម. អមនសិការា ។ ៣ ម.ម. សព្វោហារេន ។

បពិត្រមហារាជ សីល ត្រូវបុគ្គលដឹង ដោយការនៅរួមគ្នា សីលនោះឯងតែដឹងបាន ដោយកាលវែង មិនមែនដឹងបាន ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនអាចដឹងបាន អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនអាចដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ សេចក្ដីស្អាត ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ដោយការនិយាយឡើយរួម ចាំតាំងសេចក្ដីស្អាតនោះឯង គេដឹងបាន ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនអាចដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនអាចដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ កំឡាំងញាណ ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ក្នុងវេលាមានអន្តរាយ ចាំតាំងកំឡាំងញាណនោះឯង ត្រូវដឹងដោយកាលវែង មិនមែនដឹងដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនអាចដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនអាចដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ បញ្ញា ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ដោយការសាកសួរ ចាំតាំងបញ្ញានោះឯង ត្រូវដឹង ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនអាចដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិតទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនអាចដឹងបានទេ ។

[១៣៦] អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ យាវ សុភាសិតមិទំ ភន្តេ ភគវតា ទុជ្ជានំ ខោ មហារាជ តយា គិហិនា កាមភោគិនា បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តេន កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តេន មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារយន្តេន ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តេន ឥមេ វា អរហន្តោ ឥមេ វា អរហត្តមគ្គំ សមាបន្នាតិ ។ សំវាសេន ខោ មហារាជ សីលំ វេទិតព្វំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិករោតា នោ អមនសិករោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ សំវោហារេន ខោ មហារាជ សោចេយ្យំ វេទិតព្វំ តញ្ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិករោតា នោ អមនសិករោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន ។ អាបទាសុ ខោ មហារាជ ថាមោ វេទិតព្វោ

(១៣៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ ត្រង់ដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងដោយប្រពៃថា បពិត្រមហារាជ ដំណើរដែលថា បុគ្គលនេះ ជាព្រះអរហន្ត បុគ្គលនេះ បានសម្រេចអរហត្តមគ្គនោះ ព្រះអង្គជាគ្រហស្ថ ជាអ្នកបរិភោគកាមគ្រប់គ្រងសយនៈ ដែលចង្អៀតដោយបុត្រ ប្រើប្រាស់កាសិកពស្ត្រ និងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូបគ្រឿងលាបផ្សេងៗ ត្រេកអរចំពោះមាស ប្រាក់ ដឹងបានដោយក្រណាស់ ។ បពិត្រមហារាជ សីលនៃបុគ្គលដឹងបាន ដោយការនៅរួមគ្នា ចំណែកសីលនោះឯង គេដឹងបាន ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបដឹងបាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្តមិនងាយដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិតទើបអាចដឹងបាន ឥតពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ សេចក្ដីស្អាតនៃបុគ្គលដឹងបាន ដោយការនិយាយឆ្លើយឆ្លង ចំណែកសេចក្ដីស្អាតនោះឯង គេដឹង ដោយកាលវែង មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ឥតពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ កំឡាំងញាណ នៃបុគ្គលដឹងបាន ក្នុងវេលាមានអន្តរាយ

សោ ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិការោតា នោ អមនសិការោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន។ សាកច្ឆាយ ខោ មហារាជ បញ្ញា វេទិតព្វា សា ច ខោ ទីឃេន អទ្ធុនា ន ឥត្តរេន មនសិការោតា នោ អមនសិការោតា បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេនាតិ ។ ឯតេ ភន្តេ មម បុរិសា ចោរា ឱចរកា ជនបទំ ឱចរិត្វា អាគច្ឆន្តិ តេហិ បឋមំ ឱចិណ្ណំ អហំ បច្ឆា ឱសាបេស្សាមិ ឥទានិ តេ ភន្តេ តំ រជោជល្លំ បវាហេត្វា សុន្ហាតា សុវិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សូ ឱទាតវត្ថវសនា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារេស្សន្តីតិ[១] ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ន វាយមេយ្យ សព្វត្ថ នាញ្ញស្ស បុរិសោ សិយា
នាញ្ញំ និស្សាយ ជីវេយ្យ ធម្មេន ន វណឹ ចរេតិ[២] ។

ទុតិយំ[៣] ។

១ ម.ឆ. បរិចារេស្សន្តិ ។ ចារេស្សន្តិ ឥច្ចាបិ ករីយតិ ។ ២ ម. ធម្មេន វណិជ្ជំ ចរតិ ។ ៣ ម.ឆ. ទុតិយំ សុត្តំ ។

ទាំងកំឡាំងញាណនោះឯង ត្រូវដឹង ដោយកាលយូរ មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រមហារាជ បញ្ញា ត្រូវបុគ្គលដឹងបាន ដោយការសាកច្ឆា ទាំងបញ្ញានោះឯង ត្រូវដឹង ដោយកាលយូរ មិនមែនដឹង ដោយកាលបន្តិចបន្តួចទេ កាលកំណត់ក្នុងចិត្ត ទើបអាចដឹងបាន កាលបើមិនកំណត់ក្នុងចិត្ត មិនងាយដឹងបានទេ អ្នកជាបណ្ឌិត ទើបអាចដឹងបាន ជនពាលមិនងាយដឹងបានទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកបុរសរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងនុ៎ះសុទ្ធតែជាចោរ ដើរស៊ើប ត្រាច់ត្រាច់ជនបទ ពួកបុរសទាំងនោះបានស៊ើបត្រាច់មុន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមកស៊ើបគេត្រាទាក់ក្រោយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ពួកបុរសទាំងនោះ បានបណ្ដាលបន្សាត់បង់នូវធូលីនិងមន្ទិលនោះចេញ ហើយងូតទឹក លាបស្រឡាបដោយល្អ កោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកពាក់សំពត់ពណ៌ស ផ្គាប់ស្កប់ស្កល់ ឬលម្អិតបំរើ ដោយកាមគុណប្រាំ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលមិនគប្បីប្រឹងប្រែង ក្នុងអំពើលាមកទាំងពួងទេ បុគ្គលមិនគប្បីជាបុរសនៃបុគ្គលដទៃ មិនគប្បីរស់នៅព្រោះអាស្រ័យអ្នកដទៃ មិនគប្បីប្រព្រឹត្តធម៌ (ដើម្បីលាភ) ដូចការជួញប្រែទេ ។ សូត្រទី ២ ។

[១៣៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា អត្តនោ អនេកេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ បហីនេ បច្ចវេក្ខមានោ និសិន្នោ ហោតិ អនេកេ ច កុសលេ ធម្មេ ភាវនាយ[១] បារិបូរឹ គតេ ។ អថខោ ភគវា អត្តនោ អនេកេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ បហីនេ វិទិត្វា អនេកេ ច កុសលេ ធម្មេ ភាវនាយ បារិបូរឹ គតេ តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហុ បុព្វេ តទា នាហុ នាហុ បុព្វេ តទា អហុ
ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ វិជ្ជតីតិ ។

តតិយំ[២] ។

[១៣៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

១ ម. ភាវនា ។ ២ ឱ.ម. តតិយំ សុត្តំ ។

(១៣៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ កំពុងគង់ពិចារណា នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ច្រើនប្រការ ដែលទ្រង់លះហើយផង នូវកុសលធម៌ ច្រើនប្រការ ដែលបរិបូណ៌ដោយការចំរើនផង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបនូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ច្រើនប្រការ ដែលព្រះអង្គលះហើយផង នូវកុសលធម៌ច្រើនប្រការ ដែលបរិបូណ៌ ដោយការចំរើនផង ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

នូវកិលេសមានរាគៈជាដើម ធ្លាប់មានហើយ ក្នុងកាលមុន នូវកិលេសណាមួយ របស់អរហន្ត មិនបានមានហើយ ក្នុងខណៈនៃមគ្គញាណនោះទេ អរិយមគ្គមិនធ្លាប់មានហើយ ក្នុងកាលមុន អរិយមគ្គក៏បានមានហើយ ក្នុងកាលនោះ នូវកិលេសមិនបានមាន ក្នុងកាល (ជាអតីត) ផង មិនមាន ក្នុងកាល (ជាអនាគត) ផង មិនមាន ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្នផង (ដល់អរហន្ត) ។ សូត្រទី ៣ ។

(១៣៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ(១) នានាទិដ្ឋិកា នានាខន្តិកា នានារុចិកា នានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អនន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ តំ ជីវំ តំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

១ ឱ. សាវត្ថឹ ឧបនិស្សាយ បដិវសន្តិ ។

សម័យនោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ បរិព្វាជក(១) ច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេងៗ មានសេចក្ដីគាប់ចិត្តផ្សេងៗ មានសេចក្ដីចូលចិត្តផ្សេងៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេងៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ជីវៈនោះ គឺសរីរៈនោះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ជីវៈដទៃ សរីរៈដទៃ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

១ សំដៅយកពួកសមណៈមាននិគ្រន្ថដែលប្រព្រឹត្តអាក្រាតកាយជាដើម ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ មានពួកភារទ្វាជព្រាហ្មណ៍ជាដើម ។ ពួកបរិព្វាជកមានពួកអ្នកបួសក្រៅសាសនាជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

(១៣៧) អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិំសុ ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្ដីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ពាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនជាធម៌ យ៉ាងនេះជាធម៌ ។

(១៣៧) គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថីហើយ ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ នានាទិដ្ឋិកា នានាខន្តិកា នានារុចិកា នានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អនន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ តំ ជីវំ តំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជកច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេង ៗ មានទិដ្ឋិផ្សេង ៗ មានសេចក្ដីគាប់ចិត្តផ្សេង ៗ មានសេចក្ដីចូលចិត្តផ្សេង ៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេង ៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ជីវិតនោះ ក៏សរីរៈនោះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ កលហជាតា ភណ្ឌនជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អញ្ញតិត្ថិយា ភិក្ខវេ បរិព្វាជកា អន្ធា អចក្ខុកា អត្ថំ ន ជានន្តិ អនត្ថំ ន ជានន្តិ ធម្មំ ន ជានន្តិ អធម្មំ ន ជានន្តិ ។ តេ អត្ថំ អជានន្តា អនត្ថំ អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ អជានន្តា កលហជាតា ភណ្ឌនជាតា វិវាទាបន្នា

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀត ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនជាធម៌ យ៉ាងនេះជាធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជក ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ មើលមិនឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ។ អន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជកទាំងនោះ កាលបើមិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ហើយក៏មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង

អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

(១៣៨) ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា[១] អញ្ញតរោ រាជា អហោសិ ។ អថ ខោ ភិក្ខវេ សោ រាជា អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យាវតិកា សាវត្ថិយា[២] ជច្ចន្ធា តេ សព្វេ ឯកជ្ឈំ សន្និបាតេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ ភិក្ខវេ សោ បុរិសោ តស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា យាវតិកា សាវត្ថិយា[៣] ជច្ចន្ធា តេ សព្វេ គហេត្វា យេន សោ រាជា តេនុប-សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ រាជានំ ឯតទវោច សន្និបា-តិតា ខោ តេ ទេវ យាវតិកា សាវត្ថិយា[៤] ជច្ចន្ធាតិ ។ តេនហិ ភណេ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថឹ ទស្សេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ ភិក្ខវេ សោ បុរិសោ តស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា ជច្ចន្ធានំ ហត្ថឹ ទស្សេសិ[៥] ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស សីសំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។

១-២-៣-៤ ឱ. សាវត្ថិយំ ។ ៥ ម. [illegible] ។

ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។

(១៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីព្រេងនាយ មានព្រះរាជាមួយអង្គក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះរាជានោះ ទ្រង់ហៅបុរសម្នាក់មកត្រាស់បង្គាប់ថា នែបុរសដ៏ចំរើន ចូរអ្នកមកនាយ ចូរអ្នកទៅប្រមូលពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើត ដែលមាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថីទាំងប៉ុន្មាន ឲ្យមកជួបជុំគ្នាទាំងអស់ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះទទួលព្រះរាជបញ្ជា របស់ព្រះរាជានោះថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេសហើយប្រមូលពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើត ដែលមាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទាំងប៉ុន្មានមកទាំងអស់ ហើយចូលគាល់ព្រះរាជាអង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជាអង្គនោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតដែលមានក្នុងក្រុងសាវត្ថីទាំងប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឲ្យមកជួបជុំគ្នាទាំងអស់ហើយ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលនាយ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកបង្ហាញដំរីដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះទទួលព្រះរាជបញ្ជារបស់ព្រះរាជានោះថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ហើយក៏បង្ហាញដំរីដល់មនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយគឺបង្ហាញក្បាលដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។

ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស កណ្ណំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស ទន្តំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស សោណ្ឌំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស កាយំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស បាទំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស បិដ្ឋឹ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស នង្គុដ្ឋំ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯកច្ចានំ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថិស្ស វាលធឹ ទស្សេសិ ឯទិសោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ អថខោ ភិក្ខវេ សោ បុរិសោ ជច្ចន្ធានំ ហត្ថឹ ទស្សេត្វា យេន សោ រាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ រាជានំ ឯតទវោច ទិដ្ឋោ ខោ តេហិ ទេវ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថី យស្សទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ[១] ។ អថខោ ភិក្ខវេ សោ រាជា

១ ម. យុ. មញ្ញសិ ។

បង្ហាញក្រចៀកដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញភ្លុកដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញប្រមោយដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញខ្លួនដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញជើងដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញខ្នងដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញកន្ទុយដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ បង្ហាញរោមកន្ទុយដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតខ្លះថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ ដំរីបែបនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះបុរសនោះបង្ហាញដំរី ដល់ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតរួចហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជាអង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជាអង្គនោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងនោះ បានឃើញដំរីច្បាស់លាស់ហើយ សូមព្រះអង្គសំគាល់កាលគួរនឹងស្តេចទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រះរាជាអង្គនោះ

យេន តេ ជច្ចន្ធា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ជច្ចន្ធេ ឯតទវោច ទិដ្ឋោ វោ ជច្ចន្ធា ហត្ថីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ។ ទិដ្ឋោ នោ ហត្ថីតិ វទេថ ជច្ចន្ធា កីទិសោ ហត្ថីតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស សីសំ ទិដ្ឋំ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ កុម្ភោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស កណ្ណោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ សុប្បោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស ទន្តោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ ផាលោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស សោណ្ឌោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ នង្គលីសាតិ ។

ទ្រង់ចូលទៅរកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ ត្រាស់ព្រះរាជបន្ទូលទៅនឹងមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងនោះថា នែមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ បានឃើញដំរីហើយឬ ។ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត ឆ្លើយតបព្រះរាជបន្ទូលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា នែមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ និយាយថា ដំរី យើងទាំងឡាយបានឃើញហើយ តើដំរីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញក្បាលដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចក្អម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញស្លឹកត្រចៀកដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចចង្អេរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញភ្លុកដំរី មនុស្សទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចផាល(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញប្រមោយដំរី មនុស្សទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចយាមនង្គ័ល ។

---

១ ភ្លុកដំរី គួរប្រៀបនឹងគង្វៀល ទើបសម ឬ ប្រហែលសំគាល់ស្រួចដូចនឹង ដោយហេតុនោះបានប្រៀបជាផាល ។

យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស កាយោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ កោដ្ឋោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស បាទោ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ ថូណោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស បិដ្ឋិ ទិដ្ឋា អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ ឧទុក្ខលោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស នង្គុដ្ឋំ ទិដ្ឋំ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ មុសលោតិ ។ យេហិ ភិក្ខវេ ជច្ចន្ធេហិ ហត្ថិស្ស វាលធិ ទិដ្ឋោ អហោសិ តេ ឯវមាហំសុ ឯទិសោ ទេវ ហត្ថី សេយ្យថាបិ សម្មជ្ជនីតិ ។ តេ ឯទិសោ ហត្ថី នេទិសោ ហត្ថី នេទិសោ ហត្ថី ឯទិសោ ហត្ថីតិ អញ្ញមញ្ញំ មុដ្ឋីហិ សំយុជ្ជឹសុ[១] ។ តេន ច បន ភិក្ខវេ សោ រាជា អត្តមនោ អហោសិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា អន្ធា អចក្ខុកា អត្ថំ ន ជានន្តិ អនត្ថំ ន ជានន្តិ ធម្មំ ន ជានន្តិ អធម្មំ ន ជានន្តិ

១ ម. សំយុជ្ឈឹសុ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញខ្លួនដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូចជាជង្រុក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញជើងដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូចសសរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញខ្នងដំរី មនុស្សទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះដូចត្បាល់ក្តឿង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញកន្ទុយដំរី មនុស្សទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូចអង្រែ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សខ្វាក់ ពីកំណើតណា ដែលបានឃើញរោមកន្ទុយដំរី មនុស្សទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីនេះ ដូចអំបោស ។ មនុស្សខ្វាក់ពីកំណើតទាំងនោះ ក៏ជាល់គប់គ្នានឹងគ្នាថា បែបនេះដំរី បែបនេះមិនមែនដំរីទេ បែបនេះមិនមែនដំរី បែបនេះទើបហៅថា ដំរី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះរាជាអង្គនោះ មានព្រះរាជហឫទ័យត្រេកអរដោយហេតុនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិញ្វជក ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ មើលមិនឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌យ៉ាងនេះ

តេ អត្ថំ អជានន្តា អនត្ថំ អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ អជានន្តា ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឥមេសុ កិរ សជ្ជន្តិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
វិគ្គយ្ហ នំ វិវទន្តិ ជនា ឯកង្គទស្សិនោតិ(១) ។

ចតុត្ថំ(២) ។

(១៣៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ នានាទិដ្ឋិកា នានាខន្តិកា នានារុចិកា នានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

កាលបើ អន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជកទាំងនោះ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ហើយក៏មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ឈ្លោះទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា ធម៌នេះជាធម៌ ធម៌នេះ មិនមែនធម៌ ធម៌នេះ មិនមែនធម៌ ធម៌នេះជាធម៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនុ៎ះ ហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក រមែងជាប់ក្នុងទិដ្ឋិ ដែលជាទីអាស្រ័យ
ទាំងនេះ ពួកជនអ្នកឃើញតែឯកទេសមួយ ៗ ទើបទាស់ទែង ជាជក
គ្នា ព្រោះតាស្រ័យនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យនោះ ។ សូត្រទី ៤ ។

(១៣៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ បរិព្វាជក ច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេង ៗ មានទិដ្ឋិផ្សេង ៗ មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង ៗ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេង ៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេង ៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ សស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ បរង្កតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតោ ច បរង្កតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសយង្ការោ ច អបរង្ការោ ច អធិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង

ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតញ្ច អសស្សតញ្ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវសស្សតំ នាសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយំកតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ បរំកតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ មិនទៀងទេ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ព្រោះអ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតញ្ច បរង្កតញ្ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណ-ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសយង្ការំ ច អបរង្ការំ ច អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ឌ-នជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

(១៦០) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិំសុ ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្ប-ដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ នានាទិដ្ឋិកា

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងផង អ្នកដទៃធ្វើផង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះ ធម៌ យ៉ាងនេះ មិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះ មិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះ ធម៌ ។

(១៦០) គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជកច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេង ៗ

នានាឆន្ទិកា នានារុចិកា នានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ លោកោ(១) ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។បេ។ តេ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អញ្ញតិត្ថិយា ភិក្ខវេ បរិព្វាជកា អន្ធា អចក្ខុកា អត្ថំ ន ជានន្តិ អនត្ថំ ន ជានន្តិ ធម្មំ ន ជានន្តិ អធម្មំ ន ជានន្តិ ។ តេ អត្ថំ អជានន្តា អនត្ថំ អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ អជានន្តា ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឥមេសុ កិរ សជ្ជន្តិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
អន្តរា(២)ច វិសីទន្តិ អប្បត្វាវ តមោគធន្តិ ។(៣)

១ ឱ. សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ។ ២ ម. អន្តរា ។ ៣ ម. ឱ. តមោគធន្តិ ។

មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេងៗ មានសេចក្តីចូលចិត្តផ្សេងៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេងៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យ។បេ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជក ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ មើលមិនឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ កាលបើ អន្យតិរ្ថិយទាំងនោះ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈ មិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ ហើយក៏មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មួយពួក តែងជាប់ចំពាក់ ក្នុងទិដ្ឋិ
និស្ស័យទាំងនេះ រមែងមិនបានដល់ព្រះនិព្វាន ជាទីពឹងនោះទេ
រមែងលិចចុះ ក្នុងកណ្តាលនៃអន្លង់គឺសង្សារ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

(១២១) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ នានាទិដ្ឋិកា នានាខន្តិកា នានារុចិកា នានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវសស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយំកតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

(១២១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេងៗ មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេងៗ មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេងៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេងៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មិនទៀងទេ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងផង មិនទៀងផង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។

សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ បរង្កតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតោ ច បរង្កតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសយង្ការោ អបរង្ការោ អធិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ ច អសស្សតំ ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ

សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី ធ្វើខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខមិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ

ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ សស្សតំ នាសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ បរង្កតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតំ ច បរង្កតំ ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសយង្ការំ ច អបរង្ការំ ច អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។

មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន អាស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះធម៌ ។

(១៦៦) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិំសុ ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ សម្ពហុលា នានាតិត្ថិយា សមណព្រាហ្មណា បរិព្វាជកា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ នានាទិដ្ឋិកា នានាខន្តិកា នានារុចិកា នានាទិដ្ឋិនិស្សយនិស្សិតា ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

(១៦៦) គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្តហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ច្រើនគ្នា អាស្រ័យនៅ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានទិដ្ឋិផ្សេងៗ មានសេចក្ដីគាប់ចិត្តផ្សេងៗ មានសេចក្ដីចូលចិត្តផ្សេងៗ អាស្រ័យទិដ្ឋិនិស្ស័យផ្សេងៗ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី មិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី ទៀងផង មិនទៀងផង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

នេវ សស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតោ បរង្កតោ សយង្កតោ ច បរង្កតោ ច អសយង្ការោ ច អបរង្ការោ ច អធិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ អសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សស្សតំ ច អសស្សតំ ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ នេវ សស្សតំ នាសស្សតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

ខ្លួនក្តី លោកក្តី ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី កើតដោយខ្លួនឯង អ្នកដទៃធ្វើ កើតដោយខ្លួនឯងផង អ្នកដទៃធ្វើផង មិនកើតដោយខ្លួនឯងផង អ្នកដទៃមិនធ្វើផង អស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ មិនទៀង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងផង មិនទៀងផង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនិងទុក្ខ ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា

សយង្កតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ បរង្កតំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្កតំ ច បរង្កតំ ច សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ បនេកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សយង្ការំ ច បរង្ការំ ច អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ អត្តា ច លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ តេ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អញ្ញតិត្ថិយា ភិក្ខវេ បរិព្វាជកា អន្ធា អចក្ខុកា អត្ថំ ន ជានន្តិ អនត្ថំ ន ជានន្តិ ធម្មំ ន ជានន្តិ អធម្មំ ន ជានន្តិ តេ អត្ថំ អជានន្តា អនត្ថំ អជានន្តា ធម្មំ អជានន្តា អធម្មំ អជានន្តា ភណ្ឌនជាតា

ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួកទៀត មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខ អ្នកដទៃធ្វើ ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងផង អ្នកដទៃធ្វើផង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី មានសុខនឹងទុក្ខ ធ្វើដោយខ្លួនឯងក៏មាន អ្នកដទៃធ្វើក៏មាន ឥស្រ័យបច្ច័យកើតឡើង ពាក្យនេះពិត ពាក្យដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ឈ្លោះ ទាស់ទែង ពោលចាក់ដោតគ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនធម៌ យ៉ាងនេះជាធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជក ជាមនុស្សខ្វាក់ មើលមិនឃើញ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ កាលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនស្គាល់ប្រយោជន៍ មិនស្គាល់សភាវៈមិនមែនប្រយោជន៍ មិនស្គាល់ធម៌ មិនស្គាល់អធម៌ហើយ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់

កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ ឯទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ នេទិសោ ធម្មោ ឯទិសោ ធម្មោតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អហង្ការបសុតាយំ បជា បរង្ការូបសញ្ហិតា
ឯតមេកេ នាព្ភញ្ញំសុ ន នំ សល្លន្តិ អទ្ទសុំ(១)
ឯតញ្ច សល្លំ បដិកច្ច(២) បស្សតោ
អហំ ករោមីតិ ន តស្ស ហោតិ
បរោ ករោតីតិ ន តស្ស ហោតិ ។

មានុបេតា អយំ បជា មានគន្ថា(៣) មានវិនិពទ្ធា ទិដ្ឋីសុ សារម្ភកថា(៤) សំសារំ នាតិវត្តតីតិ ។ ឆដ្ឋំ(៥) ។

(១៤៣) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សុភូតិ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អវិតក្កំ សមាធិំ សមាបជ្ជិត្វា ។

១ ម. អទ្ទសុំ ។ ២ ម. បដិគច្ច ។ ៣ ម. មានគន្ថា ។ ៤ ម.ឱ. ទុព្ភក្កថា ។ ៥ ម.ឱ. ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

ជម្លោះ ពោលទាស់ ទាស់ទាល់គ្នានឹងគ្នា ដោយលំពែងគឺមាត់ថា យ៉ាងនេះជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនជាធម៌ យ៉ាងនេះមិនមែនជាធម៌ យ៉ាងនេះជាធម៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក មិនបានស្គាល់ប្រយុំគីរ នៃទិដ្ឋិនេះថា ពួកសត្វនេះ ខូចខ្លាយ ដោយអហង្ការទិដ្ឋិ ប្រកបដោយបរង្ការទិដ្ឋិ ទាំងមិនឃើញទិដ្ឋិនោះ ថាជាព្រួញទេ កាលបុគ្គលអាស្រ័យព្រួញ គឺទិដ្ឋិនុ៎ះ ហើយពិចារណាថា អាត្មាអញធ្វើ (នូវតេយធម្ម) ដូច្នេះ ទៅវិញ កាលបុគ្គលនោះ អាស្រ័យព្រួញគឺទិដ្ឋិនុ៎ះ ពិចារណាឃើញថា អ្នកដទៃធ្វើ (នូវតេយធម្ម) ដូច្នេះក៏ទៅវិញ ។ ពួកសត្វនេះ ប្រកបដោយមានះ ចាក់ស្រែះដោយមានះ ត្រូវគ្រាដោយមានះ ធ្វើការប្រកួតក្នុងទិដ្ឋិទាំងឡាយ មិនកាចកន្លងសង្សារបានឡើយ ។ សូត្រទី៦ ។

(១៤៧) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសុភូតិដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយត្រង់ ចូលកាន់សមាធិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សុភូតឹ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ អវិតក្កំ សមាធឹ សមាបន្នំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស វិតក្កា វិធូបិតា
អជ្ឈត្តំ សុវិកប្បិតា អសេសា
តំ សង្គមតិច្ច អរូបសញ្ញី
ចតុយោគាតិគតោ ន ជាតឹ(១) មេតីតិ ។ សត្តមំ(២) ។

[១៦៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ ទ្វេ បូគា អញ្ញតរិស្សា គណិកាយ សារត្តា ហោន្តិ បដិពទ្ធចិត្តា ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ បាណីហិបិ ឧបក្កមន្តិ លេឌ្ឌូហិបិ ឧបក្កមន្តិ ទណ្ឌេហិបិ ឧបក្កមន្តិ សត្ថេហិបិ ឧបក្កមន្តិ តេ តត្ថ មរណម្បិ និគច្ឆន្តិ មរណមត្តម្បិ ទុក្ខំ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសុំ

១ ម. ជាតុមេតិ ។ ២ ឱ.ម. សត្តមំ សុត្តំ ។

ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញព្រះសុភូតិដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយត្រង់ ចូលកាន់សមាធិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ ក្នុងទីជិត ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

វិតក្កៈទាំងឡាយ ដែលភិក្ខុបុគ្គលណា កំចាត់បង់ហើយ សម្រេច
ហើយដោយប្រពៃ ក្នុងសន្តានអស់មិនសេសសល់ មិនសំគាល់រូប
ព្រោះកន្លងនូវការជាប់ជំពាក់នោះ ភិក្ខុបុគ្គលនោះ មិនដល់នូវជាតិ
ព្រោះបានកន្លងនូវយោគធម៌ទាំង ៤ ហើយ ។ សូត្រទី ៧ ។

[១៦៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង មានមនុស្សពីរពួក ជាអ្នកមានគណៈប្រេក មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ នឹងស្រីពេស្យាម្នាក់ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ប្រហារគ្នានឹងគ្នា ដោយដៃទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដុំដីទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដំបងទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយគ្រឿងសស្ត្រាទាំងឡាយខ្លះ ក្នុងទីនោះ មនុស្សទាំងនោះ ដល់សេចក្តីស្លាប់ខ្លះ ដល់សេចក្តីទុក្ខស្មើស្លាប់ខ្លះ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ

រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ រាជគហេ ទ្វេ បូគា អញ្ញតរិស្សា គណិកាយ សារត្តា បដិពទ្ធចិត្តា ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ បាណីហិបិ ឧបក្កមន្តិ លេឌ្ឌូហិបិ ឧបក្កមន្តិ ទណ្ឌេហិបិ ឧបក្កមន្តិ សត្ថេហិបិ ឧបក្កមន្តិ តេ តត្ថ មរណម្បិ និគច្ឆន្តិ មរណមត្តម្បិ ទុក្ខន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យញ្ច បត្តំ យញ្ច បត្តព្វំ ឧភយមេតំ រជានុកិណ្ណំ
អាតុរស្សានុសិក្ខតោ(១)

យេ ច(២) សិក្ខាសារា សីលព្វតំ ជីវិតំ ព្រហ្មចរិយំ ឧបដ្ឋានសារា(៣) អយមេកោ អន្តោ ។ យេ ច ឯវំវាទិនោ នត្ថិ កាមេសុ ទោសោតិ អយំ ទុតិយោ អន្តោ ។

---

១ ម. អាតុរស្សានុសិក្ខិតោ ។ ២ ម. (។ ៣ ម. សីលព្វតជីវិតព្រហ្មចរិយ-
ឧបដ្ឋានសារា ។

លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ហើយត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតក្នុង វេលាខាងក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះ មានមនុស្សពីរពួក មានតម្រេក មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធនឹងស្រីផ្កាមាសម្នាក់ មានសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ ទាស់ទែង ប្រហារគ្នានឹងគ្នា ដោយដៃទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដុំដី ទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយដំបងទាំងឡាយខ្លះ ប្រហារដោយគ្រឿង សស្ត្រាទាំងឡាយខ្លះ ក្នុងទីនោះ មនុស្សទាំងនោះ ដល់សេចក្តីស្លាប់ខ្លះ ដល់សេចក្តីទុក្ខស្មើស្លាប់ខ្លះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អារម្មណ៍ណា ដែលបុគ្គលដល់ហើយក្តី អារម្មណ៍ណា ដែលបុគ្គលនឹងដល់ក្តី អារម្មណ៍ទាំងពីរនុ៎ះ រេណុរាយ ដោយធូលីគឺរាគៈ របស់បុគ្គលអ្នកក្តៅក្រហាយ កាលសិក្សារឿយ ៗ ជនទាំងឡាយណា មានការសិក្សាជាខ្លឹម សីលព្វត ជីវិត ព្រហ្មចរិយៈ នឹងការបម្រើជាខ្លឹម នេះជាផ្លូវលាមកទី ១ ។ ជនទាំងឡាយណា មានវាទៈយ៉ាងនេះថា ទោសក្នុងកាមទាំងឡាយមិនមានទេ នេះជាផ្លូវលាមក ទី ២ ។

ឥច្ចេតេ ឧភោ អន្តា កដសិវឌ្ឍនា កដសិយោ ទិដ្ឋឹ វឌ្ឍេន្តិ ។ ឯតេ តេ ឧភោ អន្តេ អនភិញ្ញាយ ឱលីយន្តិ ឯកេ អតិធាវន្តិ ឯកេ ។ យេ ច ខោ តេ អភិញ្ញាយ តត្រ ច នាហេសុំ តេន ច នមញ្ញឹសុ វដ្ដំ តេសំ នត្ថិ បញ្ញាបនាយាតិ ។ អដ្ឋមំ[១] ។

(១៤៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា រត្តន្ធការតិមិសាយំ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ តេលប្បទីបេសុ ឈាយមានេសុ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អធិបាតកា តេសុ តេលប្បទីបេសុ អាបាតបរិបាតំ អនយំ អាបជ្ជន្តិ ព្យសនំ អាបជ្ជន្តិ អនយព្យសនំ អាបជ្ជន្តិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ សម្ពហុលេ អធិបាតកេ តេសុ តេលប្បទីបេសុ អាបាតបរិបាតំ អនយំ អាបជ្ជន្តេ ព្យសនំ អាបជ្ជន្តេ អនយព្យសនំ អាបជ្ជន្តេ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម.ឆ. អដ្ឋមំ [illegible] ។

ផ្លូវណាមកកាន់ទីតាំងនុ៎ះ ដែលចំរើន ដោយព្រៃស្មសាន គឺតណ្ហា និងអវិជ្ជា ព្រៃស្មសានគឺតណ្ហានិងអវិជ្ជា ដែលធ្វើទិដ្ឋិឲ្យចំរើន ដោយប្រការដូច្នេះ សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក ដែលរួញរា មួយពួកដែលស្ទុះទៅព្រោះមិនដឹងនូវផ្លូវណាមកកាន់ទីតាំងនុ៎ះៗ ឯបុគ្គលទាំងឡាយណា ដឹងច្បាស់ផ្លូវណាមកកាន់ទីតាំងហើយ ឯបុគ្គលទាំងនោះ មិនធ្លាក់ចុះក្នុងផ្លូវណាមកកាន់ទីតាំងនុ៎ះទេ ទាំងមិនបានសំគាល់ខ្លួន ដោយការយល់ផ្លូវណាមកនោះឡើយ វដ្តៈរបស់ពួកបុគ្គលនោះ មិនមានដើម្បីបញ្ញត្តិទេ ។ សូត្រទី ៨ ។

(១៤៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងទីវាល ក្នុងរាត្រីងងឹតនឹង [illegible] កាលគេអុជប្រទីបថ្វាយ ។ សម័យនោះឯង សត្វមមាចជាច្រើន ហើរឆៀលធ្លាក់ ជិតប្រទីបប្រេងនោះ ដល់សេចក្តីមិនចំរើនក៏មាន ដល់សេចក្តីវិនាសក៏ស្លាប់ ដល់សេចក្តីមិនចំរើន និងសេចក្តីវិនាស ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានទតឃើញសត្វមមាចជាច្រើនទាំងនោះ ហើរឆៀលធ្លាក់ ជិតប្រទីបប្រេងទាំងនោះ ដល់សេចក្តីមិនចំរើន ដល់សេចក្តីវិនាសដល់សេចក្តីមិនចំរើន និងសេចក្តីវិនាស ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺ ឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧបាតិធាវន្តិ ន សារមេន្តិ

នវំ នវំ ពន្ធនំ ព្រូហយន្តិ

បតន្តិ បជ្ជោតមិវាធិបាតកា

ទិដ្ឋេ សុតេ ឥតិហេកេ និវិដ្ឋាតិ (១) ។

(១៦៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យាវកីវញ្ច ភន្តេ តថាគតា លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តាវ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា សក្កតា ហោន្តិ គរុកតា មានិតា បូជិតា អបចិតា លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ យតោ ច ខោ ភន្តេ តថាគតា លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អថ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ អគរុកតា អមានិតា

១ ម.ម. ទិដ្ឋេ សុតេ ។

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មិនតាំងបានក្រោសផ្ទឹងសារធម៌ បាន សីលជាដើម រមែងប្រកាន់ខាំ រមែងញុំាងចំណងថ្មីៗ គឺតណ្ហានិងទិដ្ឋិ ឲ្យចំរើន រមែងធ្លាក់ (ក្នុងភ្លើងគឺកិលេស) ដូចជាសត្វមមាច ដែលធ្លាក់ចូល ក្នុងអណ្ដាតភ្លើង សមណព្រាហ្មណ៍មួយពួក ប្រកាន់ខាំក្នុងរឿងដែលឃើញ និងសំឡេងដែលឮហើយ ។ សូត្រទី ៩ ។

(១៦៦) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទាន់កើត ក្នុងលោក ដរាបណា ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក មានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ដរាបនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាបើ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើង ក្នុងលោក ពួកអន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជក ក៏លែងមិនមានគេធ្វើសក្ការៈ មិនមានគេគោរព មិនមានគេរាប់អាន

បូជិតា អបចិតា ច លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនា-
សនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ភគវា ទានិ[១]
ភន្តេ សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ
អបចិតោ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ច-
យភេសជ្ជបរិក្ខារានំ ភិក្ខុសង្ឃោ ចាតិ ។ ឯវមេតំ
អានន្ទ ឯវមេតំ អានន្ទ យាវកីវញ្ច អានន្ទ តថាគតា
លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តាវ អញ្ញ-
តិត្ថិយា បរិព្វាជកា សក្កតា ហោន្តិ គរុកតា មានិតា
បូជិតា អបចិតា លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិ-
លានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ យតោ ច ខោ អានន្ទ
តថាគតា លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
អថ ខោ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា អសក្កតា ហោន្តិ
អគរុកតា អមានិតា អបូជិតា អនបចិតា ន លាភិនោ
ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខា-
រានំ តថាគតោ ទានិ សក្កតោ ហោតិ គរុ-
កតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរ-
បិណ្ឌបាត សេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ

មិនមានគេបូជា មិនមានគេកោតក្រែង ជាអ្នកមិនបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេ-
នាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ក្នុងកាលនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានគេធ្វើសក្ការៈ គោរព
រាប់អាន បូជា កោតក្រែង បានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្ប-
ច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ទាំងភិក្ខុសង្ឃ (ក៏ដូច្នោះដែរ) ។ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរ
នុះយ៉ាងនេះហើយ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនុះយ៉ាងនេះហើយ ម្នាលអានន្ទ
ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទាន់កើតឡើង ក្នុង
លោក ដរាបណា ពួកអន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជកទាំងឡាយ ដែលគេធ្វើសក្ការៈ
គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនា-
សនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ដរាបនោះដែរ ម្នាលអានន្ទ កាលណា
បើ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើង ក្នុងលោក
ពួកអន្យតិរ្ថិយ បរិព្វាជក មិនមានគេធ្វើសក្ការៈ មិនមានគេគោរព មិន
មានគេរាប់អាន មិនមានគេបូជា មិនមានគេកោតក្រែង ជាអ្នកមិនបានចីវរ
បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ក្នុងកាលនោះឡើយ
ឥឡូវនេះ តថាគត ដែលគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង
ជាអ្នកបានចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ

កិត្តាសត្ថោ ជាតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ឱភាសតិ តាវ សោ កិមិ យាវ ន ឧណ្ណមតិ(១) បភង្ករោ
(២)
វេរោចនម្ហិ ឧគ្គតេ ហតប្បភោ ហោតិ ន ចាបិ ភាសតិ ។
ឯវំ ឱភាសិតមេវ តក្កិកានំ(៣)

យាវ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ នុប្បជ្ជន្តិ
ន តក្កិកា(៤) សុជ្ឈន្តិ ន ចាបិ សាវកា
ទុទ្ទិដ្ឋី ន ទុក្ខា បមុច្ចរេតិ(៥) ។ ទសមំ(៦) ។

ជច្ចន្ធវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អាយុសមោស្សជ្ជនំ បដិសល្លា
អហុ បញ្ច តិត្ថិយា
(៧)
សុភូតិ គណិកា ឧបាតិ ធាវន្តិ
ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ទសាតិ ។

---

១ ឱ. ឧប្បតិ ។ ២ ម. ឧណ្ណមេតិ ។ ៣ ម. សោភិតមេវ ។ ៤ ម. តក្កិកានំ ។
៤ តក្កិកាឯវំ តក្កិកានន្តិ ។ ៥ ឱ.ម. បមុច្ចរេតិ ។ ៦ ឱ.ម. ទសមំ ។
៧ ម. អាយុសង្ខារបដិសល្លា ... ។

ទាំងកិមិសត្វ (កីឡូញ្ញាវែង) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ព្រះអាទិត្យមិនទាន់រះឡើងដរាបណា សត្វអំពិលអំពែកនោះ ក៏រុងរឿងដរាបនោះ កាលបើព្រះអាទិត្យរះឡើង សត្វអំពិលអំពែក ក៏សាបសូន្យរស្មី មិនរុងរឿងទេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ មិនទាន់កើតឡើងក្នុងលោក ដរាបណា សេចក្ដីរុងរឿងរបស់ពួកតក្កិយ (វែកងាម) ដរាបនោះ តក្កិយទាំងឡាយ រមែងមិនស្អាត ទាំងពួកសាវ័ក ក៏មានទិដ្ឋិអាក្រក់ មិនស្អាត មិនរួចចាកទុក្ខបានឡើយ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ វគ្គទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃជច្ចន្ធវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការដាក់អាយុសង្ខារ ១ អំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញអំពីទីស្ងាត់ ១ អំពីការពិចារណាកិលេសមានហើយ ១ អំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ពាសវៃទស្សនៈ អាស្រ័យទិដ្ឋិ ១ អំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មានទិដ្ឋិផ្សេង ៗ ១ អំពីការជាប់នៅក្នុងទិដ្ឋិទាំងនោះ ១ អំពីសុភូតិ ជាគំរប់ប្រាំពីរ ១. អំពីការប្រកែកគ្នា ក្នុងស្រីផ្កាមាស ១ អំពីសត្វមមាច គំរប់ប្រាំបួន ១ អំពីព្រះតថាគតទាំងឡាយ កើតឡើងក្នុងលោក ជាគំរប់ដប់ ។

ឧទានេ សត្តមោ ចូឡវគ្គោ

(១៤៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ[១] អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ លកុណ្ឌកភទ្ទិយស្ស អាយស្មតា សារីបុត្តេន អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិយមានស្ស សមាទបិយមានស្ស សមុត្តេជិយមានស្ស សម្បហំសិយមានស្ស អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ អាយស្មតា សារីបុត្តេន អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិយមានំ សមាទបិយមានំ សមុត្តេជិយមានំ សម្បហំសិយមានំ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ[២] ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ ។ ២ ម. វិមុច្ចមានំ ។

ឧទាន ចូឡវគ្គ ទី ៧

(១៤៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ បានពន្យល់ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាច្រើនប្រការ ។ លំដាប់នោះ ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ដែលព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ច្រើនប្រការហើយ ចិត្តក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ដែលព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ពន្យល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាច្រើនប្រការ ចិត្តក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឧទ្ធំ អធោ(១) សព្វធិ វិប្បមុត្តោ
អយំហមស្មីតិ អនានុបស្សី
ឯវំ វិមុត្តោ ឧទតារិ ឱឃំ
អតិណ្ណបុព្វំ អបុនព្ភវាយ ។ សុត្តំ បឋមំ(២) ។

(១៦៨) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា(៣)សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ សេក្ខំ មញ្ញមានោ(៤)ភិយ្យោសោ មត្តាយ អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាយស្មន្តំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ សេក្ខំ មញ្ញមានំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ អនេកបរិយាយេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេន្តំ សមាទបេន្តំ សមុត្តេជេន្តំ សម្បហំសេន្តំ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. អធោ ច ។ ២ ឧ.ម. សុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។ ៣ ម. អថខោ អាយស្មា ។ ៤ ម. សេខមញ្ញមានោ ។

បុគ្គលរួចស្រឡះចាកសង្ខារទាំងពួង ក្នុងទាំងលោកខាងលើ គឺរូបធាតុ និង អរូបធាតុ ក្នុងទាំងលោកខាងក្រោម គឺ កាមធាតុ មិនឃើញថា នេះជា អាត្មាអញ បុគ្គលរួចស្រឡះយ៉ាងនេះហើយ ក៏ឆ្លងនូវអន្លង់(ទាំង ៤)ដែល ខ្លួនមិនធ្លាប់ឆ្លង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកកើតទៀតឡើយ ។ សូត្រទី ១ ។

(១៦៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ សំគាល់ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈ ដ៏មានអាយុ ថាជាសេក្ខៈ ក៏ឲ្យយល់ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យ អាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ច្រើនប្រការ តាមប្រមាណដ៏ក្រៃ លែង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានឃើញ ព្រះសារីបុត្តដ៏មាន អាយុ សំគាល់ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ថាជាសេក្ខៈ ក៏ឲ្យយល់ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ច្រើនប្រការ តាមប្រមាណដ៏ក្រៃលែង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បាន ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

អច្ឆេច្ឆិ វដ្ដំ ព្យគា និរាសំ
វិសុក្ខា សរិតា ន សន្ទតិ
ឆិន្នំ វដ្ដំ ន វត្តតិ
ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ ទុតិយំ[១] ។

(១៤៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ មនុស្សា យេភុយ្យេន កាមេសុ អតិវេលំ សត្តា ហោន្តិ រត្តា គិទ្ធា គធិតា មុច្ឆិតា អជ្ឈោបន្នា សម្មត្តកជាតា[២] កាមេសុ វិហរន្តិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសឹសុ ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ សាវត្ថិយំ មនុស្សា យេភុយ្យេន កាមេសុ អតិវេលំ សត្តា ហោន្តិ រត្តា គិទ្ធា គធិតា មុច្ឆិតា អជ្ឈោបន្នា សម្មត្តកជាតា កាមេសុ វិហរន្តីតិ ។

១ ម.ឱ. ទុតិយំ សុត្តំ ។ ២ ម. សម្មត្តកជាតា ។ ឱ. សម្មត្តកជាតា ។

បុគ្គលបានកាត់ផ្តាច់វដ្តៈ បានដល់ព្រះនិព្វាន មិនមានតណ្ហា ស្ទឹងដែលស្ងួត មិនហូរទៅ យ៉ាងណា គឺវដ្តៈ ដែលបុគ្គលកាត់ហើយ រមែងមិនប្រព្រឹត្តទៅ(យ៉ាងនោះដែរ)នេះជាទីបំផុតទុក្ខ ។ សូត្រទី២ ។

(១៤៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកមនុស្ស ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាប់ចំពាក់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ហួសវេលាដោយច្រើន ជាអ្នកត្រេកអរ ចង់បាន ជាប់ចិត្ត វង្វេង ងប់ងល់ ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ លំដាប់នោះ ពួកភិក្ខុ ជាច្រើនរូប ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថីរួចហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតវិញ ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត រួចចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុង ទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកមនុស្ស ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ ជាប់ចំពាក់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ហួសវេលា ដោយច្រើន ជាអ្នកត្រេកអរ ចង់បាន ជាប់ចិត្ត វង្វេង ងប់ងល់ ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។

អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

កាមេសុ សត្តា កាមសង្គសត្តា[១]
សំយោជនេ វជ្ជមបស្សមានា
ន ហិ ជាតុ សំយោជនសង្គសត្តា
ឱឃំ តរេយ្យុំ វិបុលំ មហន្តំ ។ តតិយំ[២] ។

[១៨០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ មនុស្សា យេភុយ្យេន កាមេសុ សត្តា រត្តា គិទ្ធា គធិតា មុច្ឆិតា អជ្ឈោបន្នា សម្មត្តកជាតា កាមេសុ វិហរន្តិ ។ អថ ខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ សាវត្ថិយំ មនុស្សេ យេភុយ្យេន កាមេសុ សត្តេ រត្តេ គិទ្ធេ គធិតេ មុច្ឆិតេ អជ្ឈោបន្នេ សម្មត្តកជាតេ កាមេសុ វិហរន្តេ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

១ ម. កាមសង្គសត្តា ។ ២ ម.យុ. តតិយន្តិ នត្ថិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកបុគ្គលជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ឈ្មោះថា អ្នកជាប់នៅ ក្នុងគ្រឿងជាប់ជំពាក់ គឺកាម កាលះបីមិនឃើញទោស ក្នុងសំយោជនៈ ឈ្មោះថា អ្នកជាប់នៅ ក្នុងគ្រឿងជាប់ជំពាក់ គឺសំយោជនៈ ឆ្លងនូវឱឃៈដ៏ធំទូលាយ មិនរួចដោយពិត ។ សូត្រទី ៣ ។

(១៨០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ពួកមនុស្ស ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដោយច្រើន ជាប់ត្រេកអរ ចង់បាន ជាប់ចិត្ត ស្រពន់ ងប់ងប់ ងងឹត ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរហើយ ស្តេចចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ មនុស្សទាំងនោះ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាប់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាច្រើន ចង់បាន ជាប់ចិត្ត ស្រពន់ ងប់ ងងឹត ស្រវឹងខ្លាំង ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

កាមន្ធា ជាលសញ្ឆន្នា តណ្ហាឆទនឆាទិតា
បមត្តពន្ធុនា ពទ្ធា មច្ឆាវ កុមិនាមុខេ
ជរាមរណំ[១] អន្វេន្តិ វច្ឆោ ខីរបកោវ មាតរន្តិ ។

ចតុត្ថំ[២] ។

(១៨១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា លកុណ្ឌកភទ្ទិយោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ ទូរតោវ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អាគច្ឆន្តំ ទុព្ពណ្ណំ ទុទ្ទសិកំ ឱកោដិមកំ យេភុយ្យេន ភិក្ខូនំ បរិភូតរូបំ ទិស្វាន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតំ ភិក្ខុំ ទូរតោវ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អាគច្ឆន្តំ ទុព្ពណ្ណំ ទុទ្ទសិកំ ឱកោដិមកំ យេភុយ្យេន ភិក្ខូនំ បរិភូតរូបន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ។ ឯសោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ

១ ម. ជរាមរណមន្វេន្តិ ។ ២ ឱ.ម. ចតុត្ថំ ឥតិ ។

ផងទាំងឡាយ ដែលងងឹត ព្រោះកាម ដែលបណ្តាញ គឺតណ្ហារួបរឹត គ្របដណ្តប់ គឺតណ្ហាបិទបាំង ជាប់នៅ ដោយកិលេសមារ ដូចជាត្រីក្រៀមនៅ ក្នុងលប តែងដល់នូវជរានិងមរណៈ ដូចជាកូនគោ នៅបៅដោះ តែងចូលទៅរកមេ ។ សូត្រ ទី ៤ ។

(១៨១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ អំពីខាងក្រោយ ៗ នៃពួកភិក្ខុជាច្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈដ៏មានអាយុ មានរូបអាក្រក់ មិនគួរជ្រះថ្លា តឿកន្ទេញ មានរូបគួរឲ្យភិក្ខុ ជាច្រើន ចាប់ពាល់លេង កំពុងដើរមកអំពីខាងក្រោយ ៗ នៃពួកភិក្ខុជាច្រើន អំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ឃើញភិក្ខុនុ៎ះដែលមានរូបអាក្រក់ មិនគួរជ្រះថ្លា តឿកន្ទេញ មានរូបគួរឲ្យពួកភិក្ខុជាច្រើន ចាប់ពាល់លេង កំពុងដើរមក អំពីខាងក្រោយ ៗ នៃពួកភិក្ខុជាច្រើន អំពីចម្ងាយដែរឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនុ៎ះមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន

ន ច សា សមាបត្តិ សុលភរូបា យា តេន ភិក្ខុនា អសមាបន្នបុព្វា យស្ស ចត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយ-បរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

នេលង្គោ សេតបច្ឆាទោ ឯការោ វត្តតី រថោ
អនីឃំ បស្ស អាយន្តំ ឆិន្នសោតំ អពន្ធនន្តិ ។

បញ្ចមំ(១) ។

(១៩៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិំ បច្ចវេក្ខមានោ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិំ បច្ចវេក្ខមានំ ។

---

១ ឱ.ម. បញ្ចមំ [illegible] ។

សមាបត្តិណា ដែលភិក្ខុនោះមិនធ្លាប់ចូល សមាបត្តិនោះ មិនមែនបុគ្គលបានដោយងាយទេ កុលបុត្តទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះ ទៅបួសក្នុងផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា ភិក្ខុនោះ បានត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានដល់អនុត្តរធម៌នោះ នៃព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នដែរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

រថគឺអត្តភាព មានអវយវៈឥតទោស មានដំបូលស មានកាំមួយ
រមែងប្រព្រឹត្តទៅបាន អ្នកចូរមើលអត្តភាព (នោះ) មានខ្សែគឺតណ្ហា
ដាច់ហើយ មិនមានចំណង មិនមានទុក្ខ កំពុងដើរមក ។ សូត្រទី៥ ។

(១៩៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះអញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញ ដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយពិចារណា តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិ គឺនិព្វាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះអញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ក្នុងទីជិតហើយពិចារណា តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិ ។

អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស មូលំ ឆមា នត្ថិ បណ្ណា នត្ថិ កុតោ លតា
តំ ធីរំ ពន្ធនា មុត្តំ កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ
ទេវាបិ នំ បសំសន្តិ ព្រហ្មុនាបិ បសំសិតោតិ ។

ឆដ្ឋំ(១) ។

(១៨៣) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា អត្តនោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាបហានំ បច្ចវេក្ខមានោ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ ភគវា អត្តនោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាបហានំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស បបញ្ចា ឋិតិ ច(២) នត្ថិ
សន្ទានំ បលិឃញ្ច វីតិវត្តោ
តំ(៣) និត្តណ្ហំ មុនឹ ចរន្តំ
នាវជានាតិ សទេវកោបិ លោកោតិ ។

សត្តមំ(៤) ។

---

១. ឱ. ម. ឆដ្ឋំ នត្ថិ ។ ២. ឱ. ឋិតិ ។ ៣. ម. តណ្ហំ នត្ថិ ។ ៤. ម. សត្តមំ នត្ថិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ឫស គឺអវិជ្ជា ឈ្មោះថាផែនដី គឺ អាសវៈ មិនមាន ដល់អរិយបុគ្គលណា
ស្លឹក គឺសេចក្ដីប្រកាន់ ក៏មិនមាន វល្លិ គឺមានះ នឹងមានមក អំពីណា
បុគ្គលណា នឹងគួរតិះដៀល នូវអរិយបុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ
ផុតចាកចំណងគឺតណ្ហា សូម្បីពួកទេវតា ក៏សរសើរបុគ្គលនោះ ទាំង
ព្រហ្មក៏សរសើរដែរ ។ សូត្រទី ៦ ។

[១៨៣] ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ពិចារណាការលះបង់នូវការពិចារណាបបញ្ចសញ្ញា (សញ្ញាជាគ្រឿងយឺតយូរ) របស់ព្រះអង្គ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបការលះបង់នូវការពិចារណា បបញ្ចសញ្ញា របស់ព្រះអង្គហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បបញ្ចសញ្ញាក្ដី ការតាំងនៅក្ដី មិនមានដល់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថា បានកន្លងនូវកិលេសជាតំណរគ្រឿងចងផង នូវគន្លឹះគឺអវិជ្ជាផង មនុស្ស
លោកព្រមទាំងទេវលោក ក៏មិនមើលងាយអ្នកប្រាជ្ញ ដែលគ្មានតណ្ហា
ហើយប្រព្រឹត្តទៅ ដោយញាណនោះទេឡើយ ។ សូត្រទី ៧ ។

(១៨៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាកច្ចានោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ កាយគតាយ សតិយា អជ្ឈត្តំ បរិមុខំ សូបដ្ឋិតាយ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ អវិទូរេ និសិន្នំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ កាយគតាយ សតិយា អជ្ឈត្តំ បរិមុខំ សូបដ្ឋិតាយ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យស្ស សិយា សព្វទា សតិ សតតំ កាយគតា ឧបដ្ឋិតា
នោ ចស្ស នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន ច មេ ភវិស្សតិ
អនុបុព្វវិហារី តត្ថ សោ កាលេនេវ តរេ វិសត្តិកន្តិ ។
អដ្ឋមំ[១] ។

(១៨៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មល្លេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ

១ ម.ឆ. អដ្ឋមំ សុត្តំ ។

(១៨៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ផ្ចង់ចិត្តទៅកាន់កាយគតាសតិ ឲ្យមានមុខរក្ខានៅ ក្នុងខាងក្នុង ជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញ ព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុ អង្គុយពែនភ្នែន តម្រង់កាយត្រង់ ផ្ចង់ចិត្តទៅកាន់កាយគតាសតិ ឲ្យមានមុខរក្ខានៅ ក្នុងខាងក្នុង ក្នុងទីជិតហើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

កាយគតាសតិ ដែលបុគ្គលណា តម្កល់រឿយៗគ្រប់កាល (កាយគតាសតិនោះ) មិនមាន ដល់បុគ្គលនោះផង មិនមាន ដល់អាត្មាអញ (ក្នុងអតីតកាលផង) នឹងមិនមាន ដល់អាត្មាអញ (ក្នុងអនាគតផង) មិនមាន ដល់អាត្មាអញ (ក្នុងកាលឥឡូវនេះ) ផង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា នៅដោយអនុបុព្វវិហារធម៌ គប្បីឆ្លងនូវតណ្ហា ជាគ្រឿងជាប់ក្នុងកាល (ទាំង៣) ក្នុងភពទាំង ៣ នោះបាន ។ សូត្រទី៨ ។

(១៨៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមល្លៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ជាច្រើនរូប

យេន ថូណំ នាម មល្លានំ ព្រាហ្មណគាមោ តទវសរិ ។ អស្សោសុំ ខោ ថូណេយ្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា សមណោ ខលុ ភោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ មល្លេសុ ចារិកញ្ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ ថូណំ អនុប្បត្តោតិ ឧទបានំ តិណស្ស ច ភុសស្ស ច យាវ មុខតោ បូរេសុំ មា តេ មុណ្ឌកា សមណកា បានីយំ អបំសូតិ ។

(៣៨៦) អថខោ ភគវា មគ្គា ឧក្កម្ម យេន អញ្ញតរំ រុក្ខមូលំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ ឯតស្មា ឧទបានា បានីយំ អាហរាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥទានិ សោ ភន្តេ ឧទបានោ ថូណេយ្យកេហិ ព្រាហ្មណគហបតិកេហិ តិណស្ស ច ភុសស្ស ច យាវ មុខតោ បូរិតោ មា តេ មុណ្ឌកា សមណកា បានីយំ អបំសូតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ ឯតស្មា ឧទបានា បានីយំ អាហរាតិ ។

ទ្រង់ចូលទៅដល់ព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះថូនៈ របស់ពួកមល្លជន ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកស្រុកថូនៈ បានឮហើយ (ក៏ប្រកាសប្រាប់គ្នា) ថា ម្នាលគ្នាយើង ឮថា សមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល មកបួស ហើយស្ដេចមកកាន់ចារិក ក្នុងដែនមល្លៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន បានមកដល់ថូនព្រាហ្មណគ្រាមហើយ ក៏នាំគ្នាយកស្មៅនិងអង្កាម ចាក់បំពេញអណ្ដូងដរាបដល់មាត់ ដោយគិតថា កុំឲ្យសមណៈក្រោលតាំងនោះ ផឹកទឹកបាន ។

(១៨៦) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញអំពីផ្លូវ ហើយយាងទៅរកដើមឈើមួយដើម លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលភិក្ខុក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរទៅដងទឹក អំពីអណ្ដូងនុ៎ះ មកឲ្យតថាគត ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ អណ្ដូងនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកស្រុកថូនៈ យកស្មៅនិងអង្កាម ចាក់បំពេញដរាបដល់មាត់ ដោយគិតថា កុំឲ្យសមណៈក្រោលតាំងនោះផឹកទឹកបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរទៅដងទឹក អំពីអណ្ដូងនុ៎ះមកឲ្យតថាគត ។

ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥទានិ សោ ភន្តេ ឧទបានោ ថូណេយ្យកេហិ ព្រាហ្មណគហបតិកេហិ តិណស្ស ច ភុសស្ស ច យាវ មុខតោ បូរិតោ មា តេ មុណ្ឌកា សមណកា បានីយំ អបំសូតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ ឯតម្ហា ឧទបានា បានីយំ អាហរាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា បត្តំ គហេត្វា យេន សោ ឧទបានោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ ឧទបានោ អាយស្មន្តេ អានន្ទេ ឧបសង្កមន្តេ សព្វន្តំ តិណញ្ច ភុសញ្ច មុខតោ ឱវមិត្វា អច្ឆស្ស ឧទកស្ស អនាវិលស្ស វិប្បសន្នស្ស យាវ មុខតោ បូរិតោ វិស្សន្ទន្តោ[1] មញ្ញេ អដ្ឋាសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា[2] អយញ្ហិ សោ ឧទបានោ មយិ ឧបសង្កមន្តេ សព្វន្តំ តិណញ្ច ភុសញ្ច មុខតោ ឱវមិត្វា អច្ឆស្ស ឧទកស្ស

១ ។ វិស្សន្ទន្តោ ។ ម. វិស្សន្ទោ ។ ២ ឱ.ម. មហានុភាវតា ។

ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់ពីរដងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ អណ្តូងនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកស្រុកថូណៈ យកស្មៅនិងអង្កាម ចាក់បំពេញ ដរាបដល់មាត់ ដោយគិតថា កុំឲ្យសមណៈត្រងោលទាំងនោះផឹកទឹកបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគំរប់បីដងទៀតថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរទៅដងទឹក អំពីអណ្តូងនុ៎ះ មកឲ្យតថាគត ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់បាត្រ ដើរចូលទៅរកអណ្តូងនោះ ។ កាលបើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅ ក៏ស្រាប់តែ អណ្តូងខ្ពុរស្មៅនិងអង្កាមទាំងអស់នោះ ចេញអំពីមាត់ ពេញពោរពេញដោយទឹកថ្លាមិនល្អក់ ស្អាតដរាបដល់មាត់វិញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អើអស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ អើចំឡែកណាស់ហ្ន៎ ព្រះតថាគតមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះថា អណ្តូងនេះ កាលអាត្មាអញ ចូលទៅជិត ក៏ស្រាប់តែខ្ពុរស្មៅនិងអង្កាមទាំងអស់នោះ ចេញអំពីមាត់ ទៅជាពេញពោរពេញដោយទឹកថ្លា

អនាវិលស្ស វិប្បសន្នស្ស យាវ មុខតោ បូរិតោ វិសន្ទន្តោ មញ្ញេ បតិតោតិ ។ មន្តេន បានីយំ អាទាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា អយញ្ហិ សោ ភន្តេ ឧទបានោ មយិ ឧបសង្កមន្តេ សព្វន្តំ តិណភុសំ មុខតោ វមិត្វា អច្ឆស្ស ឧទកស្ស អនាវិលស្ស វិប្បសន្នស្ស យាវ មុខតោ បូរិតោ វិសន្ទន្តោ មញ្ញេ អដ្ឋាសិ បិវតុ ភគវា បានីយំ បិវតុ សុគតោ បានីយន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

កិំ កយិរា ឧទបានេន អាបា ចេ សព្វទា សិយុំ
តណ្ហាយ មូលតោ ឆេត្វា កិស្ស បរិយេសនញ្ចរេតិ ។

នវមំ[1] ។

(១៥៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ ឧទេនស្ស ឧយ្យានគតស្ស អន្តេបុរំ ទឌ្ឍំ ហោតិ

១ ខុ. ឧ. ចេមន្តិ ៥ បញ្ញាយតិ ។

មិនល្អក់ ល្អក់ ដែលដល់មាត់ទៅវិញ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ដងទឹក ដោយបាត្រ ហើយយកចូលទៅ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ ព្រោះព្រះតថាគត មានឫទ្ធិច្រើនមែន មានអានុភាពច្រើនមែន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា អណ្តូងនោះ កាលខ្ញុំព្រះអង្គ ចូលទៅជិត ក៏ស្រោចនូវស្មៅនិងអង្កាមទាំងអស់នោះ ចេញអំពីមាត់ ពេញពោរ ដោយទឹកថ្លា មិនល្អក់ ល្អក់ដែលដល់មាត់ទៅវិញ សូមព្រះមានព្រះភាគ សោយទឹក សូមព្រះសុគត សោយទឹក ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលគប្បីធ្វើអណ្តូងប្រយោជន៍អ្វី បើទឹកមាននៅ គ្រប់កាល
ហើយ តថាគត កាត់តណ្ហាអំពីឫសគល់ហើយ គប្បីត្រាច់
ទៅស្វែងរកទឹក ដូចម្តេចទៀត ។ សូត្រទី ៩ ។

(១៥៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះឯង កាលព្រះបាទឧទេន ស្តេចទៅកាន់ឧទ្យាន មានភ្លើងឆេះខាងក្នុងព្រះរាជវាំង

បញ្ច ឥត្ថីសតានិ កាលកតានិ ហោន្តិ សាមាវតីប-មុខានិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កោសម្ពឹ បិណ្ឌាយ បាវិសឹសុ ។ កោសម្ពិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ រញ្ញោ ឧទេនស្ស ឧយ្យានគតស្ស អន្តេបុរំ ទឌ្ឍំ បញ្ច ឥត្ថីសតានិ កាលកតានិ ហោន្តិ សាមាវតីបមុខានិ តាសំ ភន្តេ ឧបាសិកានំ កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ សន្តេត្ថ ភិក្ខវេ ឧបាសិកាយោ សោតាបន្នា សន្តិ សកទាគាមិនិយោ សន្តិ អនាគាមិនិយោ សព្វា តា ភិក្ខវេ ឧបាសិកាយោ អនិប្ផលា កាលកតាតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

មោហសម្ពន្ធនោ លោកោ ភព្វរូបោវ ទិស្សតិ
ឧបធិពន្ធនោ ពាលោ តមសា បរិវារិតោ

ពួកស្ត្រីទាំង ៥០០ នាក់ មាននាងសាមាវតីជាប្រធាន ធ្វើមរណកាលទាំងអស់ ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុជាច្រើន ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។ លុះត្រាច់បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងកោសម្ពីហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតវិញ ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ កាលព្រះបាទឧទេន ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ឧទ្យាន មានភ្លើងឆេះខាងក្នុងព្រះរាជវាំង ពួកស្ត្រីទាំង ៥០០ នាក់ មាននាងសាមាវតីជាប្រធាន ធ្វើមរណកាលទាំងអស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គតិរបស់ឧបាសិកាទាំងនោះ តើដូចម្តេច លោកខាងមុខ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឧបាសិកាទាំងនុ៎ះ ឧបាសិកាជាសោតាបន្នក៏មាន ជាសកទាគាមិនីក៏មាន ជាអនាគាមិនីក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសិកាទាំងអស់នោះ ដែលធ្វើកាលកិរិយា មិនមែនឥតផលទេ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សត្វលោក មានមោហៈជាចំណង ប្រាកដដូចជាមានរូបចំរើន បុគ្គល
ពាល មានឧបធិក្កិលេសជាចំណង ត្រូវងងឹតគឺអវិជ្ជាចោមរោមហើយ

សស្សតោភិ(១) ទាយតិ ឧសស្សតោ ឯត្ថ ការញ្ញជង្គិ ។
ឯកសំ(២) ។

វគ្គោ សត្តមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ហោន្តិ ទ្វេ គជា កង្ខិយា ហោន្តិ ទ្វេ កាមេសុ
សត្តា លក្ខណោ តណ្ហាទយោ ច បបញ្ចទយោ ច
កញ្ញាតោ ទុឧតាធំ ទុគ្គេធោតិ ។

---

១ ឱ. សស្សតោ ។ ២ ម.ម. សេមុត្តំ ឧបញ្ញាយតិ ។

ប្រាកដដូចជាទៀនភ្លឺ សេចក្តីករឹងមានគគះជាដើម របស់បុគ្គលអ្នកពិចារណា ឃើញច្បាស់ មិនមានទេ ។ សូត្រទី ១០ ។

ចប់ វគ្គទី ៧ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះគឺ

និយាយ អំពីព្រះលក្ខណកិរិយៈ មាន ៦ លើក អំពីពួកជន ជាប់ក្នុងកាម មាន ៦ លើក អំពីព្រះលក្ខណកិរិយៈ ១ អំពីការរស់តណ្ហា ១ អំពីការរស់បបញ្ចសញ្ញា ១ អំពីព្រះកញ្ចនះ ១ អំពីសណ្ឋាន ១ អំពីព្រះបុគ្គលធម៌ ១ ។

ឧទានេ អដ្ឋមោ បាដលិគ្គាមិយវគ្គោ

[១៩៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូ និព្វានប្បដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិកត្វា មនសិកត្វា សព្វំ ចេតសោ សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អត្ថិ ភិក្ខវេ តទាយតនំ យត្ថ នេវ បឋវី ន អាបោ ន តេជោ ន វាយោ ន អាកាសានញ្ចាយតនំ ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ នាយំ លោកោ ន បរលោកោ ន ឧភោ ចន្ទិមសុរិយា តមហំ ភិក្ខវេ នេវ អាគតឹ វទាមិ ន គតឹ

ឧទាន បាដលិគាមិយវគ្គ ទី ៨

[១៩៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ភិក្ខុទាំងនោះធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវចេតោសមន្នាហារទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយតនៈ[១] នោះ រមែងមានពិត ដីមិនមាន ទឹកមិនមាន ភ្លើងមិនមាន ខ្យល់មិនមាន អាកាសានញ្ចាយតនៈមិនមាន វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈមិនមាន អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈមិនមាន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈមិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកដទៃមិនមាន ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងពីរក៏មិនមាន ក្នុងព្រះនិព្វានណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលព្រះនិព្វាននោះថា មិនមានដំណើរមក មិនមានដំណើរទៅ

---

១ បាលីថា អាយតនៈ ក្នុងទីនេះសំដៅយកនិព្វាន ដែលជាហេតុរបស់សញ្ញាណ ។ អដ្ឋកថា ។

ន ឋិតិំ ន ចុតិំ ន ឧបបត្តិំ អប្បតិដ្ឋំ អប្បវត្តំ អនារម្មណមេវេតំ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ សុត្តំ បឋមំ[1] ។

(១៥៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូ និព្វានប្បដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិំកត្វា មនសិកត្វា សព្វចេតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ទុទ្ទសំ អនត្តំ នាម ន ហិ សច្ចំ សុទស្សនំ
បដិវិទ្ធា តណ្ហា ជានតោ បស្សតោ នត្ថិ កិញ្ចនន្តិ ។

ទុតិយំ[2] ។

(១៦០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

១ ម.ម. សុត្តំ បឋមន្តិ ឥតិ ។ ២ ម.ម. ទុតិយន្តិ ឥតិ ។

មិនមានការទៅកាន់ទីនៅ មិនមានការច្យុតិ មិនមានការកើត
មិនមានទីតាំងទីពឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ មិនមានអារម្មណ៍
ព្រះនិព្វាននោះ ជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយពិត ។ សូត្រទី ១ ។

(១៥៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវធម្មទេសនាទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ចង់ត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ធម្មតាព្រះនិព្វាន បុគ្គលឃើញបានដោយក្រ និព្វានសច្ចៈ មិន
មែនស្រួលឃើញបាន ដោយងាយទេ កិលេស ជាគ្រឿង
កង្វល់ រមែងមិនមាន ដល់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញតណ្ហា
ព្រោះត្រាស់ដឹង (នូវសច្ចៈ) ។ សូត្រទី ២ ។

(១៦០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។

តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូ និព្វានប្បដិ-
សំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ
សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិកត្វា
មនសិកត្វា សព្វចេតសោ សមន្នាហរិត្វា ឱហិត-
សោតា ធម្មំ សុណន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អត្ថិ ភិក្ខវេ អជាតំ អភូតំ អកតំ អសង្ខតំ ។ នោ
ចេ តំ ភិក្ខវេ អភវិស្ស អជាតំ អភូតំ អកតំ
អសង្ខតំ នយិធ ជាតស្ស ភូតស្ស កតស្ស សង្ខ-
តស្ស និស្សរណំ បញ្ញាយេថ ។ យស្មា ច ខោ
ភិក្ខវេ អត្ថិ អជាតំ អភូតំ អកតំ អសង្ខតំ

សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកភិក្ខុ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវចេតសិកទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះនិព្វានឈ្មោះថា អជាតៈ ឈ្មោះថា អភូតៈ ឈ្មោះថា អកតៈ ឈ្មោះថា អសង្ខតៈ[១] មានប្រាកដ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនណាបើ ព្រះនិព្វានឈ្មោះថា អជាតៈ ឈ្មោះថា អភូតៈ ឈ្មោះថា អកតៈ ឈ្មោះថា អសង្ខតៈ មិនមានទេ ការរលាស់ចេញនូវកិលេស ដែលនាំឲ្យកើតមហាភូតរូប ដែលប្រាកដនូវហេតុ ដែលធ្វើនូវបច្ច័យដែលតាក់តែង ក្នុងលោកនេះ ក៏មិនប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះនិព្វាន ឈ្មោះថា អជាតៈ ឈ្មោះថា អភូតៈ ឈ្មោះថា អកតៈ ឈ្មោះថា អសង្ខតៈ រមែងមានប្រាកដ ព្រោះហេតុណា

១ ព្រះនិព្វានដែលឈ្មោះថា អជាតៈ នោះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីកើតឡើង ដោយហេតុតំឡើងទៀត ។ ដែលឈ្មោះថា អភូតៈ នោះ ព្រោះការមិនប្រាកដ នៃមហាភូតរូប ។ ដែលឈ្មោះថា អកតៈ នោះ ព្រោះមិនមានហេតុណាមួយ ធ្វើឲ្យកើតទៀតទេ ។ ដែលឈ្មោះថា អសង្ខតៈ នោះ ព្រោះបច្ច័យទាំងឡាយមិនតាក់តែង ។ អដ្ឋកថា ។

តស្មា ជាតស្ស ភូតស្ស កតស្ស សង្ខតស្ស និស្សរណំ បញ្ញាយតីតិ ។

តតិយំ(១) ។

(១៦១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូ និព្វានប្បដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ច ភិក្ខូ អដ្ឋិកត្វា សព្វចេតសោ សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតា ធម្មំ សុណន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

និស្សិតស្ស ចលិតំ អនិស្សិតស្ស ចលិតំ នត្ថិ ចលិតេ អសតិ បស្សទ្ធិ បស្សទ្ធិយា សតិ រតិ(២) ន ហោតិ រតិយា(៣) អសតិ អាគតិគតិ ន ហោតិ អាគតិគតិយា អសតិ ចុតូបបាតោ ន ហោតិ

១ ម.ឆ. តតិយន្តិ ៖ បញ្ញាយតិ ។ ២ ម. នតិ ។ ៣ ម. នតិយា ។

ហេតុនោះ ការរលាស់ចេញនូវកិលេស ដែលនាំឲ្យកើតមហាភូតរូបដ៏ប្រាកដ នូវហេតុដែលតាក់តែង នូវបច្ច័យជាទីតាក់តែង ក៏រមែងប្រាកដ ។ សូត្រទី ៣ ។

(១៦១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញុំាងពួកភិក្ខុ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ប្រកបដោយព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមកនូវធម្មទេសនាទាំងអស់ ដោយចិត្ត ផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ធម៌ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ការញាប់ញ័រ របស់បុគ្គលអ្នកអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) រមែងមាន ការញាប់ញ័រ របស់បុគ្គលអ្នកមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) មិនមាន កាលបើសេចក្តីញាប់ញ័រ មិនមាន បស្សទ្ធិ (សេចក្តីស្ងប់) ក៏កើតមានឡើង កាលបើបស្សទ្ធិ មាន តម្រេកក៏រមែងមិនមាន កាលបើតម្រេកមិនមាន ដំណើរមកនិងដំណើរទៅ ក៏មិនមាន កាលបើដំណើរមក ដំណើរទៅ មិនមាន ការច្យុតិនិងការកើត ក៏មិនមាន

ចុតូបបាតេ អសតិ នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយមន្តរេ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ ចតុត្ថំ[១] ។

(១៦៦) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មល្លេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ យេន បាវា តទវសរិ ។ តត្រ សុទំ ភគវា បាវាយំ វិហរតិ ចុន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស អម្ពវនេ ។ អស្សោសិ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភគវា កិរ មល្លេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ បាវមនុប្បត្តោ[២] បាវាយំ វិហរតិ មយ្ហំ អម្ពវនេតិ ។ អថ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ចុន្ទំ កម្មារបុត្តំ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

១ ឱ.ម. បញ្ចមំ ។ ២ ឱ. បាវំ អនុប្បត្តោ ។

កាលបើការច្យុតិនិងការកើត មិនមាន ដំណើរទៅមក ក្នុងឯលោកនេះនិងបរលោក ក៏មិនមាន ទាំងមិនមាន ក្នុងរវាងនៃលោកទាំងពីរ នេះជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ សូត្រទី ៤ ។

(១៦៦) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងជនបទឈ្មោះមល្លៈ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប បានដល់ក្រុងបាវា ។ បានឮថា ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ ក្នុងសួនអម្ពវ័នរបស់ចុន្ទកម្មារបុត្ត (កូនជាងមាស) ទៀបក្រុងបាវា ។ ចុន្ទកម្មារបុត្ត បានឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាច់មកកាន់ចារិក ក្នុងមល្លជនបទ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប បានដល់ក្រុងបាវា សព្វថ្ងៃនេះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពវ័នរបស់អញ ទៀបក្រុងបាវា ។ គ្រានោះឯង ចុន្ទកម្មារបុត្ត ចូលទៅរក ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះចុន្ទកម្មារបុត្ត អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ។ លំដាប់នោះ ចុន្ទកម្មារបុត្ត ដែលព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ

អធិវាសេតុ មេ(១) ភន្តេ ភគវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន សកេ និវេសនេ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា បហូតញ្ច សូករមទ្ទវំ ភគវតោ កាលំ អារោចាបេសិ(២) កាលោ ភន្តេ និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថខោ ភគវា

១ ម. មំ ។ ២ ម. អារោចាបេសុំ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្ត របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីបាន ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល និមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។ គ្រានោះ ចុន្ទកម្មារបុត្ត ដឹងច្បាស់ថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ គ្រានោះ កាលកន្លងរាត្រីនោះ កន្លងហើយ ចុន្ទកម្មារបុត្ត ឲ្យគេតាក់តែងខាទនីយភោជនីយាហារ មានរសដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ព្រមទាំងសូករមទ្ទវៈ(១)ដ៏ច្រើន ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ហើយ ឲ្យគេទៅក្រាបបង្គំទូលភត្តកាល ដល់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលគួរហើយ ភត្តសម្រេចហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ

១ ពាក្យថា សូករមទ្ទវៈនេះ លោកអធិប្បាយ ក្នុងមហាអដ្ឋកថា ថា សាច់ជ្រូក ដែលស្លាប់ស្រាប់ ដែលជាសាច់ជ្រូកទន់ល្អ ។

អាចារ្យខ្លះទៀត ពោលថា ពាក្យថា សូករមទ្ទវៈនេះ មិនមែនសាច់ជ្រូកទេ គឺជា ទំពាំងឫស្សី ដែលជ្រូកឈ្លូស ។ អាចារ្យខ្លះទៀតពោលថា ផ្សិតដែលដុះត្រង់ប្រទេស ដែលជ្រូកឈ្លូស ។ មួយទៀត អាចារ្យដទៃ បានពោលថា ម្ហូបនេះ ជាភោជនមានរសមួយ បែប មានឈ្មោះថា សូករមទ្ទវៈ ព្រោះថា នាយចុន្ទកម្មារបុត្ត បានប្រគេនសូករមទ្ទវៈនោះ ដើម្បីឲ្យព្រះសាស្តា គង់ព្រះជន្មនៅបានយូរ ព្រោះគិតថា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងបរិនិព្វាន ក្នុងថ្ងៃនេះហើយគិតថា ធ្វើដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគ សោយសូករមទ្ទវៈនោះហើយ គប្បីគង់ព្រះជន្មនៅបានយូរនេះ ។ អដ្ឋកថា ។

បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ យេន ចុន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ចុន្ទំ កម្មារបុត្តំ អាមន្តេសិ យន្តេ ចុន្ទ សូករមទ្ទវំ បដិយត្តំ តេន មំ បរិវិស(១) យំ បនញ្ញំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយត្តំ តេន ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យំ អហោសិ សូករមទ្ទវំ បដិយត្តំ តេន ភគវន្តំ បរិវិសិ យំ បនញ្ញំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយត្តំ តេន ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិ ។ អថ ខោ ភគវា ចុន្ទំ កម្មារបុត្តំ អាមន្តេសិ យន្តេ ចុន្ទ សូករមទ្ទវំ អវសិដ្ឋំ តំ សោព្ភេ និខណាហិ(២) នាហំ តំ ចុន្ទ បស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ យស្ស តំ បរិភុត្តំ សម្មាបរិណាមំ គច្ឆេយ្យ អញ្ញត្រ តថាគតស្សាតិ។

១ ឱ.ម. បរិវិស ។ ២ ម. និខណាហិ ។

ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅកាន់លំនៅនៃចុន្ទកម្មារបុត្ត ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ស្ងៀមហើយ ក៏ត្រាស់នឹងចុន្ទកម្មារបុត្តថា ម្នាលចុន្ទ សូករមទ្ទវៈណា ដែលអ្នកតាក់តែងហើយ ចូរអ្នកអង្គាសតថាគត ដោយសូករមទ្ទវៈនោះចុះ ឯខាទនីយភោជនីយាហារណា ក្រៅពីនេះ ដែលអ្នកតាក់តែងហើយ ចូរអ្នកអង្គាសចំពោះភិក្ខុសង្ឃ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារនោះចុះ ។ ចុន្ទកម្មារបុត្ត ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយអង្គាស ព្រះមានព្រះភាគ ដោយសូករមទ្ទវៈ ដែលខ្លួនតាក់តែងហើយ អង្គាសភិក្ខុសង្ឃ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដទៃ ដែលខ្លួនតាក់តែងហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងចុន្ទកម្មារបុត្តថា ម្នាលចុន្ទ សូករមទ្ទវៈណា របស់អ្នកដែលនៅសល់ អ្នកចូរកប់សូករមទ្ទវៈនោះ ក្នុងរណ្តៅចុះ ម្នាលចុន្ទ ក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស តថាគត មិនឃើញបុគ្គលណាមួយ ដែលបរិភោគនូវសូករមទ្ទវៈនោះ ហើយសូករមទ្ទវៈនោះ ដល់នូវការរំលាយទៅដោយល្អឡើយ វៀរលែងតែព្រះតថាគតចេញ ។

ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចុន្ទោ កម្មារបុត្តោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យំ អហោសិ សូករមទ្ទវំ អវសិដ្ឋំ(១) តំ សោព្ភេ និខណិត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ចុន្ទំ កម្មារបុត្តំ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

(១៦៣) អថ ខោ ភគវតោ ចុន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស ភត្តំ ភុត្តាវិស្ស ខរោ អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ លោហិតបក្ខន្ទិកា បព្ពាឡ្ហា(២) វេទនា វត្តន្តិ មារណន្តិកា(៣) ។ តត្រ សុទំ ភគវា សតោ សម្បជានោ អធិវាសេតិ(៤) អវិហញ្ញមានោ ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ អាយាមានន្ទ យេន កុសិនារា តេនុបសង្កមិស្សាមាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។

ចុន្ទស្ស ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា កម្មារស្សាតិ មេ សុតំ
អាពាធំ សម្ផុសី ធីរោ(៥) បព្ពាឡ្ហំ មារណន្តិកំ(៦) ។

១ ម.ម. សិទ្ធឹ អត្ថិ ។ ២ ម. បពាឡ្ហា ។ ៣ ម. មារណន្តិកា ។ ៤ ម. អធិវាសេសិ ។ ៥ ម. វីរោ ។ ៦ ម. មារណន្តិកំ ។

ចុន្ទកម្មារបុត្រ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គស្រេចហើយ ក៏កប់សូករមទ្ទវៈ ដែលសល់នៅ ទៅក្នុងរណ្តៅ ហើយចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះចុន្ទកម្មារបុត្រ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ពន្យល់ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

(១៦៣) គ្រានោះ កាលព្រះមានព្រះភាគ ឆាន់ភត្តរបស់ចុន្ទកម្មារបុត្ររួចហើយ ព្រះអាពាធដ៏ខ្លាំង ក៏កើតឡើង វេទនាដ៏ក្លៀវក្លា កើតអំពីលោហិតបក្ខន្ទិកាពាធ (អាពាធធ្លុះព្រះលោហិត) ជិតដល់មរណៈក៏ប្រព្រឹត្តទៅ ។ បានឮថា ក្នុងទីនោះ ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះស្មារតីសម្បជញ្ញៈ មិនបានលំបាក ដោយទ្រង់អត់សង្កត់នូវទុក្ខវេទនានោះបាន ។ វេលានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ មកយើងនឹងទៅឯនគរកុសិនារា ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

ខ្ញុំបានឮថា ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់សោយភត្តរបស់ចុន្ទកម្មារ-
បុត្រហើយ ទ្រង់មានព្រះអាពាធ ជាទម្ងន់ជិតនឹងមរណៈ ។

ភុត្តស្ស ច សូករមទ្ទវេន
ព្យាធិ បពាឡ្ហោ ឧទបាទិ សត្ថុនោ
វិរិច្ចមានោ ភគវា អវោច
គច្ឆាមហំ កុសិនារំ នគរន្តិ ។

(១៦៤) អថខោ ភគវា មគ្គា ឱក្កម្ម យេនញ្ញតរំ[១] រុក្ខមូលំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដិំ បញ្ញាបេហិ កិលន្តោស្មិ និសីទិស្សាមីតិ[២] ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដិំ បញ្ញាបេតិ[៣] ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ បានីយំ អាហរ បិបាសិតោស្មិ អានន្ទ បិវិស្សាមីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥទានិ ភន្តេ បញ្ចមត្តានិ សកដសតានិ អតិក្កន្តានិ តំ ចក្កច្ឆិន្នំ ឧទកំ បរិត្តំ លុឡិតំ អាវិលំ សន្ទតិ អយំ ភន្តេ កកុធា នទី អវិទូរេ អច្ឆោទកា

១. ឧ. យេន ឧបតរៃ ។ ២. ម. កិលន្តោស្មិ អានន្ទ និសីទិស្សាមីតិ ។ ៣. ម. បញ្ញាបេសិ ។

ព្យាធិដ៏ខ្លាំងក្លា កើតដល់ព្រះសាស្តា ដែលសោយសូករមទ្ទវៈ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះអាពាធដោយព្រះលោហិតវៀច ។ ទើបមានព្រះពុទ្ធដីកាត្រាស់ថា តថាគតនឹងទៅកាន់ក្រុងកុសិនារា ។

(១៦៤) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញអំពីផ្លូវ ទ្រង់ចូលទៅកាន់ម្លប់ឈើមួយដើម លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ ចូរអ្នកក្រាលសង្ឃាដិមានជាន់ ៤ ឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ តថាគតល្ហិតល្ហៃណាស់ តថាគតនឹងអង្គុយសិន ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រាលសង្ឃាដិមានជាន់ ៤ ថ្វាយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលព្រះអានន្ទក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ គង់សំរាកហើយ ទ្រង់ប្រើព្រះអានន្ទថា ម្នាលអានន្ទ ចូរអ្នកទៅដងទឹក មកឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ ម្នាលអានន្ទ តថាគត ស្រេកទឹកណាស់ តថាគតនឹងផឹកទឹកបន្តិច ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ រទេះចំនួន ៥០០ បន្ទឹមទៅហើយ ទឹកនោះតិច កង់រទេះ កិនកឹង ល្អក់ល្អក់ហូរមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កកុធានទី ជិតនៅនេះ មានទឹកថ្លា

សាតោទកា សីតោទកា សេតោទកា សុបតិត្ថា រមណីយា ឯត្ថ ភគវា បានីយញ្ច បិវិស្សតិ គត្តានិ ច សីតំ ករិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ បានីយំ អាហរ បិបាសិតោស្មិ អានន្ទ បិវិស្សាមីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥទានិ ភន្តេ បញ្ចមត្តានិ សកដសតានិ អតិក្កន្តានិ តំ ចក្កច្ឆិន្នំ ឧទកំ បរិត្តំ លុឡិតំ អាវិលំ សន្ទតិ អយំ ភន្តេ កកុធា នទី អវិទូរេ អច្ឆោទកា សាតោទកា សីតោទកា សេតោទកា សុបតិត្ថា រមណីយា ឯត្ថ ភគវា បានីយញ្ច បិវិស្សតិ គត្តានិ ច សីតំ ករិស្សតីតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ អានន្ទ បានីយំ អាហរ បិបាសិតោស្មិ អានន្ទ បិវិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា បត្តំ គហេត្វា យេន សា នទី តេនុបសង្កមិ ។

មានរសជាតស្រួល មានទឹកត្រជាក់ មានទឹកថ្លា មានកំពង់រាបទាប គួរជាទីរីករាយ ក្នុងស្ទឹងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងសោយទឹក ក៏បាន នឹងស្រង់ព្រះកាយឲ្យត្រជាក់ស្រួល ក៏បាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា ម្នាលអានន្ទ ចូរអ្នកដងទឹក មកឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ ម្នាលអានន្ទ តថាគតស្រេកទឹកណាស់ តថាគតនឹងឆាន់ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់ពីរដងទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អម្បាញ់មិញនេះ រទេះចំនួន ៥០០ បានកន្លងទៅហើយ ទឹកនោះតិច កង់រទេះកិន ល្អក់កករហូរមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កកុធានទី នៅជិតនេះ មានទឹកថ្លា មានរសជាតស្រួល មានទឹកត្រជាក់ មានទឹកថ្លា មានកំពង់រាបទាប គួរជាទីរីករាយ ក្នុងស្ទឹងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងសោយ ក៏បាន នឹងស្រង់ព្រះកាយឲ្យត្រជាក់ ក៏បាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ប្រើព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាគំរប់បីដងទៀតថា ម្នាលអានន្ទ ចូរអ្នកទៅដងទឹកមកឲ្យតថាគត ដោយឆាប់ ម្នាលអានន្ទ តថាគតស្រេក តថាគតនឹងឆាន់ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់យកបាត្រ ដើរចូលទៅឯស្ទឹងនោះ ។

(១៦៥) អថខោ សា នទី ចក្កច្ឆិន្នា បរិត្តា លុឡិតា អាវិលា សន្ទមានា អាយស្មន្តេ អានន្ទេ ឧបសង្កមន្តេ អច្ឆា វិប្បសន្នា អនាវិលា សន្ទតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា ។ អយញ្ហិ សា នទី ចក្កច្ឆិន្នា បរិត្តា លុឡិតា អាវិលា សន្ទមានា មយិ ឧបសង្កមន្តេ អច្ឆា វិប្បសន្នា អនាវិលា សន្ទតីតិ ។ បត្តេន បានីយំ អាទាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា ។ អយញ្ហិ ភន្តេ សា នទី ចក្កច្ឆិន្នា បរិត្តា លុឡិតា អាវិលា សន្ទមានា មយិ ឧបសង្កមន្តេ អច្ឆា វិប្បសន្នា អនាវិលា សន្ទតិ ។ បិវតុ ភគវា បានីយំ បិវតុ សុគតោ បានីយន្តិ ។ អថខោ ភគវា បានីយំ អបាសិ[១] ។

(១៦៦) អថខោ ភគវា មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ យេន កកុធា នទី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកុធំ នទឹ

១ ម. បាយិ ។

(១៦៥) គ្រានោះ ស្ទឹងដែលកង់រទេះបាក់ធ្លាក់ មានទឹកតិច ល្អក់កករ ហូរមកនោះ កាលដែលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅដល់ ទឹកស្ទឹងក៏ថ្លាប្រែក្រឡប់ជាថ្លាស្អាត មិនល្អក់កករហូរមក ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា យ៉ាងអើ អស្ចារ្យណាស់ យ៉ាងអើ ចំឡែកណាស់ ព្រះតថាគត មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ អម្បាញ់មិញ ស្ទឹងដែលកង់រទេះបាក់ធ្លាក់ មានទឹកតិច ល្អក់កករហូរមកនេះ លុះដល់អាត្មាអញ ចូលមកដល់ ទឹកស្ទឹងក៏ថ្លាប្រែក្រឡប់ជាថ្លាស្អាត មិនល្អក់កករ ហូរមកវិញ ។ ព្រះអានន្ទ យកបាត្រទៅដងទឹក ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ ព្រះតថាគត មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ស្ទឹងនោះ កង់រទេះបាក់ធ្លាក់ មានទឹកតិច ល្អក់កករហូរមក កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គ ចូលទៅដល់ ស្ទឹងក៏ថ្លាប្រែក្រឡប់ជាថ្លា ស្អាត មិនល្អក់កករហូរទៅវិញ ។ សូមព្រះមានព្រះភាគ សោយទឹក សូមព្រះសុគត សោយទឹកចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សោយទឹកនោះឯង ។

(១៦៦) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងសំដៅទៅកាន់កកុធានទី ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏យាងចុះកាន់កកុធានទី

អជ្ឈោគាហេត្វា ន្ហាត្វា ច បិវិត្វា ច បច្ចុត្តរិត្វា យេន អម្ពវនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ចុន្ទកំ អាមន្តេសិ ឥង្ឃ មេ ត្វំ ចុន្ទក ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដឹ បញ្ញាបេហិ កិលន្តោស្មិ ចុន្ទក និបជ្ជិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា ចុន្ទកោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដឹ បញ្ញាបេសិ ។ អថ ខោ ភគវា ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេសិ បាទេន បាទំ អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិការិត្វា ។ អាយស្មា បន ចុន្ទកោ តត្ថេវ ភគវតោ បុរតោ និសីទិ ។

(១៦៧) គន្ត្វាន ពុទ្ធោ នទិកំ កកុធំ(១)
អច្ឆោទកំ សាតោទកំ វិប្បសន្នំ
ឱគាហិ សត្ថា សុកិលន្តរូបោ
តថាគតោ អប្បដិមោ ច លោកេ
ន្ហាត្វា បិវិត្វា ច ឧត្តារិ សត្ថា
បុរក្ខតោ ភិក្ខុគណស្ស មជ្ឈេ
វត្តា បវត្តា ភគវា ឥធ ធម្មេ
ឧបាគមិ អម្ពវនំ មហេសី ។

ទ្រង់ស្រង់នឹងសោយស្រេចហើយ ទ្រង់ឡើងមក ក៏យាងចូលទៅកាន់អម្ពវ័ន លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងចុន្ទកៈដ៏មានអាយុ ថា ម្នាលចុន្ទកៈ អ្នកចូរក្រាលសង្ឃាដីមានជាន់ ៤ ឲ្យតថាគត ម្នាលចុន្ទកៈ តថាគត ល្ហិតល្ហៃណាស់ តថាគតនឹងសឹង ។ ចុន្ទកភិក្ខុដ៏មានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រាលសង្ឃាដីមានជាន់ ៤ ថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចនូវសីហសេយ្យា ផ្ទៀងទៅខាងស្តាំ ទ្រង់យកព្រះបាទ (ខាងឆ្វេង) ត្រួតលើព្រះបាទ (ខាងស្តាំ) ទ្រង់មានសតិសម្បជញ្ញៈ ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ នូវឧដ្ឋានសញ្ញា ។ ចំណែកខាងចុន្ទកៈដ៏មានអាយុ ក៏អង្គុយនៅចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងទីនោះដែរ ។

(១៦៧) ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់យាងចុះទៅកាន់ស្ទឹងកកុធា ដែលមានទឹកថ្លាឈ្វេង មានទឹកត្រជាក់ ស្អាត ព្រះតថាគត ជាសាស្តាចារ្យ មិនមាន បុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមបាន ក្នុងលោក ព្រះអង្គមានសេចក្តីលំបាកព្រះកាយ ទ្រង់ស្រង់ សោយស្រេចហើយ ទើបយាងឡើងមក ព្រះសាស្តា មានភិក្ខុសង្ឃជាបរិវារ គង់នៅត្រង់កណ្តាល ។ ព្រះមានព្រះភាគ ជាសាស្តាដែលកើតក្នុងលោក ញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងលោកនេះ ហើយយាងមកកាន់អម្ពវ័ន ។

អាមន្តយិ ចុន្ទកំ នាម ភិក្ខុំ

ចតុគ្គុណំ សន្ថរ[១] មេ និបជ្ជំ[២] ។

សោ ចោទិតោ ភាវិតត្តេន ចុន្ទោ

ចតុគ្គុណំ សន្ថរិ ខិប្បមេវ ។

និបជ្ជិ សត្ថា សុកិលន្តរូបោ

ចុន្ទោបិ តត្ថ បមុខេ[៣] និសីទិ ។

(១៦៨) អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ សិយា ខោ បនានន្ទ ចុន្ទស្ស កម្មារបុត្តស្ស កោចិ វិប្បដិសារំ ឧប្បាទេយ្យ[៤] តស្ស តេ អាវុសោ ចុន្ទ អលាភា តស្ស តេ ទុល្លទ្ធំ យស្ស តេ តថាគតោ បច្ឆិមំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា បរិនិព្វុតោតិ ។ ចុន្ទស្ស អានន្ទ កម្មារបុត្តស្ស អយំ វិប្បដិសារោ បដិវិនោទេតព្វោ តស្ស តេ អាវុសោ ចុន្ទ លាភា តស្ស តេ សុលទ្ធំ យស្ស តេ តថាគតោ បច្ឆិមំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា បរិនិព្វុតោ ។ សម្មុខា មេ តំ អាវុសោ ចុន្ទ ភគវតោ សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ

១ ឱ.ម. សន្ថរ ។ ២ ម. និសជ្ជំ ។ ៣ ម. តត្ថ សម្មុខេ ។ ៤ ឱ. ឧប្បាទេយ្យ ។

ត្រាស់ហៅភិក្ខុ ឈ្មោះចុន្ទកៈថា អ្នកចូរក្រាលសង្ឃាដិ ៤ ជាន់ ឲ្យតថាគតចុះ តថាគតនឹងសិង ។ ចុន្ទកភិក្ខុនោះ កាលបើព្រះសាស្តា ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យអប់រំ ទ្រង់ដាស់តឿនហើយ ក្រាលសង្ឃាដិ ៤ ជាន់ ដោយឆាប់ពេក ។ ព្រះសាស្តា មានព្រះកាយលំបាកក្រៃលែង ទ្រង់ផ្ទំ ចំណែកចុន្ទកភិក្ខុ ក៏អង្គុយចំពោះព្រះភក្ត្រ ក្នុងទីនោះដែរ ។

(១៦៨) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ មកថា ម្នាលអានន្ទ បើមានបុគ្គលណាមួយ ញុំាងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ឲ្យកើតឡើង ដល់ចុន្ទកម្មារបុត្តថា ម្នាលអាវុសោចុន្ទ អ្នកឥតលាភ អ្នកបានល្អីអាក្រក់ ព្រោះថា ព្រះតថាគត ទ្រង់សោយបិណ្ឌបាត របស់អ្នកជាទីបំផុត ហើយបរិនិព្វាន ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកត្រូវបន្ទោបង់ នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ នៃចុន្ទកម្មារបុត្ត យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោចុន្ទៈ លាភរបស់អ្នកហើយ អ្នកបានល្អហើយ ព្រោះថា ព្រះតថាគត ទ្រង់សោយបិណ្ឌបាត របស់អ្នកជាទីបំផុត ហើយបរិនិព្វាន ។ ម្នាលអាវុសោចុន្ទៈ ពាក្យនុ៎ះ ខ្ញុំបានស្តាប់ ចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ បានទទួលចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ទ្វេមេ បិណ្ឌបាតា សមសមផលា សមសមវិបាកា[១] អតីវ អញ្ញេហិ បិណ្ឌបាតេហិ មហប្ផលតរា ច មហានិសំសតរា ច ។ កតមេ ទ្វេ ។ យញ្ច បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា តថាគតោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុជ្ឈតិ យញ្ច បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយតិ ឥមេ ទ្វេ បិណ្ឌបាតា សមសមផលា សមសមវិបាកា អតីវ អញ្ញេហិ បិណ្ឌបាតេហិ មហប្ផលតរា ច មហានិសំសតរា ច ។ អាយុសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ វណ្ណសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ សុខសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ សគ្គសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ យសសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតំ អធិបតេយ្យសំវត្តនិកំ អាយស្មតា ចុន្ទេន កម្មារបុត្តេន កម្មំ ឧបចិតន្តិ ។ ចុន្ទស្ស អានន្ទ កម្មារបុត្តស្ស ឯវំ វិប្បដិសារោ បដិវិនោទេតព្វោតិ ។ អថខោ ភគវា

១ ម. សមាសមផលា សមាសមវិបាកា ។

បិណ្ឌបាតពីរនេះ មានផលស្មើ ៗ គ្នា មានវិបាកស្មើ ៗ គ្នា មានផលច្រើនជាង មានអានិសង្សច្រើនជាង ជាងពួកបិណ្ឌបាតឯទៀត ។ បិណ្ឌបាតពីរ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបិណ្ឌបាត ដែលតថាគត ទ្រង់សោយហើយ ត្រាស់ដឹងអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិ ១ បិណ្ឌបាត ដែលតថាគត សោយហើយបរិនិព្វាន ដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ១ បិណ្ឌបាតទាំងពីរនេះ មានផលស្មើៗគ្នា មានវិបាកស្មើ ៗ គ្នា មានផលច្រើនជាង មានអានិសង្សច្រើនជាង ជាងពួកបិណ្ឌបាតឯទៀត ។ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអាយុ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីវណ្ណសម្បុរ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសុខ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសួគ៌ កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីយស កម្មដែលចុន្ទកម្មារបុត្តដ៏មានអាយុ សន្សំហើយ ជាកម្មប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាវៈជាធំ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកត្រូវបន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់ចុន្ទកម្មារបុត្ត ចេញយ៉ាងនេះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ

ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ សញ្ញមតោ វេរំ ន ចីយតិ
កុសលោ ច ជហាតិ បាបកំ រាគទោសមោហក្ខយា
បរិនិព្វុតោតិ ។ បញ្ចមំ[១] ។

(១៦៨) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ ចារិកញ្ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ យេន បាដលិគ្គាមោ តទវសរិ ។ អស្សោសុំ ខោ បាដលិគ្គាមិយា ឧបាសកា ភគវា កិរ មគធេសុ ចារិកញ្ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ បាដលិគ្គាមំ អនុប្បត្តោតិ ។ អថខោ បាដលិគ្គាមិយា ឧបាសកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ បាដលិគ្គាមិយា ឧបាសកា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អធិវាសេតុ នោ ភន្តេ ភគវា អាវសថាគារន្តិ ។ អធិវាសេសិ[២] ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ បាដលិគ្គាមិយា ឧបាសកា ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា

១ ឱ.ម. បញ្ចមំ នត្ថិ ។ ២ ឱ. អធិវាសេសិ ។

ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុណ្យ រមែងចំរើន ដល់បុគ្គលអ្នកឲ្យ បុគ្គលអ្នកសង្រួម រមែងមិន
សន្សំទុកនូវពៀរ អ្នកឈ្លាស រមែងលះបង់កម្មដ៏លាមក បុគ្គល
បរិនិព្វាន ព្រោះអស់ទៅនៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ។ សូត្រទី ៥ ។

(១៦៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមគធៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ច្រើនរូប បានទៅដល់បាដលិគ្រាម ។ ពួកឧបាសកឧបាសិកាអ្នកបាដលិគ្រាមបាន ឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមគធៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ឥឡូវនេះ យាងមកដល់បាដលិគ្រាមហើយ ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាម ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាម អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទទួលរោងសំណាក់ នៃពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកឧបាសិកាអ្នកបាដលិគ្រាមដឹងច្បាស់ថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលហើយ ក្រោកចាកអាសនៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ

យេន អាវសថាគារំ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា សព្វសន្ថរឹ អាវសថាគារំ សន្ថរិត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា ឧទកមណិកំ បតិដ្ឋបេត្វា តេលប្បទីបំ អារោបេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ បាដលិគាមិយា ឧបាសកា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ សព្វសន្ថរឹ សន្ថតំ ភន្តេ អាវសថាគារំ អាសនានិ បញ្ញត្តានិ ឧទកមណិកោ បតិដ្ឋាបិតោ តេលប្បទីបោ អារោបិតោ យស្សទានិ ភន្តេ ភគវា កាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន អាវសថាគារំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បាទេ បក្ខាលេត្វា អាវសថាគារំ បវិសិត្វា មជ្ឈិមំ ថម្ភំ និស្សាយ បុរត្ថាភិមុខោ និសីទិ ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ ខោ បាទេ បក្ខាលេត្វា អាវសថាគារំ បវិសិត្វា បច្ឆិមំ ភិត្តឹ និស្សាយ បុរត្ថាភិមុខោ និសីទិ ភគវន្តំយេវ បុរក្ខត្វា ។ បាដលិគាមិយាបិ ខោ ឧបាសកា បាទេ បក្ខាលេត្វា

ហើយចូលទៅឯរោងសំណាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាលកម្រាលពេញក្នុងរោងសំណាក់ តាក់តែងអាសនៈ ដម្កល់ក្អមទឹក លើកឡើងនូវប្រទីបប្រេងហើយ ចូលមកគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលមកដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាម ឋិតនៅ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រោងសំណាក់នៃពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បានក្រាលកម្រាលពេញហើយ អាសនៈបានតាក់តែងហើយ ក្អមទឹកបានដម្កល់ទុកហើយ ចំណែកប្រទីបប្រេង ក៏បានលើកឡើងហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំគាល់កាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ជាមួយភិក្ខុសង្ឃ យាងទៅកាន់រោងសំណាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏លាងព្រះបាទ រួចចូលទៅកាន់រោងសំណាក់ ទ្រង់គង់បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងកើត ផ្អែកនឹងសសរកណ្តាល ។ ចំណែកខាងភិក្ខុសង្ឃ លាងជើងរួចហើយ ចូលទៅឯរោងសំណាក់ អង្គុយបែរមុខទៅទិសខាងកើត ផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងក្រោយ មានព្រះមានព្រះភាគគង់ខាងមុខ ។ ពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាម លាងជើងរួចហើយ

អាវសថាគារំ បវិសិត្វា បុរត្ថិមំ ភិត្តឹ និស្សាយ បច្ឆិមាភិមុខា និសីទិំសុ ភគវន្តំយេវ បុរក្ខិត្វា ។

(១៨០) អថខោ ភគវា បាដលិគាមិយេ ឧបាសកេ អាមន្តេសិ បញ្ចិមេ គហបតយោ អាទីនវា ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធ គហបតយោ ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ បមាទាធិករណំ មហតឹ ភោគជានឹ និគច្ឆតិ អយំ បឋមោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បុន ច បរំ គហបតយោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបន្នស្ស បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ អយំ ទុតិយោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បុន ច បរំ គហបតយោ ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ យញ្ញទេវ[១] បរិសំ ឧបសង្កមតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ យទិ ព្រាហ្មណបរិសំ យទិ គហបតិបរិសំ យទិ សមណបរិសំ អវិសារទោ ឧបសង្កមតិ មង្គុភូតោ អយំ តតិយោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បុន ច បរំ គហបតយោ ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ សម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ អយំ ចតុត្ថោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។

១ ម. យំ យទេវ ។

ចូលទៅកាន់សំណាក់ អង្គុយបែរមុខ ទៅទិសខាងលិច ផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងមុខ មានព្រះមានព្រះភាគ ពីខាងមុខដែរ ។

(១៨០) គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាមមកថា ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលមាន ៥ យ៉ាង ។ ទោស ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល តែងដល់នូវសេចក្តីវិនាសភោគៈច្រើន ព្រោះមានសេចក្តីប្រមាទ ជាហេតុ នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល ទី ១ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត កិត្តិសព្ទដ៏អាក្រក់ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល ផ្សាយទៅ នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល ទី ២ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល ចូលទៅកាន់បរិសទណា ៗ ទោះខត្តិយបរិសទ្ទ ព្រាហ្មណបរិសទ្ទ គហបតិបរិសទ្ទ សមណបរិសទ្ទ ក៏មិនក្លៀវក្លា មានមុខខងចុះ នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល ទី ៣ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល តែងធ្វើមរណកាលទាំងវង្វេង នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល ទី ៤ ។

បុន ច បរំ គហបតយោ ទុស្សីលោ សីលវិបន្នោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ អយំ បញ្ចមោ អាទីនវោ ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ ឥមេ ខោ គហបតយោ បញ្ច អាទីនវា ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា ។ បញ្ចិមេ គហបតយោ អានិសំសា សីលវតោ សីលសម្បទាយ ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ អប្បមាទាធិករណំ មហន្តំ ភោគក្ខន្ធំ អធិគច្ឆតិ អយំ បឋមោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ ។ បុន ច បរំ គហបតយោ សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ អយំ ទុតិយោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ ។ បុន ច បរំ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ យញ្ញទេវ បរិសំ ឧបសង្កមតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ យទិ ព្រាហ្មណបរិសំ យទិ គហបតិបរិសំ យទិ សមណបរិសំ វិសារទោ ឧបសង្កមតិ អមង្កុភូតោ អយំ តតិយោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ ។ បុន ច បរំ គហបតយោ សីលវា

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលទ្រុស្តសីល វិបត្តិចាកសីល លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាតនរក នេះជាទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលទី ៥ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ទោសនៃសីលវិបត្តិ របស់បុគ្គលទ្រុស្តសីល មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ អានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលអ្នកមានសីល នេះមាន ៥ យ៉ាង ។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីល តែងបានដល់នូវទ្រព្យច្រើន មានសេចក្តីមិនប្រមាទ ជាហេតុ នេះជាអានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ១ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះ របស់បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីល តែងខ្ចរខ្ចាយទៅ នេះជាអានិសង្ស នៃសីលសម្បទារបស់បុគ្គលមានសីលទី ២ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលមានសីល បរិបូណ៌ដោយសីល ចូលទៅកាន់បរិស័ទណា ៗ ទោះជាខត្តិយបរិស័ទក្តី ព្រាហ្មណបរិស័ទក្តី គហបតិបរិស័ទក្តី សមណបរិស័ទក្តី រមែងក្លៀវក្លា មិនមានមុខអង្គុះ នេះជាអានិសង្សនៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ៣ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលមាន

សីលសម្បន្នោ អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ អយំ ចតុត្ថោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ ។ បុន ច បរំ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ អយំ បញ្ចមោ អានិសំសោ សីលវតោ សីល-សម្បទាយ ។ ឥមេ ខោ គហបតយោ បញ្ច អានិ-សំសា សីលវតោ សីលសម្បទាយាតិ ។

(១៩១) អថ ខោ ភគវា បាដលិគាមិយេ ឧបាសកេ ពហុទេវ រត្តិយា[1] ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧយ្យោជេសិ អភិក្កន្តា ខោ គហបតយោ រត្តិ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញថាតិ ។ អថ ខោ បាដលិគាមិយា ឧបាសកា ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមិំសុ ។ អថ ខោ ភគវា អចិរបក្កន្តេសុ បាដលិគាមិយេសុ ឧបាសកេសុ សុញ្ញាគារំ បាវិសិ ។

១ ម. ឆ. នត្ថិ ។

សីល ចាប់ផ្តើមដោយសីល រមែងមិនធ្វើមរណកាល ទាំងវង្វេង នេះជាអានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ៤ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុគ្គលមានសីល ចាប់ផ្តើមដោយសីល លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើត ក្នុងសុគតិ សួគ៌ទេវលោក នេះជាអានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីលទី ៥ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ អានិសង្ស នៃសីលសម្បទា របស់បុគ្គលមានសីល មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(១៩១) គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញុំាងពួកឧបាសកឧបា-សិកា អ្នកបាដលិគ្រាម ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យក្លាហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា អស់រាត្រីច្រើន ហើយទ្រង់បញ្ជូនថា ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ រាត្រីក៏ហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរសំគាល់កាលគួរនឹងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះឯង ពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាម ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះភាសិត នៃព្រះមានព្រះភាគ ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ កាលពួកឧបាសកឧបាសិកា អ្នកបាដលិគ្រាម ចៀសចេញទៅ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏យាងចូលទៅកាន់សុញ្ញាគារស្ថាន ។

(១៧៦) តេន ខោ បន សមយេន សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា បាដលិគាមេ នគរំ មាបេន្តិ វជ្ជីនំ បដិពាហាយ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ទេវតាយោ សហស្សេវ(១) បាដលិគាមេ វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ ។ យស្មឹ បទេសេ មហេសក្ខា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ មហេសក្ខានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មឹ បទេសេ មជ្ឈិមា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ មជ្ឈិមានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មឹ បទេសេ នីចា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ នីចានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន តា ទេវតាយោ សហស្សេវ បាដលិគាមេ វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិយោ យស្មឹ បទេសេ មហេសក្ខា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ មហេសក្ខានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។

១ ម. សហស្សស្សេវ ។

(១៧៦) សម័យនោះឯង មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនិងវស្សការៈ កំពុងកសាងក្រុង ក្នុងប្រទេសបាដលិគ្រាម ដើម្បីការពារពួកស្តេចលិច្ឆវី ទៅ ក្នុងដែនថ្មី ។ សម័យនោះឯង ពួកទេវតាជាច្រើនពាន់ កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងបាដលិគ្រាម ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិធំ កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិធំ រមែងឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះៗ ពួកទេវតាមានស័ក្តិ ជាកណ្តាល កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិ ជាកណ្តាល ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះៗ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិតូច កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយមានស័ក្តិតូច ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះៗ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានទិព្វចក្ខុ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ បានទ្រង់ឃើញពួកទេវតា ទាំងពាន់នោះ ដែលកំពុងកំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងបាដលិគ្រាម ពួកទេវតាមានស័ក្តិធំ កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិធំ ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះៗ ។

យស្មឹ បទេសេ មជ្ឈិមា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ មជ្ឈិមានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មឹ បទេសេ នីចា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ នីចានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ អថខោ ភគវា តស្សា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ កោ នុ ខោ អានន្ទ បាដលិគាមេ នគរំ មាបេតីតិ ។ សុនីធវស្សការា ភន្តេ មគធមហាមត្តា បាដលិគាមេ នគរំ មាបេន្តិ វជ្ជីនំ បដិពាហាយាតិ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ ទេវេហិ តាវតឹសេហិ សទ្ធឹ មន្តេត្វា ឯវមេវ ខោ អានន្ទ សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា បាដលិគាមេ នគរំ មាបេន្តិ វជ្ជីនំ បដិពាហាយ ។ ឥធាហំ អានន្ទ អទ្ទសំ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សម្ពហុលា ទេវតាយោ សហស្សេវ បាដលិគាមេ វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិយោ ។

ពួកទេវតាមានស័ក្តិជាកណ្តាល កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងរាជមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិជាកណ្តាល ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិទាប កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានិងមហាមាត្យទាំងឡាយ មានស័ក្តិទាប ក៏ឱនទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់តើនឡើង ក្នុងបច្ចូសសម័យ នៃរាត្រីនោះហើយ ត្រាស់សួរព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ នរណាហ្ន៎ កំពុងកសាងក្រុង ក្នុងប្រទេសបាដលិគ្រាម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនិងវស្សការៈ កសាងក្រុង ក្នុងបាដលិគ្រាម ដើម្បីការពារពួកស្តេចលិច្ឆវី ក្នុងដែនវជ្ជី ។ ម្នាលអានន្ទ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនិងវស្សការៈ ហាក់ដូចជាបានប្រឹក្សា ជាមួយនឹងពួកទេវតា ក្នុងឋានតាវត្តិង្សយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអានន្ទ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈឈ្មោះសុនីធៈនិងវស្សការៈ កសាងក្រុងបាដលិគ្រាម ដើម្បីការពារពួកស្តេចលិច្ឆវី ក្នុងដែនវជ្ជី ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ អម្បាញ់មិញនេះ តថាគតបាន ទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ បានឃើញពួកទេវតាជាច្រើន ពាន់នាក់ កំពុងកំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងបាដលិគ្រាម ។

យស្មឹ បទេសេ មហេសក្ខា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ មហេសក្ខានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មឹ បទេសេ មជ្ឈិមា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ មជ្ឈិមានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យស្មឹ បទេសេ នីចា ទេវតា វត្ថូនិ បរិគ្គណ្ហន្តិ នីចានំ តត្ថ រញ្ញំ រាជមហាមត្តានំ ចិត្តានិ នមន្តិ និវេសនានិ មាបេតុំ ។ យាវតា អានន្ទ អរិយំ អាយតនំ យាវតា វណិប្បថោ ឥទំ អគ្គនគរំ ភវិស្សតិ បាដលិបុត្តំ បុដភេទនំ ។ បាដលិបុត្តស្ស ខោ អានន្ទ តយោ អន្តរាយា ភវិស្សន្តិ អគ្គិតោ វា ឧទកតោ វា មិថុភេទតោ វា តិ ។

[១៤៣] អថ ខោ សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ ។

ពួកទេវតាមានស័ក្តិធំ កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានឹងរាជមហាមាត្យមានស័ក្តិធំ ក៏ទន់ទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិជាកណ្តាល កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានឹងរាជមហាមាត្យ មានស័ក្តិជាកណ្តាល ក៏ទន់ទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ពួកទេវតាមានស័ក្តិទាប កំណត់យកទីតាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសណា ចិត្តរបស់ព្រះរាជានឹងរាជមហាមាត្យមានស័ក្តិទាប ក៏ទន់ទៅ ដើម្បីកសាងនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងប្រទេសនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ទីប្រជុំរបស់អរិយបុគ្គល ដែលមានចំនួនប៉ុន្មាន ផ្លូវជំនួញ ដែលមានចំនួនប៉ុន្មាន ក្រុងបាដលិបុត្តនេះ ជានគរដ៏ប្រសើរ នឹងជាកន្លែងស្រាយបង្វេចទ្រព្យ(១) ។ ម្នាលអានន្ទ ក្រុងបាដលិបុត្ត មុខជានឹងមានសេចក្តីអន្តរាយ ៣ យ៉ាង គឺអន្តរាយអំពីភ្លើង ១ អំពីទឹក ១ អំពីការបែកបាក់គ្នានឹងគ្នា ១ ។

[១៤៣] គ្រានោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនឹងវស្សការៈ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទើបឋិតនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។

---

១ សេចក្តីថា ជាកន្លែងស្រាយចំណងនៃបង្វេចទ្រព្យ របស់បុគ្គលអ្នកមានទ្រព្យ គឺជាកន្លែងលក់ដូរ ដោយទ្រព្យសម្បត្តិ ។

ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អធិវាសេតុ នោ ភវំ គោតមោ អជ្ជតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា យេន សកោ អាវសថោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា សកេ អាវសថេ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា ភគវតោ កាលំ អារោចាបេសុំ កាលោ ភោ គោតម និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន សុនីធវស្សការានំ មគធមហាមត្តានំ អាវសថោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេត្វា សម្បវារេសុំ[១] ។ អថខោ សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា ភគវន្តំ ភុត្តាវិំ ឱនីតបត្តបាណិំ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។

១ ម. សន្តប្បេសុំ សម្បវារេសុំ ។

លុះមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនឹងវស្សការៈឋិតនៅ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគថា សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ដើម្បីឆាន់ ក្នុងថ្ងៃនេះ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ លំដាប់នោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនឹងវស្សការៈដឹងច្បាស់ថា ព្រះមានព្រះភាគ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏តាក់តែងខាទនីយភោជនីយាហារ ដ៏ឧត្តម ក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ហើយក្រាបទូល នូវកាលចំពោះ ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលនេះ ជាកាលគួរ ភត្តសម្រេចហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ យាងចូលទៅក្នុងលំនៅ របស់មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនឹងវស្សការៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ លុះយាងចូលទៅដល់ហើយ គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លំដាប់នោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនឹងវស្សការៈ ក៏អង្គាសភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ឧត្តម ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយដៃខ្លួនឯង លុះត្រាតែហាមឃាត់ ។ លំដាប់នោះ មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនឹងវស្សការៈ ដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឆាន់រួចហើយ

ឯកមន្តំ និសិន្នេ ខោ សុនីធវស្សការេ មគធមហា-
មត្តេ ភគវា ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

យស្មឹ បទេសេ កប្បេតិ វាសំ បណ្ឌិតជាតិយោ
សីលវន្តេត្ថ ភោជេត្វា សញ្ញតេ ព្រហ្មចារយោ[១]
យា តត្ថ ទេវតា អាសុំ តាសំ ទក្ខិណមាទិសេ
តា បូជិតា បូជយន្តិ មានិតា មានយន្តិ នំ
តតោ នំ អនុកម្បន្តិ មាតា បុត្តំវ ឱរសំ
ទេវតានុកម្បិតោ បោសោ សទា ភទ្រានិ បស្សតីតិ ។

(១៧៦) អថខោ ភគវា សុនីធវស្សការេ មគធមហាមត្តេ ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សុនីធវស្សការា មគធមហាមត្តា ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធា ហោន្តិ យេនជ្ជ សមណោ គោតមោ ទ្វារេន និក្ខមិស្សតិ តំ គោតមទ្វារំ នាម ភវិស្សតិ ។ យេន តិត្ថេន គង្គំ នទឹ តរិស្សតិ តំ គោតមតិត្ថំ នាម ភវិស្សតីតិ ។

១ ម.ម. ព្រហ្មចារិយោ ។

លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រ កាន់យកអាសនៈទាបមួយ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ កាលដែលមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះ សុនីធៈនិងវស្សការៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុមោទនា ដោយគាថានេះថា

មនុស្សជាតិបណ្ឌិត សម្រេចការនៅក្នុងប្រទេសណា រមែងញុំាង
ពួកបុគ្គលអ្នកមានសីល សង្រួម ប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរ ឲ្យបរិភោគ
ក្នុងប្រទេសនោះ ហើយឧទ្ទិសផលទក្ខិណាទាន ចំពោះពួក
ទេវតាដែលនៅ ក្នុងប្រទេសនោះ ទេវតាទាំងនោះ ដែលបណ្ឌិត
នោះ បូជាហើយ រមែងបូជាវិញ ដែលគប់តាន់ហើយ រមែងគប់
តាន់វិញ តែងអនុគ្រោះបណ្ឌិតនោះ ព្រោះទក្ខិណានុប្បទាន
នោះ ដូចមាតាអនុគ្រោះបុត្រ ដែលកើតអំពីទ្រូង បុរសដែល
ទេវតាអនុគ្រោះហើយ តែងឃើញសេចក្ដីចំរើន សព្វកាល ។

(១៧៦) គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អនុមោទនាដោយគាថាទាំងនេះ ចំពោះមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនិងវស្សការៈរួចហើយ ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ យាងចេញទៅ ។ សម័យនោះឯង មហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ឈ្មោះសុនីធៈនិងវស្សការៈ ដើរតាមក្រោយ ៗ នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយគិតថា ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះសមណគោតម នឹងយាងចេញទៅ

អថខោ ភគវា យេន ទ្វារេន និក្ខមិ តំ គោតមទ្វារំ នាម អហោសិ ។ អថខោ ភគវា យេន គង្គា នទី តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន គង្គា នទី បូរា ហោតិ សមតិត្តិកា កាកបេយ្យា ។ អប្បេកច្ចេ មនុស្សា នាវំ បរិយេសន្តិ អប្បេកច្ចេ ឧឡុម្បំ បរិយេសន្តិ អប្បេកច្ចេ កុល្លំ ពន្ធន្តិ អបារា បារំ គន្តុកាមា ។ អថខោ ភគវា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ គង្គាយ នទិយា ឱរិមតីរេ អន្តរហិតោ បារិមតីរេ បច្ចុដ្ឋាសិ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេន ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ មនុស្សេ អប្បេកច្ចេ នាវំ បរិយេសន្តេ អប្បេកច្ចេ ឧឡុម្បំ បរិយេសន្តេ អប្បេកច្ចេ កុល្លំ ពន្ធន្តេ អបារា បារំ គន្តុកាមេ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យេ តរន្តិ អណ្ណវំ សរំ
សេតុំ កត្វាន វិសជ្ជ បល្លលានិ

តាមច្រកណា ច្រកនោះនឹងមានឈ្មោះថា គោតមទ្វារ ។ ព្រះអង្គនឹងឆ្លង ទន្លេគង្គា តាមកំពង់ណា កំពង់នោះនឹងមានឈ្មោះថា គោតមតិត្ថៈ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងចេញទៅ តាមច្រកណា ច្រក នោះ បានឈ្មោះថា គោតមទ្វារ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ទន្លេគង្គា ។ សម័យនោះឯង ទន្លេគង្គាមានទឹក ពេញច្រាំងស្មើនឹងមាត់ច្រាំង ល្មមក្អែកផឹកបាន ។ ពួកមនុស្សខ្លះ ស្វែងរកទូក ខ្លះស្វែងរកផែ ខ្លះចងក្បូន ប្រាថ្នាដើម្បីឆ្លង អំពីត្រើយ ខាងអាយ ទៅកាន់ត្រើយខាងនាយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បាត់អំពីត្រើយខាងអាយនៃទន្លេគង្គា ទៅប្រាកដនៅត្រើយ ខាងនាយ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ដូចបុរសមានកម្លាំង លាដៃ ដែលបត់ ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃ ដែលលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានឃើញពួកមនុស្សទាំងនោះ ខ្លះកំពុងស្វែងរកទូក ខ្លះកំពុងស្វែងរក ផែ ខ្លះកំពុងចងក្បូន ប្រាថ្នាដើម្បីឆ្លង អំពីត្រើយខាងអាយ ទៅកាន់ ត្រើយខាងនាយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

ពួកជនណា ឆ្លងទន្លេធំជ្រៅទូលាយបាន ពួកជន
នោះឯង លុះតែធ្វើស្ពាន វៀរចាកបឹងទាំងឡាយ

កុល្លញ្ហិ ជនោ ពន្ធតិ

តិណ្ណា(១) មេធាវិនោ ជនាតិ ។ ឆដ្ឋំ(២) ។

(១៧៨) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ ហោតិ អាយស្មតា នាគសមាលេន បច្ឆាសមណេន ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា នាគសមាលោ អន្តរាមគ្គេ ទ្វេធាបថំ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោច អយំ ភន្តេ ភគវា បន្ថោ ឥមិនា គច្ឆាមាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភគវា អាយស្មន្តំ នាគសមាលំ ឯតទវោច អយំ នាគសមាល បន្ថោ ឥមិនា គច្ឆាមាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា នាគសមាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អយំ ភន្តេ ភគវា បន្ថោ ឥមិនា គច្ឆាមាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នាគសមាលំ ឯតទវោច អយំ នាគសមាល បន្ថោ ឥមិនា គច្ឆាមាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា នាគសមាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អយំ ភន្តេ ភគវា បន្ថោ ឥមិនា គច្ឆាមាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នាគសមាលំ ឯតទវោច អយំ នាគសមាល បន្ថោ

---

១ ម. តិណ្ណា ។ ២ ម-ម. ឆដ្ឋំ ។

សេចក្តីពិតថា នរជនម្នាក់ តែងចងក្បូន ទើបឆ្លងទៅបាន ចំណែកជនជាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ (មិនចាំបាច់ក្បូន) ក៏ឆ្លងទៅបាន ។ សូត្រទី ៦ ។

(១៧៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ក្នុងដែនកោសល មានព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុ ជាបច្ឆាសមណៈ ។ នាគសមាលដ៏មានអាយុ បានឃើញផ្លូវបែកជាពីរ ត្រង់ចន្លោះផ្លូវ លុះបានឃើញហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគដ៏ចំរើន នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះ ។ កាលព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុថា ម្នាលនាគសមាល នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះវិញ ។ ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈពីរដងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចំរើន នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ត្រាស់នឹងព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ អស់វារៈពីរដងថា ម្នាលនាគសមាល នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះវិញ ។ ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈបីដងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចំរើន នេះផ្លូវ យើងទៅតាមផ្លូវនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹង ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ អស់វារៈបីដងថា ម្នាលនាគសមាល នេះផ្លូវ

ឥមិនា គច្ឆាមាតិ ។ អថខោ អាយស្មា នាគសមាលោ ភគវតោ បត្តចីវរំ តត្ថេវ ឆមាយំ និក្ខិបិត្វា បក្កាមិ ឥទំ ភន្តេ ភគវា បត្តចីវរន្តិ ។ អថខោ អាយស្មតោ នាគសមាលស្ស តេន មគ្គេន គច្ឆន្តស្ស អន្តរាមគ្គេ ចោរា និក្ខមិត្វា ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច អាកោដេសុំ បត្តញ្ច ភិន្ទឹសុ សង្ឃាដិញ្ច វិប្ផាលេសុំ ។ អថខោ អាយស្មា នាគសមាលោ ភិន្នេន បត្តេន វិប្ផាលិតាយ សង្ឃាដិយា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា នាគសមាលោ (១) ឯតទវោច ឥធ មយ្ហំ ភន្តេ តេន មគ្គេន គច្ឆន្តស្ស អន្តរាមគ្គេ ចោរា និក្ខមិត្វា ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច អាកោដេសុំ បត្តញ្ច ភិន្ទឹសុ សង្ឃាដិញ្ច វិប្ផាលេសុន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សទ្ធឹ ចរមេកតោ វសំ មិស្សោ អញ្ញជនេន វេទគូ
វិទ្វា បជហាតិ បាបកំ កោញ្ចោ ខីរបកោវ និន្នគន្តិ ។

សត្តមំ (២) ។

---

១ ម.ម. ឯត្ថ ភគវន្តំ អត្ថិ ។ ២ ម.ម. សត្តមំ នត្ថិ ។

យើងទៅតាមផ្លូវនេះវិញ ។ គ្រានោះ ព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុ ដាក់បាត្រនិងចីវរ របស់ព្រះមានព្រះភាគ លើផែនដី ក្នុងផ្លូវនោះឯង ហើយចេញទៅ ដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចំរើន នេះបាត្រនិងចីវរ ។ លំដាប់នោះ កាលព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុ ដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ពួកចោរ ក្នុងចន្លោះផ្លូវ ចេញមក ទះទាត់ដោយដៃខ្លះ ជើងខ្លះ ហើយបំបែកបាត្រ ហែកចាំងសង្ឃាដិផង ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាគសមាលដ៏មានអាយុ កាលបើបាត្របែក ហែកសង្ឃាដិហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះនាគសមាល ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ពួកចោរក្នុងចន្លោះផ្លូវ ស្រាប់តែចេញមក ទះទាត់ដោយដៃខ្លះ ជើងខ្លះ បំបែកបាត្រ ហែកចាំងសង្ឃាដិទាំងអស់ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលអ្នកដល់នូវវេទ គឺមគ្គញ្ញាណ ជាអ្នកបេះដឹង កាលត្រាច់ទៅជាមួយ
(នឹងជនពាល) ច្រឡូកច្រឡំដោយជនដទៃ រមែងលះបង់បាបកម្មបាន
ដូចសត្វក្រៀលផឹកនូវទឹកដោះស្រស់លះបង់ទឹកស្អុយ ។ សូត្រទី ៧ ។

(១៧៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុ បាសាទេ ។ តេន ខោ បន សមយេន វិសាខាយ មិគារមាតុយា នត្តា កាលកតា ហោតិ បិយា មនាបា ។ អថខោ វិសាខា មិគារមាតា អល្លវត្ថា អល្លកេសា ទិវាទិវស្ស យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ វិសាខំ មិគារមាតរំ ភគវា ឯតទវោច ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ វិសាខេ អាគច្ឆសិ អល្លវត្ថា អល្លកេសា ឥធូបសង្កន្តា ទិវាទិវស្សាតិ ។ នត្តា មេ ភន្តេ បិយា មនាបា កាលង្កតា តេនាហំ អល្លវត្ថា អល្លកេសា ឥធូបសង្កន្តា ទិវាទិវស្សាតិ ។ ឥច្ឆេយ្យាសិ ត្វំ វិសាខេ យាវតិកា សាវត្ថិយា មនុស្សា តាវតិកេ បុត្តេ ច នត្តារោ ចាតិ ។ ឥច្ឆេយ្យាហំ ភន្តេ ភគវា យាវតិកា សាវត្ថិយា មនុស្សា តាវតិកេ បុត្តេ ច នត្តារោ ចាតិ ។ កិត្តកា បន វិសាខេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តីតិ ។ ទសបិ ភន្តេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ

[១៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅលើប្រាសាទរបស់មិគារមាតា ក្នុងបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ចៅស្រីជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត របស់នាងវិសាខាមិគារមាតា ធ្វើមរណកាល ។ គ្រានោះ វិសាខាមិគារមាតា មានសំពត់សើម សក់សើម ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគតាំងពីថ្ងៃត្រង់ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាងវិសាខាមិគារមាតា អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវិសាខា ឧបាសិកាមកពីណា មានសំពត់សើម សក់សើម ចូលមកក្នុងទីនេះតាំងពីថ្ងៃត្រង់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចៅស្រីជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើមរណកាល ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គ មានសំពត់សើម សក់សើម ចូលមកក្នុងទីនេះតាំងពីថ្ងៃត្រង់ ។ ម្នាលវិសាខា មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានចំនួនប៉ុន្មាន នាងចង់បានកូននិងចៅចំនួនប៉ុណ្ណោះឬ ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថីមានចំនួនប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គចង់បានកូននិងចៅចំនួនប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលវិសាខា ចុះមនុស្សទាំងឡាយក្នុងក្រុងសាវត្ថីជាច្រើន តែងធ្វើមរណកាលរាល់ ៗ ថ្ងៃប៉ុន្មាននាក់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថីធ្វើមរណកាលរាល់ៗ ថ្ងៃ១០ នាក់ខ្លះ

នវបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ អដ្ឋបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ សត្តបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ ឆបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ បញ្ចបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ ចត្តារោបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ តយោបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ ទ្វេបិ ជនេ សាវត្ថិយា មនុស្សា ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តិ ឯកោបិ ជនោ សាវត្ថិយា មនុស្សោ ទេវសិកំ កាលំ ករោតិ អវិវិត្តា ភន្តេ សាវត្ថី មនុស្សេហិ កាលំ ករោន្តេហីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ វិសាខេ អបិ នុ ត្វំ កទាចិ ករហចិ អល្លវត្ថា[១] វា ភវេយ្យាសិ អល្លកេសា[២] វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ អលំ មេ ភន្តេ តាវ ពហុកេហិ បុត្តេហិ ច នត្តារេហិ ចាតិ ។ យេសំ ខោ វិសាខេ

១ ឱ.ម. អល្លវត្ថ ។ ២ ឱ.ម. អល្លកេស ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗថ្ងៃ ៩ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ ៗ ថ្ងៃ ៨ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗថ្ងៃ ៧ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗ ថ្ងៃ ៦ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗថ្ងៃ ៥ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗ ថ្ងៃ ៤ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ ៗ ថ្ងៃ ៣ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗ ថ្ងៃ ២ នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ធ្វើមរណកាលរាល់ៗថ្ងៃ ម្នាក់ខ្លះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកមនុស្សក្នុងក្រុងសាវត្ថី ចេះតែធ្វើមរណកាលមិនដែលស្ងាត់ទេ ។ ម្នាលវិសាខា នាងសំគាល់ហេតុនោះដូចម្ដេច ចុះនាងជាអ្នកមានសំពត់សើម សក់សើម ក្នុងកាលខ្លះៗ ទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះ មិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្មមក្រែមតែកូននិងចៅច្រើនប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលវិសាខា បុគ្គលណា

សតំ បិយានិ សតំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ នវុតិ បិយានិ នវុតិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ អសីតិ បិយានិ អសីតិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ សត្តតិ បិយានិ សត្តតិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ សដ្ឋី បិយានិ សដ្ឋី តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ សដ្ឋី បិយានិ សដ្ឋី តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ បញ្ញាសំ បិយានិ បញ្ញាសំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ចត្តាឡីសំ បិយានិ ចត្តាឡីសំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ តឹសំ បិយានិ តឹសំ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ វីសំ(១) បិយានិ វីសំ(១) តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ទស បិយានិ ទស តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ នវ បិយានិ នវ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ អដ្ឋ បិយានិ អដ្ឋ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ សត្ត បិយានិ សត្ត តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ឆ បិយានិ ឆ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ បញ្ច បិយានិ បញ្ច តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ចត្តារិ បិយានិ ចត្តារិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ តីណិ បិយានិ តីណិ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ

១-១ ម. វីសតិ ។

មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ១០០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ១០០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៩០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៩០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៨០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៨០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៧០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៧០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៦០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៦០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៥០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៥០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៤០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៤០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៣០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៣០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ២០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ២០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ១០ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ១០ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៩ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៩ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៨ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៨ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៧ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៧ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៦ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៦ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៥ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៥ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៤ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៤ បុគ្គលណា
មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ៣ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីទុក្ខ ៣ បុគ្គលណា

ទ្វេ បិយានិ ទ្វេ តេសំ ទុក្ខានិ យេសំ ឯកំ បិយំ ឯកំ តេសំ ទុក្ខំ យេសំ នត្ថិ បិយំ នត្ថិ តេសំ ទុក្ខំ អសោកា តេ វិរជា អនុបាយាសាតិ វទាមីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យេ កេចិ សោកា បរិទេវិតា វា
ទុក្ខា ច លោកស្មិំ អនេករូបា
បិយំ បដិច្ច ភវន្តិ ឯតេ
បិយេ អសន្តេ ន ភវន្តិ ឯតេ ។
តស្មា ហិ តេ សុខិនោ វីតសោកា
យេសំ បិយំ នត្ថិ កុហិញ្ចិ លោកេ
តស្មា អសោកំ វិរជំ បត្ថយានោ
បិយំ ន កយិរាថ កុហិញ្ចិ លោកេតិ ។

អដ្ឋមំ(*) ។

(១៩៧) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ

* ម.ឆ. អដ្ឋមំ សុត្តំ ។

៣៨០

មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ២ បុគ្គលនោះ មានសេចក្ដីទុក្ខ ២ បុគ្គលណា មានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ ១ បុគ្គលនោះ មានសេចក្ដីទុក្ខ ១ បុគ្គលណា មិនមានវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ បុគ្គលនោះ ក៏មិនមានសេចក្ដីទុក្ខសោះដែរ តថាគតពោលថា បុគ្គលទាំងនោះ ជាអ្នកមិនមានសោក ជាបុគ្គលប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ជាអ្នកមិនមានសេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្ដីសោកក្ដី សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួលក្ដី ណាមួយ ឬសេចក្ដីទុក្ខ ជាច្រើនយ៉ាង ក្នុងលោក ធម៌ទាំងនុ៎ះ រមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ កាលបើមិនមានសត្វនិងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ធម៌ទាំងនុ៎ះ ក៏រមែងមិនមាន ។ ព្រោះហេតុនោះឯង បុគ្គលណា មិនមានសត្វនិងសង្ខារ ជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងលោកណាមួយទេ បុគ្គលនោះ ទើបមានសេចក្ដីសុខ ប្រាសចាកសេចក្ដីសោក ព្រោះថា បុគ្គលប្រាថ្នាសេចក្ដីមិនសោក និងការប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស មិនគប្បីធ្វើសត្វនិងសង្ខារ ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងលោកណាមួយឡើយ ។ សូត្រទី ៨ ។

(១៩៧) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង

អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច បរិនិព្វានកាលោ មេ ទានិ សុគតាតិ ។ យស្សទានិ ត្វំ ទព្វ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា ទព្វោ មល្លបុត្តោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហិត្វា បរិនិព្វាយិ ។ អថខោ អាយស្មតោ ទព្វស្ស មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហិត្វា បរិនិព្វុតស្ស សរីរស្ស ឈាយមានស្ស ឌយ្ហមានស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយតិ[១] ន មសិ[២] ។ សេយ្យថាបិ នាម សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា ឈាយមានស្ស ឌយ្ហមានស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយតិ ន មសិ ឯវមេវ អាយស្មតោ ទព្វស្ស មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា

១ ឱ.ម. បញ្ញាយិត្ថ ។ ២ ម. មសី ។

ព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះសុគត ឥឡូវនេះ ជាកាលគួរបរិនិព្វាន របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលទព្វៈ អ្នកសំគាល់កាលគួរនឹងបរិនិព្វាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយក៏បរិនិព្វាន ។ កាលព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយ បរិនិព្វាន សរីរៈ បណ្ដាលភ្លើងឆាបឆេះ ផេះផង់ក៏មិនប្រាកដ ធ្យូងក៏មិនប្រាកដ ។ ដូចសប្បិឬប្រេង កាលបើភ្លើងឆាបឆេះ ផេះផង់ក៏មិនប្រាកដ ធ្យូងក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងណា កាលព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ

តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហិត្វា បរិនិព្វុតស្ស សរីរស្ស ឈាយមានស្ស ឌយ្ហមានស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយិត្ថ ន មសិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អភេទិ កាយោ និរោធិ សញ្ញា វេទនា បីតិទហឹសុ(១) សព្វា វូបសមឹសុ សង្ខារា វិញ្ញាណំ អត្ថមាគមាតិ ។ នវមំ(២) ។

(១៨៩) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច ទព្វស្ស ភិក្ខវេ មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហិត្វា បរិនិព្វុតស្ស សរីរស្ស ឈាយមានស្ស ឌយ្ហមានស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយិត្ថ ន មសិ សេយ្យថាបិ នាម សប្បិស្ស វា តេលស្ស វា ឈាយមានស្ស ឌយ្ហមានស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយតិ ន មសិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ទព្វស្ស មល្លបុត្តស្ស វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា

១ បរតោ សីតិភវឹសុ ឧទានំ ។ ២ ឆ.ម. នវមំ ត្ថិ ។

ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយបរិនិព្វាន សរីរៈ ក៏បណ្តាលភ្លើងឆាបឆេះ ទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កំទេចធាតុ ក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងនោះដែរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

រាងកាយ (របស់ទព្វមល្លបុត្ត) បែកធ្លាយហើយ សញ្ញាក៏រលត់ វេទនាទាំងអស់ ក៏ត្រជាក់ សង្ខារទាំងឡាយ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ វិញ្ញាណក៏ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ។ សូត្រទី៩ ។

(១៨៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលទព្វមល្លបុត្ត ហោះទៅឯអាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយបរិនិព្វាន សរីរៈ បណ្តាលភ្លើងឆាបឆេះ ទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កំទេចធាតុក៏មិនប្រាកដ ដូចសប្បិប្រេង កាលបើភ្លើងឆាបឆេះទាំងផេះក៏មិនប្រាកដ កំទេចក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលទព្វមល្លបុត្ត ហោះទៅឯអាកាស

អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា បរិនិព្វុតស្ស សរីរស្ស ឈាយមានស្ស ទយ្ហមានស្ស នេវ ឆារិកា បញ្ញាយិត្ថ ន មសីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អយោឃនហតស្សេវ ជលតោ ជាតវេទសោ
អនុបុព្វូបសន្តស្ស យថា ន ញាយតេ គតិ
ឯវំ សម្មាវិមុត្តានំ កាមពន្ធោឃតារិនំ
បញ្ញាបេតុំ គតិ នត្ថិ បត្តានំ អចលំ សុខន្តិ ។

ទសមំ(១) ។

បាដលិគាមិយវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

និព្វានា ចតុរោ វុត្តា ចុន្ទោ បាដលិគាមិយា
ទ្វិធាបថោ វិសាខា ច ទព្វេន ច តេ ទសាតិ ។

១ ឧ.ម. ទសមសុត្តំ ។

អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាសដ៏ស្រឡះ ចូលកាន់តេជោធាតុ ចេញហើយ បរិនិព្វាន សរីរៈ គឺបណ្ដាលភ្លើងឆាបឆេះ ទាំងផេះ ក៏មិនប្រាកដ ធ្យូងធាតុ ក៏មិនប្រាកដ យ៉ាងនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្ដីនុ៎ះហើយ ទើបទ្រង់បន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គល រមែងមិនដឹងគតិ របស់ភ្លើងកំពុងឆេះ ដីនស៊ីដែកដែលគេដំ
ហើយ ដែលរលត់ទៅ ដោយលំដាប់ យ៉ាងណាមិញ គតិរបស់
ពួកលោក អ្នកផុតស្រឡះចាកកិលេស ដោយប្រពៃ អ្នកឆ្លងផុតចាក
ចំណងនិងឱឃៈគឺកាម ដល់នូវសេចក្ដីសុខ មិនញាប់ញ័រ រមែង
មិនគាប់បីដឹងបាន គឺយ៉ាងនោះដែរ ។ សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ បាដលិគាមិយវគ្គ ទី ៨ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីព្រះនិព្វាន ៤ លើក អំពីចុន្ទកម្មារបុត្ត ១ អំពីពួកឧបាសក ខាងបាដលិគ្រាម ១ អំពីផ្លូវបែកជាពីរ ១ អំពីនាងវិសាខា ១ ព្រមទាំងព្រះថេរៈទព្វមល្លបុត្ត ២ លើក ត្រូវជា ១០ ។

វគ្គមិទំ បឋមំ វរពោធិ
វគ្គមិទំ ទុតិយោ(១) មុចលិន្ទោ
នន្ទកវគ្គវរោ តតិយោ
មេឃិយវគ្គវរោ(២) ចតុត្ថោ
បញ្ចមវគ្គវរន្តិ សោណោ
ឆដ្ឋមវគ្គវរន្តិ ជច្ចន្ធោ
សត្តមវគ្គវរន្តិ ច ចូឡោ
បាដលិគាមិយវរដ្ឋមវគ្គោ(៣) ។
អសីតិមនូនកសុត្តវរំ(៤)
វគ្គមិទញ្ចមំ សុវិភត្តំ
ទស្សិតំ ចក្ខុមតា វិមលេន
សទ្ធា ហិ តំ ឧទានមិតិទមាហុ(៥) ។

ឧទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ទុតិយក ចលោក្ខ ។ ២ ម. ច សោណំ ឆដ្ឋមវគ្គវរំ ជច្ចន្ធោ ។ ៣ ម. បាដលិគាមិយវគ្គោ ។ ៤ ម. អសីតិមនូនកសុត្តំ វរវគ្គមិទំ ។ ៥ ម. អទ្ធា ហិ តំ ឧទានមិតិទមាហុ ។

ពោធិវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ១ មុចលិន្ទវគ្គ ជាវគ្គទី ២ នន្ទកវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៣ មេឃិយវគ្គដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៤ សោណត្ថេរវគ្គ ដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៥ ជច្ចន្ធវគ្គ ដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៦ ចូឡវគ្គ ដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៧ បាដលិគាមិយវគ្គ ដ៏ប្រសើរ ជាវគ្គទី ៨ ។ វគ្គទាំង ៨ នេះមានសូត្រ ដ៏ប្រសើរ ៨០ មិនខ្វះ ដែលលោកចែកទុកហើយ ដោយប្រពៃមែនពិត ព្រះសូត្រណា ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាសចាកមន្ទិល មានចក្ខុ ទ្រង់សំដែងហើយ បណ្ឌិតទាំងឡាយ អ្នកមានសទ្ធា បាន ពោលព្រះសូត្រនោះ ថាជាឧទាន ។

ចប់ ឧទាន ។